ÅRSREDOVISNING

2022

SKARA KOMMUN

SKARA

DOKUMENTTYP	BESLUTANDE INSTANS	ANTAGEN	GÄLLER FÖR SKARA KOMMUN
ÅRSREDOVISNING	KOMMUNFULLMÄKTIGE	2023-04-24 § 48	

61 mnkr

Årets resultat 2022

SNABBFAKTA

Kommunen	2022
Folkmängd	18 755
Kommunal skattesats (kr)	21,50
Årets resultat (mnkr)	61,0
Investeringar (mnkr)	219,5
Soliditet (%)	22

HUNDRALAPPEN

SÅ HÄR ANVÄNDS HUNDRA KRONOR I SKATT TILL SKARA KOMMUN

BEFOLKNINGS-UTVECKLING

ÅRSHJUL FÖR EKONOMI

Tillsammans är vi skara

PROJEKT I SAMVERKAN MED NÄRINGSLIV, FÖRENINGAR OCH KULTURSEKTORN

Foto: Åsa Veghed

LEK- OCH LÄRUTSTÄLLNINGEN "SPACE - ETT RYMDÄVENTYR" PRODUCERADES PÅ INITIATIV AV DET LOKALA NÄRINGSLIVET.

SATSNINGAR PÅ VILANS FRITIDSOMRÅDE OCH PETERSBURGS FRILUFTSOMRÅDE GENOMFÖRS I SAMARBETE MED FÖRENINGSLIVET.

SAMARBETE I DEN KULTURELLA SEKTORN

SPACE - ETT RYMDÄVENTYR Foto: Åsa Veg

FEST I KULTURKVARTERET - MISSALEHELG

Innehåll

1 SKARA VISION 2025 6

2 ORGANISATION OCH POLITIK 7
Kommunstyrelsens ordförande har ordet 8
Organisationsschema 9
Mandatfördelning i fullmäktige 9

3 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 11
Översikt över verksamhetens utveckling 12
Tioårsöversikt 13
Den kommunala koncernen 15
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 16
Internationell ekonomi 16
Svensk ekonomi 17
Regional ekonomi 17
Kommunsektorn 18
Viktiga framtidsfrågor 23
Riskhantering och känslighetsanalys 25
Pensionsförpliktelser 27
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 28
Skara kommuns styrmodell 29
Kommunfullmäktiges mål 30
Uppsiktsplikt och intern kontroll 32
Kvalitetsredovisning 33
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 35
Nämndernas verksamhet 35
Kommunens ekonomi 37
Balanskravsresultat 37
Förväntad utveckling 38
Väsentliga personalförhållanden 39
Miljöredovisning 45
Folkhälsoredovisning 49

4 RÄKENSKAPER 51
Resultaträkning och kassaflödesanalys 52
Balansräkning 55
Driftsredovisning 60
Nämndernas ackumulerade resultat 60
Investeringar 61
Exploatering 63
Tilläggsupplysningar 64
Notförteckning (Tkr) 66
Begreppsförklaring räkenskaper 70

5 VERKSAMHET 71
Kommunfullmäktige 73
Revisionen. 74
Valnämnden 74
Överförmyndarnämnden 74
Kommunstyrelsen 75
Nämnden för Service och Teknik 90
Barn- och utbildningsnämnden 95
Omsorgsnämnden 102
Kultur- och fritidsnämnden 108
Miljö- och byggnadsnämnden 111
Centrumbostäder i Skara AB 116
Skara Energi AB 119
Kommunalförbund samt övriga samverkansorganisationer 121
Kommunalförbundet Skaraborgsvatten 121
Kommunalförbundet Göliska IT 121
Avfall & Återvinning 121
Skaraborgs kommunalförbund 121
Samhällsskydd Mellersta Skaraborg 121
Lönenämnd 121
Revisionsberättelse 122

SKARA VISION 2025

TILLSAMMANS SKAPAR VI DET GODA LIVET FÖR INVÅNARNA I SKARA KOMMUN

EN VÄLFÄRD MED GOD KVALITET ÄR SJÄLVKLAR. MEN VI VILL MER ÄN SÅ. VI VILL SKAPA ATTRAKTIONSKRAFT! BÅDE INOM OCH UTANFÖR
KOMMUNEN. I VISIONEN HAR VI PEKAT UT UTVECKLINGSOMRÅDEN DÄR SKARA HAR EXTRA STOR POTENTIAL. VI SKA HA MOD ATT
PRIORITERA OCH LÄGGA KRAFT PÅ DET SOM BEHÖVS, NU OCH FRAMÅT:

- I SKARA ÄR VI STOLTA
- LIVSSTILEN SOM KONKURRENSKRAFT
- VI FRÄMJAR ENTREPRENÖRSKAPET
- SJÄLVKLART HÅLLBART

I SKARA ÄR VI STOLTA

År 2025 genomsyras Skara av en stolthet. Som invånare trivs vi med att leva och bo i Skara. Vi inser vad det är som gör Skara speciellt. I Skara kommuns organisation är vi stolta över vårt arbete och vi motiveras av ett tydligt och visionärt ledarskap. Vi vågar göra prioriteringar och val utifrån vår situation. Skara har hittat sin egen väg framåt. Tillsammans bidrar vi alla till att stärka varumärket Skara både i och utanför kommunen.

LIVSSTILEN SOM KONKURRENSKRAFT

I Skara är det lätt att få familje- och yrkeslivet att gå ihop. Det är nära till allt och man kan kombinera det goda livet på landet med stadens utbud. Här finns mötesplatser för kreativitet, gemenskap, fritid och företagande. Hos oss finns tid att njuta och plats för alla. Det äkta och det okonstlade finns ständigt närvarande i den vackra naturen, i våra levande kulturmiljöer och i den närproducerade maten. Bra kommunikationer och snabba uppkopplingar tar oss ut i världen och hem igen. Skara är en kreativ och livskraftig kommun mitt i Skaraborg som erbjuder en attraktiv livsstil i tiden.

VI FRÄMJAR ENTREPRENÖRSKAPET

I Skara är kreativitet och entreprenörskap givna inslag i vardagen – i alla åldrar. Barn och unga uppmuntras att prova nya saker och att utveckla sina förmågor och talanger. I Skara finns en mycket väl fungerande samverkan och dialog mednäringslivet. Skolan har ett givande samarbete med högre utbildning och arbetsliv. Därför är möjligheten att starta eget företag ett lika självklart val som fortsatta studier och anställning efter studenten. Skara har blivit hela Sveriges förebild för grön innovation och landsbygdsnäringar. Det driver på en spännande samverkan mellan landsbygdsentreprenörer som syns på många håll i kommunen.

SJÄLVKLART HÅLLBART

I Skara är det självklart att vi skyddar miljön och använder energi och naturresurser på ett effektivt vis. Våra hållbara vanor gör oss till ett föredöme som stärker normer och värderingar. Både på landsbygden och i staden finns goda möjligheter till att försörja sig. Skara kommun har en stabil ekonomi, och vi tar vara på lokala produkter och tjänster. Vi har en långsiktigt hållbar tillväxt. Folkhälsan är god. Det finns ett starkt socialt skyddsnät och ett aktivt civilsamhälle där föreningslivet spelar roll. Våra invånare mår bra och deltar i samhället – oavsett bakgrund och livsstil. Det får hela Skara att må bra.

2

ORGANISATION OCH POLITIK

Under avsnittet Organisation och politik finns kommunstyrelsens ordförandes inledande ord till 2022 års årsredovisning samt information om hur Skara kommun är organiserad och hur den politiska mandatfördelningen i kommunfullmäktige ser ut.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet 8

Organisationsschema 9

Mandatfördelning i fullmäktige 9

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE HAR ORDET

2022 har varit ett mellanår, pandemin har ebbat ut och samhället har börjat återhämta sig och nu på en mer normal nivå. Pandemitiden har lärt oss att fundera på hur vi utför vårt uppdrag och vi har ställt om och ändrat till det bättre. Det här är ett gott exempel att i en kris kommer utveckling.

Under det här året har vi haft flera byggkranar som har setts i skyn över Skara. Kommunen bygger nytt särskilt boende, Teglagården med 107 lägenheter, 8 LSS-lägenheter och kommunarkiv, vilket är klart för inflytt i oktober. Kvarteret Stinsen växer fram vid stationsområdet med 48 centrala lägenheter, som också kommer vara klart i höst. Förskolan Marieberg har också vuxit fram och även den klar i höst. Vilanområdet får en rejäl förnyelse och kommer få mer tydliga entréer, mer enhetlig färgsättning och fler möjligheter för föreningslivet genom tillkomst av arenahus, allaktivitetshus och en rackethall som ska kunna inrymma fler sporter än bara med rack. Under året som gått har även Petersburgsområdet utvecklats med fler anläggningar och plan för återuppbyggnad av klubbhuset har påbörjats.

Skara ska vara en attraktiv stad där vi ska kunna mötas, träffas och umgås. Kommunen ser därför med glädje att under året så har Stadshotellet gjort en nystart efter en omfattande renovering, och är en viktig träffpunkt och ger möjlighet till större arrangemang med sin kongresshall. Det ger goda förutsättningar till event, konferenser och övernattningar och fler rör sig i vårt centrum och upptäcker Skara.

Skara, som ligger i Skaraborgs hjärta, har påbörjat en utvecklingsresa tillsammans med 15 kommuner i Skaraborg, där grön omställning är fokus och den nya elektrifieringen kommer att få ett stort utrymme. I början av augusti kom besked om en stor företagsetablering i Mariestad som kommer ge många nya jobb, vilket kommer att ge följdinvesteringar på fler platser. Varje industrijobb ger 4,7 jobb ytterligare.

Skaraborgs kommuner har tillsammans i den delregionala utvecklingsstrategin satt upp ett befolkningsmål om 300 000 invånare till 2030. Skara har för egen del satt upp ett befolkningsmål om 24 000 invånare till 2040. Skaraborg har idag två arbetsmarknadsområden, snart har vi en gemensam och är då landets fjärde största. Kommunen har snart en klar översiktsplan, ÖP, och arbete har påbörjats för en tillväxtstrategi.

En stor utmaning framåt är kompetensförsörjning, både för kommunen och för näringslivet. Under året har det jobbats vidare med både arbetsmarknadsstrategi och strategi för kompetensförsörjning. Utveckling av digitalisering är en del som kommer vara viktig för att klara morgondagens leverans av välfärdstjänster. Att jobba med hållbar utveckling, där frågor kring ekonomi, miljö och social hållbarhet är viktiga för oss som bor i Skara.

Vart fjärde år har vi val och i september gick vi till valurnorna för att välja 45 kommunfullmäktigeledamöter som finns med fram till 2026. Varje dag behöver vi se till att både bevara och utveckla demokratiarbetet, tillsammans med alla som bor i Skara. Det är viktigt med dialoger, förståelse och kunskap om hur samhället fungerar, där vi har tillit till systemet. Kultur- och föreningslivet har en stor betydelse för att människor ska komma samman, för att vara en del i demokratiarbetet.

Året som gått har gett kommunkoncernens kassa ett överskott på 88,6 mnkr, varav kommunens resultat är 61,0 mnkr. Resultatet uppgår till 4,9 procent av skatter och bidrag, att jämföra med 2,5 procent i snitt per år mellan 2020-2022. Det här är ett gott resultat som vilar på högre skatteintäkter och utökade statsbidrag. Nämnder och styrelser tillsammans lämnar ett netto på 10 mnkr. Efter 2022 års bokslut utökas resultatutjämningsreserven till 186,8 mnkr, som kan återställa negativa resultat som kan uppkomma vid lågkonjunktur och minskade skatteintäkter.

Till sist vill vi tacka all personal som jobbar för Skara kommuns alla verksamheter. Det är alla medarbetare som gör jobbet med Skarabornas bästa framför ögonen.

GUNILLA DRUVE JANSSON (C)

Kommunstyrelsens ordförande

SKARA KOMMUNS POLITISKA ORGANISATION

Organisationsschema vid årsskiftet 2022/2023

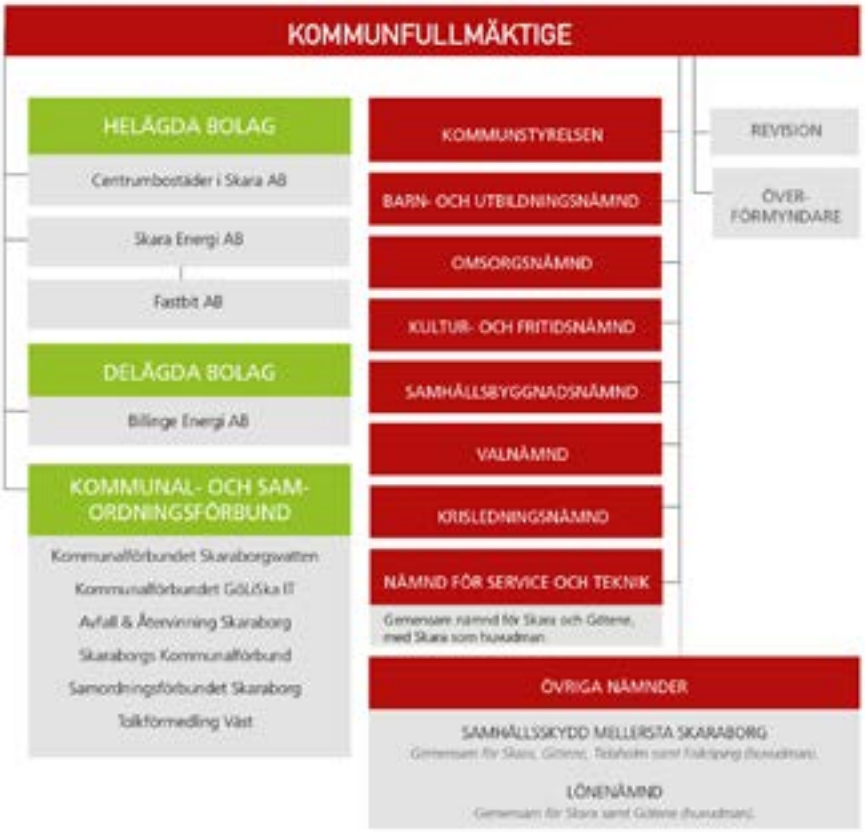

KOMMUNFULLMÄKTIGE

KOMMUNFULLMÄKTIGES ORDFÖRANDE

JESSICA BREDENBERG (S)

ANNELIE HOLMGREN (KD)
1:e vice ordförande

SVEN-OLOF ASK (M)
2:e vice ordförande

MANDATFÖRDELNING I FULLMÄKTIGE

Vid årsskiftet 2022/2023 består den politiska ledningen i Skara kommun av Socialdemokraterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Liberalerna. Tillsammans har partierna 25 av kommunfullmäktiges 45 mandat, med stöd av Kristdemokraterna och Vänsterpartiet.

PARTI	MANDAT
Socialdemokraterna	13
Moderaterna	11
Sverigedemokraterna	9
Centerpartiet	4
Vänsterpartiet	3
Kristdemokraterna	3
Miljöpartiet	1
Liberalerna	1

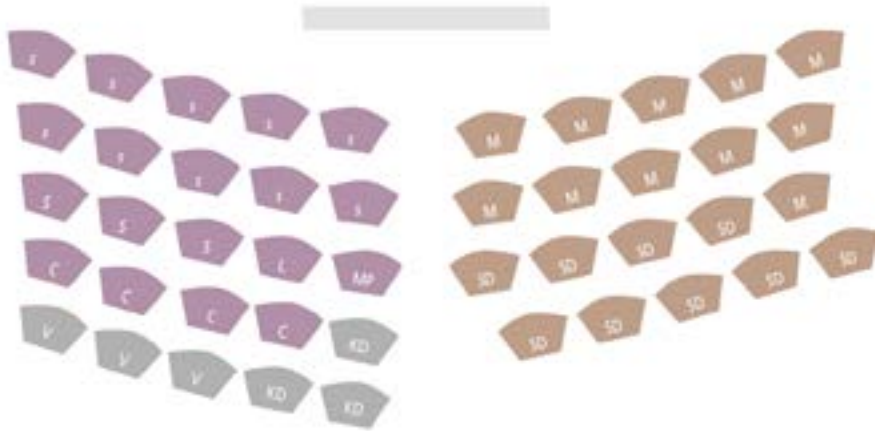

ÖPPET HUS OM ÖVERSIKTSPLANEN

UNGDOMSRÅDET - ETT AV FLERA KOMMUNALA RÅD PÅ ÖPPET HUS I STADSHUSET

SAMRÅD OM ÖVERSIKTSPLANEN

FOKUS PÅ DEMOKRATI

UNDER ÅRET GENOMFÖRDES

- Allmänna val
- Demokrativecka
- Demokratiutställning
- Samråd och granskning av översiktsplan 2040
- Två specialnummer i Medborgartidningen om demokrati

AMBULERANDE VALFÖRRÄTTARE

FÖRHANDSRÖSTNING OCH DEMOKRATIUTSTÄLLNING I STADSHUSET

DEMOKRATIVECKAN

3

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Under avsnittet Förvaltningsberättelse finns information om viktiga händelser under räkenskapsåret. Här framgår hur väl kommunfullmäktiges strategiska mål är uppfyllda. Här finns också en sammanställd personalredovisning, miljöredovisning, folkhälsoredovisning samt en kvalitetsredovisning som visar hur kommunens tjänster står sig i jämförelse med andra kommuner. Här går att ta del av kommunens ekonomiska ställning och utveckling över en tioårsperiod.

Översikt över verksamhetens utveckling 12

Tioårsöversikt 13
Den kommunala koncernen 15

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 16

Internationell ekonomi 16
Svensk ekonomi 17
Regional ekonomi 17
Kommunsektorn 18
Viktiga framtidsfrågor 23
Riskhantering och känslighetsanalys 25
Pensionsförpliktelser 27

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 28

Skara kommuns styrmodell 29
Kommunfullmäktiges mål 30
Uppsiktsplikt och intern kontroll 32

Kvalitetsredovisning 33

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 35

Nämndernas verksamhet 37
Balanskravsresultat 37
Förväntad utveckling 38
Väsentliga personalförhållanden 39

Miljöredovisning 45
Folkhälsoredovisning 49

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

I denna förvaltningsberättelse är syftet att ge en övergripande och tydlig bild av Skara kommuns verksamhet det gångna året. Informationen om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen är upprättade i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, 11 kapitlet.

ÖVERSIKT ÖVER VERKSAMHETENS UTVECKLING

Skara kommunkoncern redovisar ett starkt ekonomiskt resultat för 2022. Det samlade resultatet för kommunkoncernen uppgår till 88,6 mnkr varav kommunens resultat står för 61,0 mnkr.

Regeringen har även under 2022 tillskjutit stöd till kommunen genom att ge ökade bidrag och andra stöd såsom kostnadstäckning för sjuklöner och den så kallade skolmiljarden.

Nettoinvesteringarna för 2022 uppgår för koncernen till 314,3 mnkr och det nya särskilda boendet, Teglagården, är det största projektet för året. Teglagården kommer stå klart under hösten 2023 och kostnaderna bedöms uppgå till 320 mnkr före investeringsbidrag. Teglagården kommer inrymma 115 lägenheter varav 107 särskilda boendelägenheter och 8 lägenheter för personlig assistans. Centrumbostäder i Skara AB bygger 48 lägenheter på stationsområdet som totalt sett beräknas uppgå till 65,0 mnkr varav 35,5 mnkr år 2022. Skara Energi AB har under året investerat 44,3 mnkr genom bland annat investeringar i fibernätet och nytt ställverk vid södra mottagningsstationen.

Den nya förskolan på Marieberg är nu i byggnationsfas och beräknas stå klar hösten 2023.

I samband med att Teglagården tas i bruk kommer Skarahemmet avvecklas och det särskilda boendet i Viktoriahuset att byggas om till administration och korttidsboende. Dessa byggnationer som riktar sig främst till de äldre kommer att initialt möta upp det förväntade behovet från den demografiska utvecklingen.

Utfallet av kommunens investeringar 2022 är lågt i förhållande till budget. Det beror på att budgetmedel finns tillgängliga tidigare än de efterfrågas. Sett till de enskilda projekten följer de väl den budgeterade investeringen för respektive projekt.

TEGLAGÅRDEN TOG FORM

TIOÅRSÖVERSIKT

I tioårsöversikt redovisas kommunens ekonomiska ställning och utveckling över en tioårsperiod. Materialet presenteras dels i form av resultat- och balansräkning och dels i from av några viktiga nyckeltal samt diagram.

Kommunen har främst redovisat positiva resultat och uppfyllt balanskravet den senaste tioårsperioden förutom 2018 och 2019. Kommunens finansiella mål innebär att det genomsnittliga resultatet från år 2000 som andel av skatteintäkter och statsbidrag ska inflationssäkra kommunens tillgångar. Årets resultat på 61,0 mnkr ger ett genomsnittligt resultat på 2,5 procent för perioden 2000-2022 och för de senaste tio åren på 3,2 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Därmed lever kommunen upp till kommunfullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning avseende det finansiella resultatmålet. Resultatet förklaras främst av att kommunen haft högre skatteintäkter och statsbidrag sam ett positivt resultat för nämnderna. Verksamhetsresultatet som andel av skatteintäkter och statsbidrag uppgår till 94,6 procent, vilket är en lägre nivå jämfört med genomsnittet för de senaste tio åren. I balansräkningen framgår att anläggningstillgångarna ökat med 606,3 mnkr under perioden 2013-2022 medan det egna kapitalet ökat med 320,9 mnkr under samma period. Detta innebär att kommunen har fått öka sin lånefinansiering de senaste åren. Investeringsvolymen uppgår under perioden 2013-2022 till 1 178,3 mnkr. Stora investeringar de senaste åren försämrar soliditeten med 4,4 procentenheter sedan 2013. Soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden har dock ökat från 0,0 procent till 22,0 procent under samma period till följd av att ansvarsförbindelsen för pensionsåtagande minskat de senaste åren. Den ökade investeringsvolymen sedan 2013 innebär att låneskulden för hela perioden har ökat med 109,9 mnkr till totalt 420,4 mnkr. Pågående investeringar nytt särskilt boende och nya lägenheter samt tidigare Investeringar i ny grundskola, idrottshall och stadshus är den främsta förklaringen till den ökade lånevolymen. I nyckeltalssammanställningen framgår att utdebiteringen varit oförändrad på 21,50 kronor för året men att den ökat med 93 öre under 10 årsperioden. Skara kommuns utdebitering ligger något under genomsnittet i Västra Götaland. Invånarantalet har ökat med 23 personer till 18 755 och jämfört med för tio år sedan har invånarantalet ökat med 175 personer.

Nettokostnaderna per invånare har under de sista 10 åren ökat relativt mycket. Från 44 tkr till 63 tkr per invånare vilket är en ökning med cirka 43 procent. Denna ökning täcks dock fullt ut av skatteintäkter och generella bidrag som ökat med 47 procent motsvarande period. Perioden rymmer både en stor flyktingvåg till Sverige och en pandemi vilket ökat bidragsdelen men där även utdebitering ökat med 93 öre.

LÅNGSFRISTIGA SKULDER 2013-2022, TKR

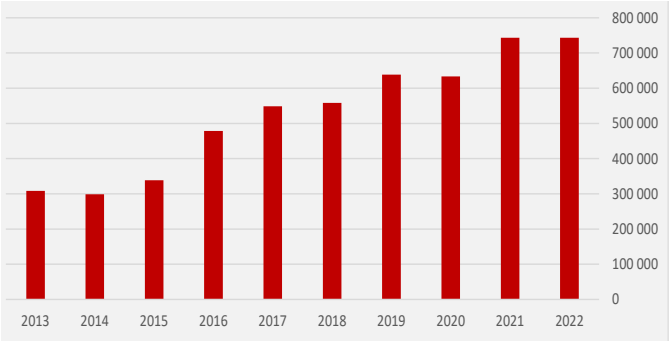

RESULTAT 2013 – 2022, TKR

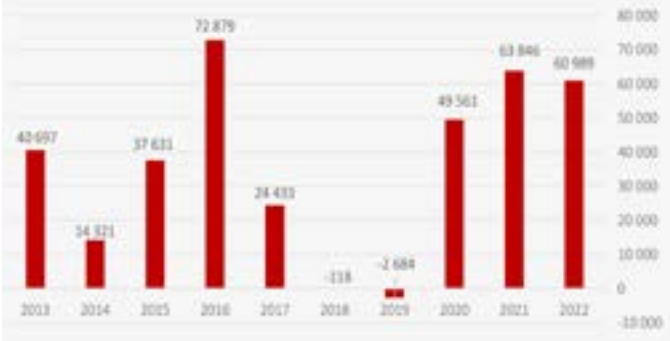

Tio år i sammandrag	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
RESULTATRÄKNING										
Verksamhetens intäkter	443 488	409 296	394 514	425 121	441 761	480 977	470 598	404 903	365 369	345 911
Verksamhetens kostnader	-1 576 403	-1 501 092	-1 452 080	-1 466 340	-1 453 952	-1 462 883	-1 365 765	-1 294 361	-1 207 422	-1 135 638
Avskrivningar	-50 105	-49 137	-48 418	-47 249	-43 151	-35 222	-28 608	-25 851	-29 182	-27 291
Jämförelsestörande poster										
Verksamhetsresultat	**-1 183 020**	**-1 140 933**	**-1 105 984**	**-1 088 468**	**-1 055 342**	**-1 017**	**-923 775**	**-915 309**	**-871 235**	**-817 018**
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 251 038	1 191 978	1 151 274	1 081 550	1 046 402	1 036 660	988 402	947 978	878 617	851 157
Finansnetto	-7 029	-7 849	4 271	4 234	8 822	4 901	8 252	4 962	6 939	6 558
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	**60 989**	**43 196**	**49 561**	**-2 684**	**-118**	**24 433**	**72 879**	**37 631**	**14 321**	**40 697**
Extraordinära poster	0	20 650	0	0	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	**60 989**	**43 196**	**49 561**	**-2 684**	**-118**	**24 433**	**72 879**	**37 631**	**14 321**	**40 697**
BALANSRÄKNING										
TILLGÅNGAR										
Anläggningstillgångar	1 436 433	1 397 248	1 362 227	1 371 067	1 322 197	1 309 407	1 204 987	983 698	900 949	830 112
Fordringar	378 590	198 905	132 267	113 654	116 811	121 915	131 167	89 294	95 413	89 957
Förråd	6 523	8 152	11 586	8 941	6 615	4 195	5 359	27 287	27 518	12 943
Likviditet	118 585	302 867	184 643	95 966	101 205	174 679	123 328	111 199	52 461	73 374
Summa tillgångar	**1 940 131**	**1 907 172**	**1 690 723**	**1 589 628**	**1 546 828**	**1 610 196**	**1 464 841**	**1 211 478**	**1 076 341**	**1 006 386**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER										
Eget kapital	717 945	654 099	604 538	604 537	607 339	582 907	510 027	472 396	458 075	417 378
varav resultatutjämningsreserv (RUR)	186 730	139 942	88 291	51 833	51 833	51 833	49 420	47 399	40 470	36 366
Årets resultat	60 989	63 846	49 561	-2 684	-118	24 433	72 879	37 631	14 321	40 697
Summa eget kapital	**778 934**	**717 945**	**654 099**	**601 853**	**607 221**	**607 340**	**582 906**	**510 027**	**472 396**	**458 075**
Avsättningar	83 124	72 382	76 902	81 403	83 610	79 672	78 067	77 630	65 544	14 522
SKULDER										
Långfristiga skulder	420 431	756 809	647 120	646 442	565 550	552 296	482 844	342 572	301 035	310 544
Kortfristiga skulder	657 642	360 036	312 602	257 246	290 447	370 888	321 024	281 249	237 366	223 245
Summa skulder	**1 078 073**	**1 116 845**	**959 722**	**903 688**	**855 997**	**923 184**	**803 868**	**623 821**	**538 401**	**533 789**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	**1 940 131**	**1 907 172**	**1 690 723**	**1 586 944**	**1 546 828**	**1 610 196**	**1 464 841**	**1 211 478**	**1 076 341**	**1 006 386**

ÖVERSIKT NYCKELTAL

Tio år i sammandrag	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Årets resultat, mnkr	61,0	63,8	49,6	-2,7	-0,1	24,4	72,9	37,6	14,3	40,7
Skattesats, %	21,5	21,5	21,5	21,1	21,1	21,1	21,1	21,1	20,82	20,82
Antal invånare	18 755	18 732	18 695	18 837	18 829	18 843	18 979	18 711	18 747	18 580
Skatter och generella statsbidrag, mnkr	1 251,0	1 192,0	1 151,3	1 081,6	1 046,4	1 036,7	988,4	948	878,6	851,2
Förändring av skatter och generella statsbidrag, %	8,7	3,5	6,4	3,4	0,9	4,9	4,3	7,9	3,2	4,0
Verksamhetens nettokostnader, mnkr	1 182,0	1 140,9	1 106	1 088,5	1 055,3	1 017,1	923,8	915,3	871,2	817
Förändring verksamhetens nettokostnader, %	7,0	3,2	1,6	3,1	3,8	10,1	0,9	5,1	6,6	-1,0
Nettokostnad, kr/inv.	63 078	60 908	59 159	57 784	56 049	53 979	48 674	48 918	46 473	43 973
Nettokostnadernas andel av skatt och generella statsbidrag, %	94,6	95,7	96,1	100,6	100,9	98,1	93,5	96,6	99,2	96,0
Nettoinvesteringar, mnkr	219,5	120,2	53,1	134,6	65,2	115,1	232	130,2	44,4	67,6
Soliditet exkl. ansvarsförbindelse pensioner, %	40	38	39	38	39	38	40	42	44	46
Soliditet inkl. ansvarsförbindelse pensioner, %	22	19	17	15	15	14	13	8	4	0
Budgetavvikelser nämnder, mnkr	10,0	22,5	25,9	-13,0	-6,9	-19,2	33,2	2,9	1,0	16,5

DEN KOMMUNALA KONCERNEN

Koncernnivå	SKARA KOMMUNALA KONCERN		
Finansieringsnivå	SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET	AVGIFTSFINANIERAD VERKSAMHET	AFFÄRSDRIVANDE VERKSAMHET
Verksamhetnivå	Vård och omsorg	Vatten och avlopp	Fastigheter
	Barnomsorg	Kommunal renhållning	Energi
	Grundskola		
	Gymnasie- och vuxenutbildning		
	Individ- och familjeomsorg		
	Kultur- och fritid		
	Gata och park		
	Miljö, plan- och bygg		
	Övrig skattefinansierad verksamhet	Övrig avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig kommersiell verksamhet

VIKTIGA FÖRHÅLLANDEN FÖR RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

INTERNATIONELL EKONOMI

Den globala ekonomin bromsade in redan under andra kvartalet 2022, främst beroende på utvecklingen i Kina, där samhället med nolltoleranspolitik mot covid-19 och återkommande utbrott upprepade gånger har stängts ned. Under andra halvåret 2022 har högre priser och räntor börjat bita, vilket nu försvagar hushållens konsumtionsefterfrågan världen över.

GLOBAL KONJUNKTUR TYNGS ALLT MER AV DEN HÖGA INFLATIONEN OCH DEN KRAFTIGA RÄNTEUPPGÅNGEN.

I USA har priser och löner ökat snabbt under 2022, vilket har tvingat Federal Reserve (Fed) att hastigt omvärdera synen på ekonomin och penningpolitiken. Sedan mars har styrräntan höjts i allt större steg, men inflationen är ännu problematiskt hög. Gradvis har inflationen för priser som är mer trögrörliga stigit under det senaste året; dessa låg i december på en inflationstakt på 6,5 procent. Just dessa priser kan ge stort avtryck i inflationsförväntningarna. Och hög förväntad inflation hotar i sin tur trovärdigheten för inflationsmålet. Inflationen för priser som betecknas som flexibla – vilka mer direkt påverkas av ändrade marknadsförutsättningar (efterfrågan och utbud) – tycks nu vara på väg ner. Speciellt energipriserna har bidragit till lägre inflationstakt för flexibla priser i USA. Trots en svag BNP-utveckling i USA i år är den amerikanska arbetsmarknaden ännu mycket stram. Löneökningstakten är också hög (drygt 6 procent 2022) medan arbetslösheten är mycket låg (3,7 procent). Vändpunkter brukar komma snabbt i USA, men än syns ingen tydlig försvagning för arbetsmarknaden, vilket skulle kunna bromsa Fed:s räntehöjningar.

EUROPEISK EKONOMI DRABBAS HÅRT AV KRIGET I UKRAINA

Kriget i Ukraina har gått sämre för Ryssland än vad som förväntades inledningsvis. Detta förklaras delvis av västländernas stöd till Ukraina, inte minst i form av de olika precisionsvapen som medfört en högre militär förmåga. Krigets ekonomiska konsekvenser för Ukrainas del är extrema. Men även Europa påverkas direkt via råvarupriser och bristsituationer för främst naturgas. Men vissa råvarupriser i Europa, såsom priser för vissa insatsvaror till industrin och till livsmedelsindustrin, har nu fallit tillbaka till nivåer som rådde innan kriget. De råvarupriser (olja och gas) som framförallt påverkar energipriserna har även sjunkit något, men är fortsatt höga i Europa. Att energipriserna slår direkt mot hushållens och företagens köpkraft gör att EU och flera regeringar (såsom den svenska) nu inför olika kompensationsåtgärder. Förutom högre energipriser innebär leveransproblem av naturgas att varuproduktionen är hotad, speciellt i Tyskland. Högre importpriser (via högre energipriser) och mindre lönsam export genom en svag växelkurs försämrar nu eurozonens bytesförhållande mot omvärlden. Detta sänker realinkomsterna i Europa och effekten är större än i USA och Storbritannien. Därtill tyngs eurozonen av den bromsande globala efterfrågan och de högre marknadsräntorna.

Källa: SKR, Ekonomirapporten december 2022

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BNP*	4,9	2,8	-0,6	1,4	2,4	2,6
Skatteunderlagstillväxt	5,3	5,2	3,6	4,4	4,3	4,0
Timlön	2,7	2,7	3,4	3,2	3,3	3,3
Sysselsättning, timmar*	2,3	2,3	0,5	1,0	1,6	0,9
Öppen arbetslöshet, nivå	8,8	7,5	8,3	18,6	8,0	7,6
Konsumentprisindex	2,4	7,6	5,6	1,3	1,6	2,0

* Kalenderkorrigerad utveckling, december 2022. Källa: Sveriges kommuner och regioner

Konfidensindikatorn är en sammanvägning av företagens svar på frågor om bl.a. orderstock, försäljningsvolym, nulägesomdöme och förväntningar.

	Näringslivets omsättning *miljarder kronor*		Nystartade företag *antal*		Konkurser *antal*	
	Kvartal 3				Kvartal 4	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Västra Götaland	506,0	631,7	3 070	2 930	280	380
Fyrbodal	58,5	87,2	390	360	50	80
Göteborgsregionen*	352,6	438,7	2 100	2 080	230	230
Sjuhärad	44,3	48,7	370	310	40	40
Skaraborg	59,1	66,1	360	370	30	40

* I Göteborgsregionen ingår Kungsbacka som inte är en del av Västra Götaland.
Källa: SCB (näringslivets omsättning och konkurser) och Tillväxtanalys (nya företag).

SVENSK EKONOMI

BNP-tillväxten i Sverige har blivit allt svagare under loppet av 2022. Men en stark BNP-uppgång 2021 gör att tillväxten för helåret 2022 ändå blev tämligen hög (2,8 procent). Både näringslivets produktion och investeringar har ökat relativt starkt också under 2022. Men högre finansieringskostnader samt lägre orderingång dämpar tillväxten framöver.

HUSHÅLLEN ANPASSAR SIG TILL LÄGRE REALINKOMSTER

Hushållens konsumtion började dämpas redan under sommaren, speciellt syns detta för försäljningen av sällanköpsvaror. Hög inflation och stigande räntor har snabbt urholkat hushållens köpkraft. Fallande bostadspriser och börskurser devalverar samtidigt hushållens tillgångar. Därtill kommer många hushåll att få svårare att finansiera bostadsköp. Följaktligen kommer konsumenter att tvingas minska sitt sparande eller sänka sina utgifter. När värdet faller för reala och finansiella tillgångar begränsas lånemöjligheterna. Detta då dessa tillgångar används av hushåll och företag som säkerhet när de lånar från banksektorn. Bankerna tenderar också att strama åt sina villkor för utlåningen ytterligare. Därmed förstärker kreditkanalen den åtstramning som sker i form av de högre räntorna: det blir svårare att låna pengar framöver, såväl för företag som för hushåll. Dessa förutsättningar pekar tydligt mot svagare konsumtion och investeringar. Effekterna lär bli betydande såväl i Sverige som i övriga världen.

DEN HÖGSTA INFLATIONEN PÅ 30 ÅR

Stora lyft i globala råvaru- och energipriser tände inflationsbrasan 2021. Branta prisuppgångar följde sedan i konsumentprisledet 2022, för flertalet varugrupper. Den långa eran av oerhört återhållsamma prisjusteringar var därmed över. Särskilt livsmedels- och energipriser bidrar till en hög KPIF-inflation under det andra halvåret 2022, men inflationsuppgången inbegriper merparten av undergrupper för varor och tjänster. En avmattning i konsumentprisinflationen kan nu börja urskiljas i såväl den svenska som den globala ekonomin. Trots osäkerheter, inte minst i omvärlden, ligger sannolikt de stora prisuppgångarna bakom oss. Det dröjer dock innan inflationen vänder ned – i och med att inflationen i sig är tillbakablickande; en jämförelse över de senaste 12 månaderna. De onormalt stora uppgångarna för svenskt KPI i mars 2022 kommer metodmässigt att trilla ur 12-månadersjämförelsen (inflationen) i mars 2023.

REGIONAL EKONOMI

Efter en återhämtning efter pandemirestriktionerna som innebar ett gott konjunkturläge i början av 2022 så är hushållen nu mer pessimistiska då ökade bolåneräntor och hög inflation gröper ur hushållens köpkraft. Även näringslivet ger dock uttryck för ett försämrat konjunkturläge och antalet varsel samt arbetslöshet väntas öka nästkommande år.

KI:s regionala konjunkturbarometer för fjärde kvartalet 2022 visar att konfidensindikatorn för näringslivet i Västsverige var 87, vilket indikerar en svagare konjunktur än normalt. En tillbakagång kunde skönjas i samtliga storstadsregioner, men läget var något bättre i Västsverige än i Stockholm och Sydsverige. Konfidensindikatorn visar att det skett en tillbakagång inom hela näringslivet, men läget var särskilt besvärligt för handeln, som drabbats hårt av hushållens minskade efterfrågan. Samtidigt var läget bättre för industrin och i Västsverige rådde fortfarande nästan normalt konjunkturläge inom tillverkningsindustrin.

Näringslivets omsättning i Västra Götaland, ökade under tredje kvartalet 2022 jämfört med andra kvartalet 2022 främst drivet av Göteborgsregionen och Skaraborg. Antalet nystartade företag i Västra Götaland var 2 930 under det tredje kvartalet 2022, vilket var något färre än under motsvarande period 2021. Antalet företagskonkurser ökade under fjärde kvartalet 2022 jämfört med fjärde kvartalet 2021.

KOMMUNSEKTORN

De ekonomiska resultaten har de senaste åren varit rekordhöga i kommuner och regioner. Det starka utgångsläget är en viktig faktor för att sektorn ska kunna klara de kostnadsökningar som väntar till följd av den samhällsekonomiska utvecklingen med såväl hög inflation som höjda räntor och fallande värden på finansiella placeringar. Även 2022 beräknas resultatet bli starkt, för att sedan falla till ett underskott år 2023.

Det relativt starka resultatet för kommuner och regioner för 2022 beror på att skatteintäkterna fortsätter att öka snabbt och att pensionskostnaderna minskar jämfört med föregående år. Inflationen som är den högsta på 30 år leder till successivt ökande livsmedels- och byggkostnader, och fortsatt höga energi- och drivmedelspriser till följd av utbudsstörningar. Inflationen leder också till kraftigt ökade pensionskostnader för kommuner och regioner. För att dämpa inflationsutvecklingen parerar centralbanker världen över med höjda räntor, vilket också leder till ökade räntekostnader.

För att undvika kortsiktiga neddragningar använder ungefär en tredjedel av kommunerna och merparten av regionerna medel som avsatts för resultatutjämning för att balansera sin budget för 2023.

Källa: SKR, Ekonomirapporten december 2022

SKARA KOMMUN

Kommunforskning i Väst tar årligen fram finansiella profiler för kommunerna i Västra Götaland och Halland. Utvecklingen för de åtta nyckeltal som ingår illustreras i spindeldiagram för respektive år. Den genomsnittliga nivån för de studerade kommunerna visas som den streckade blå linjen och Skaras värde utgörs av den heldragna linjen. När linjen för Skara ligger utanför den streckade blå linjen innebär det att kommunen i jämförelse med övriga ligger över genomsnittet och det motsatta när linjen ligger innanför den blå genomsnittsmarkeringen.

Den finansiella profilen innehåller, förutom åtta nyckeltal, också fyra perspektiv som var för sig är viktiga när en kommuns finansiella ställning och utveckling analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Perspektivens poäng utgörs av genomsnittspoängen av de fyra nyckeltalen som är placerade närmast perspektivet i den finansiella profilen. Det innebär att varje nyckeltal i profilen ingår i två olika perspektiv.

Skaras finansiella profil visade att kommunen under 2021 låg under genomsnittet för två av fyra perspektiv i den finansiella profilen. Det var långsiktig handlingsberedskap och kontroll över den finansiella utvecklingen. För det övriga två perspektiven, kortsiktig handlingsberedskap och riskförhållande, låg kommunen på genomsnittet. Kommunens poäng för två av fyra perspektiv; långsiktig handlingsberedskap och riskförhållande, försvagades under perioden. Perspektivet kortsiktig handlingsberedskap förbättrades något under perioden. Det övriga perspektivet, kontroll över den finansiella utvecklingen, förblev poängmässigt oförändrat under perioden.

Förklaringen till ovanstående förändringar var att poängen för de två nyckeltalen skattesats och soliditet, försvagades under perioden. Mot detta skall ställas att nyckeltalet kassalikviditet, förbättrades under perioden.

De resterande fem nyckeltalen; resultat före extraordinära poster, genomsnittligt resultat under de tre senaste åren, skattefinansieringsgrad av investeringarna, finansiella nettotillgångar och budgetföljsamhet, förblev poängmässigt oförändrade om 2019 och 2021 jämförs.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Skara finansiella utveckling under den studerade treårsperioden resulterade i en något försvagad finansiell profil. Detta innebär att Skara, utifrån profilen, hade ett något svagare utgångsläge vid utgången av 2021 än vid utgången för 2019, om jämförelse görs med den genomsnittliga utvecklingen i länen. Skara kommun har ett fortsatt kontrollerat finansiellt läge, men ett något svagt underliggande löpande resultat. För kommunkoncernen (det vill säga Skara kommun samt de

Vad är den finansiella profilen? Det är en modell i form av ett polärdiagram som redovisar en kompletterande dimension av en kommuns finansiella ställning och utveckling. Profilen bygger på att kommunens utveckling och ställning jämförs med ett antal andra kommuner. Analysen görs län- eller gruppvis. Profilen är relativ, vilket innebär att kommunen måste röra sig i annorlunda riktning än genomsnittet för att förändra sin finansiella profil.

bolag som kommunen äger) är den finansiella profilen i princip oförändrad.

Skara har i ett längre tidsperspektiv från år 2000 till 2022 haft en resultatnivå som överstiger det resultatmål man haft i kommunen och som presenteras i måluppfyllelse under ekonomiperspektivet.

Skara placerar sig i gruppen varken stark eller svag finansiell ställning som definieras av de kommunerna med en soliditet mellan 0 och 20. Skaras soliditet, uttryckt som långsiktig ekonomisk styrka, efter pensionsförpliktelser uppgår till 19 procent år 2021. Om interna lån inom koncernen räknas bort ökar kommunens soliditet till 22 procent vilket är mer korrekt mått att jämföra med övriga kommuners genomsnittliga soliditetsvärde på 27 procent. På kommunkoncernnivå så har Skara kommun en bättre soliditetsnivå, 32 procent, än genomsnittlig soliditetsnivå för ingående kommuner i ovan län som uppgår till 23 procent. Detta indikerar att Skara kommuns bolag har en relativt god ekonomisk ställning gentemot ett genomsnittligt kommunvärde för de medverkande kommunerna.

Sammantaget på koncernnivå placeras Skara i gruppen med starkt resultat och stark finansiell ställning.

Det nyckeltal som varierat mest från år till år är självfinansiering av investeringar. Nyckeltalet påverkas i hög grad av en varierande investeringsnivå. För perioden placeras Skara i gruppen med varken höga eller låga investeringar och och varken hög eller låg skattefinansieringsgrad. Under en investeringsintensiv period kan man förvänta sig att självfinansieringsgraden sjunker för att sedan återgå till ett normalläge när investeringarna är genomförda.

De kommande åren 2022-2025 innehåller investeringar i förskolor och särskilt boende. Detta kommer säkert att innebära att självfinansieringen minskar. Investeringstakten är planerad och kalkylerad och Skara har ett relativt bra utgångsläge när investeringsnivåerna åter blir mer normala då fastighetsbeståndet bedöms vara i ett bra skick utan större underhållsunderskott.

BEFOLKNING

Skaras invånarantal har, sett över den senaste tioårsperioden ökat med 474 personer. De senaste fem åren visar istället på en minskning med 88 personer. Invånarantalet ökade under 2022 med 23 personer och uppgick den 31 december 2022 till 18 755.

Befolkningsökningen det senaste året beror på ett positivt flyttnetto. Under 2022 flyttade 1 127 personer till kommunen. De senaste tre årens genomsnittliga inflyttning har legat på 1 136 personer per år. Under 2022 uppgick inflyttningsnettot till 34 personer. De senaste tre årens genomsnittliga inflyttningsnetto ligger på minus 94 personer.

Födelseunderskottet under 2022 visar på minus 26 personer, vilket är den högsta minskningen sedan 2011 (-38 personer).

Födelsetalet är det lägsta sedan 2011 (154 födda) genomsnittet för de senaste fem åren ligger på 189 födda barn. Under 2022 föddes 164 barn vilket är det lägsta födelsetalet senaste tioårsperioden.

Antalet avlidna per år är förhållandevis konstant och ligger mellan 183 och 206 personer. Genomsnittet för de senaste fem åren ligger på 192 avlidna. Under 2022 avled 190 personer vilket är lägre än genomsnitt under 5 och 10 år.

Medellivslängden i kommunen har ökat de senaste åren. Andelen personer över 65 år av den totala befolkningen har också ökat.

Under de senaste tio åren har en förändring av könsfördelningen inom kommunen skett. Under 2009 var fördelningen 9 068 män och 9 387 kvinnor. Under 2015 var första året sedan början av år 1990 som männen blev fler än kvinnorna. Under 2022 var det 87 fler män än kvinnor folkbokförda i kommunen.

BOENDE

Bostadsmarknaden i Sverige har efter flera år med uppgång bromsat in under år 2022. För Skaras del har någon större avmattning av bostadsmarknaden ännu inte märkts av. Antal försäljningar år 2022 av både bostadsrätter och enbostadshus är liknande med år 2021. För bostadsrätter går det även urskilja att priserna ökar jämfört med föregående år enligt Svensk Mäklarstatistik. Även antal privatpersoner som står i kommunens tomtkö är liknande med föregående år.

BEFOLKNINGSPROGNOS SKARA KOMMUN

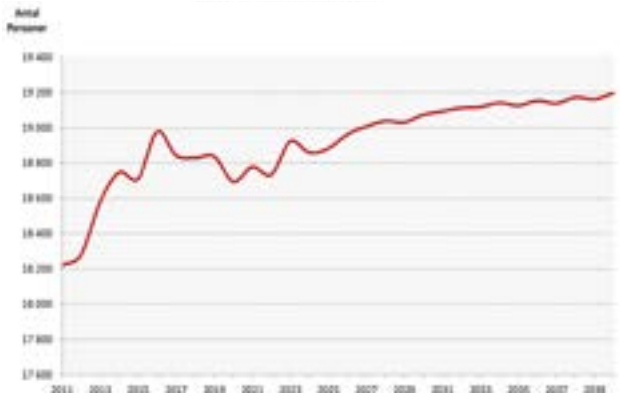

FOLKMÄNGD I SKARA EFTER KÖN

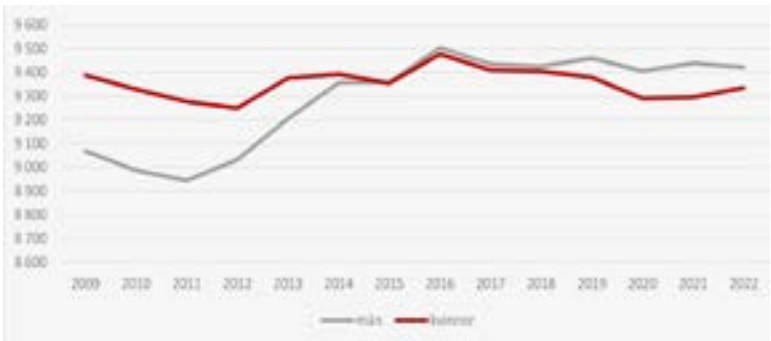

Under 2022 färdigställdes 45 nya bostadslägenheter (nybyggnad av bostadshus och lägenheter i redan befintliga byggnader), vilket är mer än föregående år. 32 av de färdigställda bostadslägenheterna utgör omställning av lokaler i befintliga byggnader till bostadslägenheter varav 24 stycken av dessa är studentlägenheter.

I Sörskogen Norra Etapp 2 har exploateringsfastigheterna Svängen 3 och Lunden 2 sålts till exploatörer under året. Utöver det har 4 tomter sålts till privatpersoner i tomtkön inom exploateringsområdet, totalt har 5 kommunala småhustomter sålts under året. Inom projektet Kastanjen-Lönnen har fastigheten Lönnen 12 sålts till exploatör efter att bygglovet vunnit laga kraft. För närvarande pågår sex olika bostadsprojekt i Skara som omfattar ca 140 hyresrätter och ca 40 bostadsrätter/äganderätter. Utöver dessa uppförs 115 boendeplatser på det nya särskilda boendet Teglagården.

Under året har arbetet med den nya översiktsplanen fortgått och i slutet av år 2022 gick översiktsplanen ut på granskning. Utöver översiktsplanen pågår arbete med framtagande av 12 stycken detaljplaner för bostäder.

Översiktsplan förväntas att antas under våren år 2023 och kommer att innebära bättre förutsättningar för en långsiktig planering av bostäder. Den kommer också möjliggöra en intensifiering i arbetet med att förvärva strategisk mark för framtida bebyggelse.

Skara och Skaraborg står inför en stor utmaning där kommande industrietableringar i Skaraborg förutsätter tillskapandet av ett stort antal bostäder för att lösa bostadsförsörjningen till den förväntade ökande befolkningen i Skaraborg. Samtidigt är bostadsmarknaden i nuläget osäker. Hushållens köpkraft har på grund av höga energi- och räntekostnader minskat vilket tillsammans med en hög inflation leder till minskad efterfrågan på nya bostäder. Ökade materialkostnader har medfört att alla typer av nya bostäder blivit dyrare att producera. Samtidigt har det statliga investeringsstödet för hyresrätter försvunnit och då har lönsamheten minskat för dessa typer av projekt. Exploatörer kommer därigenom få svårare att genomföra sina projekt i en sviktande bostadsmarknad med högre bostadspriser och minskad köpkraft hos hushållen.

En utmaning framöver är också att lyfta och stärka Skara kommun som en mer attraktiv boendekommun dels för de som redan bor i kommunen men även för de som är intresserade av att bosätta sig här. I nuläget råder det brist på tomter i de flesta av kommunens tätorter, för att attrahera bredare målgrupper är det viktigt att planera för rätt typ av bebyggelse i attraktiva områden.

NÄRINGSLIV

Med mer än 2 500 företag inom olika branscher har Skara en omfattande och mångsidig företagsamhet. Gröna näringar, transporter/logistik, tillverkning, handel och besöksnäring är utmärkande branscher för Skara. Skara ligger i hjärtat av Skaraborg med ett strategiskt läge för att nå företag och människor i regionen. Inom en 45 minuter når man cirka 270 000 invånare, inom 40 mil når du 80 procent av hela Sveriges befolkning och dessutom de nordiska storstäderna Oslo och Köpenhamn. Skaraborg är just nu inne i en tillväxtresa med många spännande etableringar och en gemensam målsättning är att Skaraborg ska växa från 270 000 till 300 000 invånare och bli en arbetsmarknadsregion.

VI FRÄMJAR ENTREPRENÖRSKAPET

En förutsättning för ett bra företagsklimat är dialog, tydlighet och engagemang. I Skara finns flera forum för dialog och samverkan med näringslivet.

MÄTNINGAR

I Svensk Näringslivs enkät om företagsklimatet hamnar Skara på plats 118 (2021: 123) när Sveriges 290 kommuner rankas. I det sammanfattade omdömet fick Skara 3,43 (2021: 3,38).

I den årliga NKI-mätningen bland företag som haft kontakt med kommunens myndighetsutövning, uppgår Skara till 77, vilket är en bra nivå. Resultatet visar på en förbättring från året innan (2020: 75).

I arbetet med att så många som möjligt i Skara kommun ska vara sysselsatta genom anställning, utbildning eller genom att starta företag, pågår en rad olika aktiviteter. Dels i dialog med företagen, dels genom att uppmuntra till nyföretagande och genom att inspirera unga.

NYFÖRETAGANDE

I Skara har antalet nystartade företag ökat med 34,3 procent att jämföra med riket som minskat med -5,87 procent vid den senaste mätningen från Nyföretagarbarometern. Totalt har 90 företag startat (2021: 67). Skara kommun har ett nära samarbete med Nyföretagarcentrum och har under 2022 arbetat mycket med att stötta nystartade verksamheter. Även i år erbjöds åtta unga mellan 15-18 år, att driva företag under sommaren. Fyra ungdomar tog chansen att prova på att driva eget företag. Genomförandet har skett genom organisationen Ung Drive.

SAMVERKAN SKOLA ARBETSLIV

Under 2022 har arbetet med att utveckla Samverkan Skola Arbetsliv (SSA) fortsatt. Under våren genomfördes yrkeslivsmässan JOBB SKARA samt ”Framtidskoll” i samverkan mellan skolan, privata och kommunal arbetsmarknad. Under hösten arrangerades för första gången JOBB SKARA-kvällen, ett öppet hus på Skaras industri- och tillverkningsföretag.
Katedralskolan fick även detta år motta flera fina priser på årets digitala UF-mässa, kallad E-Week, och fick bland annat priset Årets UF-företag.

Mitt i Skaraborgs hjärta

BESÖKSNÄRING

Besöksnäringen i Skara kommun har haft goda förutsättningar och har fortsatt utvecklas positivt och på ett hållbart sätt då den varit en del av samhällsplaneringen. Marknadsföringsinsatser har varit prioriterat för att stärka intresset för Skara kommun som en attraktiv ort för att besöka och leva i, detta genom aktivt arbete med hemsidan, kampanjer, tryckt material och digitala kanaler. De nya digitala infartsskyltarna har underhållits och fyllts med aktuella och attraktiva evenemang. Vidare har arbetet med att skapa attraktiva paket i samarbete med det lokala näringslivet. Skara kommun är anslutet till det regionala initiativet Hållbarhetsklivet och ytterligare företag i Skara har anslutit sig till Hållbarhetsklivet som är Västsveriges samlade initiativ till en hållbar turistnäring.

SKARA KOMMUN FRÄMJAR LANDSBYGDSFÖRETAGANDE OCH ENTREPRENÖRSKAP

I slutet av 2022 slutfördes förstudien Green Innovation Park, GIP, för Skara. Förstudien har letts av SLU Holding och innefattar en kartläggning över aktörer och förutsättningar för en etablering av en innovationsnod för grön näring. Syftet är att utveckla området kring Skara till att bli ett nav för gröna näringar i Västsverige. I förstudien deltog aktörer från näringsliv, akademi, region, kommunalförbund och Skara kommun.

LIVSSTILEN SOM KONKURRENSKRAFT

Tillgång till nyckelkompetens är en avgörande faktor för ett fortsatt livskraftigt näringsliv och offentlig sektor i Skaraborg. Inflyttarservice, eller Livet i Skaraborg, är ett projekt som syftar till att attrahera nyckelkompetens för Skaraborgs arbetsmarknad att flytta hit.Projektet Inflyttarservice syftar till att samla och strukturera arbetet för att attrahera och behålla nyckelkompetens i Skaraborg genom att skapa en delregional stödfunktion innehållande webbplats, struktur, paketering och verktyg för att synliggöra möjligheterna som delregionen och Skaraborgs 15 kommuner erbjuder.

Skara kommun deltar aktivt i projektet och arbetar parallellt med att bygga upp interna rutiner för att attrahera, välkomna, integrera och bygga ett starkare varumärke för Skara som boendekommun. Plattformen Livet i Skaraborg lanserades i januari 2023.

FRAMTIDEN

Näringslivsåret 2022 var liksom 2021 starkt präglat av pandemin men också av nya kriser. Efter Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022 har näringslivet mött utmaningar som råvarubrist, energikris och inflation.
Under 2022 skedde endast en konkurs i Skara, jämfört med två stycken under 2021. Det finns en generell avvaktan och återhållsamhet och 2023 spås bli tufft för näringslivet. Trots detta syns fortfarande nyetableringar och nybyggnationer i Skara och troligtvis kommer effekter av kriserna att synas först längre fram i Skara kommun.

Under 2023 fortsätter arbetet med att besluta och planera för ett eventuellt genomförande av Green Innovation Park, GIP.

SKARABORG

Framtiden för näringslivet i Skara och Skaraborg är tudelad. Samtidigt som konjunktur och världsläge är osäkert är vi inne i en tillväxtresa. Det handlar om kommande etableringar, stort kompetensbehov, efterfrågan på mark och bostäder samt ett nuläge där Skaraborg positionerar sig som en plats som lockar människor och verksamheter.

Under det sista halvåret har beskedet om en etablering av en batterifabrik i Mariestad påverkat dialoger och omställning. Det är tydligt att Skaraborg och Skara behöver växa för att möta kompetensbehovet med batterifabriken och andra etableringar.

TILLVÄXTSTRATEGI

Skara kommun möter Skaras och Skaraborgs utmaningar genom att arbeta med en tillväxtstrategi som mynnar ur den delregionala utvecklingsstrategin, DRUS, som i sin tur

är en nedbrytning av den regionala utvecklingsstrategin, RUS. Skara kommuns tillväxtstrategi ska vara klar under 2023.

INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER

Infrastruktursatsningar är en avgörande strategisk fråga för en fortsatt regional utveckling och för att Skaraborg ska bli ett lokalt arbetsmarknadsområde. Det arbete och den enighet som råder på strategisk nivå i Skaraborg är en stark framgångsfaktor för Skara och Skaraborgs utveckling.

Bland annat har etableringen av batterifabriken i Mariestad satt ett nationellt och även internationellt fokus på Skaraborgs styrkor och läge. Skara kommuns strategiska läge mitt i Skaraborg är gynnsamt för kommunens fortsatta utveckling. Att synliggöra och marknadsföra Skara kommun för etableringar och boende är viktiga faktorer för att vi ska gå i riktning med kommunens befolkningsmål.

Utbyggnaden av E20 fortsätter och byggstart av etapp Axvall – Varnhem på väg 49 är planerad till vintern 2023/2024. I regional plan finns också nästa etapp på väg 49, Varnhem – Storekullen.

Kapacitetsbristen på västra stambanan är en viktig fråga både för att man ska kunna utnyttja Skaraborgs strategiska läge men också kopplat till behovet av att frakta mer gods på järnväg för ökad hållbarhet och minska klimatpåverkan. De fortsatta satsningar som Jula koncernen och Falköpings kommun gör vid dryporten i Falköping är starkt pådrivande för hållbarhetsarbetet. En annan utmaning är att medel för underhåll till det mindre vägnätet på landsbygden minskar.

En fortsatt utveckling av kollektivtrafiken och mobiliteten möjliggör ett mer hållbart resande. Skara är placerat utmed det mest turtäta kollektivtrafikstråket i Skaraborg vilket tillsammans med kommunens fördelaktiga geografiska läge gynnar både näringslivet och möjligheten att attrahera nya kommuninvånare.

Västtrafiks nuvarande avtalsperiod för all busstrafik i Skaraborg sträcker sig till juni 2024. En förstudie är genomförd och upphandlingen påbörjades men har avbrutits. Det finns i nuläget inga besked om hur och när arbetet fortsätter. Förstudien slog fast en avveckling av stadsbusstrafiken i Skara tätort. I dialogen med Västtrafik har Skara kommun lyft ett gott exempel från Säffle kommun med en utvecklad anropsstyrd stadsbusstrafik som visat positiva resultat. En ökad flexibilitet för var resenärerna kan kliva av och på bussen samt digital beställning av resan visar på att man lyckats vända sig till en bred allmänhet.

Västra Götalandsregionen har en pågående utredning som rör översyn av erbjudanden till seniorer. Arbetet innefattar åldersgränser, geografiska gränser och kommunernas kostnader. Under februari 2023 kommer kommunerna få ta del av den nya beräkningsmodellen. Ett nytt upplägg ska införas enligt tidsplanen 2024.

För att möjliggöra ökad hållbarhet sker fortsatta satsningar på utbyggnad av gång- och cykelvägar, parkeringsstrategins genomförande, laddinfrastruktur och fler mobilitetstjänster. Olika mobilitetsprojekt så som Smart-projektet, Kom Iland, och Skyddsängel är testarenor för att hitta fungerande lösningar. För att öka det hållbara resandet behövs fler beteendepåverkande insatser. Att kommunicera och skapa delaktighet för de insatser som genomförs blir allt viktigare.

ARBETSMARKNAD

ARBETSMARKNADENS UTVECKLING

På grund av den höga efterfrågan på kompetens har arbetsmarknaden i Skara och i övriga Sverige återhämtat sig snabbare från pandemins effekter än vad som tidigare prognostiserat.s Samtidigt som långtidsarbetslösheten kvarstår ökar kompetensbristen på en arbetsmarknad som förändras i snabb takt. Detta innebär stora utmaningar för kompetensförsörjningen både i privat- och offentlig sektor och konkurrensen om kompetensen ökar både inom och mellan sektorerna. Etableringen av batterifabriken i Mariestad kommer att skapa arbetstillfällen och sannolikt också innebära att utmaningen kring kompetensförsörjningen intensifieras ytterligare.

Med anledning av lågkonjunkturen bedöms arbetslösheten stiga under 2023 och första halvåret 2024 för att sedan minska igen. Det är i huvudsak branscher kopplat till hushållskonsumtion som kommer att påverkas initialt, exempelvis restaurang och handel. Detta är också branscher som många gånger erhåller förstagångsarbeten på svensk arbetsmarknad vilket innebär att de individer med svagare anknytning på arbetsmarknaden kommer att drabbas av arbetslöshet först, det vill säga ungdomar och personer som saknar gymnasial utbildning. Samtidigt bedöms personalbristen i många branscher bestå och i vissa fall intensifieras, bland annat inom vård och omsorg, barn och utbildning samt fordons- och industriteknik. Detta på grund av pensionsavgångar, en växande befolkning och att för få utbildas inom dessa områden.

Kompetensförsörjningen är en av Sveriges och Skaras största utmaningar. Behovet av fler medarbetare ökar i takt med den växande efterfrågan på välfärd som sker till följd av ökad andel åldrande befolkning. Det förutsätter samarbete och gemensamma insatser på både kort och lång sikt för att utveckla Skaras attraktionskraft både som arbetsgivare, boendeort och geografiskt område. Tillgång till medarbetare med rätt kompetens är en förutsättning för både näringslivets och kommunens möjlighet att växa, utvecklas och skapa hållbar tillväxt och social hållbarhet.

Ett bland flera sätt att möta kompetensförsörjningsutmaningen är att minska gapet mellan arbetsmarknadens krav och kompetensen hos dem som står utan arbete. Bland annat finns behov av att bredda rekryteringen genom att utveckla metoder att inkludera fler yrkeskategorier på arbetsplatserna. Att differentiera arbetsuppgifter och ta tillvara på och utveckla individers kompetens är ett ytterligare sätt. Detta arbetar Skara kommun och flera andra kommuner med redan idag och arbetet behöver

fortsätta utvecklas och kontinuerligt följa utvecklingen på arbetsmarknaden och den lagstiftning som styr arbetsmarknad- och kompetensförsörjningsarbete. I detta arbete kan Skara kommun som arbetsgivare vara en föregångare som också bidrar till näringslivets utveckling. Dialog mellan barn- och utbildningsförvaltning och Kommunledningsförvaltningen om kommunens SSA-arbete (Samverkan skola arbetsliv) har pågått och behöver utvecklas under 2023 för att skapa förutsättningar för mer effektfull samverkan mellan skola och arbetsliv i syfte att främja ungas inträde på arbetsmarknaden.

I december 2022 var andelen inskrivna arbetslösa (16-64 år) i Skara 6,0 procent vilket är en minskning med 0,7 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. I december 2022 var arbetslösheten i Västra Götalandsregionen 5.9 procent och arbetslösheten i riket 6,6 procent. I december 2022 var andelen inskrivna arbetslösa unga (18–24 år) i Skara 5,7 procent vilket är en minskning med 0,7 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. Motsvarande andel i Västra Götalandsregionen var 6,9 procent vilket är en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. Motsvarande andel för riket var i december 2022 8,1 procent vilket är en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. I december 2022 var andelen inskrivna arbetslösa utrikesfödda i Skara 16,0 procent vilket är en minskning med 1,9 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. Motsvarande andel för Västra Götalandsregionen var 14,9 procent och för riket 16,5 procent. Detta är en minskning med 1,7 respektive 1,3 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. I december 2022 var andelen långtidsarbetslösa (6 månader eller längre) 2,2 procent vilket är en minskning med 1,0 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021.

VIKTIGA FRAMTIDSFRÅGOR

DEMOGRAFI

Den demografiska utvecklingen med fler äldre invånare har börjat att påverka Skaras omsorgsverksamhet. Under 2022 öppnades ytterligare 9 platser inom särskilt boende och antalet äldre ökar . I senaste befolkningsprognosen från 2021 indikerar en ökning i åldersgruppen över 80 år fram till år 2035 i storleksordningen 50 procent. Detta innebär i praktiken utifrån en enkel framskrivning att någonstans runt 70-80 nya platser inom särskilda boenden behöver tillskapas under perioden utöver de som avvecklas. Kommunen bygger nu Teglagården, ett nytt modernt särskilt boende vid Viktoriasjöarna och mitt i centrum på stationsområdet bygger Centrumbostäder ett boende som riktar sig mot en äldre målgrupp.

Utöver nya boenden kommer en stor del av dessa invånare också att behöva hemvårdsinsatser. Här är det viktigt att Skara kommun arbetar aktivt för att stödja de äldre att anamma kommande ny teknik som kan hjälpa de äldre att ha en stor integritet och också kunna klara en självhushållning så länge som möjligt. En enkel uppskattning utifrån ovan resonemang av den ekonomiska aspekten antyder att den påverkan kan komma att summeras upp mot 70-80 miljoner kronor i dagens penningvärde.

Det förväntade framtida elevunderlaget generar sammantaget ingen större förändring vilket allt annat lika ger liknande framtida kostnadsbild för barn- och utbildningsverksamheten. De investeringar som görs är inriktade på att ersätta några äldre fastigheter och tillfälliga paviljonger för att få till bättre och mer funktionella förskolor.

Utöver den demografiska effekten ställer invånarna allt större krav gällande tillgänglighet och kvalitativt innehåll på den kommunala servicen. Denna trend har varit stark under lång tid vilket ökat kommunernas kostnader mer än vad som varit motiverat utifrån demografiutvecklingen. Möjligheter för att möta denna utmaning och trygga framtidens välfärd finns sannolikt inom den tekniska utvecklingen samt att utveckla olika samverkansformer mellan kommuner och andra organisationer.

DIGITALISERING

Skara kommun har fortsatt sin utveckling under 2022 inom digitaliseringsområdet och har fastställt SCDI:s definition ”Digitalisering - En metod för verksamhetsutveckling där digitala lösningar används för automatisering och innovation”. Många initiativ pågår där digitalisering bidrar till verksamhetshetsutveckling för att förenkla för invånare och samtidigt effektivisera interna arbetssätt.

Skara har gått med i Addas kompetensforum för digital mognad eftersom organisationen behöver öka den digitala mognaden för att bättre kunna dra nytta av digitaliseringens möjligheter. Under året kommer flera utbildningar att genomföras inom exempelvis nyttorealisering, innovation och kompetensförsörjning. Förhoppningen är att detta blir ett led i att öka den digitala mognaden genom att göra fler delaktiga, höja kompetensen och skapa ett gemensamt språk kring verksamhetsutveckling.

Samverkan är avgörande för att vi ska kunna klara av framtidens välfärdsutmaning och det pågår samverkan på många olika sätt inom V6. Projektet VDT-22 kommer att hjälpa oss att hitta nya och förbättrade samverkansformer framöver där forskare på Högskolan i Skövde är en viktig projektpartner.

AI, artificiell intelligens, har redan börjat användas i andra kommuner. Den AI-baserade chatboten ”Chat GPT” kan generera text på ett helt nytt sätt och håller på att rita om kartan för hur undervisning och prov kan bedrivas. Det finns exempel på kommuner som tar hjälp av AI för bedömning av orosanmälningar och för att prognostisera vårdbehov. Skara behöver lära sig mer om detta ämne för att kunna dra nytta av det i verksamheterna.

Öppna data och Internet of Things (IoT) är andra områden som det finns stor potential i. Genom att arbeta med öppna data och publicera datamängder skapas förutsättningar att arbeta med artificiell intelligens.

Digital transformering. Kommunerna inom V6 samverkar ett gemensamt projekt tillsammans med Högskolan i Skövde.

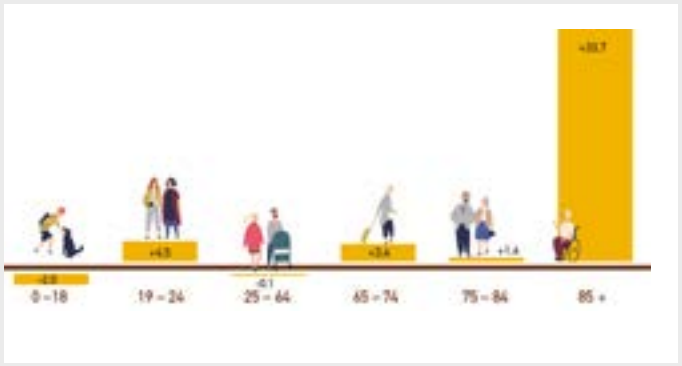

Demografi. Befolkningsprognos för Skara kommun för åren 2030 och 2040, jämfört med 2021 (%)

Kompetensförsörjning. JobbSKARA-mässan för elever följdes upp med JobbSKARA-kvällen med öppet hus hos tillväxtföretag i Skara. Framtidskollen för unga blev en podd med många lyssnare.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Utifrån den demografiska utvecklingen med en åldrande befolkning blir utmaningen att i framtiden få tag i medarbetare samt att de har rätt kompetens. Skara kommun kommer behöva anställa upp mot 300-350 personer fram till och med år 2030 på grund av kommande pensionsavgångar. Utöver pensionsavgångar behöver omsorgsverksamheten rekrytera fler för att klara ökade behov. Att få ett ökat arbetskraftsdeltagande på arbetsmarknaden i stort, central nivå genom regering och avtalsparter, samt att attrahera nya grupper till den offentliga verksamheten, lokal nivå genom regioner och kommuner, blir avgörande för att lyckas. Samtliga instanser måste samverka för att få full effekt och framgång i detta arbete och på så sätt inkludera samtliga grupper på arbetsmarknaden.

Pensionsavgångarna innebär att värdefull kompetens och arbetslivserfarenhet kan gå förlorad. Samtidigt kommer en yngre generation medarbetare som tillför nya perspektiv och kompetenser till arbetsplatserna – kompetenser som kommer vara viktiga för att driva digitalisering, verksamhetsutveckling och innovation. Att attrahera kompetens och talang till den kommunala sektorn kommer sannolikt att vara en stor utmaning framåt för många arbetsgivare.

Skara kommun står inför likande utmaning som andra kommuner när det kommer till kompetensförsörjning inom välfärden. Det pågår ett nationellt arbete inom kommuner och regioner för att heltidsarbete ska bli norm. I Skara har man valt att påbörja arbetet mot en heltidsorganisation med en hållbar heltid med fokus på nya arbetssätt och bemanning.

RISKHANTERING OCH KÄNSLIGHETSANALYS

Skara kommun är i sin verksamhet utsatt för olika typer av risker som behöver kännas till. Beroende på riskens karaktär och omfattning kan man behöva hantera och bemöta den på något sätt. Ett sätt är att försäkra bort den helt eller delvis eller fullt ut acceptera risken och konsekvensen som den kan orsaka.

De risker som ofta identifieras är exempelvis finansiella risker, borgensåtaganden, skador på kommunal egendom, verksamhetsrisker, störningar i verksamhet och IT-system etcetera.

Utifrån tidigare pandemi samt osäkerhet i vår omvärd som exempelvis kriget i Ukraina kan man också dra slutsatser att en beredskap för olika typer av händelser i vår omvärld bör beaktas och hanteras med olika strategier och beredskapsplaner.

FINANSIELLA RISKER

VALUTARISK

Skara kommun, Skara Energi AB och Centrumbostäder i Skara AB har antagit en finanspolicy som anger de risknivåer som gäller vid finansiering och placering av tillgångar. Finansverksamheten har uppfyllt de målsättningar och risknivåer som angetts i finanspolicyn.

Med valutarisk menas risken för ökade kostnader på grund av valutakursförändringar. Skara kommunkoncern tar på sig valutarisk då handel och inköp på elmarknaden till kommunen sker i euro. Sammantaget utifrån kommunkoncernens omsättning så bedöms valutarisken vara låg och hanterbar och över tid utjämnad varvid ingen säkring av denna risk görs. Kommunkoncernens låneskuld samt tillgångar är i sin helhet placerad i svensk valuta och kommunkoncernen har inga större löpande in- eller utbetalningar i utländsk valuta.

LIKVIDITETSRISK

Kommunen har i finanspolicyn reglerat hur strukturen på låneportföljen ska utformas samt på vilket sätt tillgångar får placeras för att minimera likviditetsrisken.

Kapitalförfallet på låneportföljen ska spridas ut över åren för att undvika att omsätta stora delar av lånevolymen vid en tid då tillgången på likviditet är begränsad eller inte finns tillgänglig. Detta kan ske vi olika former av marknadskriser. Den genomsnittliga kapitalbindningen vid årets slut var 2,3 år.

Likviditetsrisken kan delas upp i två riskområden. Den första rör tillgången på likviditet och risken att kommunen inte kan betala för den verksamhet som bedrivs. Genom medlemskapet i Kommuninvest har kommunkoncernen kunnat skaffa kapital på ett effektivt sätt. Till koncernkontot finns en checkkredit på 80,0 mnkr knuten som kan utnyttjas utan förbehåll. Denna kredit nyttjas förutom av kommunkoncernen även av kommunalförbundet Göliska IT.

Den andra riskdelen finns om kommunen vid behov inte kan realisera sina eventuella tillgångar till rätt pris för att kunna finansiera verksamheten. Kommunen har inte placerat några medel i sådana tillgångsslag.

RÄNTERISK

Med ränterisk menas risken att räntekostnaderna höjs på grund av ändrade räntenivåer. Genom att binda räntan minimeras risken eftersom kostnaden blir stabil och förutsägbar.

Kommunen har fastställt en finanspolicy som bland annat reglerar hur strukturen på låneportföljen ska utformas för att minimera ränterisken. Enligt policyn ska den genomsnittliga räntebindningstiden inte understiga två år och inte heller överstiga fyra år. Skara kommun har inte använt några derivatinstrument. Räntebindningen frikopplas från de enskilda lånen vilket ger kommunkoncernen möjligheter att, när som helst, förändra räntebindningstiden för att kunna möta förändringar på räntemarknaden.

Av den koncerngemensamma skuldportföljen på 743,5 mnkr (743,5 mnkr) kronor har 256,0 mnkr (263,5) mnkr rörlig ränta. I finanspolicyn anges att målet för skuldportföljens genomsnittliga räntebindning är mellan två och fyra år. Vid årets slut var räntebindningen 2,3 år. De

genomsnittliga räntekostnaderna under 2022 var 0,87 procent.

BORGENSÅTAGANDEN

KOMMUNINVEST

Skara kommun är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening som är en förening för kommuner och regioner avseende finansiella tjänster och då främst kopplat till upplåning av kapital på finansmarknaderna. Kommuninvest har 294 medlemmar vilket innebär att de flesta kommuner och regioner är medlemmar.

Skara kommun har, liksom övriga medlemmar, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga förpliktelser. Mellan medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Ansvaret fördelas dels i förhållande till hur stora medel som respektivemedlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Kommuninvest har sammantaget förpliktelser på 540,4 miljarder kronor och Skara kommuns andel av dessa uppgår till 876,6 miljoner kronor. Kommuninvests tillgångar uppgår till 537,0 miljarder och Skara kommuns andel uppgår till 860,8 miljoner kronor.

Risken att kommunen måste infria sina åtaganden vid bokslutet 2022 bedöms vara mycket liten.

KOMMUNÄGDA BOLAG

Skara kommun har borgensåtagande för de kommunala bolagens skulder då dessa lån upptas från kommunen. Sammantaget har kommunen lånat ut 317,0 mnkr till bolagen och för dessa lån svarar kommunen mot Kommuninvest ekonomiska förening.

ÖVRIGA BORGENSÅTAGANDEN

Skara kommun har gått i borgen för Skara Äldrehem ekonomiska förenings samtliga lån. Föreningen äger och förvaltar fastigheter för omsorgsverksamhet i kommunen och borgensåtagandet uppgår per 2022-12-31 till 94,0 mnkr.

Skara kommun har också gått i borgen på 36,4 mnkr till föreningsägda anläggningar som bland annat avser byggnader samt vatten och avloppsanläggningar. Det senaste borgensåtagandet 2017 uppgick till 30,0 mnkr för Skaraortens ryttarförenings nya ridanläggning på Skålltorp.

BORGENSFÖRLUSTER

Kommunen har inte gjort några borgensförluster de senaste 10 åren.

INTERN KONTROLL

Kommunfullmäktige har antagit ett reglemente för intern kontroll. Den interna kontrollen baseras på särskilda riskanalyser som görs av kommunstyrelsen och nämnderna. Under 2022 omfattade den interna kontrollen bland annat processkartläggningar av huvudprocesser. En systematisk uppföljning av årets interna kontrollplaner har genomförts. Skara kommun utvärderar årligen förutsättningarna för den interna kontrollen, vilken för 2022 bedömts som god.

FÖRSÄKRINGSSKYDD

Skara kommuns nu gällande försäkringsavtal löper ut den 31 december 2023. De försäkringsavtal som kommunen och Centrum bostäder i Skara AB och Skara energi AB har, innehåller bland annat fullvärdesförsäkring av fastigheter samt ansvarsförsäkring. Övriga försäkringar som kommunen har tecknat avser olycksfallsförsäkring, utställningsförsäkring, tjänstereseförsäkring, fordonsförsäkring, miljöansvarsförsäkring samt saneringsavtal.

SÄKERHETSARBETE

Det kommunala säkerhetsarbetet samordnas av en särskild säkerhetssamordnare som organisatoriskt finns under gemensam räddningsnämnd med Falköpings kommun. I kommunens säkerhets-, risk- och skadeförebyggande arbete har kommunfullmäktige antagit en risk- och sårbarhetsanalys för Skara kommun.

Skara kommun har under 2022 intensifierat arbetet inom informationssäkerhetsområdet. Detta har gjorts dels genom att tillsätta en halvtidstjänst för arbetet och dels genom att påbörja arbetet med den policy och de riktlinjer som behöver finnas för styrning av Skara kommuns arbete inom informationssäkerhetsområdet.

KÄNSLIGHETSANALYS

RÄNTEFÖRÄNDRING

Skara kommunkoncern har räntesäkrat sin låneportfölj genom olika räntebindningstider på lånen, inga derivat används för detta. Vid ingången av 2023 har kommunkoncernen sammantaget lån på 743,5 mnkr. Den prognostiserade upplåningen under året uppgår till cirka 200 mnkr. Om räntan ökar med 1,0 procent rakt över samtliga bindningstider och med full effekt på hela låneportföljen ökar kommunkoncernens räntekostnader med mellan 8-9 mnkr årligen. De kommunala bolagen belastas då med cirka 3,5 mnkr av dessa.

I och med att låneportföljen för koncernen på kort sikt inte är utsatt i sin helhet för ränteändringar uppgår risken till cirka 4-5 mnkr vid en ränteuppgång på 1,0 procent i början av 2023 vilket skulle belasta kommunens bolag med cirka 2 mnkr.

KÄNSLIGHETSANALYS

Faktor	Konsekvens (mnkr)
Ränteförändring 1%	4-5
Löneförändring 1%	9,9
Verksamhetens kostnader 1%	15,8
Befolkningsutveckling,ökning 100 invånare	6,3
Förändring utdebitering 1 kr	46,7
10 heltidstjäster	5,5

LÖNEKOSTNADSÖKNING

Varje procentenhets ökning av lönesumman för befintlig personalnivå medför en ökning av personalkostnaderna med 9,9 mnkr.

INVÅNARANTAL

Invånarantalet påverkar kommunens statsbidrag. En förändring av invånarantalet med 100 personer förändrar de budgeterade skatteintäkterna med cirka 6,3 mnkr utifrån ett genomsnitt. Utfallet kan variera utifrån vilken åldersfördelning med mera som de 100 invånarna har.

HÄNDELSER AV VÄSENTLIG BETYDELSE

De tre stora investeringsprojekten som pågår löper på enligt plan. Byggnationen av nytt särskilt boende, Teglagården, pågår enligt plan och inflyttning är planerad till hösten 2023. Centrumbostäder i Skara AB bygger 48 lägenheter med inriktning mot äldre invånare i kvarteret Stinsen med inflyttning hösten 2023. Byggnation av ny förskola på Marieberg har startat med inflyttning under hösten 2023.

Skara Energi AB äger sedan 1 december Fastbit AB till 100 procent från att tidigare varit delägare till 50 procent tillsammans med Lidköpings kommun.

Inga betydande rättstvister finns.

HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

Räntebankens höjningar av styrräntan under 2022 har fortsatt under inledningen av 2023 med en höjning på 0,5 procentenheter till 3,0 procent i februari samtidigt som ytterligare höjningar under våren aviseras. Kostnaderna vid framtida upplåning kan förväntas stiga som en följd av den höjda styrräntan.

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i februari om genomförande av den fortsatta utvecklingen av Vilan-området etapp 5. Den samlade investeringen när allt är genomfört beräknas uppgå till omkring 53,0 mnkr.

PENSIONSFÖRPLIKTELSER

Pensionsförplitkelse, Tkr	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	366 523	374 150	366 523	374 150
a. inkl. särskild löneskatt	22 604	16 801	22 604	16 801
b. Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	343 919	357 349	343 919	357 349
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkringen	**83 981**	**79 231**	**83 981**	**79 231**
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelsen	0	0	0	0
4. Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)	**450 504**	**453 381**	**450 504**	**453 381**
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde				
5. Totalt pensionsförsäkringskapital	105 700	70 366	105 700	70 366
b. Varav överskottsmedel	5 637	4 807	5 637	4 807
6. Totalt kapital pensionsstiftelse	0	0	0	0
7. Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0	0	0	0
8. Summa förvaltade pensionsmedel	**105 700**	**70 366**	**105 700**	**70 366**
Finansiering				
9. Återlånade medel	344 804	383 015	344 804	383 015
10. Konsolideringsgrad	23	16	23	16

UPPLYSNING AVSEENDE EGNA FÖRVALTADE PENSIONSMEDEL
Kommunen har inga egna förvaltade pensionsmedel.

UPPLYSNING AVSEENDE VILKA FÖRPLIKTELSER SOM HAR TRYGGATS GENOM PENSIONSFÖRSÄKRING
Pensionsförpliktelser avs., intjänade from 1998, pensionsavsättning, som har tryggats genom pensionsförsäkring uppgår till 79 231 tkr.

STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV DEN KOMMUNALA VERKSAMHETEN

I Skara kommun är den kommunala koncernen den övergripande styrenheten. Med den kommunala koncernen avses kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, Skara Energi AB, Centrumbostäder i Skara AB samt kommunens nämnder. I förvaltningsberättelsens organisationsöversikt framgår hur den kommunala koncernen är strukturerad. Styrningen och uppföljningen är, så långt det är möjligt med hänsyn till verksamhetens art och lagstiftning, utformad med syftet att styra på ett likartat sätt oberoende av vilken verksamhet eller juridisk organisationsform som berörs. I detta avsnitt beskrivs utformningen av strukturen för styrning och uppföljning inom Skara kommunkoncern.

ANSVARSSTRUKTUR

Inom Skara kommunkoncern finns flera nivåer av politiskt styrande instanser – kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder samt styrelser för de kommunala bolagen. Därtill finns det en tjänstemannaorganisation till stöd för det politiska styret och för genomförandet av verksamheten. I bilden nedan illustreras struktur och roller för styrning och uppföljning inom den kommunala koncernen. Kommunfullmäktige med de demokratiskt folkvalda politikerna, är det högsta beslutande och styrande organet. Kommunfullmäktiges roll i styrningen är att fastställa kommunövergripande visioner, planer, mål och uppdrag för den kommunala koncernen. Detta görs framförallt genom årliga beslut om nästa års budget och översiktsplan för de nästkommande två åren. I samband med budget fastställer kommunfullmäktige konkreta mål för god ekonomisk hushållning samt ekonomiska krav och ramar för kommande år. Fullmäktige ska också fatta beslut i alla frågor av principiell beskaffenhet, lägga fast reglementen, bolagsordningar och ägardirektiv för att styra den kommunala koncernen. Fullmäktige tillsätter ledamöter i kommunstyrelse och nämnder samt föreslår styrelseledamöter till de kommunala bolagen. Fullmäktiges roll i uppföljningen är att godkänna delårsrapporter och årsredovisning samt besluta om ansvarsfrihet för styrelser och nämnder inom kommunens nämndsorganisation.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för verkställighet, uppföljning och utvärdering vilket inbegriper ledning och samordning av mål, riktlinjer, direktiv och ekonomi för styrning och kontroll av hela den kommunala koncernen. Kommunstyrelsen svarar således för planering och uppföljning av ekonomi och verksamhet för kommunens nämnder, de kommunala bolagen samt kommunalförbunden. Betydande delar av detta ansvar är kopplat till uppsiktsplikten och den interna kontrollen (se särskilda rubriker nedan). Kommunstyrelsen rapporterar till kommunfullmäktige. Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att respektive verksamheter utvecklas, följer lagar och riktlinjer samt bidrar till att kommunfullmäktiges uppdrag verkställs och mål uppnås. Den kommunala koncernens tjänstemän ansvarar för att tillse att de politiska nivåerna har tillgång till sakkunnig kompetens vid beredning av ärenden samt för att bedriva den operativa verksamheten.

STYRNING AV DEN KOMMUNALA KONCERNEN

I Skara kommun utgår, så långt det är möjligt, styrning och uppföljning utifrån mål med verksamheterna i den kommunala koncernen. För medborgaren är det verksamheten som är väsentlig. Ekonomiska ramar och mål sätts således för verksamheter, sedan är det nämnden/styrelsen som har ansvar för att verksamheten uppnår målen inom de ekonomiska ramarna. Kommunfullmäktige beslutar om mål för god ekonomisk hushållning, riktlinjer och övergripande styrdokument. Verksamheterna delas för styrningsändamål in i tre delar: verksamheter som är huvudsakligen finansierad av skatter och statsbidrag, verksamheter som finansieras med självkostnadsreglerade avgifter samt affärsdrivande verksamheter.

TILLITSBASERAD STYRNING

Tillitsbaserad styrning handlar om styrning, kultur och arbetssätt med fokus på verksamhetens grunduppdrag och invånarnas behov. Att styra med tillit innebär att ta tillvara på invånares och medarbetarnas förmågor och engagemang. Kommunens styrning bygger på ett förtroendefullt samspel mellan politiker och tjänstepersoner, mellan chef och medarbetare och mellan kommunen och dess invånare, företag och organisationer.

VISION 2025

Visionen anger riktningen för Skara kommuns verksamheter och utgör en kommungemensam långsiktig målbild för framtiden. Visionen tydliggör för organisationen på vilket sätt de förtroendevalda långsiktigt vill utveckla Skara kommun.

PROGRAM FÖR MANDATPERIODEN

Programmen beskriver den politiska viljeinriktningen som kommunfullmäktige beslutar för varje mandatperiod. Programmet utgår från kommunens vision och i programmet anger de styrande på vilket sätt de vill utveckla Skara kommun under fyraårsperioden. Programmet utgör ett underlag för kommunens styrdokument, kommunensinriktningar samt inriktningar för nämnder och bolag.

KOMMUNENS INRIKTNINGAR OCH STYRDOKUMENT

Inriktningarna visar vad de förtroendevalda vill att organisationen ska fokusera på för att Skara kommun ska utvecklas i riktning mot visionen. Inriktningarna utgår från programmet för mandatperioden och andra styrdokument. Mottagare av inriktningarna är nämnder och bolag som ansvarar för att arbeta utifrån dessa. Inriktningarna är tvärsektoriella, har ett koncernperspektiv och bör gälla för hela mandatperioden. Inriktningarna målsätts inte men de följs upp utifrån hur Skara utvecklas i förhållande till dessa inriktningar. Kommunens egna styrdokument förtydligar politiska viljeinriktningar och ambitioner eller ett förhållningssätt till något. Styrdokumenten är underlag för att prioritera och ta fram politiska mål. Ansvar och uppföljning av styrdokument bör framgå av varje styrdokument.

SKARA KOMMUNS STYRMODELL

Skara kommun är en politiskt styrd organisation där kommunens förtroendevalda företräder invånarna och ansvarar för kommunens service och tjänster i syfte att skapa bästa möjliga livskvalitet för de som bor och verkar i Skara. För att styra Skara kommuns verksamheter fattade kommunfullmäktige i november 2019 beslut om en ny styrmodell för Skara kommun. Styrmodellen är de förtroendevaldas verktyg för att styra Skara kommuns verksamheter. Det är i Budget- och plan 2021-2023 som den nya styrmodellen tillämpas första gången.

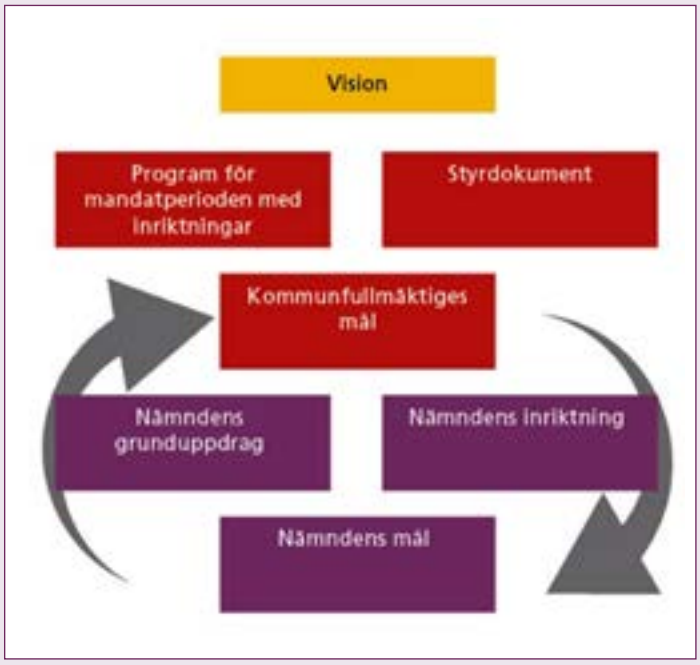

VISION SKARA 2025

Visonen anger riktningen för Skara kommuns verksamheter och utgör en kommungemensam långsiktig målbild för framtiden. Visionen tydliggör för organisationen på vilket sätt de förtroendevalda långsiktigt vill utveckla Skara kommun.

PROGRAM FÖR MANDATPERIODEN

Programmet beskriver den politiska viljeinriktningen som kommunfullmäktige beslutar för varje mandatperiod. Programmet utgår från kommunens vision och i programmet anger de styrande på vilket sätt de vill utveckla Skara kommun under fyraårsperioden. Programmet utgör ett underlag för kommunens styrdokument, kommunens inriktningar samt inriktningar för nämnder och bolag.

KOMMUNENS INRIKTNINGAR

Inriktningarna visar vad de förtroendevalda vill att organisationen ska fokusera på för att Skara kommun ska utvecklas i riktning mot visionen. Inriktningarna utgår från programmet för mandatperioden och andra styrdokument. Mottagare av inriktningarna är nämnder och bolag som ansvarar för att arbeta utifrån dessa. Inriktningarna är tvärsektoriella, har ett koncernperspektiv och bör gälla för hela mandatperioden. Inriktningarna målsätts inte men de följs upp utifrån hur Skara utvecklas i förhållande till dessa inriktningar.

STYRDOKUMENT

Kommunens egna styrdokument förtydligar politiska viljeinriktningar och ambitioner eller ett förhållningssätt till något. Styrdokumenten är underlag för att prioritera och ta fram politiska mål. Ansvar och uppföljning av styrdokument bör framgå av varje styrdokument.

KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL

Nämndernas och bolagens mål

För att styra och prioritera fastställer kommunfullmäktige mål för kommunens nämnder och bolag. Kommunens nämnder och bolag ansvarar för arbetet att uppnå målen. Målen tydliggör politiska prioriteringar och har invånarna och visionen i fokus. Målen är mätbara så långt det är möjligt och den verksamhet som målen riktar sig till ska kunna påverka måluppfyllelsen.

NÄMNDENS OCH BOLAGETS GRUNDUPPDRAG

Alla nämnder och bolag har ett grunduppdrag som beskriver syftet med verksamheten. Nämndernas grunduppdrag redovisas i reglementet och bolagens grunduppdrag redovisas i ägardirektivet. Förvaltning och bolag informerar nämnden och bolagsstyrelsen om verksamhetens resultat i relation till verksamhetens grunduppdrag.

NÄMNDENS OCH BOLAGETS INRIKTNING

Utöver grunduppdraget kommuniceras också den politiska inriktningen för varje nämnd och bolag. Syftet är att tala om för förvaltningen och bolaget i vilken riktning de förtroendevalda vill utveckla verksamheten under mandatperioden. Denna inriktning tar sin utgångspunkt i programmet för mandatperioden och nämndens eller bolagets grunduppdrag. Inriktningen beslutas av kommunfullmäktige. Inriktningarna följs upp men målsätts inte.

NÄMNDENS MÅL

Nämnden och bolaget föreslår kommunfullmäktige mål. Kommunfullmäktige fastställer sedan mål för kommunens nämnder och bolag. (se rubrik Kommunfullmäktiges mål här ovan.)

INTERN KONTROLL

Intern kontroll är en ständigt pågående process där politiker och tjänstemän samverkar. Syftet är att med en rimlig grad av säkerhet, kunna uppnå att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt. Att lagar, reglementen och riktlinjer finns och efterlevs samt att tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten finns.

KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL

NÄMNDEN FÖR SERVICE OCH TEKNIK

INRIKTNING

Nämnden för Service- och Teknik har en kostnadseffektiv och professionell förvaltning som sätter medborgarna i fokus och möter verksamheternas behov genom att erbjuda god och näringsrik mat, välvårdade och ändamålsenliga lokaler samt en trygg tilltalande trafik- och utemiljö.

KF Mål	Årsredovisning
Lokalnöjdheten ska öka	Målet är uppnått
Förbättra måltidsupplevelsen	Målet är inte uppnått
Öka gata/parks medborgarindex	Målet är inte uppnått

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

INRIKTNING

Barn i behov av särskilt stöd ska identifieras i tidig ålder.

Alla barn och elever i Skara ska ges förutsättningar att nå sin fulla potential, genom trygghet och studiero samt god kvalitet på utbildningen.

Genomströmningen av elever på Katedralskolan ska visa en positiv trend.

KF Mål	Årsredovisning
Högre måluppfyllelse i årskurs 3, 6 och 9 samt gymnasiet	Målet är inte uppnått
Den upplevda tryggheten på Viktoriaskolan ska öka	Målet är inte uppnått
Genomströmningen av elever på Katedralskolan ska öka	Målet är uppnått

OMSORGSNÄMNDEN

INRIKTNING

Hållbar bemanning utifrån: Effektivitet, Kvalitet, Arbetsmiljö, Ekonomi

Utveckla metoder och insatser i syfte att individerna förvaltningen möter ska uppnå makt att förändra sin situation mot självförsörjning, självständighet, självbestämmande

KF Mål	Årsredovisning
Sjukskrivningarna ska minska med 2 procentenheter från 2019 års nivå 7,1 procent fram till årsskiftet 22/23.	Målet är inte uppnått
Brukartiden ska öka inom hemtjänsten och 2021 ska brukartiden uppgå till lägst 55 procent.	Målet är inte uppnått
Minska antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd från 433 st, år 2019 till 250 st, år 2022.	Målet är inte uppnått

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

INRIKTNING

Skara kommuns invånare i alla åldrar skall ha ökad tillgång till bibliotekets lokaler, medier och programverksamhet. Läsfrämjande verksamhet för barn- och unga ska öka i Gamla biblioteket för att nyttja lokaler och intensifiera generationsöverskridande aktiviteter.

En ökad satsning på idrottsturism skall innebära effektivare användande av våra fritidsanläggningar.

KF Mål	Årsredovisning
Antal besökare till biblioteket ska öka och uppgå till minst 10 000 besökare, varav 800 barn inom gruppen barnverksamhet från förskole- och skolverksamhet i Skara kommun under 2021.	Målet är uppnått
Antalet besökare och intäkter i samtliga fritidsanläggningar i kommunen ska öka.	Målet är uppnått

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

INRIKTNING

Miljö- och byggnadsnämnden fullgör kommunens myndighetsuppgifter inom miljöbalkens och plan- och bygglagens område, utför livsmedelstillsyn, beslutar om och verkställer bostadsanpassningsåtgärder. I Skara kommun är fokus på ett hållbart klimat och en god livsmiljö. Kommunen ska säkerställa god tillgänglighet till grön- och rekreationsområden, sammanhållna grönstrukturer och den tätortsnära naturen. Invånare och företagare ska enkelt kunna utföra sina miljö, plan- och bygg ärenden via smarta digitala tjänster.

KF Mål	Årsredovisning
Minska miljöpåverkan på Skara kommuns vattendrag genom förvaltningssamverkan och öka kunskap.	Målet är inte uppnått
Ökad kundnöjdhet för kommunens service inom nämndens myndighetsområden.	Målet är uppnått

KOMMUNSTYRELSEN

INRIKTNING

I Skara ska kreativitet och entreprenörskap vara givna inslag i vardagen i alla åldrar. Skara kommun ska ha en väl fungerande samverkan och dialog med näringslivet och skolan har ett givande samarbete med högre utbildning och arbetsliv. Det ska vara enkelt för invånare, företag och organisationer att komma i kontakt och samarbeta med kommunen.

KF Mål	Årsredovisning
Skara kommun ska genom dialog, service och tillgänglighet skapa ett företagsklimat i toppklass och därmed de bästa förutsättningarna för hållbart företagande.	Målet är inte uppnått
Ökad upplevd trygghet i Skara kommun.	Målet är uppnått
Kommunen ska över tid amortera på de lån som kommunen har (exkl. bolagens andel) utifrån låneportföljens storlek.	Målet är inte uppnått

ANALYS – PROGNOS FÖR FINANSIELLA MÅL

Kommunfullmäktiges mål ”Resultatet över tid ska säkra kommunens tillgångar från inflation” är uppnått år 2022. Det ackumulerade resultatet för perioden 2000–2022 uppgår till 142 (137) procent och överstiger därmed målet enligt diagram nedan. Årets resultat för hela kommunen uppgår till 61,0 mnkr. Ett läge med en stigande inflationstakt medför att resultatet behöver vara högre för att svara upp mot den faktiska inflationen. 26,0 mnkr motsvarar en inflationstakt på 2 procent genomsnittligt över tid. Skulle inflationstakten varaktigt ligga över 2 procent behöver resultatmålet också öka för att syftet med målet ska kvarstå. Inflationstakten beräknat som KPIF (konsumentprisindex med fasta räntekostnader) uppgick i december 2022 till 10,2 procent. Det ackumulerade resultatet från år 2000 uppgår till 504 mnkr vilket ger ett årligt genomsnittligt resultat på 21,9 mnkr.

Kommunfullmäktiges mål, Amortering över tid av kommunens lån utifrån låneportföljens storlek, är inte uppfyllt 2022. Målet avser att styra kommunens långsiktiga utveckling av kassaflöden (resultat plus avskrivningar minus investeringar). Desto högre belåning och risk desto bättre kassaflöden behövs över tid för att klara framtida reinvesteringar och konsolidera kommunens ekonomiska läge.

Skara kommun är fortsatt i en investeringsintensiv period och lånar upp kapital för att finansiera investeringar i nya tillgångar. Målet som mäts från år 2000 uppfylls till 74 procent, vilket är en försämring mot föregående år. Det innebär att kommunen under perioden inte har skapat tillräckliga kassaflöden för att finansiera nya tillgångar och skapa amorteringsmöjlighet.

CENTRUMBOSTÄDER AB

Hållbarhet- Miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Centrumbostäder fokuserar på en hållbar utveckling- Minskad klimatpåverkan- Värna en god ekonomi som skapar möjligheter- Sociala utmaningar.

Mål	Årsredovisning
Uppnå målen och intentionerna i ägardirektivet. (CBAB)	Målet är uppnått

MÅLUPPFYLLELSE RESULTATMÅL ACKUMULERAT

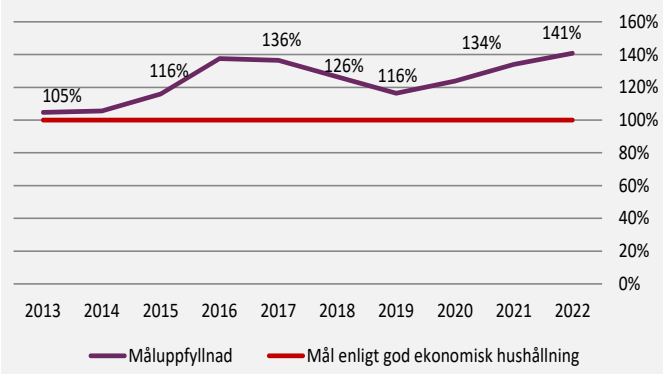

ACKUMULERAD AMORTERINGSMÖJLIGHET

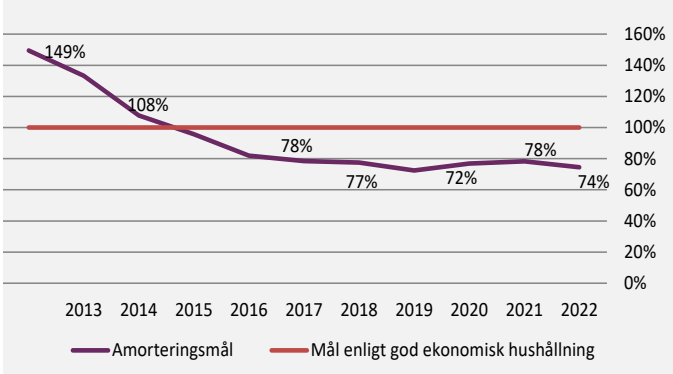

SKARA ENERGI AB

Fjärrvärmeverksamhet samt produktion av och handel med el ska bedrivas på affärsmässig grund. VA- verksamhet ska bedrivas i enlighet med lokaliseringsprincipen, förbudet mot spekulativ verksamhet och självkostnadsprincipen. Vid drift av allmän Va-anläggning i annan kommun görs avsteg från lokaliseringsprincipen samt ställs krav på affärsmässig grund.

Mål	Årsredovisning
Uppnå målen och intentionerna i ägardirektivet. (SEAB)	● Målet är uppnått

UPPSIKTSPLIKT OCH INTERN KONTROLL

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen. Uppsiktplikten tar utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv samt nämnds- och affärsplaner. Väsentliga avvikelser mellan utfall och plan analyseras och bedöms för att eventuella åtgärder ska kunna beslutas i tid. Särskilda uppföljningar har under året skett med omsorgsnämnden. När det gäller omsorgsnämnden avsåg uppföljningen ett stort prognostiserat underskott. Kommunstyrelsen beslutade att nämnden skulle vidta åtgärder för att begränsa underskottet. Kommunstyrelsen har inom ramen för uppsiktsplikten ett övergripande och samordnande ansvar för intern kontroll. Kommunstyrelsen ska driva det koncernövergripande internkontrollarbetet och följa upp att den interna kontrollen är ändamålsenlig. Under 2022 har nämnder och bolag arbetat med att utveckla risk- och väsentlighetsanalyser, processkartläggningar samt skapa och dokumentera kontrollmoment som skall hantera/eliminera att risker faller ut. Vid kommunens årliga utvärdering av den interna kontrollen bedömdes den interna kontrollen i stort fungera väl. Brister har dock upptäckts, då det finns få förslag på åtgärder vid avvikelser.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Skara kommun uppfyller målen för god ekonomisk hushållning. Tillgängliga resurser definieras genom ekonomiperspektivet av två övergripande finansiella mål och dels av kommunfullmäktiges mål om att alla verksamheter ska ha kostnadskontroll och redovisa ekonomisk balans. Det övergripande långsiktiga finansiella resultatmålet har uppfyllts 2022 samt målen att alla verksamheter ska kostnadskontroll/ekonomisk balans. Resultatnivån för att nå målet att självfinansiera investeringarna har dock inte räckt till fullt ut. Av Skara kommuns 20 mål har nio mål uppnåtts, övriga elva mål bedöms inte vara uppnådda under verksamhetsåret och därmed inte heller under mandatperioden 2019-2022. Analysen av de av kommunfullmäktige beslutade kommunövergripande inriktningarna visar att kommunen är på god väg mot dessa.

INNOVATION – TILLVÄXT – TRYGGHET – TILLIT

Kommunfullmäktige har beslutat om fyra inriktningar: Innovation, nytänkande och samverkan ska genomsyra all verksamhet, Skara skapar tillväxt - långsiktig och hållbart, Tillit, Ledning och medarbetarskap i utveckling samt att Skara ska upplevas som en trygg plats.

KVALITETSREDOVISNING

Kvalitetsredovisningen skall ge en samlad bild av hur Skara kommuns välfärdstjänster står sig i förhållande till andra kommuner samt invånares upplevelse av dessa.

Skara deltar tillsammans med mer än 260 andra kommuner i ett nationellt kvalitetsprojekt, Kommunens Kvalitet i korthet, KKiK. Projektet administreras och samordnas av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Inom ramen för projektet görs jämförelser mellan kommunerna inom tre perspektiv; barn och unga, stöd och omsorg och samhälle och miljö. Totalt redovisas cirka 40 olika nyckeltal. Projektet utgår från befintliga nationella nyckeltal som kompletteras med mätningar som görs i den egna kommunen. Sammanställningen är tänkt att ge stöd till förtroendevalda i dialogen med medborgarna om kommunens verksamhet. KKiK kan även ses som ett verktyg för kommunen att utveckla sin styrning mot ett ökat fokus på sina resultat. För att ge en bild av hur Skara kommuns resultat förhåller sig i jämförelse med andra kommuner redovisas genomsnittet i riket.

Uppskattad utemiljö. Ett av de ljuskonstverk som sattes upp på Skolgatan efter ombyggnad till gång- och cykelväg.

LÄSANVISNING

För varje nyckeltal redovisas Skara kommuns värden för vart och ett av åren för perioden 2017-2022, vilket ger möjlighet att följa Skaras utveckling över tiden. Saknas ett värde något år har det inte gjorts någon mätning det året. För varje resultat finns en färgmarkering (betyg); grön, gul eller röd, som visar din kommuns värde relativt landets andra kommuner. Är färgen grön tillhör kommunen de 25 procent av kommunerna med bäst resultat, gul motsvarar de 50 procent i mitten och följaktligen står röd för de 25 procent av kommunerna som har minst fördelaktigt resultat. Samtliga resultat och nyckeltalens definitioner finns i databasen Kolada, kolada.se

BARN OCH UNGA

	Betyg	2022	2021	2020	2019	2018
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	●	-	5,3	5,2	5,5	5,9
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	●	-	170 731	156 158	148 306	147 593
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)	●	66	-	-	66	55
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	●	82,9	77,3	85,1	87,4	83,5
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	●	71,6	75,8	81,5	83,9	83,6
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	●	76,2	76,5	83,0	86,2	84,6
Elever i åk 9 med lägst betyget E i idrott och hälsa, kommunala skolor, andel (%)	●	83,9	90,5	92,6	92,6	92,0
Kostnad grundskola F-9 hemkommun, kr/elev	●	-	115 238	113 052	110 377	108 404
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	●	65,9	66,5	61,0	67,1	75,2
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	●	69,7	69,2	65,1	69,1	74,3
Gymnasieelever med indrraget stuidestöd pga, ogiltig frånvaro, hemkommunen, andel (%)	●	-	2,8	8,6	9,6	8,5
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	●	-	134 753	136 017	135 444	128 546
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-20 år	●	-	**14,3**	43,6	65,0	47,9
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	●	-	**25,3**	28	32	30
Elevplatser i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)	●	-	**8,4**	7	-	7

STÖD OCH OMSORG

	Betyg	2022	2021	2020	2019	2018
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)		-	-	-	60	60
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)		84	81	80	89	98
Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, medelvärde		7	8	7	5	7
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv		-	5 048	4 340	4 072	4 253
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)		-	82	-	84	-
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)		-	71	-	-	-
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv		-	8 017	7 988	7 655	7 638
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde		149	102	121	69	53
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde		15	14	13	14	16
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng		25	20	8	28	-
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		65	-	80	84	78
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)		85	-	88	88	88
Sjuksköterskor/plats i boende för särkild servicer för äldre, vardagar, antal		0,04	-	-	0,05	0,04
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+		-	251 285	264 223	267 024	254 920

Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om stöd och service (LSS), socialförsäkringsbalken (SFB), Försäkringskassan (FK)

SAMHÄLLE OCH MILJÖ

	BETYG	2022	2021	2020	2019	2018
Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen, andel (%)		-	86,6	-	-	-
Att få svar på frågor till kommunen fungerar bra, andel (%)		-	68,8	-	-	-
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng		63	63	65	55	-
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)		-	56	46	45	30
Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%)		-	40		42	
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI		-	77	75	76	79
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar		-	24	25	19	14
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person		-	451	596	543	529
Fosiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)			16,2	16,6	-	-
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)		-		16	18	17
Nöjd med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%)		-	71,2	-	-	-

Öppna jämförelser (ÖJ), Nöjd kundindex (NKI)

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH EKONOMISK STÄLLNING

Skara kommun uppfyller målen för god ekonomisk hushållning. Tillgängliga resurser definieras genom ekonomiperspektivet av två övergripande finansiella mål och dels av kommunfullmäktiges mål om att alla verksamheter ska ha kostnadskontroll och redovisa ekonomisk balans.

Det övergripande långsiktiga finansiella resultatmålet har uppfyllts 2022 samt målen att alla verksamheter ska kostnadskontroll/ekonomisk balans. Resultatnivån för att nå målet att självfinansiera investeringarna har dock inte räckt till fullt ut. Av Skara kommuns 20 mål har nio mål uppnåtts, övriga elva mål bedöms inte vara uppnådda under verksamhetsåret och därmed inte heller under mandatperioden 2019-2022. Analysen av de av kommunfullmäktige beslutade kommunövergripande inriktningarna visar att kommunen är på god väg mot dessa.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

I kommunallagen anges att för den kommunala verksamheten ska det finnas mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen och riktlinjerna ska omfatta såväl ekonomi som verksamhet.

God ekonomi är en förutsättning för att kommunen ska kunna utvecklas och tillgodose kommuninvånarnas behov av service och trygghet. Ett beslutsfattande som präglas av långsiktighet och ansvarstagande är därför av stor betydelse i arbetet med att skapa möjligheter för god ekonomisk hushållning och upprätthållande av servicen i kommunens olika verksamheter över tid.

Skara kommun har definierat om vad god ekonomisk hushållning innebär för kommunen och arbetat fram ekonomiska mål därefter. God ekonomisk hushållning för Skara kommun innebär att varje generation ska bära sina egna kostnader för den service som konsumeras och att så stor nytta som möjligt skapas för kommuninvånarna. Detta förutsätter en god kvalitativ måluppfyllelse inom ramen för tillgängliga resurser. De ekonomiska målen som är kopplade till detta är ett amorteringsmål utifrån hur stor skuldsättning som kommunen har samt att resultatet ska inflationsskydda kommunens tillgångar. Beroende på hur stora tillgångar kommunen har så kommer målsättningen för resultatet att variera över tiden. Generellt kan dock sägas att det över tid bör vara i paritet med 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. De ekonomiska förutsättningarna och konjunkturer varierar över tiden vilket ställer större krav på att kommunerna kan upprätthålla en bra resultatnivå i goda tider för att kunna använda vid en svagare ekonomisk utveckling.

NÄMNDERNAS VERKSAMHET

Nämnderna har trots efterdyningar av coronapandemin samt förutsättningar som kriget i Ukraina förorsakat, genomfört sina uppdrag på ett bra sätt 2022. För att bedöma kommunens resultat försöker vi så långt det går att göra jämförelser över tid och med andra kommuner.

Inom arbetet med att minska antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd ses en positiv utveckling. Antalet i försörjningsstöd minskar och samtidigt ses goda resultat i arbetet inom arbetsmarknadsenheten att avsluta ärende, där individer går ut i arbetet eller studier. Skara kommun har en effektiv hantering av nybesök till beslut inom försörjningsstöd. Väntetid i dagar är lägre än snittet för riket.

Inom hemtjänsten när man inte upp till målet att brukartiden ska uppgå till lägst 55 procent (utfall 46 procent, vårdpersonalens samlade tid hos brukaren i förhållande till sammanlagt arbetstid). Effektiviseringar av schema och analys av samtliga hemtjänst insatser fortskrider och förväntas ge ökad brukartid. Personalkontinuiteten inom hemtjänsten är ett område där kommunen ligger bra till i jämförelse.

Kultur- och fritidsverksamheten har lyckats öka besöksantalet inom kultur verksamheten medan besökare på bad- och fritidsanläggningar minskat. En orsak till minskningen kan vara att läger och cup verksamhet inte kommit igång efter pandemin samt att fler anläggningar var under renovering.

När kommunen frågar högstadieeleverna om trygghet svarar 91 procent att de alltid eller oftast upplever trygghet. I Skolverkets enkät till elever i årskurs 9:o blir svaren om studiero och trygghet något lägre än riksgenomsnitt-

Vid jämförelse med föregående mätning 2018 har studiero förbättrats medan tryggheten försämrats. Genomströmningen av antalet elever på gymnasiet (Katedralskolan) ökar och för de nationella programmen är siffran 65,9 procent. Grundskolan har en utmaning i att skapa en högre måluppfyllelse inom årskurs 3,6 och 9. Arbetet fortskrider där bland annat fokus ligger på en likvärdig skola. Resultaten i årskurs 9 visar en negativ utveckling i jämförelse med föregående år. Positivt i sammanhanget är att om man följer samma årskull de senaste tre åren syns en positiv progression där meritvärdet ökat. Skara ska upplevas som en trygg plats
Samtliga kommunens verksamheter arbetar med trygghetsskapande inom sina områden och i samverkan med andra aktörer för att öka den upplevda tryggheten hos invånarna i Skara. Trots detta visar mätningar på att den upplevda tryggheten är lägre än i övriga riket. Projekt som Purple Flag och Skara Skyddsängel är exempel på ett kommunövergripande arbete för att stärka den upplevda Tryggheten. Arbetet med EST – Effektiv samverkan för Trygghet fortgår och förväntas ge positiva effekter på sikt.

SKARA SKAPAR TILLVÄXT – LÅNGSIKTIGT OCH HÅLLBART

Ny översiktsplan möjliggör en långsiktig tillväxt av bostäder och näringsliv samt säkerställa att det finns mark för att etablera och utveckla verksamheter. En plan för strategisk markförvaltning är under framtagande som ska möjliggöra och möta behov av exempelvis verksamhetslokaler.

Förutsättningarna för tillväxt stärks genom flera detaljplaner skapa tillväxt i verksamhetslokaler förenkla ansökningshandlingar. Ett näringsliv som utvecklas där företagen ger bra betyg till kommunens myndighetsutövning jämfört med andra kommuner. Riktade insatser till självförsörjning visar goda resultat vilket skapar förutsättningar för människor och företag att verka i kommunen.

INNOVATION, NYTÄNKANDE OCH SAMVERKAN SKA GENOMSYRA ALL VERKSAMHET

Innovationsarbetet och nytänkande genomsyrar organisationen och fortgår enligt plan, där digitalisering är möjlighet. Fler initiativ och lösningar kommer från verksamheterna för att utveckla nya välfärds- och kommunlösningar. Strävan att arbeta smartare och effektivare arbetssätt fortgår genom samverkan och främst inom V6. Skara kommun är en av initiativtagarna i förstudieprojektet Green Innovation Park Skara. Green Innovation Park och är både en fysisk och en digital arena för innovation och samarbeten.

TILLIT – LEDNING OCH MEDARBETARSKAP I UTVECKLING

En tillitsbaserad organisation betyder att alla som är verksamma däri behöver vara delaktiga för att tillsammans skapa en kultur som bygger på dialog och samverkan. Under 2022 inleddes processen med att än tydligare skapa en tillitsbaserad organisation, Ledarprogrammet för chefer i kommunen fick fokus tillitsbaserad styrning och ledning. Under året har också ett utvecklingsprogram för kommunens stödfunktioner inletts i syfte att bli en än mer effektfull organisation som bygger på tillit. I strategi för kompetensförsörjning är ledarskap och medarbetarskap i samspel ett av tre fokusområden. Förutom tidigare nämnda insatser pågår flera processer i kommunen för att skapa än mer förbättrad samverkan och arbetsmiljöprocess. Detta i syfte att skapa hållbara arbetsmiljöer där medarbetare trivs och är engagerade för att tillsammans arbeta med verksamhetens grunduppdrag.

BUDGETFÖLJSAMHET FÖR DRIFT OCH INVESTERINGAR

För att uppnå god ekonomisk hushållning är en viktig förutsättning att verksamheterna följer sin budget. Den totala budgetavvikelsen för kommunen uppgår till 53,3 mnkr i överskott för 2022. Högre skatteintäkter och generella statsbidrag än budgeterat samt ett positivt resultat för nämnderna bidrar till större delen till årets avvikelse. Skatteintäkter och generella bidrag ökade med 5,9 procent från 2021 att jämföra med 1,9 procent enligt budget och står för större delen av avvikelsen. Nämndernas sammantagna överskott för 2022 ingår med 10,0 mnkr. De poster som bidrar till överskott är högre intäkter än budgeterat (+12 procent) och lägre personalkostnader än budgeterat (-0,5 procent). Utfall för övriga kostnader (inkl. kapitalkostnader) är högre än budgeterat (+7 procent). Dock är totalt sett nettokostnadernas utfall i verksamheten lägre än budgeterat. Jämfört med bokslut 2021 medgav budget 2022 en möjlig nettokostnadsutveckling för verksamheterna om 6,3 procent för ett balansläge. Utfallet kom in på en nettokostnadsökning om 4,6 procent. Totalt beslutad projektbudget för investeringar uppgår till 502,3 mnkr varav 426,4 mnkr finns på budgetåret. Nettoinvesteringarna för 2022 uppgår till 219,5 mnkr. Skillnaden, (206,9 mnkr mellan budgetåret och utfall), beror framför allt på ett par större projekt inom Kommunstyrelsens- (Särskilt boende-Teglagården, projektbudget 299,0 mnkr, varav 204,0 tagits i anspråk ack. 2022), och Nämnden för service och tekniks ansvarsområden (Förskolor, projektbudget 85,0 mnkr, varav 23,3 mnkr tagits i anspråk ack. 2022) där beslutsåret inte speglar uppförandeåret. Det finns även projekt som förskjutits i tid och är pågående över årsskiftet. Ser man till beräknade förväntade totala avvikelser för samtliga beslutade budgeterade investeringsprojekt så uppgår denna avvikelse till 6,4 mnkr relaterat en total om 502,3 mnkr.

I kapitlet om driftredovisning (sidan 57) finns mer information om nämnders resultat för 2022. Investeringsredovisningen finns på sidan 60.

KOMMUNENS EKONOMI

Skara kommuns resultat på 61,0 mnkr motsvarar 4,9 procent av skatter och bidrag. Kommunens resultatnivåer har varierat kraftigt de senaste åren men över tid har resultatnivån varit bra och uppgår till 2,5 procent som framgår i måluppfyllelsen. Koncernens resultat uppgår till 88,6 mnkr. Bolagens resultat och verksamhet har varit stabila och bolagens utveckling framåt förväntas fortsatt vara positiva. Skara kommun har erhållit utdelning från bolagen på 5-7 mnkr de senaste åren som används i den skattefinansierade verksamheten.

Skara kommun behöver för att upprätthålla ett ekonomisk stabilt läge över tid ha ett årligt resultat runt 30 mnkr för att framöver kunna amortera av skuld och bygga upp framtida likvida medel till sin investeringsverksamhet.

Soliditeten inklusive pensionsförpliktelsen fortsätter att stärkas. Från en negativ soliditet för 10 år sedan till 22 procent år 2022. Räknas de kommunala bolagen in i stärks nyckeltalet än mer till 31,4 procent.

Skara kommun har en skattesats som är 29 öre lägre än det ovägda genomsnittet i Västra Götaland. Det ger en viss handlingsfrihet att förstärka resultatet och konsolidera den ekonomiska ställningen ytterligare vid behov.

Skara kommun har investerat 1,0 miljard de sista 10 åren. Investeringstakten de närmaste åren är fortsatt hög. Avskrivningarna har ökat och uppgår nu till 50,1 mnkr per år. De förväntas öka ytterligare till 65,0 mnkr de kommande åren. Kommunen har inte haft tillräckligt med egna medel för denna investeringstunga period utan har ökat sin långfristiga skuldnivå från 310,5 mnkr till 743,5 mnkr. Kommunens andel av skulden är vid årsskiftet 426,5 mnkr. Centrumbostäder i Skara AB förväntas öka sina lån för nybyggnation på stationsområdet. Detsamma gäller kommunen då nytt särskilt boende, nya förskolor och betalning av medfinansiering av E20 pågår. Risken i upplåningen har ökat då inflationstrycket ökat och räntorna förväntas stiga framöver.

FORTSATT GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommunfullmäktige har höga ambitioner om en hållbar utveckling i Skara kommun. Nämnderna arbetar utifrån de kommun övergripande inriktningarna samt beslutade mål och även om kommunen ännu inte når ända fram är bedömningen att kommunen utifrån förutsättningar och resultat har en god ekonomisk hushållning.

BALANSKRAVSRESULTAT

Balanskravet för kommunerna tillkom i lagstiftningen utifrån att återkommande underskott redovisades. Senare tillkom också begreppet god ekonomisk hushållning vilket innefattade att kommunerna över tid behöver ha ett positivt resultat för att kunna återinvestera och inte skjuta fram en skuld till kommande generationer. Lagstiftningen låste in kommunerna relativt hårt att sköta sin ekonomi och endast synnerliga skäl gav möjlighet att använda eventuella förmögenheter.

Kommunerna gavs efter finanskrisen 2009/2010 en möjlighet, vilket Skara kommun har anammat, att inrätta en resultatutjämningsfond som därmed öppnade upp möjligheten att använda tidigare års överskott vid kriser och lågkonjunkturer för att undvika en ryckig styrning av de kommunala verksamheterna.

Skara kommun har inga negativa balanskravsresultat att återställa.

Årets balanskravsutredning startar med årets resultat på 61,0 mnkr som minskas med realisationsvinster på 0,9 mnkr från försäljning av anläggningstillgångar. Skara kommun har realisationsförluster på 0,1 mnkr att tillföra utredningen och inga placeringar i värdepapper finns att redovisa inom ramen för utredningen.

Skara kommun har en positiv soliditet inklusive ansvarsförbindelsen, 22 procent, för pensionsrätter intjänade före 1998. Detta nyckeltal styr möjligheten hur stor andel av resultatet som kommunen får sätta av till resultatutjämningsreserven. Har kommunen en soliditet över noll kan allt över 1 procent av skatter och generella bidrag, 12,5 mnkr, sättas av till fonden. Detta innebär att 46,8 mnkr läggs till resultatutjämningsfonden.

Skara kommun har därmed per 2022-12-31 en fond som uppgår till 186,7 mnkr.

ÅRETS RESULTAT I FÖRHÅLLANDE TILL BALANSKRAVET, TKR

	Kommunen 2022	Kommunen 2021	Kommunen 2020
Årets resultat enligt resultaträkningen	60 989	63 846	49 561
- Samtliga realisationsvinster	-863	-275	-1 590
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	69	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-897	0	0
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjustering	59 298	63 571	47 971
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-46 788	-51 651	-36 458
+ Användning av medel från resultatutjämningsreser	0	0	0
Årets balanskravsresultat	**12 510**	**11 920**	**11 513**

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

Utifrån pågående kriget i Ukraina och effekterna av en stigande inflation och räntor finns en osäkerhet när planeringen har lagts för 2023 och framåt. Omfattningen av bidrag och krisstöd är också osäkert i vilken omfattning-dessa kommer att kvarstå eller lyftas bort.

Det var en fortsatt stark tillväxt av skatteunderlaget 2022 efter återhämtningen som skedde 2021 (efter pandemin). Detta trots att ekonomin bromsade under andra halvåret 2022.

Nu när ekonomin fortsätter att bromsa in under 2023 minskar även ökningstakten av skatteunderlaget och förväntas bli lägre än genomsnittet de tio senaste åren. Den underliggande ökningen är i paritet med år 2019 innan pandemin samt åren 2013 och 2014. Åren 2024 och 2025 förväntas en återhämtning efter lågkonjunkturen och 2026 växer ekonomin mer trendmässigt. Sammantaget växer skatteunderlaget 2024-2026 i linje med det historiska genomsnittet. Den höga inflationen påverkar skatteunderlaget på olika sätt. Bland annat stiger pensionerna till följd av högre prisbasbelopp liksom att skatteunderlagets köpkraft urholkas.

Skara kommun har budgeterat de kommande åren utifrån den osäkerhet som råder och konjunkturbild som ges. Skara planerar att under hösten 2023 färdigställa och ta i drift det nya särskilda boendet och centrala lägenhetsboenden för äldre men även för de yngre barnen i förskolan i form av ny förskola på Marieberg.

Centrumbostäder i Skara AB har en viktig roll framåt genom att skapa bra boenden för äldre samt arbeta med den upplevda tryggheten och motverka utanförskap i sitt övriga bestånd. Den extra satsning som startades under 2021 kommer kvarstå framöver.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING OCH ÖVERSIKT ÖVER DEN EKONOMISKA PLANERINGEN

	Utfall 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens intäkter (mnkr)	443 489	401 000	400 000	400 000
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-1 576 403	-1 614 423	-1 655 874	-1 685 758
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	1 251 037	1 273 423	1 326 529	1 378 881
Avskrivningar	-50 105	-56 000	-62 000	-65 000
Finansnetto (mnkr)	-7 029	-3 000	-6 000	-6 000
Årets resultat (mnkr)	**60 989**	**1 000**	**2 655**	**22 123**

PROCENTUELL FÖRÄNDRING AV ANTALET PERSONER I OLIKA ÅLDERSGRUPPER 2021-2027

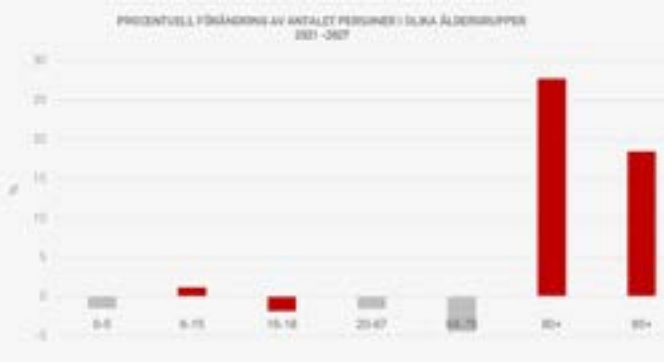

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Skara kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som möjliggör verksamhetens utveckling och säkerställer en god service av hög kvalité till våra medborgare. Vägledande i det arbetet är våra värdeord mod och initiativ, engagemang och service och tillsammans och framåt.

MÅLSÄTTNING

Att trygga kompetensförsörjning idag och i framtiden är en gemensam utmaning för offentliga och privata aktörer såväl i Skara kommun som i övriga landet. Det förutsätter samarbete och gemensamma insatser på både kort och lång sikt för att utveckla Skaras attraktionskraft både som arbetsgivare, boendeort och geografiskt område. Tillgång till medarbetare med rätt kompetens är en förutsättning för både näringslivets och kommunens möjlighet att växa, utvecklas och skapa hållbar tillväxt. Som arbetsgivare handlar det om att skapa en organisationskultur som präglas av tillit, trygghet och trivsel där medarbetare och ledare arbetar tillsammans mot gemensamma mål.

Kommunens medarbetare är en av Skara kommuns viktigaste resurser, ett gott personalstrategiskt arbete är avgörande för att nå vision Skara 2025. Utifrån visionen ska medarbetare kunna förena arbetsliv med privatliv. Det ska inom kommunens organisation finnas plats för samverkan, kreativitet och innovativa lösningar. Genom att erbjuda bra arbetsmiljöer, utvecklingsmöjligheter och goda anställningsvillkor där heltid är norm ges förutsättningar för ett hållbart yrkesliv.

Medarbetarpolicyn vänder sig till alla medarbetare. Den beskriver förhållningssätt och vilka förväntningar samt krav kommunen som arbetsgivare har på medarbetarna oavsett arbetsuppgift, ställning eller placering i organisationen. I policyn framgår också vad medarbetarna kan förvänta sig av kommunen som arbetsgivare. Strategin för kompetensförsörjning lägger fokus på Skara kommun som arbetsgivare och visar riktningen för att skapa ett hållbart yrkesliv på alla arbetsplatser i kommunen. Strategin bygger på kompetensförsörjningsmodellen ARUBA, Attrahera, Rekrytera, Underhålla, Behålla och Avsluta, där fokus i strategin ligger på att Utveckla och Behålla medarbetare. Utifrån denna inriktning lyfts tre fokusområden fram som särskilt viktiga i strategin för kompetensförsörjning:

- Ledarskap och medarbetarskap i samspel
- Arbetsmiljö och hälsa
- Kompetensutveckling

LEDARSKAP

Alla chefer ska vara nyckelpersoner och förebilder i arbetet med att organisera och utveckla verksamhet samt i att skapa förutsättningar för medarbetarnas utveckling. Ledare och medarbetare ska arbeta tillsammans för att uppnå goda resultat. Medarbetare motiveras av ett tydligt, närvarande och hälsofrämjande ledarskap. Genom god dialog och samverkan skapas trygga och tillitsbaserade relationer och ger medarbetarna möjlighet till delaktighet. Som chef är vetskap om medarbetarnas kompetenser och förmågor för att lösa uppdraget grundläggande för att skapa robusta och hållbara verksamheter. En organisation som bygger på tillit vågar testa nya metoder, arbeta innovativt och fatta modiga beslut tillsammans. Tillit är ett ansvar för alla i en organisation, men forskning visar att den måste börja hos chefer och ledare.

Kommunens ledarprogram innefattar ett antal olika delar i syfte att stärka ledaren att tillsammans med sina medarbetare arbeta i riktning mot visionen, de inriktningar och mål som politiken beslutat om och verksamhetens prioriterade områden. Fokus för ledarprogrammet 2022 har varit tillitsbaserad styrning och ledning vilket är ett arbete som fortsätter 2023.

Ledarprogrammet innehåller ett antal olika forum och utbildningsinsatser. Varje år arrangeras ledardagar och ledarforum där alla chefer i kommunen samlas för kompetensutveckling, nätverk och samskapande. Varje chef tillhör ett chefsnätverk där chefer från olika förvaltningar möts för att samverka och utbyta erfarenheter kring aktuella teman. Under året har nätverken träffats regelbundet för att diskutera kring tillitsbaserat ledarskap och medarbetarskap. Utöver detta erbjuds tio certifieringsutbildningar och målet är att alla chefer ska vara certifierade ledare. Certifiering uppnås när chefen genomgått alla certifieringsutbildningar. Totalt inom kommunen är 24 chefer av 90 certifierade, då flertalet chefer är nya i kommunen har inte alla hunnit genomföra samtliga kurser. Under 2022 inleddes också nära ledarutveckling för alla chefer i kommunen, detta är en process som fortsätter kommande år.
I syfte att skap en samsyn och helhetsgrepp kring tillitsbaserad organisationen genomförs ett utvecklingsprogram för kommunens stödfunktioner samt i samverkan med fackliga organisationer.

Medarbetarundersökningen som genomfördes 2022 visar på att medarbetarna överlag är nöjda med kommunens chefer. Under områdena ledarskap och styrning har det i samtliga frågor har resultatet fortsatt förbättrats.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Befolkningsprognosen för Skara visar att behovet av välfärdstjänster kommer att öka med anledning av att den äldre befolkningen blir fler. Samtidigt minskar befolkningen inom det arbetsföra åldersspannet i kommunen. Genom att arbeta med strategisk kompetensförsörjning säkerställs att det finns rätt kompetens för att uppnå verksamhetens mål. Det innebär att arbeta långsiktigt, strukturerat och målmedvetet med insatser som syftar till att Skara kommun som arbetsgivare, i enlighet med ARUBA-modellen kan attrahera och rekrytera, utveckla och behålla samt avveckla medarbetare vid exempelvis pensionering eller förändring av verksamhet.

I kommunens styrmodell ska samtliga verksamheter arbeta fram verksamhetsplaner som innefattar kompetensplanering. I kompetensplaneringen ligger att varje verksamhet ska analysera behov av kompetens och upprätta en kompetensförsörjningsplan med planerade aktiviteter. Det kan till exempel handla om vart kommunen ska synas för att attrahera nya medarbetare, att arbeta med arbetsmiljöfrågor för att behålla medarbetare, att erbjuda kompetensutveckling och karriärvägar för att utveckla befintliga medarbetare eller att avveckla på ett sätt som ger arbetsgivaren värdefull information för att kunna förbättra verksamheten. Under året har implementeringen av detta arbetssätt fortsatt.

Under 2022 arbetades en samverkansstruktur fram i syfte att omfamna både strategi för kompetensförsörjning och strategi för arbetsmarknadsfrågor samt dess beröringspunkter. Det har sedan tidigare funnits en struktur för arbetsmarknadsfrågor. Den befintliga strukturen med tillhörande grupper har under hösten setts över för att omhänderta fler frågor kopplat till kompetensförsörjning. Varken kompetensförsörjning eller arbetsmarknad ligger hos enskild verksamhet eller funktion utan är en gemensam fråga för kommunen.

I kommunen uppgick personalomsättningen till 11,4 procent 2022 vilket är en ökning från 8,0 procent 2021. Siffrorna visar på att personalomsättningen var lägre under åren då pandemin pågick men ökar nu igen. Under perioden 2023-2032 uppskattas cirka 363 medarbetare gå i pension (räknat på avgångsålder 68 år) från kommunen. Det motsvarar 22,5 procent av de tillsvidareanställda medarbetarna vilket påverkar personalomsättningen.

Under åren 2019-2021 pågick projektet Hållbar heltid i syfte att medvetandegöra verksamheten om vikten av heltidsarbetets betydelse för kompetensförsörjningen. Från och med januari 2021 ska tillsvidareanställningar på heltid vara det normala vid nyanställning. Trenden som visar på fler heltidsanställda fortsätter och andelen har ökat från 83,6 procent 2021 till 86,8 procent 2022.

Det verksamhetsnära arbetet för att öka heltidsarbetet fortgår genom att bland annat se över schemaläggning och arbetsmiljö. Under hösten 2022 anställdes en bemanningscontroller som stöd i denna process. Bemanningscontrollern har också haft i uppdrag att utreda en kommungemensam bemanningsorganisation i syfte att skapa en mer samordnad och effektfull bemanning och rekryteringsprocess. Utredningen har genomförts tillsammans med omsorgsförvaltningen och ligger till grund för ett fortsatt arbete 2023.

MEDARBETARE

ANTAL ANSTÄLLDA MEDARBETARE – TILLSVIDARE OCH VISSTID

Nämnder	KS	KFN	BUN	ON	SoT	Totalt
Tillsvidare	90	27	566	744	184	1 611
Visstid	5	6	97	80	25	213
Totalt	95	33	663	824	209	1 824

SYSSELSÄTTNINGSGRAD – ANDEL HELTIDSANSTÄLLDA

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för 2022 har fortsatt ökat till 96,7 procent. Sysselsättningsgraden har ökat inom alla kommunens förvaltningar utom barn- och utbildningsförvaltningen.

86,8 procent av de tillsvidareanställda medarbetarna har en heltidsanställning. Detta är en ökning med 3,2 procentenheter sedan föregående år. Andel heltidsanställda har ökat mest inom gruppen kvinnor under 2022.

Även andel tillsvidare helårsarbetare har ökat under 2022 vilket innebär att fler är anställda på heltid. Andelen timavlönande helårsarbetare har minskat under 2022 främst inom omsorgsförvaltningen. En förklaring till detta kan vara övergång från årsarbetstid till allmänna bestämmelser samt arbetet med heltid som norm.

KÖNSFÖRDELNING

Av kommunens sammanlagt 1 824 anställda är 78,0 procent kvinnor jämfört med 80 procent år 2021. Det är inom omsorgs- samt barn-och utbildningsförvaltningen som andelen kvinnor är högst.

I Skara kommun arbetar år 2022 totalt 90 chefer, av dessa är 69 kvinnor och 21 män. 77,8 procent av cheferna i Skara kommun är chef på enhets-/rektorsnivå, av dessa är 74,4 procent kvinnor. 14,4 procent är chefer på avdelningsnivå, där är 76,9 procent kvinnor. På förvaltningschefsnivå är fem av sju kvinnor.

HELTIDSRESAN

Andel heltidsanställda har ökar från 83,6% (2021) till 86,8% (2022)

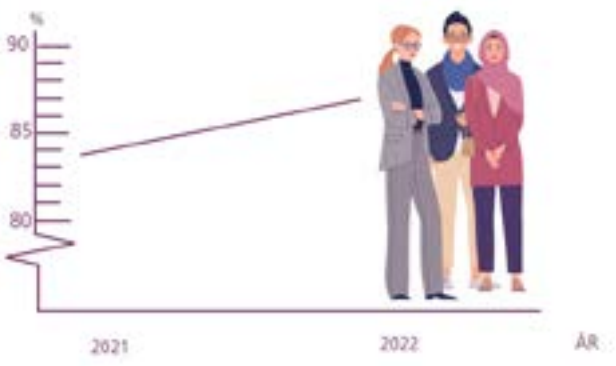

SYSSELSÄTTNINGSGRAD I PROCENT

	2022	2021	2020	2019
KS	97,8	97,7	97,6	96,8
KFN	96,4	92,7	92,4	94,7
BUN	97,2	97,3	96,5	97,1
ON	96,3	95,5	95,4	95,1
SOT	95,9	95,3	95,6	95,4
Totalt	**96,7**	**96,4**	**95,9**	**96,1**

ANDEL HELTIDSANSTÄLLDA

	2022			2021			2020		
Förvaltning/kön	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total
KS	96,4	94	94,7	92,0	94,8	94,0	96,1	92,8	93,9
KFN	100	86,4	90,9	100,0	72,7	81,8	100,0	72,7	82,3
BUN	89,7	91,1	90,8	89,6	90,2	90,1	88,7	88,4	88,5
ON	92,5	81,5	83,1	90,2	76,5	78,4	89,8	74,8	76,8
SoT	96,0	76,9	83,7	98,7	68,5	79,0	98,7	66,4	78,0
Totalt	**92,9**	**85,2**	**86,8**	**92,5**	**81,4**	**83,6**	**92,1**	**79,4**	**82,1**

ANSTÄLLDA TILLSVIDARE HELÅRSARBETARE

	2022			2021			2020		
Förvaltning/kön	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total
KS	26	63	88	21	53	74	21	48	69
KFN	10	16	27	9	17	26	9	17	26
BUN	115	440	555	113	449	562	112	438	550
ON	103	614	718	98	605	703	94	598	692
SoT	62	115	177	59	120	179	63	119	182
Totalt	**315**	**1248**	**1563**	**300**	**1244**	**1544**	**299**	**1220**	**1519**

ANSTÄLLDA VISSTID HELÅRSARBETARE

	2022			2021			2020		
Förvaltning/kön	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total	Män	Kvinnor	Total
KS	2	3	5	3	4	7	5	7	12
KFN	1	5	6	2	3	5	3	3	6
BUN	26	63	89	16	59	75	25	45	70
ON	14	61	76	11	43	54	12	50	62
SoT	12	11	24	17	13	30	15	11	26
Totalt	**55**	**143**	**198**	**49**	**122**	**171**	**60**	**116**	**176**

TIMAVLÖNADE ARBETADE TIMMAR OMRÄKNAT TILL HELÅRSARBETARE

Nämnd	2022	2021	2020	2019
KS	0,5	0,5	0,6	1,0
KFN	3,7	2,1	2,3	4,3
BUN	26,7	26,7	22,6	30,3
ON	86,7	92,7	83,9	86,4
SoT	5,8	6,2	5,3	9,1
Totalt	**123,5**	**128,1**	**114,6**	**131,1**

Utöver dessa chefer i kommunen finns ytterligare tre bolagschefer, samtliga är män.

MEDARBETARE I ARBETSMARKNADSPOLITISK INSATSER

Under 2022 har 55 personer varit anställda på bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser. 52 av dessa har varit anställda via kommunens arbetsmarknadsenhet Spektra och 3 personer på Skara kommuns dagliga verksamhet.

Anställningarna har varit en del av kommunens arbete med Lokala jobbspår, jobbprojekt och vikarieanställningar i samband med pandemin. Anställningarna har utgjorts av olika statliga lönesubventionerade anställningar, bland annat extratjänster och nystartsjobb.

Under 2022 har möjligheten att bevilja nya extratjänster upphört på grund av förändringar hos Arbetsförmedlingen. Antalet arbetsmarknadspolitiska anställningar inom kommunen riskerar att minska eftersom extratjänsterna har utgjort den största delen av anställningsformen. För att kunna upprätthålla och utveckla Lokala jobbspår som en del i kommunens kompetensförsörjning har kommunen inlett arbetet med att utveckla metoder som inte är beroende av arbetsmarknadspolitiska insatser.

PENSIONAVGÅNGAR

Under året har 40 medarbetare gått i pension, jämfört med 28 medarbetare år 2021. Från och med år 2023 kommer avgångsåldern enligt LAS öka till 69 år. Under perioden 2023-2032 uppskattas cirka 363 medarbetare gå i pension (räknat på avgångsålder 68 år). Det motsvarar 22,5 procent av de tillsvidareanställda medarbetarna. Genomsnittsåldern för att gå i pension är dock fortfarande lägre. 371 tillsvidareanställda medarbetare är 58 år eller äldre och går sannolikt i pension inom en tioårsperiod, det motsvarar 23 procent av alla tillsvidareanställda.

Av dessa 371 medarbetare är 126 anställda vid barn- och utbildningsförvaltningen, 159 vid omsorgsförvaltningen och 63 vid förvaltningen för service och teknik. Kommunledningsförvaltningen, kultur och fritid samt samhällsbyggnadsförvaltningen har färre än tio beräknade pensionsavgångar under kommande tioårsperiod.

I pågående insatser kring att utveckla och behålla medarbetare läggs fokus på att skapa arbetsmiljöer som i sin tur leder till att medarbetare både kan arbeta heltid och ha ett förlängt arbetsliv. I arbetet med kompetensplanering i kommunens verksamhetsstyrning skapas underlag för att proaktivt möta upp framtida kompetensförsörjningsbehov med tanke på kommande pensionsavgångar.

REKRYTERING

Under 2022 har det genomförts en översyn av kommunens rekryteringsannonser i enlighet med budgetuppdrag för året. Arbetet innebar bland annat att förbättra den grafiska profilen för rekryteringsannonser, gällande bild, färg och form. Utöver det har det arbetats fram mallar och

stödmaterial i syfte att skapa förutsättningar för ett likartat språkbruk och tonalitet i annonserna som även speglar fattade beslut gällande medarbetarskap, ledarskap och den bärande kulturen i kommunen.

De flesta förvaltningar med undantag från kommunledningsförvaltningen upplever att det är svårt att rekrytera rätt kompetens till utannonserade tjänster. Inom förvaltningen för service och teknik har annonsering behövts vid flera tillfällen för att få tag på ingenjörer. Inom andra befattningar har förvaltningen påbörjat en översyn av möjlighet till kombinationstjänster i syfte för att fylla kompetensbehoven. Inom barn och utbildningsförvaltningen och omsorgsförvaltningen gör sig konkurrensen om arbetskraften kännbar genom få sökande samt höga löneanspråk, som i sin tur kan påverka den befintliga lönestrukturen. Med undantag från ingenjörer finns det till specialisttjänster fortfarande ett gott inflöde av ansökningar i kommunen. Trots högt söktryck har det funnits problem med att hitta den kompetens som eftersökts. Det har gjort att flera av förvaltningarna ibland tvingats att sänka sina kompetenskrav för att möjliggöra anställning.

Under 2022 har 205 annonser publicerats, majoriteteten av dessa är visstidsanställningar i form av vikariat. Samtliga tillsvidaretjänster har annonserats på heltid. Av dessa 205 annonser har 101 publicerats på barn och utbildningsförvaltningen, det största rekryteringsbehovet är kopplat till förskolans verksamheter. Omsorgsförvaltningen har haft 70 annonser publicerade, det största behovet var undersköterskor. Service och teknik hade 16 publicerade annonser, kommunledningsförvaltningen hade 14 publicerade annonser och kultur och fritid enbart tre stycken.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Arbetsmiljö och hälsa är ett av de tre fokusområdena i kommunens strategi för kompetensförsörjning. Under de senaste åren har fokus legat på att stärka samverkan och arbetsmiljöprocessen. I kvalitets-och uppföljningssystemet, Stratsys, har en modul för det systematiska arbetsmiljöarbetet införts och under 2022 har implementeringsarbetet fortsatt. Modulen är ett stödverktyg för att tydligare kunna planera, följa upp, riskbedöma och ta fram handlingsplaner. I SAM-modulen kan det systematiska arbetsmiljöarbetet och dokumentation följas upp från enskild enhet till förvaltning och kommunövergripande nivå. Det skapar förutsättningar för ett väl inarbetat systematiskt arbetsmiljöarbete. Systematiken bidrog till att årlig uppföljning kunde genomföras på ett likvärdigt sätt i hela kommunen. Utvecklingsområden i enlighet med årlig uppföljning var till exempel uppdatering av vissa styrdokument och stödmaterial till APT.

Under året har stödmaterial till APT (arbetsplatsträff) för de olika aktiviteterna i SAM-modulens årshjul tagits fram. APT-materialet bidrar till en ökad kunskap och medvetenhet kring arbetsmiljöarbetets olika delar samt till att skapa förutsättningar för dialog och samverkan mellan chefer, skyddsombud och medarbetare. Chefer och skyddsombud utbildas kontinuerligt i SAM-modulen och KIA, (kommunens system för att rapportera och hantera arbetsskador, tillbud och risker) via exempelvis skrivarstugor och digitala utbildningar. En skyddsombudsutbildning för chefer och skyddsombud har också genomförts.

Den årliga arbetsmiljödagen för chefer och skyddsombud hade tema dolda orsaker till ohälsa som kan påverka arbetsmiljön. Flera styrdokument kring arbetsmiljö har reviderats och tagits fram i syfte att ge stöd i den praktiska hanteringen.

I Skara kommun erbjuds friskvårdsinsatser på individ-, grupp- och organisationsnivå för att öka motivationen att vårda sin hälsa. På individnivå erbjuds medarbetare att delta i en riktad hälsofrämjande insats, där deltagaren får en individuell träningsplan. Utvärdering av insatsen visar på högt deltagande och fortsatt engagemang hos deltagarna.

Inför 2022 beviljades 16 enheter friskvårdsbidrag för enhet och senare under året fick ytterligare nio enheter beviljat ett extra utökat bidrag. Beloppet att fördela utökades när andra aktiviteter ställdes in till följd av pandemin. Exempel på aktiviteter som beviljades var padel, bowling och alpackapromenad.

Alla medarbetare erbjuds friskvårdsbidrag. I augusti infördes E-passi som avtalsleverantör av friskvård i Skara kommun vilket gör det enklare för medarbetare att nyttja friskvårdsbidraget. I kommunens medarbetarundersökning svarade 62 procent att de nyttjat bidraget under året vilket är en ökning från tidigare år. Medarbetare har möjlighet att delta på kostnadsfria gruppträningspass hos olika friskvårdsaktörer i Skara, en möjlighet som nyttjats i hög grad.

En hälsofrämjande inspirationsföreläsning med Åsa Kadowaki, psykiater och KBT-terapeut, erbjöds under 2022 alla medarbetare. Föreläsningen erbjöds både fysiskt och digitalt vilket ledde till ett gott deltagande.

MEDARBETARUNDERSÖKNING

Medarbetarundersökningen är ett mätinstrument som syftar till att fånga upp medarbetarnas upplevelse av sin arbetssituation och arbetsmiljö det senaste året. Undersökningen samlas in vartannat år och genomfördes 2022. I oktober fick alla medarbetare i Skara kommun möjligheten att fylla i medarbetarundersökningen. Resultaten från medarbetarundersökningen följs upp som en aktivitet i arbetsmiljökalendern i SAM-modulen i Stratsys, på både enhets-, förvaltningsnivå och sammanställs på kommunövergripande nivå. Resultatet från undersökningen är också ett underlag att använda sig av i det fortsatta systematiska arbetsmiljöarbetet.

2022 års resultat visar en ökning inom de tre huvudområdena, motivation, ledarskap och styrning. Majoriteten av de som svarade på undersökningen uppger att de känner sig delaktiga i arbetsplatsens arbete och att dialog samt samarbete skapas i det dagliga arbetet. Dessutom svarade 91 procent att de har regelbundna arbetsplatsträffar (APT).

Utvecklingsområden i kommunen är konflikthantering hos chefer, möjlighet till paus och återhämtning samt arbetsbelastning.

TILLBUD OCH ARBETSSKADOR

I Skara kommun rapporteras och hanteras arbetsskador, tillbud och risker i det digitala systemet KIA. Anmälan genererar ett mail till ansvarig chef samt skyddsombud för att signalera att utredning ska genomföras och för att identifiera eventuella åtgärder som behöver vidtas för att förebygga ohälsa eller olycksfall i arbetet.

Chefer och skyddsombud erbjuds kontinuerligt möjlighet till digitala utbildningar i KIA-systemet. Den digitala utbildningen innefattar praktisk hantering och uppföljning i systemet men även genomgång av definitioner av relevanta begrepp, exempelvis vad som är ett tillbud och vad som är en arbetsskada. Medarbetare får kännedom om KIA och kommunens rutiner för rapportering och hantering av arbetsskador, tillbud och risker genom en aktivitet i SAM-modulens arbetsmiljökalender. Under året har fler medarbetare använt sig av systemet vilket har lett till att fler utvecklingsområden identifierats för att skapa en bättre arbetsmiljö.

Under 2022 har KIA-systemet utvecklas ytterligare genom att även upplevelser eller iakttagelser av kränkande särbehandling och diskriminering kan rapporteras i systemet.

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaron har under 2022 på samma sätt som föregående år påverkats av pandemin. Den totala sjukfrånvaron i kommunkoncernen har ökat till 8,4 procent från 7,7 procent 2021.

Under 2022 inleddes ett projekt i kommunen i syfte att sänka sjukfrånvaron, Hållbart yrkesliv 2.0, Rehabilitering, hälsa och omställning. Projektet sker i nära samarbete med försäkringskassan, företagshälsovård och vårdcentral. Genom projektet har chefer och medarbetare fått verktyg och insikter för att arbeta aktivt såväl förebyggande som rehabiliterande genom utbildnings- och riktade insatser. Första året lades fokus på de långtidssjukskrivna, då andelen långtidssjukskrivna ökat de senaste åren. Projektets insatser har gett positiva effekter då andelen långtidssjukskrivna minskat från 43,2 procent 2021 till 39,1 procent 2022.

Sjukfrånvaron har ökat i alla åldersspann. Sjukfrånvaron är högre bland kvinnor och har ökat från föregående år från 8,3 procent 2021 till 9,2 procent 2022. Mäns sjukfrånvaro som är lägre generellt har fortsatt att öka likt tidigare år från 5,5 procent 2021 till 5,9 procent 2022.

För att fortsätta utvecklingen med att sänka sjukfrånvaron måste arbete ske genom att systematiskt följa upp alla ärenden skyndsamt. Det gäller såväl långtids- som upprepad korttidsfrånvaro.

SJUKFRÅNVARO (PROCENT AV AVTALAD TID)

	2022		2023		2020	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
0-29 år	5,2	8,0	3,59	7,2	4,1	7,9
30-49 år	6,2	7,7	5,51	7,1	5,6	7,8
50- år	5,9	10,9	6,1	10,0	4,5	9,8
Totalt	**5,9**	**9,2**	**5,5**	**8,5**	**4,9**	**8,8**

SJUKFRÅNVARO PER NÄMND, PROCENT

	KS	KFN	BUN	ON	SoT	Totalt
>59 dagar	56,2	27,3	38,4	40,8	29,5	**39,1**
<59 dagar	43,9	72,8	61,6	59,2	70,5	**60,9**
Totalt	**100,1**	**100,1**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

SJUKDAGAR/ ANSTÄLLD PER NÄMND	2022 Kvinnor	2022 Män	2022 Total	2021 Total	2020 Total	2019 Total	2018 Total
Kommunstyrelse	18,7	9,5	16,2	19,6	14,3	16,2	15,4
Barn-och utbildningsnämnd	20,9	15,5	19,9	18,1	19,0	13,3	14,5
Omsorgsnämnd	21,9	9,1	19,2	18,0	19,9	15,3	15,1
Nämnden för service och Teknik	25,5	17,6	22,6	26,0	24,8	20,5	20,8
Kultur- och fritids-nämnd	30,4	22,0	27,4	19,2	15,1	9,8	12,7
Miljö- och byggnadsnämnd							
Totalt kommunen	**20,1**	**8,9**	**20,1**	**16,4**	**17,2**	**13,0**	**13,4**
Centrumbostäder i Skara AB	7,7	5,7	6,5	2,0	3,5	0,7	1,6
Skara Energi AB	9,9	4,4	5,6	2,9	9,5	7,2	5,0
Totalt koncernen	**20,0**	**8,7**	**16,8**	**16,0**	**17,0**	**12,8**	**13,2**

SAMLAD BILD AV SJUKFRÅNVARON	Den kommunala koncernen		Kommunen	
	2022	2021	2022	2021
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	8,4	7,7	8,5	7,9
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	38,8	43,0	39,1	43,2
Sjukfrånvaro för kvinnor	9,1	8,4	9,2	8,5
Sjukfrånvaro för män	5,7	5,2	5,9	5,5
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	7,2	6,0	7,2	6,0
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	7,3	6,7	7,4	6,8
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	9,8	9,0	10,0	9,2

ANDEL LÅNGTIDSSJUKSKRIVNA AV TOTAL SJUKFRÅNVARO

	2022		2021		2020	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
0-29 år	4,4	14,9	0	15,2	0,0	10,1
30-49 år	18,5	37,2	25,0	39,0	7,9	30,7
50- år	38,5	49,1	46,9	52,5	32,0	42,8
Totalt	**24,6**	**41,7**	**32,8**	**45,0**	**16,6**	**36,2**

SAMLAD BILD AV SJUKFRÅNVARARO I PROCENT PER FÖRVALTNING

Sjukfrånvaro i %	2022	2021	2020
Kommunstyrelse	4,6	5,8	4,5
Barn-och utbildningsnämnd	7,6	6,9	6,6
Omsorgsnämnd	**10,1**	**9,0**	**9,7**
Nämnden för service och Teknik	6,7	7,6	7,2
Kultur- och fritidsnämnd	9,4	5,5	5,7
Totalt	**8,5**	**7,9**	**8,0**

SJUKLÖNEKOSTNAD

Sjuklönekostnaden har under 2022 ökat med 3 947 tkr och uppgick till 24 539 tkr, vilket skall jämföras med 20 592 tkr under 2021. Sjuklönekostnaden uppgick till 3,7 procent av den totala lönekostnaden exklusive sociala avgifter, vilket är en ökning mot 2021 med 0,6 procentenheter. År 2022 är mer i paritet med och liknar år 2020 sett till sjuklönekostnadernas storlek.

LÖNER OCH ARVODE

Kostnader för löner och arvoden inklusive personalomkostnader uppgick till 924,9 mnkr, att jämföra med 892,1 mnkr för 2021. Den årliga löneökningen för året uppgick till 18,4 mnkr att ställa mot en högre lönekostnad om 32,8 mnkr enligt ovan.

LÖNER OCH ARVODEN, Tkr	2022	2021	2020	2019
Arvode	5 867	5 053	4 173	4 713
Lön	691 640	668 058	641 847	644 198
Personalomkostnader	211 259	218 979	214 977	218 129
Totalt	**908 766**	**892 090**	**860 997**	**867 040**

SEMESTER OCH ÖVERTIDSLÖNESKULD

Semester- och övertidslöneskulden består av ej uttagen semester och ej uttagen ersättning för arbetad övertid. Skulden har minskat med 3,2 mnkr till 39,3 mnkr främst orsakad av högre uttag av semesterdagar.

SEMESTER OCH ÖVERTIDSSKULD, Tkr	2022	2021	2020	2019
Semesterlöneskuld	37 703	41 147	37 315	33 999
Övertidsskuld	1 558	1 288	1 145	1 151
Totalt	**39 261**	**42 435**	**38 460**	**35 150**

PENSIONER

Kommunens totala pensionsskuld inklusive löneskatt har minskat med 7,7 mnkr och uppgår totala till 366,5 mnkr. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse och uppgår till 343,9 mnkr.

LÖNEPOLITIK

Skara kommuns medarbetare har som sin primära uppgift att skapa förutsättningar för medborgarna att vara nöjda med att leva och bo i Skara. I detta arbete är lönen ett styrmedel som ska stimulera till goda arbetsinsatser, engagemang och utveckling.

Under året har den centrala huvudöverenskommelsen (HÖK) för Vårdförbundet förhandlats om. Avtalet är i likhet med övriga löneavtal (exklusive Kommunal) utan angiven nivå för att möjliggöra en lokalt anpassad lönepolitik.

Avtalet för Kommunal gav ett utrymme på 380 kr per tillsvidareanställd medlem. I avtalet fanns dessutom ett extra utrymme om 0,3 procent till yrkesutbildade inom vård, skola och omsorg. I överenskommelse med Kommunal fattades beslut om att det extra utrymmet skulle fördelas till undersköterskor, personliga assistenter samt elevassistenter. I Kommunals avtal ingick att en avräkning skulle göras för sänkt nattarbetstidsmått motsvarande ett värde av 0,3 procentenheter av löneökningsutrymmet. Efter avräkning för nattarbetstidsmåttet skulle det kvarvarande utrymmet motsvara 0,95 procent.

Personalutskottet beslutade att prioritera enhetschefer i omsorgen, miljö- och hälsoskyddsinspektörer, planarkitekter och förskollärare i löneöversyn 2022. Personalutskottet beslutade även att avräkning för det sänkta nattarbetstidsmåttet inte skulle genomföras, detta var en prioritering av Kommunals grupper.

Löneöversynen genomfördes enligt modellen dialog chef-medarbetare med samtliga förbund förutom Kommunal där parterna har en lokal förhandlingsordning och med Lärarnas Riksförbund som fortsatt valt traditionell förhandling.

I Barn- och utbildningsförvaltningen testades i årets löneöversyn en modell för att hantera individuella snedsitsar. Utvärderingen av löneöversynen resulterade i att modellen för snedsitsar under hösten har implementeras i samtliga förvaltningar för att tas i bruk i löneöversyn 2023. Löneökningarna för 2022 innebar en total höjning med 2,2 procent.

SJUKFRÅNVARO I 5 ÅRS PERSPEKTIV

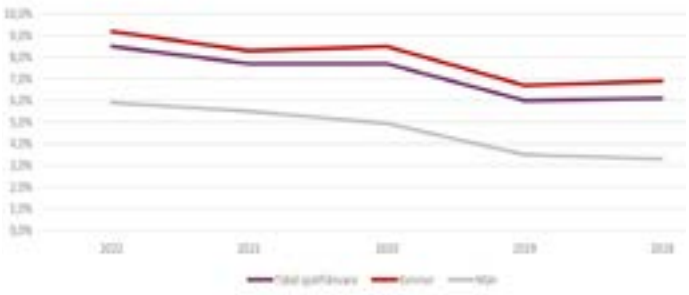

PERSONALOMSÄTTNING I 5 ÅRS PERSPEKTIV

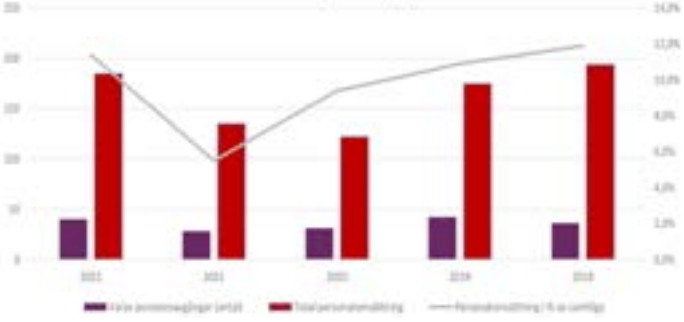

MILJÖREDOVISNING

Skara kommuns övergripande miljömålsättning är att alla ska kunna leva i ett samhälle som tar ansvar för klimat och miljö samt att alla kommunala beslut ska bidra till ett miljömässigt hållbart samhälle.

Skara kommun har utifrån Agenda 2030, Skara Vision 2025 och de nationella och regionala miljömålen tagit fram sex övergripande lokala miljömål som anger målsättningen för kommunens miljö- och klimatarbete.

- Minskad energianvändning och minskade utsläpp av växthusgaser
- Minskade utsläpp från persontransporter samt fler som väljer cykel, gång eller kollektivtrafik
- Hållbar bebyggd miljö i hela kommunen
- Minimerad risk för allvarlig skada på människors hälsa och natur
- Värdefulla natur-, vatten- och kulturmiljöer bevaras och förvaltas väl
- Välja varor, kemikalier och byggmaterial med låg negativ miljöpåverkan

För att strukturera kommunens miljö- och klimatarbete har Skara kommun en miljöstrategi med mål och delmål. Under 2020 tog Skara kommun fram en ny miljöplan med 55 konkreta åtgärder som kommunen planerar att genomföra under perioden 2020–2025. Kommunen har i den nya översiktsplanen tagit fram fakta, kartor, utredningar och ställningstagande. Dessa ska bidra till ökade kunskaper om kommunens mark- och vattenområden och hur miljön kan användas, utvecklas och förvaltas väl, nu och i framtiden.

ENERGI

Skara kommun och de kommunala bolagen har under flera år arbetat med att minska kommunens utsläpp av växthusgaser genom att fasa ut uppvärmning med fossila bränslen och direktverkande el i kommunens fastigheter. Service och teknik har tillsammans med de andra förvaltningarna fått i uppdrag att minska elanvändningen med fem procent och minska effektuttagen vid kritiska tidpunkter. Fastighetsservice har sammanlagt investerat över tre miljoner kronor i över tio individuella energieffektiviseringar under 2022. Det är dock osäkert om kommunen uppnår en minskning på minst fem procent under värmesäsongen 22/23. Några av de energieffektiviseringar som gjorts är att Ardala skolan fått sitt värmesystem optimerat och att flera fastigheter fått LED-armatur med närvarostyrning.

Kommunen har med de investeringar som gjorts i energieffektiviseringar under de senaste 10 åren minskat energikostnaderna med flera miljoner årligen. Aldrig tidigare har det varit lika viktigt att vara energismart som nu - både för klimatet och ekonomins skull. Förutom nya smarta tekniska lösningar kan energianvändningen minskas genom att arbeta med beteendeförändringar.

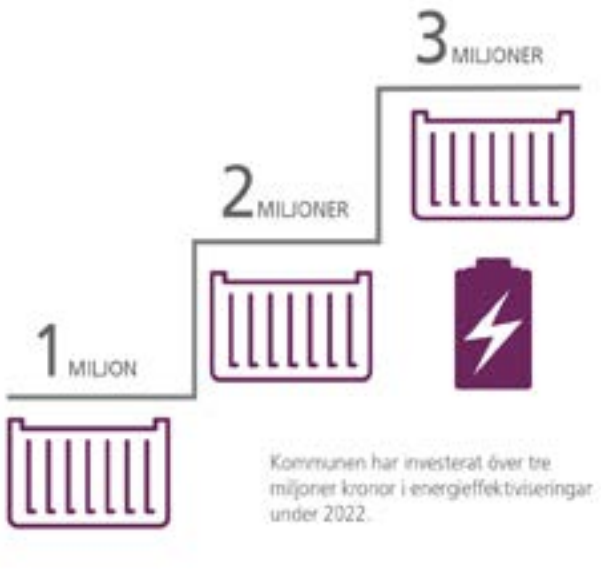

En ordentlig utbyggnad av solel är både möjlig och rimlig om kommunen ska nå målet att vara fossiloberoende år 2030. Centrumbostäder har under året monterat solceller på Kaplansgatan med en effekt av 55k W. I december 2021 driftsattes Viktoriaskolans solcellsanläggning. Anläggningen producerade under året 125 MWh förnybar el. Service och teknik och Skara Energi AB har inte satt upp några solcellsanläggningar under 2022, men planerar att sätta upp solceller redan nästa år genom en större upphandling. Det är inte bara kommunen som sätter upp solceller. Flera privatpersoner och företag i kommunen satsar idag stort på solel.

TRANSPORTER

I dag står transporterna för cirka 60 procent av Skaras territoriella utsläpp av koldioxid och för en betydande del av alla luftföroreningar. Kommunens målsättning är att hela den kommunala fordonsflottan ska bli helt fossiloberoende. Av kommunens lätta fordon är numera knappt 24 procent klassade som miljöbilar enligt senaste miljöbilsdefinitionen. Andelen kommunägda personbilar som drivs med förnybara drivmedel har under flera år stadigt minskat, men i år har trenden vänt och fler miljöfordon

Klimatlöfte 9 och 10: Solel och energieffektivisering. Solpark på Viktoriaskolans tak.

har införskaffats. Under 2022 hade kommunen planerat att bytta ut dieseln som Service och teknik och Skara Energi AB tankar mot HVO 100, som är ett förnybart drivmedel. På grund av ökade priser på HVO 100 har detta inte skett och utbytet skjutits på framtiden.

Eftersom transporter står för en stor del av kommunens utsläpp av växthusgaser gjorde Skara kommun en utredning om vad som behöver göras för att minska dess miljö- och klimatpåverkan. Utredningen visade att både miljö- och kostnadsvinster kan uppnås genom att skapa en kommungemensam organisation som ansvarar för kommunens alla fordon. Förhoppningsvis kommer en gemensam fordonsorganisation finnas på plats 2023.

Det är viktigt att kommunen är med och skapar goda förutsättningar för ökad elektrifiering och en långsiktig hållbar laddningsinfrastruktur. Under 2022 har kommunen tagit fram en strategisk laddplan och under 2023 kommer riktlinjer för laddning av elfordon tas fram. En annan viktig fråga som kommunen arbetar löpande med är att bygga nya samt att göra befintliga gång- och cykelvägar säkrare. Glädjande är att andelen resfria möten har ökat markant de senaste åren, vilket resulterat i både tidsbesparing, kostnadsminskning och minskade utsläpp.

KLIMAT

Klimatproblemen är globala men de flesta åtgärder behöver ske lokalt. Skara kommun är med i kraftsamlingen Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om. Klimat 2030 arbetar för att utsläppen av växthusgaser i Västra Götaland ska minska med 80 procent till år 2030 (jämfört med 1990-års nivå). Dessutom har Klimat 2030 satt som mål att utsläppen av växthusgaser från konsumtionen ska minska med 30 procent jämfört med 2010. Skara kommun deltog under 2022 i satsningen och lyckades under året uppnå 10 av 15 avlagda klimatlöften. Kommunen har för 2023 inte antagit några nya klimatlöften utan arbetar vidare med 2022 års klimatlöften.

Ett av Skaras klimatlöften både 2021 och 2022 var att ta fram och arbeta med en koldioxidbudget. Skara har tagit fram en koldioxidbudget och den visar att det är riktigt bråttom om vi ska nå målen i Parisavtalet. Planen var att arbeta fram färdplan och arbetssätt för att hålla budgeten och minska de lokala fossila koldioxidutsläppen med drygt 12 procent per år till 2030. Tyvärr har arbetet inte kommit igång som planerat på grund av olika orsaker. Förhoppningen är dock att arbetet påbörjas under 2023.

Den globala uppvärmningen kommer utan tvekan medföra ändrade förutsättningar och det är därför viktigt att utreda vilka risker, möjligheter och konsekvenser klimatförändringarna kan få för alla de som verkar och bor i Skara kommun. Kommunen kan inte förhindra de globala klimatförändringarna, men kan tillsammans med andra lokala och regionala aktörer förebygga många av klimatförändringarnas mest negativa effekter. För att kommunen och andra aktörer ska kunna göra rätt val behöver kunskapen om klimatpåverkan och klimatanpassning ökas.

Vad vet vi då om klimatförändringarna? Det som anses klarlagt är att det kommer bli vanligare med värmeböljor och extremväder i form av långa perioder med torka, kraftiga stormar och häftiga skyfall. Klimatförändringarna i området mellan Vänern och Vättern förutspås även leda till både längre växtodlingssäsong och torrare somrar, vilket kommer leda till ökad risk för torka och bränder.

En minskad vattentillgång kan få allvarliga effekt för de boende med egen brunn, besöksnäringen och de gröna näringarna. Skaras värdefulla natur och många arter påverkas även negativt av klimatförändringarna. Antalet sjukdomar och skadedjursangrepp som drabbar träd har ökat de senaste åren - sjukdomar som ofta leder till att träden dör. I Skara handlar det framför allt om almsjuka, askskottsjuka och de verkningar som granbarkborren förorsakar. Ökningen antas bland annat bero på att träden blivit stressade av vattenbrist och milda vintrar. Antalet invasiva växter som rapporterats in har även ökat på senare år, men

kan till viss del förklaras av den ökade mediala uppmärksamheten som flera invasiva arter fått.

VATTEN

Skaras vattendrag är alla relativt små, med små vattenflöden, vilket gör att halterna av näringsämnen lätt höjs jämfört med vattendrag med större vattenmängder. Framförallt Dofsan har höga, och ibland extremt höga halter av kväve, fosfor och zink. Kunskapen om miljötillståndet i kommunens sjöar och vattendrag bygger på mätningar som kommunen, Vattenrådet och Länsstyrelsen genomför, så kallad miljöövervakning. I Skara kommun övervakas en sjö och två vattendrag kontinuerligt.

Kommunen arbetar tillsammans Skara Energi med att identifiera föroreningskällor där vattenreningsinsatser kan sättas in vid källan. En projektering och handläggning av fiskväg i Bernstorp har tagits fram. Nu väntar kommunen bara på att länsstyrelsen ska ge sitt godkännande.

Två av konstgräsplanerna på Vilans fritidsområde byttes ut mot nya med lite bättre miljöprestanda. I samband med bytet av konstgräset har olika åtgärder gjorts för att minska att mikroplaster (granulaterna) sprids utanför planerna och ut i vattendraget. Bland annat har dräneringen från planerna kopplats till en samlingsbrunn. En samlingsbrunn som har ett filter som fångar upp både mikroplaster och renar dagvattnet från zink och andra ämnen innan vattnet släpps vidare ut till vattendraget.

INKÖP OCH LIVSMEDEL

En av de viktigaste miljöåtgärderna är att redan vid inköpet välja varor som kan användas under lång tid. Genom att ställa relevanta hållbarhetskrav i upphandlingarna kan kommunen minska klimat- och miljöpåverkan. Men det räcker inte med hållbara upphandlingar. Det krävs skarpa och tydliga inköpsriktlinjer för att säkerställa att de varor och tjänster som faktiskt köps in har rätt kvalitet, till rätt pris och ger upphov till låg miljöpåverkan. Kommunen skulle behöva uppdatera inköpsriktlinjerna med de miljö- och hållbarhetskrav som kommunen vill ställa.

Ett stort antal miljögifter släpps ut till vatten och luft, eller finns i de varor som vi köper och använder i vardagen. Små barn och många djur och växter är känsliga för redan små mängder miljögifter och det är därför viktigt att skydda dem och de miljöer de leker och vistas i genom att köpa varor som inte är skadliga. Skara Energi arbetar kontinuerligt med att minska antalet kemikalier och har sedan flera år tillbaka ett kemikaliehanteringssystem. Vilans Fritidsområde har en digital plattform för hantering av verksamhetens kemikaliedokumentation. Även lokalvården har minskat användningen av onödiga kemikalier och städar numera ofta med kemikaliefria rengöringsmedel.

Den nya lekplatsen vid Olins är byggd med återvunnen plast från haven. 53 procent av allt material på den nya lekplatsen är återvunnet och 99,9 procent av material går att återvinna igen. Vid den nya lekplatsen i Sörskogen har istället för fallsand träflis använts som fallmaterial på delar av lekplatsen, det har också planterats ett nytt buskage och träd. Lokalvården köper numera sopsäckar som är 100 procent återvinningsbara, samt insatspåsar som vid förbränning blir endast koldioxid och vatten. I den mån det går så arbetar lokalvården med att utesluta insatspåsar.

Kostavdelningen har mätt matsvinnet sedan 2009 och kan konstatera att matsvinnet stadigt har minskat. Under 2022 var matsvinnet 42 gram per person. Genom att minska på mängden serveringar med nötkött, inte servera ris och arbeta med mer grönsaker i maträtterna har utsläppen från maten minskat under året. Under 2022 var klimatpåverkan från livsmedel i kommunen 1,4 kg CO2e per kilo livsmedel. Andel ekologiska livsmedel som köps in av kommunen är fortsatt låg och betydligt lägre än riksgenomsnittet och det nationella målet om 60 procent ekologiskt till 2030.

NATUR OCH UPPLEVELSER

Skara kommun arbetar efter hållbarhetsprinciperna i Hållbarhetsklivet. Besöksmålsutvecklingen i Varnhem sker till exempel i bred samverkan med lokalsamhället och har bidragit till en positiv samhällsutveckling samtidigt som man försöker styra om besöken till tider och platser när det är mindre besökare.

Skara kommun återskapade förra året Klostersjön i Varnhem. Klostersjön är en våtmark som anlades av munkarna redan på 1100-talet. Att anlägga våtmarker är en av de allra bästa naturvårdsåtgärder man kan göra, och då speciellt på gamla torvmarker. Våtmarker gör nytta på så många olika sätt. De minskar övergödningen, ökar den biologiska mångfalden, minskar klimatpåverkan samt utjämnar vattenflöden och bidrar till skydd mot översvämningar.

Under 2022 har Service och teknik återplanterat över 50 allélträd som kompensation för nödvändiga nedtagningar av träd som har varit dåliga eller behövts tas ner pga. byggnation, allélträden är viktiga för de gröna stråken i stadsmiljön och för fördröja dagvatten i vägmiljön. Tidiga vårlökar har planterats i Viktoriaparken och i Surbrunnsparken för att gynna de pollinatörer som vaknar tidigt på våren. En ny ängsyta har anlagts i rundeln vid länsmuseets vändplan.

Under 2022 har arbetet med att ta fram digitala ledbeskrivningar och vandringskartor för kommunens vandringsleder fortsatt, och under året färdigställdes material för samtliga leder i Vandra i Valle. I varje ledbeskrivning ingår information om hur man lättast tar sig till start- och mål med buss och cykel, allt för att inspirera besökarna att överväga andra transportmetoder än bil.

Under 2022 startades arbetet med att kvalitetssäkra vandringsleden enligt nationell standard. Syftet är att erbjuda trygga och säkra naturupplevelser med tydlig information. Kvalitetssäkringen gäller både den fysiska leden, och innefattar åtgärder som bro- och spångbygge samt tydlig och hållbar markering, samt den digitala informationen så som kartor och ledbeskrivningar.

FOLKHÄLSOREDOVISNING

Folkhälsoredovisningen i Skara kommun bygger på de strategiska inriktningarna i Folkhälsostrategi 2021-2023, Skara kommun

Skara kommuns Folkhälsostrategi 2021-2023 strävar mot att nå det nationella folkhälsomålet som antogs av riksdagen i juni 2018, att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Folkhälsoarbetet utgår också från Västra Götalandsregionens vision Det goda livet och Skara kommuns vision Tillsammans skapar vi det goda livet för invånarna i Skara.

STRATEGISKA INRIKTNINGAR FÖR SKARA KOMMUNS FOLKHÄLSOARBETE

JÄMLIKA, JÄMSTÄLLDA OCH GODA LEVNADSVANOR OCH LIVSVILKOR

Ett samhälle med jämlika livsvillkor bidrar till att människor mår bättre, stärker sammanhållningen samt bidrar till ökad trygghet och tillit. En god folkhälsa skapas då i alla samhällsgrupper och ger goda livsvillkor och levnadsvanor för invånarna. Ett mer jämlikt samhälle blir tryggare med mindre kriminalitet och social oro. En medveten samhällsplanering underlättar för människor att vara fysiskt aktiva, känna sig trygga och må bra.

- Främja jämlika, jämställda och goda livsvillkor oavsett socioekonomiska förutsättningar, identitet eller funktionsvariationer och på så sätt minska de påverkbara hälsoklyftorna
- Inspirera invånarna till goda och hälsosamma levnadsvanor
- Miljöer i Skara ska främja fysisk aktivitet, trygghet och gemenskap.

JÄMLIKA OCH JÄMSTÄLLDA LIVSVILLKOR

Utbildningsnivån i Skara är låg. Jämfört med riket är det en lägre andel av befolkningen som har en eftergymnasialutbildning i Skara. Det är fler kvinnor än män i Skara som har en eftergymnasialutbildning. År 2021 var det 41 procent av kvinnor mellan 25- 64 år som hade eftergymnasialutbildning och 26 procent av männen i Skara mellan 25- 64 år som hade en eftergymnasialutbildning. Motsvarande siffra för riket är 52 procent för kvinnor och 39 procent för män.

Både nationellt och i Skara kommun är sjukpenningtalet bland kvinnor nästan dubbelt så stort som bland män. Sjukpenningtalet i Skara kommun är högre än i riket. Sjukpenningtalet för kvinnor var 18,5 i Skara december 2022 och 9,9 för män. Motsvarande siffra för riket var 12,7 för kvinnor och 6,9 för män.

FRÄMJANDE MILJÖER

En miljö som snabbt förändrats för våra barn och unga i Sverige är tillgången till internet och till exempel sociala medier. Sedan 2010 har andelen barn mellan 9 och 16 år som upplever att de använder internet minst 3 timmar om dagen ökat kraftigt. En ökning som tycks sammanfalla med ökningen av fetma i samma åldersgrupp under samma period.

I den LUPP enkät (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) som genomfördes i Skara kommun 2021 anger 81,2 procent av ungdomarna i åk 8 att de alltid känner sig trygga i hemmet och 2,7 procent att de aldrig känner sig trygga i hemmet. 73,7 procent av ungdomarna i årskurs 8 uppger att de oftast eller alltid känner sig trygga på stan eller i centrum. 79,0 procent av dessa ungdomar anser sig vara trygga på internet.

När det gäller elever i år 2 på gymnasiet anger 77,7 procent att de alltid känner sig trygga i hemmet och 4,7 procent att de aldrig känner sig trygga i hemmet. 64,1 procent anger att de oftast eller alltid känner sig trygga på stan eller i centrum.82,1 procent av dessa ungdomar anser sig vara trygga på internet.

När det gäller trygga miljöer visar den trygghetsmätning polisen genomfört att de platser som anses vara otrygga i Skara är busstationen, Valhall och centrum. Dessa platser upplevs otrygga främst kvälls- och nattetid.

GOD SAMHÖRIGHET OCH TILLIT MELLAN MÄNNISKOR OCH TILL SAMHÄLLET

Delaktighet och inflytande är bland de mest grundläggande förutsättningarna för en god folkhälsa. För att må bra har människor behov av att känna samhörighet och tillit, känna sig inkluderade och ha möjlighet att påverka sina egna liv och samhällsutvecklingen. Tilliten mellan människor och till samhället i stort är grundstenar i en fungerande demokrati.

- Främja barn- och ungdomars möjligheter att påverka och ha inflytande.
- Förebygga och tidigt upptäcka alla former av fysiskt och psykiskt våld i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld
- Stärka den sociala gemenskapen bland äldre, för att på så vis motverka ofrivillig ensamhet och psykisk ohälsa samt ge äldre möjlighet att påverka sin livssituation.

Orange Day - dagen då FN uppmanar till att manifestera mot våld mot kvinnor och flickor - blev till en hel vecka i Skara kommun. En serier filmer producerades i samarbete med Skara Skolscen och vsades bland annat på Skara Filmfestival.

UNGDOMARS MÖJLIGHET ATT PÅVERKA OCH HA INFLYTANDE

I den LUPP enkät (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) som genomfördes i Skara kommun 2021 svarar 33,8 procent av ungdomarna i årskurs 8 att de vill vara med och påverka frågor som rör deras kommun. I år 2 på gymnasiet är det 48 procent som vill vara med och påverka frågor som rör deras kommun. I årskurs 8 är det 18,6 procent som uppger att de har mycket stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen. 41,1 procent vet inte om de har möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen.

I år 2 på gymnasiet är det 19,2 procent som anser att de har stora eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen. 48,8 procent anger att de inte vet vilka möjligheter de har att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.

VÅLD I NÄRA RELATION

När det gäller våld i nära relation så har antalet anmälningar till socialtjänsten i Skara inte ökat under pandemin. Det är svårt att mäta förekomsten av våld i nära relation då mörkertalet anses stort.

OFRIVILLIG ENSAMHET BLAND ÄLDRE

72 procent av dem som är 85 år och äldre har någon nära vän de kan prata med om vad som helst. I hela befolkningen, 16 år och äldre, är motsvarande siffra högre, 87 procent. Äldre bor också ensamma i större utsträckning än yngre, enligt SCB.

FULLFÖLJDA STUDIER – BARN OCH UNGA SKA HA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ETT GOTT LIV

Att alla barn och unga har möjligheter till att leva hälsosamt och har möjligheter för utbildning är viktiga komponenter i en hållbar samhällsutveckling. Tidiga insatser för att ge barn goda förutsättningar att klara grundskolan och gymnasiet betyder mycket för barns välmående och möjlighet till framtida försörjning och god hälsa.

- Stärka barns och ungdomars psykiska och fysiska hälsa genom att motverka och förebygga orsaker och konsekvenser till ohälsa bland barn och unga.
- Främja barn och ungas hälsa genom hälsofrämjande och förebyggande insatser för att minska bruket av alkohol, tobak, narkotika och spel.

ELEVER I ÅK 9 SOM ÄR BEHÖRIGA TILL YRKESPROGRAM, HEMKOMMUN, ANDEL (%)

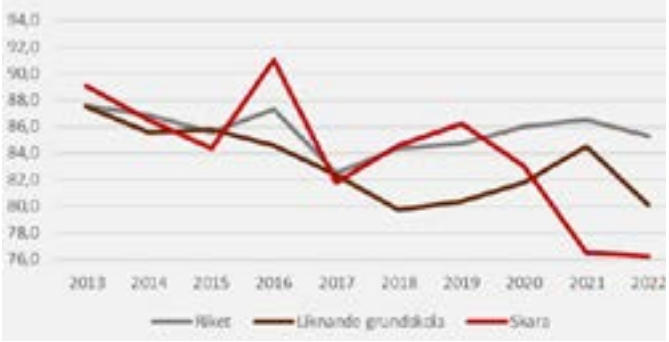

BARN OCH UNGAS HÄLSA

Ungdomars riskmedvetenhet om alkohol och drogers skadeverkningar har minskat under åren.

En större andel ungdomar än tidigare tror inte att det är någon risk att röka 10 cigaretter om dagen eller snusa 3 doser i vecka visar den CAN-enkät som är genomförs i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet under 2021. Andelen elever som inte ser någon risk med att berusa sig varje helg har ökat succesivt sedan förra mätningarna och uppfattningen att det inte innebär någon risk genom att bruka hasch och heroin har ökat betydligt sedan förra undersökningen 2019.

Generellt i Sverige äter ungdomar alldeles för lite frukt och grönt, men för mycket rött kött och chark. De flesta får ändå tillräckligt med vitaminer och mineraler, utom tonårstjejer där var tredje har tecken på järnbrist.

Andelen barn i Sverige som har övervikt och fetma är högre på landsbygden än i storstadsområden. Andelen barn som har övervikt och fetma inom östra hälso- och sjukvårdsnämndens område har de senaste åren legat på drygt 13 procent mätt på 4-årskontrollen på barnhälsovården. Snittet för Västra Götalandsregionen är cirka 12 procent.

Enligt Luppenkäten är det 46,5 procent av eleverna i åk 8 som känner sig stressade varje dag eller flera gånger per vecka. Motsvarande siffra för elever i år 2 på gymnasiet är 50,4 procent.

Behörigheten till gymnasieutbildning bland elever i årskurs nio har minskat i Skara.

PANDEMINS EFFEKTER PÅ FOLKHÄLSAN

Förutsättningarna för en god och jämlik hälsa har förändrats under pandemin.

De grupper som redan före pandemin hade förhöjd risk för ohälsa har drabbats mest inom skolan, på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Den allmänna hälsan är fortsätt god, men något fler uppger lätta psykiska besvär. Antalet suicid och suicidförsök har inte ökat under pandemin. Fysisk aktivitet har minskat och stillasittande ökat. Många av de folkhälsorelevanta insatserna har ställts in och ersatts med andra alternativ.

FRAMTIDA UTMANINGAR

En utmaning i folkhälsoarbetet är att återuppta och stärka de folkhälsoinsatser som varit pausade under pandemin och rikta fokus på hälsofrämjande och förebyggande arbete. Folkhälsofrågor är komplexa därför krävs samverkan mellan olika aktörer för att arbetet ska bli effektivt samt långsiktiga och uthålliga insatser.

Områden som är viktiga att arbeta med i Skara är att öka andelen elever som är behöriga till gymnasiet, öka tilliten och tryggheten och att minska den ofrivilliga ensamheten. En utmaning är också att öka rörelserikedomen både när det gäller utformning av miljöer både utomhus och inomhus, men även främja barns rörelseförståelse.

4

RÄKENSKAPER

Under avsnittet Räkenskaper beskrivs och analyseras kommunens ekonomi, de kommunala bolagen och koncernen. En beskrivning av vad skattepengarna används till och hur vår finansiering är uppbyggd.

Resultaträkning kassaflödesanalys 52
Balansräkning 55
Driftsredovisning 60
Nämndernas ackumulerade resultat..... 60
Investeringar 61
Exploatering..... 63
Tilläggsupplysningar 64
Notförteckning (Tkr) 64
Not 1. Redovisningsprinciper 64
Not 2. Uppskattningar och bedömningar 66
Not 3. Verksamhetens intäkter 66
Not 4. Verksamhetens kostnader 66
Not 5. Av- och nedskrivningar 66
Not 6. Skatteintäkter 66
Not 7. Generella statsbidrag och utjämning 66
Not 8. Finansiella intäkter 66
Not 9. Finansiella kostnader 66
Not 10. Mark, byggnader och anläggningar 67
Not 11. Maskiner och inventarier 67
Not 12. Finansiella anläggningstillgångar 67
Not 13. Bidrag till infrastruktur 67
Not 14. Förråd 67
Not 15. Fordringar 68
Not 16. Kassa och bank 68
Not 17. Eget kapital 68
Not 18. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser 68
Not 19. Andra avsättningar 68
Not 20. Långfristiga skulder 68
Not 21. Kortfristiga skulder 69
Not 22. Panter och därmed jämförliga säkerheter 69
Not 23. Pensionsförbindelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna 69
Not 24. Operationella leasingavtal överstigande 1 år 69
Not 25. Justering för ej likvidpåverkade poster 69
Not 26. Upplysning om upprättade särredovisningar 69
Not 27. Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision 69
Begreppsförklaring räkenskaper 70

RESULTATRÄKNING OCH KASSAFLÖDESANALYS

Årets resultat för kommunen uppgår till 61,0 mnkr och balanskravsresultatet till 12,5 mnkr efter avsättning till resultatutjämningsreserv. Kommunen har inte någon förpliktelse att återställa negativa balanskravsresultat. Skara kommun har således inte heller någon förpliktelse att återställa för år 2023.

EKONOMISKT RESULTAT

Skara kommuns resultat uppgår till 61,0 mnkr vilket är 2,8 mnkr lägre än föregående år. Resultatet påverkas positivt av försäkringsersättning avseende brand Petersburg på 4,9 mnkr. Liksom föregående år belastas resultatet av en ökad kostnad för finansiering av utbyggnad av E20 om 12,9 mnkr då prisindex som reglerar kommunens medfinansiering ökat.

Resultatet uppgår till 4,9 procent av skatter och bidrag vilket är något lägre än föregående år men högre än de senaste årens resultatnivå. För perioden år 2000 till 2022 uppgår det genomsnittliga resultatet till 2,5 procent av skatter och generella bidrag vilket är en resultatnivå över tid som ger bra förutsättningar för en stabil grund och framtida investeringar. Årets balanskravsresultat uppgår efter avdrag för realisationsvinster och avsättning till resultatutjämningsreserven med 46,8 mnkr till 12,5 mnkr.

Skara kommuns resultatutjämningsreserv uppgår efter året till 186,8 mnkr (föregående år 140,0 mnkr) att använda för att inte återställa negativa resultat som kan uppkomma vid definierade lågkonjunkturer och därmed lägre intäktsnivåer.

Skara kommuns samlade resultat inklusive de kommunala bolagen uppgår till 88,6 mnkr efter eliminering av koncerninterna poster och skatt. Skara Energi AB redovisar ett resultat på 24,5 mnkr (föregående år 12,5 mnkr) efter skatt och Centrumbostäder i Skara AB redovisar ett resultat på 8,9 mnkr (föregående år 10,3 mnkr) efter skatt.

Skara kommun har efter beslutade justeringar budgeterat ett resultat om 7,7 mnkr för 2022. Avvikelsen mot budget uppgår därmed till 53,3 mnkr. Positiva avvikelser i förhållande till budget finns för nämndernas verksamheter (+10,0 mnkr), finansförvaltningens poster (+8,5 mnkr),

ÅRETS RESULTAT, TKR

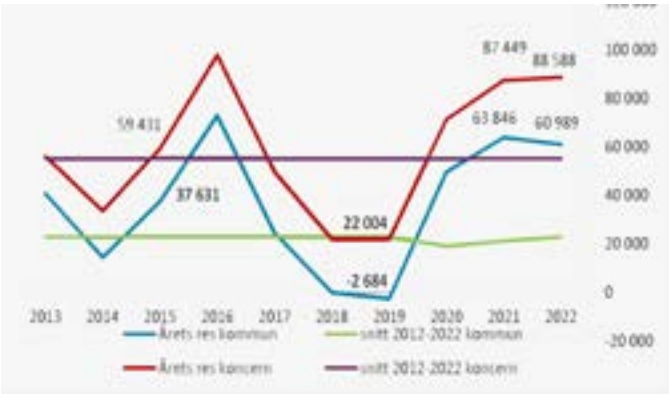

RESULTATRÄKNING, TKR

Resultat		Koncern		Kommun	
	Not	2022	2021	2022	2021
Verksamhetens intäkter	3	647 336	610 489	443 488	409 296
Verksamhetens kostnader	4	-1 710 973	-1 626 443	-1 576 403	-1 501 092
Avskrivningar	5	-90 018	-88 276	-50 105	-49 137
Verksamhetens nettokostnader		**-1 153 655**	**-1 104 231**	**-1 183 020**	**-1 140 933**
Skatteintäkter	6	944 336	907 531	942 531	907 531
Generellt statsbidrag	7	306 702	284 447	308 506	284 447
Verksamhetens resultat		**97 383**	**87 747**	**68 018**	**51 045**
Finansiella intäkter	8	13 210	2 877	15 402	12 106
Finansiella kostnader	9	-22 005	-23 825	-22 431	-19 955
Resultat efter finansiella poster		**88 588**	**66 799**	**60 989**	**43 196**
Extraordinära poster		0	20 650	0	20 650
Årets resultat		**88 588**	**87 449**	**60 989**	**63 846**

skatteintäkter och generella statsbidrag (+47,2 mnkr). Finansnettots avvikelse mot budget uppgår till -12,4 mnkr.

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER

Verksamhetens nettokostnader definieras som driftskostnader exklusive finansiella kostnader minus intäkter förutom skatteintäkter, generella statsbidrag och finansiella intäkter. Verksamhetens nettokostnader ska långsiktigt harmonisera och följa utvecklingen av skatteintäkter och generella bidrag för att inte kommunen ska hamna i en för stor ekonomisk obalans. Nyckeltalet speglar hur stor del av skatteintäkter och statsbidrag som kommunens löpande driftverksamhet tar i anspråk och vad som finns kvar för amortering, sparande eller investeringsfinansiering. Nettokostnadsutvecklingen mellan år 2021 och 2022 är 42,1 mnkr eller 3,7 procent, att jämföra med 34,9 mnkr eller 3,2 procent mellan 2020 och 2021. Kommunen har ökat sina verksamhetskostnader med 75,3 mnkr samtidigt som verksamhetens intäkter ökat med 34,2 mnkr. Kostnadsförändringen ska belysas i relation med att de också påverkas av de årliga löneökningar samt inflationen vilket motsvarar upp mot 25,0 mnkr i årliga kostnadsökningar. Verksamheterna har ökat sina kostnader i linje med de ökade intäkterna och budgetanslagen.

Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 94,6 procent (95,7 procent). Dessa bör över tid ligga runt 97-98 procent för att ge utrymme för reinvesteringar så att inte framtida generationer ska behöva betala för nuvarande konsumtion. Det genomsnittliga värdet för nyckeltalet för perioden 2012-2022 uppgår till 97,4 procent vilket är i paritet med en långsiktig god ekonomisk utveckling.

Kommunen har under 2022 investerat 220,0 mnkr. För perioden 2016-2022 har kommunen investerat totalt 950 mnkr i det pågående särskilda boendet, ny idrottshall, ny skola och en ombyggnad av skola till stadshus tillsammans med årliga inventarier och maskiner med mera. Sammantaget har kostnaderna för avskrivningar ökat med 21,5 mnkr från år 2016. Avskrivningar ingår i verksamhetens nettokostnader med 50,1 mnkr för år 2022.

Kostnaderna för avskrivningarna uppgår till 4,0 procent av skatter och generella statsbidrag. Skara kommuns avskrivningar är i jämförelse med andra kommuner relativt låg. En förklaring till detta är att kommunen hyr stora delar av omsorgsverksamhetens lokalbehov externt samt att vatten och avloppsverksamheten bedrivs i bolagsform via Skara Energi AB.

Kommunens finansnetto, ränteintäkter och utdelningar minus räntekostnader är negativ och uppgår till -7,0 mnkr motsvarande 0,6 procent av skatter och statsbidrag. Kommunen har vid årsskiftet vidareutlånat 317 mnkr av de totala lånen på 743,5 till de kommunala bolagen vilket är en ökning med 22,5 mnkr. Kommunen har erhållit 3,5 mnkr i ränteintäkter och 6,0 mnkr i aktieutdelning från de kommunala bolagen under året. De finansiella kostnaderna uppgår till 22,4 mnkr inräknat 12,9 mnkr avseende förväntad kostnadsökning för E20 i paritet med föregående år.

SKATTER OCH GENERELLA STATSBIDRAG

Kommunalskatten ger en bild av vilken möjlighet kommunen har att påverka sina intäkter. En låg kommunalskatt ger ett större utrymme för att hantera stora och långsiktiga svängningar i verksamheten och ekonomin. Kommunens nivå på skattesats kan också användas som en indikation på huruvida kommunen bedrivs på ett effektivt sätt genom att ställa verksamhetens omfattning, kvalitet och resultat mot använda resurser. Skara kommuns utdebitering 2022 har varit 21,50 skattekronor vilket är oförändrat jämfört med år 2021 men 40 öre högre jämfört med 2019. Skaras skattesats har därmed varit 28 öre lägre än det ovägda genomsnittet i Västra Götalands län samt 19 öre lägre än det ovägda genomsnittet i Skaraborg. Utöver den kommunala inkomstskatten betalas även en regionskatt på 11,48 skattekrona vilket summerar till 32,98 skattekrona. Skara har 2022 erhållit 1 251,0 mnkr i skatter och generella statsbidrag. Detta är 47,2 mnkr mer än vad som antogs i budgetbeslutet. Jämfört med föregående år ökade skatteintäkterna med 36,8 mnkr eller 4,1 procent och generella bidrag ökade med 22,2 mnkr eller 7,8 procent. Sammantaget ökade skatteintäkter och generella statsbidrag med 59,1 mnkr vilket motsvarar 5,0 procent. Intäktsökningen är större än den nivå som krävs för att möta de årliga kostnadsökningarna för löner och inflation. Beroende på investeringstakt i kommunen så ska intäktsökningen även finansiera ökade kapitalkostnader från de investeringar som görs i befintliga och nya anläggningar. Skaras skattekraft uppgår till 91,9 procent (92,9 procent) av rikets medelskattekraft för år 2022. Skattekraften har minskat något från år 2012 då den uppgick till 94,5 procent. Skara har i relation till ovägd genomsnittlig skattekraft i Skaraborg som uppgår till 88,6 procent, en högre skattekraft.

ÅRETS KASSAFLÖDE

Kassaflödesanalysen visar att de likvida medlen i kommunen har minskat med 184,3 mnkr till 118,6 mnkr vid årets utgång. Kassaflödet från den löpande verksamheten före rörelseförändringar före förändringar i rörelsekapital uppgår till 122,4 mnkr. Det förändrade rörelsekapitalet påverkas av att de kortfristiga fordringarna ökat med 179,7 mnkr och att de kortfristiga skulderna ökat med 297,6 mnkr vilket ger att kassaflödet från den löpande verksamheten uppgår till 242 mnkr. Investeringsverksamheten har påverkat kassaflödet med -221,0 mnkr och det är materiella anläggningstillgångar i sin helhet. Sammantaget uppvisar kommunen ett positivt kassaflöde på 20,9 mnkr före finansieringsverksamheten som uppgår till -205,2. Därav minskningen av de likvida medlen för året på -184,3 mnkr. Skara kommunkoncern har utöver de likvida medlen tillgång till en outnyttjad koncernkontokredit på 80 mnkr. Balanslikviditeten beskriver betalningsberedskapen på kort sikt. Om måttet är 100 procent innebär det att omsättningstillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. Balanslikviditeten minskar från 142 procent 2021 till 77 procent 2022. Räknas kreditutrymmet in uppgår balanslikviditeten till 89 procent 2022.

KASSAFLÖDESANALYS

Tkr	Not	Koncern 2022	Koncern 2021	Kommun 2022	Kommun 2021
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		88 698	87 449	60 989	63 846
Justering för av- och nedskrivningar		90 691	88 276	50 105	49 137
Justering för övriga ej likviditetspåverkande men resultatpåverkande poster	25	7 819	999	11 337	-2 064
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		**187 208**	**176 724**	**122 431**	**110 919**
Förändringar i rörelsekapital					
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-192 477	-66 790	-179 687	-66 711
Ökning/minskning förråd,varulager och exploateringstillgångar		1 070	3 122	1 630	3 433
Ökning/minskning kortfristiga skulder		464 702	65 913	297 607	47 434
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**460 503**	**178 969**	**241 981**	**95 075**
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-315 268	-169 204	-220 048	-120 631
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		884	645	884	645
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		0	-339	0	
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-7 973	0	-1 871	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-322 357**	**-168 898**	**-221 035**	**-119 986**
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån		0	150 000	0	150 000
Amortering av skuld		0	-40 228	0	-40 228
Ökning/minskning långfristiga fordringar		-338 728	-1 637	-205 228	33 363
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-338 728**	**108 135**	**-205 228**	**143 135**
Årets kassaflöde		**-200 582**	**118 206**	**-184 282**	**118 224**
Likvida medel vid årets början		**320 317**	**184 668**	**302 874**	**184 643**
Förvärvade likvida medel under året				**17 443**	
Likvida medel vid årets slut		**119 735**	**320 317**	**118 585**	**302 874**

SKATTER OCH GENERELLA BIDRAG 2013 – 2022, TKR

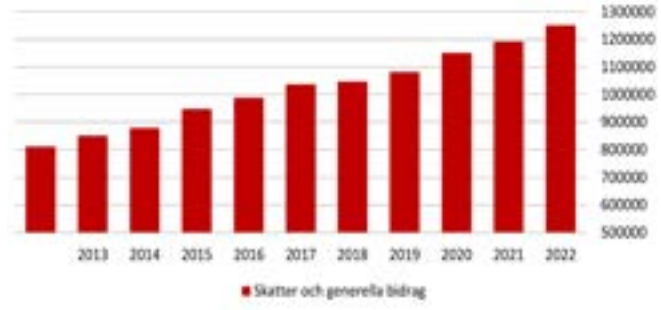

RESULTAT / SKATTER OCH BIDRAG 2013-2022

RESULTAT 2013 – 2022, TKR

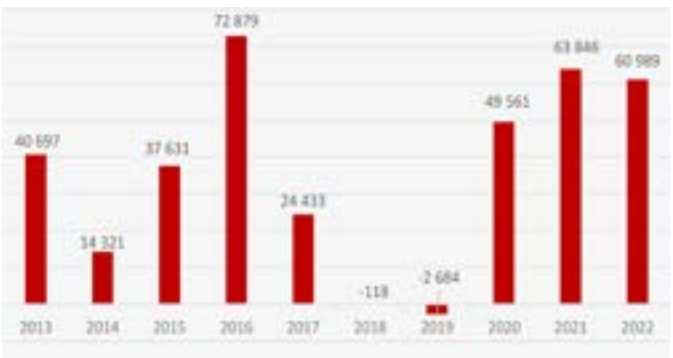

BALANSRÄKNING

Kommunens balansomslutning ökar med 33,0 mnkr och uppgår till 1 940,1 mnkr.
Koncernen har ökat balansomslutningen med 159,7 mnkr och uppgår till 2 559,7 mnkr.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Kommunens materiella anläggningstillgångar har ökat med 172,2 mnkr och uppgår till 1 173,9 mnkr. Ökningen avser de bruttoinvesteringar som gjorts under året på 122,4 mnkr i materiella anläggningstillgångar före investeringsbidrag och försäljningar minskat med avskrivningar på 50,1 mnkr. Större delen av tillgångarna avser omsorgsfastigheter, skolfastigheter samt gator och vägar.

De finansiella tillgångarna i kommunen har minskat med 133,0 mnkr där minskningen avser kortfristig del av långfristiga utlåningen till de kommunala bolagen. Denna förändring kommer av en intern redovisningsteknisk natur inom kommunkoncernen. Skara Energi AB har under året amorterat 15,0 mnkr och har inga låneskulder till Skara kommun medan Centrumbostäder i Skara AB ökar lånen med 37,5 mnkr. I kommunkoncernen redovisas en minskning av de finansiella anläggningstillgångarna med 5,2 mnkr till 82,2 mnkr. Denna förändring beror i stort på att Skara Energi förvärvat Fastbit AB i december 2022.

Koncernens samlade anläggningstillgångar uppgår till 2 041,7 mnkr och är en ökning med 222,5 mnkr. Bolagens anläggningstillgångar avser främst hyresfastigheter, näringslivslokaler, vatten- och avloppsanläggningar samt fiber- och fjärrvärmeanläggningar.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Kommunens omsättningstillgångar uppgår till 503,7 mnkr och är en minskning med 6,2 mnkr. Kommunens kortfristiga fordringar har ökat med 179,7 mnkr i motsats till att den långfristiga utlåningen bokats upp med en kortfristig del, lån som förfaller inom 1 år.

De likvida medlen har minskat från 302,9 mnkr till 118,6 mnkr. Likviditeten avser koncernens samlade medel samt Fastbit AB och kommunalförbundet Göliska IT och redovisas i kommunens balansräkning i sin helhet. Likvida medel minskar utifrån stora investeringskostnader under året. Kommunkoncernens andel av de likvida medlen fördelas vid bokslutet till kommunen 98,7 mnkr, Skara Energi AB 28,6 mnkr, Centrumbostäder i Skara AB 0,6 mnkr, Fastbit AB 16,8 mnkr, Göliska IT -26,1 mnkr. Kommunkoncernen har också en kreditram om 80 mnkr som kan nyttjas.

De kortfristiga fordringarna uppgår till 378,6 mnkr och avser främst fordringar på kortfristiga lån till kommunens bolag och kommunalförbund, 182,1 mnkr, staten 65,9 mnkr och kommunalskattefordringar 51,2 mnkr. Kundfordringarna uppgår till 22,4 mnkr för kommunen vilket är en liten ökning från föregående år med 4,2 mnkr. Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader uppgår vid bokslutet till 56,5 mnkr vilket är i paritet med föregående år.

EGET KAPITAL

Det egna kapitalet i kommunen ökade från 717,9 mnkr till 778,9 då resultatet för kommunen 2022 var 61,0 mnkr. Av det egna kapitalet på 778,9 mnkr är 186,7 mnkr avsatt till resultatutjämningsreserven och motsvarar 14,9 procent av skatter och generella bidrag för år 2022. Kommunkoncernens samlade egna kapital uppgår till 1 148,6 mnkr och är en ökning med 86,5 mnkr.

AVSÄTTNINGAR

Kommunens avsättningar uppgår till 83,1 mnkr, en ökning med 10,7 mnkr. De består av pensionsskuld till de anställda på 22,6 mnkr vilket är 5,8 mnkr högre än föregående år samt avsättningar för finansieringen av kommande byggnation av europaväg 20 på 56,5 mnkr. Därutöver har avsättningar gjorts på 4,0 mnkr för framtida återställande av deponi. Pensionsavsättningen består av intjänade pensionsrätter för politiska företrädare samt förmånsbestämd ålderspension för anställda före år 1998.

Utöver den pensionsskuld som redovisas som avsättning så har kommunen förpliktelser för samtliga pensioner som är intjänade före år 1998. Delar av ansvarsförbindelsen har försäkrats bort och vid bokslutet beräknas kvarvarande ansvarsförbindelse uppgå till 343,9 mnkr vilket är en minskning med 13,4 mnkr. Kommunens totala pensionsförpliktelser uppgår till 366,5 mnkr och är återlånade i sin helhet.

SKULDER

Skara kommun är internbank för kommunen och de kommunala helägda bolagen. Därutöver ingår kommunalförbundet Göliska IT.

Kommunens långfristiga skulder mot kreditinstitutet Kommuninvest har under året varit oförändrat och uppgår till 743,5 mnkr. Från dessa långfristiga lån har kortfristig del 338,5 mnkr lagts till kortfristiga skulder. Därav förändringen på de långfristiga skulderna på 336,4 mnkr.

Ökningen av långfristiga lån gjordes i slutet av år 2021 därav behövdes inga nya lån tas upp för 2022 för att klara av finansieringen av investeringarna. Under 2023 kommer kommunen och Centrumbostäder att ha större investeringskostnader för byggnation av särskilt boende och

lägenheter vilket ger att nya långfristiga skulder på 200-250 mnkr kommer att tas upp.

Kommunen vidareutlånar medel till de kommunala bolagen och de långfristiga fordringarna på koncernbolagen uppgår till 317,0 mnkr 294,5 mnkr (294,5 mnkr) medan Skara kommun har lån om 426,5 mnkr (449,0 mnkr). Skara Energi AB har amorterat 15,0 mnkr till kommunen under året och har vid årets utgång av året ingen skuld till kommunen. Skara Energi har de sista 10 åren amorterat 203,5 mnkr. Centrumbostäder i Skara AB har ökat sin upplåning med 37,5 mnkr under år 2022 och har därmed en skuld till kommunen som uppgår till 317,0 mnkr. Från år 2010 har Centrumbostäder i Skara AB inklusive tidigare Näringsrådhuset ökat sin låneskuld med 271,0 mnkr. Kommunen har via avtal en skuld till Skaraborgs kommunalförbund för medfinansiering av kommande ombyggnad av Europaväg 20. Skulden uppgår vid årsskiftet till 56,5 mnkr efter indexering som ökat skulden med 12,9 mnkr och gjord utbetalning på 8,5 mnkr under året. En avsättning på hela det indexerade beloppet fram till år 2022 är gjord där indexeringen årligen redovisats som en finansiell kostnad. Tillgången E20 aktiverades med Skaras andel på 57,0 mnkr år 2015 och har skrivits av med 17,6 mnkr vilket innebär att det bokförda värdet på tillgången uppgår till 39,4 mnkr.

De kortfristiga skulderna har ökat med 297,6 mnkr till 657,6 mnkr. Här ingår kortfristig del av långfristiga lån med 338,5 mnkr. Leverantörsskulderna har ökat med 22,6 mnkr jämfört med föregående årsskifte.

BALANSRÄKNING

Tkr		Koncern		Kommun	
	Not	2022	2021	2022	2021
Balanserade utgifter för utvecklingsarbeten och liknande arbeten		881	0	0	0
Utsläppsrätter		3 433	3 447	0	0
Immateriella anläggningstillgångar		4 314	3 447	0	0
Materiella tillgångar					
Mark, fastigheter och anläggningar	10	1 606 080	1 398 104	1 123 054	953 340
Maskiner och inventarier	11	349 140	330 340	50 839	48 349
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 955 220**	**1 728 444**	**1 173 893**	**1 001 689**
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	12	33 559	37 348	52 785	51 077
Långfristig utlåning	12	8 199	7 302	169 362	301 802
Bidrag till statlig infrastruktur	13	40 393	42 680	40 393	42 680
Summa finansiella anläggningstillgångar		**82 151**	**87 330**	**262 540**	**395 559**
Summa Anläggningstillgångar		**2 041 685**	**1 819 221**	**1 436 433**	**1 397 248**
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager, exploatering	14	9 125	10 194	6 523	8 152
Kortfristiga fordringar	15	389 167	267 759	378 590	198 905
Kassa och bank	16	119 735	302 874	118 585	302 867
Summa Omsättningstillgångar		**518 027**	**580 827**	**503 698**	**509 924**
Summa Tillgångar		**2 559 712**	**2 400 048**	**1 940 131**	**1 907 172**
Eget Kaptial, Avsättningar och skulder					
Eget kapital	17	873 318	834 757	531 215	514 157
Årets resultat		88 588	87 449	60 989	63 846
Resultatutjämningsreserv		186 730	139 942	186 730	139 942
Summa Eget kapital		1 148 636	**1 062 148**	**778 934**	**717 945**
Avsättningar					
Pensionsåtagande	18	22 605	16 853	22 605	16 853
Uppskjuten skatteskuld		60 519	52 966	60 519	0
Andra avsättningar	19	54 015	55 529	0	55 529
Summa Avsättningar		**137 139**	**125 348**	**83 124**	**72 382**
Skulder					
Långfristiga skulder	20	**420 431**	**756 809**	**420 431**	**756 809**
Kortfristiga skulder	21	**853 506**	**455 743**	**657 642**	**360 036**
Summa Skulder		**1 273 937**	**1 212 552**	**1 078 073**	**1 116 845**
Summa Eget kapital, Avsättningar och Skulder		**2 559 712**	**2 400 048**	**1 940 131**	**1 907 172**

LÅNEPORTFÖLJ

Förfallostruktur	Kapitalförfall		Ränteförfall	
	mnkr	%	mnkr	%
Förfall < 1 år*	338,5	45,5	338,5	45,5
Förfall 1-2 år	46,0	6,2	46,0	6,2
Förfall 2-3 år	50,0	6,7	50,0	6,7
Förfall 3-4 år	190,0	25,6	190,0	25,6
Förfall 4-5 år	0	0	0	0
Förfall 5-10 år	119,0	16,0	119,0	16,0
SUMMA	**743,5**	**100**	**743,5**	**100**

BORGEN OCH ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER

Panter, borgen och ansvars-förbindelser (Tkr)	Not	Koncern		Kommun	
		2022	2021	2022	2021
Panter		0	0	0	0
Pensionsförpliktelser ej upp-tagna som skuld	23	343 919	357 349	343 919	357 349
Borgensåtagande	22	132 107	137 988	132 107	137 988
Leasing	24	14 491	17 111	13 484	15 829
Garanti		5 300	5 300	5 300	5 300
Summa panter och ansvars-förbindelser		**495 817**	**517 748**	**494 810**	**516 466**

*Kortfristiga lån av den långfristiga finansieringen.
Av låneportföljens 743,5 mnkr är 54,5 procent bundet med fast ränta och 45,5 procent rörlig ränta. Den genomsnittliga räntekostnaden under året har uppgått till 0,9 procent vilket är 0,1 procentenheter högre än förra året. Under år 2023 kommer 338,5 mnkr, 45,5 procent av låneportföljen att omsättas vilket påverkar räntenivån för framtiden då räntan under 2022 års senare del och i inledningen av år 2023 stigit markant.

DRIFTSREDOVISNING

Kommunens driftsredovisning visar 61,0 mnkr och det budgeterade resultatet för 2022 uppgår till 7,7 mnkr vilket ger en avvikelse totalt om 53,3 mnkr mot budget.

Jämfört med det prognostiserade helårsresultatet, 53,5 mnkr, vid delårsbokslutet i augusti så blev utfallet 7,5 mnkr bättre. I detta ligger att nämnder och styrelse redovisar ett bättre resultat med 13,6 mnkr, finansnettot visar ett försämrat utfall med 10,1 mnkr medan skatteintäkter och generella statsbidrag visar ett förbättrat utfall med 3,5 mnkr.

Summa nämnder och styrelses nettokostnader uppgår till -1 177,3 mnkr mot budgeterade -1 187,3 mnkr, (ger avvikelsen 10,0 mnkr för 2022). Summering av finansförvaltningens poster ger -5,8 mnkr mot budgeterade -14,4 mnkr, (ger avvikelsen 8,5 mnkr). Skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår till 1 251,0 mnkr mot budgeterade 1 203,8 mnkr, (ger avvikelsen 47,2 mnkr). Finansiella intäkter och finansiella kostnader uppgår till -6,9 mnkr (finansnettot) mot budgeterade 5,5 mnkr (ger avvikelsen -12,4 mnkr).

Årets resultat för 2022 uppgår till 61,0 mnkr, (jfr 63,8 mnkr 2021). Resultatet är därmed 53,3 mnkr bättre än det budgeterade resultatet om 7,7 mnkr.

Nämnder och styrelses överskott om 10,0 mnkr härrör sig i stora drag till följande:Kommunfullmäktige redovisar ett överskott mot budget om 0,2 mnkr och det avser främst överskott för utbildning och vänortsverksamhet.

Revision och Valnämnd redovisar överskott mot budget om 0,1 mnkr respektive 0,2 mnkr. I båda fallen är främsta förklaringen lägre kostnader för arvoden än budgeterat.

Kommunstyrelsen redovisar 2022 ett överskott med 1,4 mnkr mot budget. Det är framförallt orsakat av lägre kostnader för budgetprioriteringar då dessa har igångsatts senare under året. Av de 2.0 mnkr som avsattes till arbetsmarknadsgrupp för övergripande samverkansarbete har endast 1,1 mnkr nyttjats. Av avsättningen av budgetmedel avseende tillväxtfrämjande näringslivsarbete till planenheten har 0,2 mnkr inte nyttjats.

Överförmyndarnämnden redovisar ett underskott mot budget om 0,3 mnkr. Avvikelsen relaterar företrädesvis arvodeskostnader.

Den gemensamma nämnden Samhällsskydd Mellersta Skaraborg redovisar en negativ avvikelse mot budget om 0,3 mnkr för Skaras del. Nämndens arbete styrs och leds från Falköpings kommun som är nämndens organisatoriska hemvist. Förklaringar relaterar bland annat personalkostnader vid anpassning till lagkrav om stärkt ledningsförmåga och inom tillsynsverksamheten. Vidare finns påverkan via högre priser på el och drivmedel.

Barn och utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 7,0 mnkr mot budget. Överskottet relaterar ökade riktade statsbidrag och statlig ersättning sjuklönekostnader. Överskottet reduceras av underskott avseende gymnasieverksamheten. Elevbidraget är inte tillräckligt för personalbemanning utefter nuvarande antal elever och program. Kostnaden för behovsprövade resurser i grundskolan medför ett överskridande mot budget vilket reducerar överskottet ytterligare.

Omsorgsnämnden redovisar ett överskott mot budget om 2,0 mnkr. Överskottet relaterar till riktade statsbidrag och statlig ersättning för sjuklönekostnader samt personalomsättning och vakanser bland framförallt handläggare. Underskott redovisas inom särskilda boenden för äldre och gruppbostäder LSS på grund av höga personalkostnader. Flera korttidsplatser har fått öppnas på särskilda

DRIFTSREDOVISNING

Tkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021
Kommunfullmäktige	-2 242	-2 082	160	-1 871
Revision	-1 118	-1 010	108	-1 094
Valnämnd	-700	-532	168	-8
Kommunstyrelsen	-83 010	-81 646	1 364	-71 631
Överförmyndare	-1 895	-2 221	-326	-2 088
Räddningstjänst (SMS)	-18 006	-18 263	-257	-17 854
Barn- och utbildningsnämnd	-504 319	-497 346	6 973	-487 031
Omsorgsnämnd	-487 617	-485 618	1 999	-463 305
Kultur- och fritidsnämnd	-47 319	-48 831	-1 512	-48 809
Miljö- och byggnadsnämnd	-8 722	-5 952	2 770	-6 886
Nämnd för service och teknik	-32 374	-33 808	-1 434	-28 746
Summa nämnder	**-1 187 322**	**-1 177 309**	**10 013**	**-1 129 323**
Finansförvaltning				
Pensionskostnad blandmodellen	-25 000	-21 968	3 032	-21 370
Lönejusteringsmedel	-350	0	350	0
Differens PO-pålägg	0	-3 254	-3 254	-213
Justering kapitalkostnad	11 000	9 479	-1 521	9 328
Övriga poster	0	9 898	9 898	31 560
Summa finansförvaltning	**-14 350**	**-5 845**	**8 505**	**19 305**
Verksamhetens nettokostnader	**-1 201 672**	**-1 183 154**	**18 518**	**-1 110 018**
Skatteintäkter	929 089	942 531	15 247	907 531
Generella statsbidrag	274 748	308 506	31 954	274 078
Finansiella intäkter	13 500	15 402	1 902	12 106
Finansiella kostnader	-8 000	-22 297	-14 296	-19 851
Summa skatteintäkter och finansiella intäkter/ kostnader	**1 209 337**	**1 244 143**	**34 807**	**1 173 864**
Årets resultat	**7 665**	**60 989**	**53 325**	**63 846**

Ombudgetering/tilläggsbudget 2022 för BUN: 2 496 tkr och ON: 5 014 tkr relaterat omklassificering av tillkommande generella statsbidrag. Motsvarande medel med påverkan på budget för Generella statsbidrag. (KF § 296)

boenden och brukare med hög vårdtyngd har krävt en högre bemanning. Även köp av verksamheter för placeringar av vuxna med missbruk och personlig assistans har legat över budget.

Kultur-och fritidsnämndens redovisar ett underskott mot budget om 1,5 mnkr. Underskottet relaterar företrädesvis minskade intäkter för fritidsverksamheten och bibliotek. På Vilans fritidsområde innebar byte av ventilationssystem i badhus stängning under fyra månader. För biblioteket blev intäkterna för lek- och lärutställningen Bokäventyret lägre än budgeterat.

Miljö- och byggnadsnämnden redovisar ett överskott mot budget om 2,8 mnkr. Det är kombinationen av högre intäkter till såväl miljö- som byggenheten och lägre kostnader som är orsaken. Personalvakanser och lägre utfall för främmande tjänster än budgeterat har vidare bidragit till överskottet. Därutöver har kostnader för bostadsanpassningsåtgärder blivit lägre än budgeterat.

Nämnden för Service och teknik redovisar ett underskott mot budget om 1,4 mnkr. Gata/park har ett överskott relaterat kapitalkostnader och sena investeringar.

NÄMNDERNAS PROGNOSSÄKERHET

Driftredovisning (Tkr)	Prognos augusti	Bokslut 2022	Avvikelse 2022
Kommunfullmäktige	-13	160	173
Revision	0	108	108
Valnämnd	0	168	168
Kommunstyrelse	0	-326	-326
Överförmyndare	-312	-257	55
Räddningstjänst (SMS)	-1 924	1 365	3 289
Barn- och utbildningsnämnd	1 229	6 972	5 743
Omsorgsnämnd	0	1 999	1 999
Kultur- och fritidsnämnd	-1 271	-1 512	-241
Miljö- och byggnadsnämnd	348	2 770	2 422
Nämnd för service och teknik	-1 725	-1 434	291
Summa	**-3 668**	**10 013**	**13 681**

NÄMNDERNAS ACKUMULERADE RESULTAT

Driftsredovisning (Tkr)	Ingående ackumulerat resultat 2022	Resultat 2022	Resultat-justering	Utgående ackumulerat resultat 2022
Kommunfullmäktige	0	160	-160	0
Revision	0	108	-108	0
Valnämnd	0	168	-168	0
Överförmyndare	0	-326	326	0
Kommunstyrelsen	11 037	1 364	0	12 401
Barn- och utbildningsnämnd	14 609	6 973	-231	21 351
Omsorgsnämnden	16 546	1 999	0	18 545
Kultur- och fritidsnämnd	-65	-1 512	0	-1 577
Miljö- och byggnadsnämnd	1 760	2 770	0	4 530
Samhällskydd Mellersta Skaraborg	0	-257	257	0
Nämnd för service och teknik	4 259	-1 434	2 027	4 852
Summa	**48 146**	**10 013**	**1 943**	**60 102**

Fastighetsservice redovisar ett underskott. För fastighetsförvaltningen beror det främst på ökade elkostnader, 2,8 mnkr högre än budgeterat. Vidare finns negativ avvikelse för akuta underhållet, bland annat relaterat badhuset, men uppvägs av överskott för planerat underhåll och lägre utfall för mediakostnader. Lokalvård redovisar ett överskott relaterat personalvakanser, lägre kostnader för material och fordon, samt något högre intäkter relaterat fler städtimmar än budgeterat. Inom lokalvård finns lägre utfall för förbrukningsinventarier och fordonskostnader än budgeterat. Kost redovisar ett underskott då pandemin (början av året) har inneburit lägre antal försålda portioner vilket påverkat intäkterna negativt. Vidare har livsmedelspriserna ökat under året. Personalkostnader visar överskott mot budget relaterat vakanser och stängning av förskola under året.

Under finansförvaltningen redovisas kostnader och intäkter som är hänförliga till nämndernas verksamheter. Nämndernas pensionskostnader och sociala avgifter betalas till finansförvaltningen som in sin tur ansvarar och betalar in kommunens samlade skatter, avgifter och kostnader till rätt myndighet/institut. På finansförvaltningen redovisas också köp och försäljning av tillgångar.

Finansförvaltningen redovisar en avvikelse mot budget om 8,5 mnkr mot budget och här ingår som större avvikelser, via posten övriga poster, en försäkringsersättning för branden i klubbhus Petersburg om 4,9 mnkr samt försäljning av mark och fastighet om 4,6 mnkr.

Skatteintäkter, generella bidrag och finansnettot redovisar en avvikelse mot budget om 47,2 mnkr. Det är framförallt generella statsbidrag som kommit in bättre med 31,9 mnkr mot budget, relaterat ett bättre skatteunderlag under 2022 än den prognos som fanns vid budgetbeslutet, men även skatteintäkter visar överskott med 15,2 mnkr mot budget.

Finansnettot (summan av finansiella intäkter och kostnader) uppgår till -6,9 mnkr. De finansiella posterna avviker därmed negativt, (-12,3 mnkr mot budget). Avvikelsen förklaras till större del av ökad indexeringskostnad för E20 som görs i samband med bokslutet.

För en mer detaljerad redovisning av nämndernas avvikelser hänvisas till avsnittet verksamhet (se nämndernas redovisning) där en utförligare ekonomisk redovisning finns för respektive nämnd.

NÄMNDERNAS PROGNOSSÄKERHET

Ett mått som visar på hur ekonomistyrningen i kommunen bidrar till god kontroll är hur väl nämnderna kan styra sina ekonomiska utfall.

En god prognossäkerhet innebär att kommunen lättare kan anpassa sig efter förändrade förutsättningar under året. Året 2022 har bland annat inneburit stigande inflation i samhället med påverkan på priser för varor och tjänster.

Prognosavvikelsen för nämnderna redovisas i nedan tabell. Avvikelsen mellan nämndernas lämnade prognos för över/underskott i delårsbokslut/augusti och i

bokslut uppgår till 13,7 mnkr vilket motsvarar 1,2 procent (överskattning) av nämndernas slutliga nettokostnader. En förklaring till överskattningen av slutliga nettokostnader i augustiprognos jämfört med bokslut kan relatera till att förväntade kostnadsökningar uteblivit liksom att högre intäkter konstaterats.

Budgetföljsamhet är ett annat mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör teoretiskt ligga så nära noll som möjligt. I samband med delårsbokslutet i augusti 2022 visade prognosen på en sammantagen förväntad negativ avvikelse mot budget för nämnder och styrelse på 3,7 mnkr. Nämnder och styrelses sammantagna slutliga resultat i bokslutet visar ett överskott mot budget med motsvarande 10,0 mnkr.

NÄMNDERNAS ACKUMULERADE RESULTAT

I enlighet med kommunfullmäktiges ekonomistyrningsprinciper så ska nämnderna i den utsträckning som det ger möjlighet till kunna hantera sin ekonomi på ett förnuftigt sätt. Om det uppstår överskott under ett år ska nämnden kunna ta del av detta överskott i framtiden med restriktioner att det inte långsiktigt får öka nämndens kostnadsnivå. Om ett underskott uppstår ska nämnden ha ansvaret för att detta underskott arbetas in inom 3 år genom att planera sin verksamhet med ett överskott. Över/underskott som uppstår kan resultatjusteras bort utifrån om nämnden inte haft en direkt påverkan på att det uppstått.

INVESTERINGAR

Under 2022 har nettoinvesteringar genomförts om 219,5 mnkr.
De totala budgeterade investeringarna uppgick till 426,4 mnkr.

Kommunfullmäktige beslutar om investeringsbudget för budgetåret och fyra planeringsår, sammantaget 5 år. Kommunfullmäktige beslutar om anslagsbindning per projekt och total avsatt budgetpeng för investeringsprojektet. Fullmäktige tilldelar också nämnderna ramanslag för vissa investeringstyper, t.ex. inventarier samt för komponentbyten. Dessa ramar fördelar respektive nämnd i sin internbudget efter behov. Investeringarna har en femårig planeringshorisont, där det första året utgör budgetåret och de fyra därefter följande åren utgör planeringsår. Den beslutade totalutgiften för investeringsprojekt, vars planerade genomförandetid omfattar flera år, fördelas på anslag för budgetåret och respektive planeringsår. Ej förbrukade investeringsmedel per projekt förs enligt huvudregeln över till nästkommande år om investeringsprojektet är pågående. Kvarstår medel för påbörjade projekt vid årets slut, för årligen återkommande investeringsprojekt ska nämnden särskilt motivera varför dessa ska överföras till nästkommande år. Ej påbörjade projekt avslutas eller flyttas till den tidsperiod som kommunfullmäktige beslutat/beslutar om.

Under 2022 har nettoinvesteringar genomförts om 219,5 mnkr. De totala budgeterade investeringarna uppgick till 426,4 mnkr. Sammantaget har 51 procent av beslutade budgeterade investeringar genomförts. Anledningen till avvikelsen sett till det specifika året relaterar framförallt investeringar i ett nytt särskilt boende (Teglagården) och i två nya förskolor (Mariebergsområdet respektive i Sörskogen), dvs. större investeringsprojekt vars uppförandetid pågår över flera år. Investeringsbudgeten upprättas inte utifrån när utgifter förväntas uppstå utan utifrån beslut om att bevilja utgifter för projekten. Ser man till total beräknad avvikelse för samtliga pågående beslutade investeringsprojekt (oavsett uppstarts-beslutsår) så är avvikelsen beräknad till 6,4 mnkr.

Självfinansieringen eller skattefinansieringsgraden (resultat + avskrivningar/nettoinvesteringar) av investeringarna uppgår för året till 50 procent (94 procent). Ackumulerad självfinansiering för perioden 2000-2022 uppgår till 74 procent (78 procent) vilket innebär att kommunen inte helt har finansierat sina investeringar de sista 22 åren med egna resultatöverskott. Det är viktigt att se investeringsnivåer över tiden då större investeringar som kommunen ska nyttja under mer än 50 år påverkar enskilda år kraftigt.

INVESTERINGSREDOVISNING

Kommunen			Utgifter sedan projektens start		Varav årets investeringar (inkl. överförda)			
Projekt (Tkr)	Beslutad totalutgift	Projekt, utfall Ack 2022	Beräknad totalutgift	Beräknad avvikelse	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022	Överförs till 2023
SERVICE & TEKNIK FASTIGHET	**146 839**	**55 822**	**143 475**	**3 364**	**140 726**	**49 709**	**91 101**	**87 737**
Ny förskola	25 000	0	25 000	0	25 000	0	25 000	25 000
Förskola Mariebergsområdet	60 000	23 349	60 000	0	58 779	22 128	36 651	36 651
Varnhemsskolan fettavskiljare	1 200	0	1 200	0	1 200	0	1 200	1 200
Källeskolan utemiljö	5 600	1 175	5 600	0	5 600	1 175	4 425	4 425
Duschväggar skolor	600	272	272	328	600	272	328	0
Förstudie flytt inom BoU	3 000	0	0	3 000	3 000	0	3 000	
Konstgräs	7 200	4 905	4 905	2 295	2 308	13	2 295	0
Multif.byggn vid idrottshall	6 000	0	6 000	0	6 000	0	6 000	6 000
Tennishall	900	827	827	73	900	827	73	0
Vilanområdet vent. & styr	3 800	6 080	6 080	-2 280	3 800	6 080	-2 280	0
Rackethall	13 700	2 800	13 700	0	13 700	2 800	10 900	10 900
Solceller tak	751	5	751	0	751	5	830	830
Säkra fastigheter	500	546	546	-46	500	546	-46	0
Energieffektivisering	1 840	1 846	1 846	-6	1 840	1 846	-6	0
Fastighet, komponenter	16 748	14 017	16 748	0	16 748	14 017	2 731	2 731
SERVICE & TEKNIK GATA/PARK	**29 490**	**18 684**	**30 588**	**-1 098**	**29 092**	**18 286**	**11 783**	**13 151**
Infrastruktur	1 501	1 800	1 501	0	1 501	1 800	678	678
Trafiksäkerhetsåtgärder	600	604	604	-4	600	604	-4	0
Omgestaltning S-K-J-gator	2 400	2 713	2 713	-313	2 400	2 713	-313	0
Toppbeläggningar asfalt	1 406	1 404	1 404	2	1 406	1 404	2	0
Djäkneparken utemiljö	1 000	189	1 000	0	931	120	811	811

Projekt (Tkr)	Beslutad totalutgift	Projekt, utfall Ack 2022	Beräknad totalutgift	Beräknad avvikelse	Budget 2022	Utfall 2022	Avvikelse 2022	Överförs till 2023
Skaravallen väg/parkering	1 300	0	1 300	0	1 300	0	1 300	1 300
Belysningsstolpar/gatubelysning/ laddstolpar	600	886	616	-16	600	886	-286	0
Genomfart o cirkulation Malmg.	4 700	1 496	4 700	0	4 700	1 496	3 204	3 204
Julbelysning	700	732	732	-32	460	492	-32	0
Dammen Bernstorp	5 600	314	5 600	0	5 511	225	5 286	5 286
Olins lekplats och park	2 000	1 664	2 000	0	2 000	1 664	336	336
Gata komponenter	500	0	500	0	500	0	500	500
Broar	3 283	4 208	4 208	-925	3 283	4 208	-925	0
Lekplatser	300	280	280	20	300	280	20	0
Trädplantering	1 500	464	1 500	0	1 500	464	1 036	1 036
Inventarier	100	116	116	-16	100	116	-16	0
Maskiner och fordon	2 000	1 814	1 814	186	2 000	1 814	186	0
KOMMUNSTYRELSEN	**314 056**	**217 680**	**312 841**	**1 215**	**244 618**	**149 142**	**96 594**	**95 161**
Inventarier	600	556	556	44	600	556	44	0
Utrustning Stadshuset	1 000	820	1 000	0	253	73	180	180
Digitala skyltar	2 000	1 532	1 532	468	1 911	1 443	468	0
Petersburg området	4 365	5 310	5 310	-945	4 365	6 210	-945	0
Centrumutveckling	4 091	3 943	3 943	148	810	662	366	0
Strategiska markinköp	3 000	0	0	3 000	3 000	0	3 000	0
Särskilt boende	299 000	204 019	299 000	0	233 679	138 698	94 981	94 981
Turistinfo Klostret 8:7	0	1 500	1 500	-1 500	0	1 500	-1 500	0
NÄMND FÖR SERVICE & TEKNIK	**320**	**136**	**136**	**184**	**320**	**136**	**184**	**0**
Kost: Inventarier	70	0	0	70	70	0	70	0
Lokalvård: Inventarier	250	136	136	114	250	136	114	0
BARN & UTBILDNINGSNÄMND	**7 750**	**1 576**	**4 076**	**3 674**	**7 750**	**1 576**	**6 174**	**2 500**
Inventarier	5 250	1 576	1 576	3 674	5 250	1 576	3 674	0
Maskiner och fordon	2 500	0	2 500	0	2 500	0	2 500	2 500
OMSORGSNÄMND	**1 500**	**1 923**	**1 923**	**-423**	**1 500**	**1 923**	**-423**	**0**
Inventarier	1 500	1 923	1 923	-423	1 500	1 923	-423	0
KULTUR & FRITIDSNÄMND	**2 372**	**1 306**	**2 535**	**-163**	**2 372**	**1 306**	**1 066**	**729**
Inventarier	200	162	162	38	200	162	38	0
Maskiner och fordon	817	1 027	1 027	-210	817	1 027	-210	0
Utsmyckning Skara	815	86	815	0	815	86	729	729
Meröppet	40	31	31	9	40	31	9	0
Portabel paddelbana	500	0	500	0	500	0	500	0
MILJÖ & BYGGNADSNÄMND	0	339	339	-339	0	339	390	0
Inventarier	0	339	339	-339	0	339	-339	0
INVESTERINGSBIDRAG						-2 908		
SoT: Gråbrödragatan						-729	729	0
KS: Centrumutveckling						-218		
SoT: Infrastruktur						-977		
SoT: Solceller						-84		
KS: Petersburgområdet						-900		
SUMMA	**502 327**	**297 466**	**495 913**	**6 414**	**426 378**	**219 509**	**206 869**	**199 278**

Kolumn Budget 2022: Avser budgetbeslut KF juni 2021 § 63: 64 935 tkr för 2022 samt beslutade överförda medel från tidigare år: 361 443 tkr,

SoT: Inv.bidrag Gråbrödragatan avser slutfört projekt tidigare år. Belysningsstolpar/gatubelysning/laddstolpar Harven, statlig medfinansiering väntas 2023 om 270 tkr.

KOMMENTARER TILL KOMMUNENS INVESTERINGAR

Under 2022 var byggnationer hänförligt Särskilt boende det största projektet med ett utfall på 138,7 mnkr. Färdigställandet sker 2023.

Andra större projekt 2022 avser ny förskola på Mariebergsområdet om 21,1 mnkr (färdigställs 2023) och byte av ventilation på badhuset om 6,1 mnkr. I sistnämnda fall blev projektet dyrare än budgeterat på grund av främst högre materialkostnader. Investeringar för utveckling av Petersburgområdet har utfallit med 5,3 mnkr, (pumptrackbana, parkering, aktivitetsstationer). Investeringar relaterat Vilanområdet etapp 5 är påbörjade under året, 3,6 mnkr.

Fastighetsinvesteringar om 14,0 mnkr som görs varje år utifrån utbyte av komponenter i befintliga fastigheter har bland annat inneburit fönsterbyten på Ardalaskolan, mattbyte i gymnastiksal på Varnhemskolan, takbyten på Valleskolan och Katedralskolan, vidare byte av ventilationsaggregat på Katedralskolan.

Övriga investeringar som belastat året är främst gatubeläggningar, omgestaltningar, investeringar i broar och investeringar/reinvesteringar i inventarier och maskiner. Flera projekt har status pågående över årsskiftet. Vad gäller ny förskola i Sörskogen med beslutad projektbudget om 25 mnkr är den i planeringsstadiet. I budget 2023 tillkommer 40 mnkr på detta investeringsprojekt.

EXPLOATERING

Exploateringsverksamhet består av åtgärder som syftar till att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för bostads- och industriändamål. I de fall avsikten är att avyttra färdigställd exploateringsfastighet ska denna klassificeras och värderas som omsättningstillgång. Tillgångar som kommer att kvarstå i kommunens ägo redovisas som anläggningstillgångar. Exploateringsutgifterna uppgår till 3,5 mnkr medan inkomster uppgått till 5,9 mnkr. Nettot av nedlagda exploateringsutgifter uppgår vid bokslutet till totalt 3,9 mnkr där Sörskogen Norra Etapp 2 är klart störst med 4,7 mnkr.

Enheten för mark- och exploatering har inte under 2022 avslutat exploateringsprojekt med resultatpåverkan.

De exploateringsutgifter som behålls i kommunal ägo, såsom vägar parkmark med mera, aktiveras som en tillgång och skrivs av systematiskt över nyttjandetiden. Detta innebär att exploateringsintäkter erhålls direkt medan de investeringsutgifterna som servar området fördelas på många år.

EXPLOATERINGSREDOVISNING

Exploatering (Tkr)	Ingående balans 2022	Årets utgifter	Årets inkomster	Omklassificering/ nedskrivning	Utgående balans 2022
Sörskogen Norra Etapp 2	7 689	2 041	-5 049		4 681
Kastanjen-Lönnen	2 631	75	-698		2 008
Munin	1 809	3	-112		1 700
Stationsområdet	-2 154	1 096			-1 058
Skaraberg Åsvägen	201				201
Sörskogen Etapp 3	-600				-600
Hästhagen	-3 803	257			-3 546
Krämaren och Bilisten	-98				-98
Vattentornsparken	568				568
Summa exploatering	**6 243**	**3 472**	**-5 859**		**3 856**

Kvarteren Kastanjen och Lönnen. I bildens högra del förbereds för en ny cirkulationsplats och infartsväg från riksväg 49.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Denna årsredovisning är upprättad med utgångspunkt från lagen om den kommunala redovisningen, lag (2018:597) om kommunal bokföring redovisning (LKBR).

NOT 1. REDOVISNINGSPRINCIPER

Denna årsredovisning är upprättad med utgångspunkt från lagen om den kommunala redovisningen, lag (2018:597) om kommunal bokföring redovisning (LKBR). I redovisningssystemet ingår förvaltningsberättelse, resultaträkning, drift- och investeringsredovisning, finansieringsanalys och balansräkning. Vidare finns en sammanställd redovisning som omfattar även kommunal verksamhet som bedrivs genom annan juridisk person. Rådet för kommunal redovisning ger dessutom anvisningar kring hur speciella redovisningsfrågor ska tillämpas. I årets redovisning och bokslut har redovisningslagens bestämmelser och redovisningsrådets anvisningar i allt väsentligt tillämpats. Nedan följer en kort beskrivning av vissa väsentliga principer som påverkar redovisning och bokslut.

PERIODISERING

Periodisering av intäkter och kostnader har gjorts enligt god redovisningssed. I allt väsentligt har leverantörs- och kundfakturor hänförliga till räkenskapsåret bokförts som skuld respektive fordran. Utgifts- och inkomsträntor och statsbidrag har periodiserats. Även december månads timlöner har periodiserats. Enligt försiktighetsprincipen får tillgångar och intäkter inte övervärderas medan skulder och kostnader inte får undervärderas.

SKATTEINTÄKTER

Skatteintäkterna periodiseras i enlighet med de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning. Detta innebär att kommunens skatteintäkter består av följande delposter:

- Preliminära skatteinbetalningar
- Prognos över innevarande års slutavräkning enligt Sveriges Kommuner och Regioners anvisning
- Rättning av den prognos som gjordes till föregående års bokslut

PENSIONSSKULD

Redovisningen av pensionsskuld följer bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen LKBR kap 5 kap 4 § och 6 kap 4 § och redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Detta innebär bl.a. att pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Utbetalningar av pensionsförmåner som intjänats fr.o.m. år 1998 redovisas som kostnader i resultaträkningen. Samtliga uppgifter grundas på beräkningen som kommunen erhåller från pensionsbolaget Skandia och RIPS 17 har tillämpats.

PENSIONSUTFÄSTELSE

I kommunen förekommer inga s.k. fallskärmsavtal, d.v.s. utfästelser att utbetala avgångsvederlag – ofta ett visst antal årslöner – om vederbörande tvingas sluta. Pensionsutfästelser i form av visstidspension förekommer inte heller.

SEMESTERLÖNESKULD

De anställdas fordran på kommunen i form sparade semesterdagar och okompenserad övertid tillsammans med sociala avgifter är bokförd på respektive nämnd. Årets förändring bokförs på resultaträkningen.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Med anläggningstillgång menas tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. För att klassa som anläggningstillgång ska värdet vara över ett prisbasbelopp. Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet. Investeringsbidraget tas upp som en förutbetald intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas respektive nyttjandeperiod. Som finansiella anläggningstillgångar redovisas innehav av aktier och andelar samt långfristig utlåning. Exploateringsmark klassificeras som omsättningstillgång. De materiella anläggningstillgångarna ska delas upp i separata komponenter om skillnaden i nyttjandeperiod är väsentlig mellan anläggningens olika delar. Enligt RKR:s rekommendation R4 har komponenterna i allmänhet olika långa nyttjandeperioder och skrivs därför av separat. Återanskaffning av en komponent ska anses vara anskaffning av en ny anläggningstillgång. Materiella anläggningstillgångar som avser verksamhetsfastigheter och publika fastigheter, har delats upp i separata komponenter där skillnaden i nyttjandeperioden är väsentlig mellan anläggningens olika delar.

AVSKRIVNINGAR

För publika fastigheter tillämpas följande komponenter och avskrivningstider med beaktande av kommunens egen bedömning av tillgångarnas beräknade nyttjandetid:

- Förstärkningslager, ingen avskrivning
- Bärlager, 30 år
- Slitlager, 20-30 år
- Broar, 30-50 år
- Gatubelysning, brunnar, dränering, 20-30 år
- Parkanläggning, 10-15 år
- Vandringsleder, 5 år

För verksamhetsfastigheter tillämpas följande komponenter och avskrivningstider med beaktande av kommunens

egen bedömning av tillgångarnas beräknade nyttjandetid:

- Stomme, 50-80 år
- Markanläggning, 15 år
- Utvändigt bygg, 30-50 år
- Invändigt bygg, 10-30 år
- Inre ytskikt, 10-20 år
- Utrustning, 10-15 år
- Avskrivningstiden för inventarier är 3-10 år.

För att en tillgång ska klassificeras som en investering ska följande kriterier vara uppfyllda: värdet överskrider ett prisbasbelopp samt nyttjandetiden är minst 3 år. Inventarier som inte uppfyller ovannämnda krav ska inte aktiveras. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod. Avskrivningarna sker linjärt och görs från den tidpunkt investeringen tas i bruk.

LEASING

Finansiell leasing skall redovisas som en tillgång i balansräkningen och inte som en hyreskostnad. För att betraktas som finansiellt leasingavtal skall risker och fördelar som förknippas med ägandet i allt väsentligt överföras till leasingtagaren. Kommunen har ett leasingavtal som klassificerats som finansiell leasing. Övriga leasingavtal är operationell leasing och redovisas som en kostnad.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Skara kommun bedriver verksamhet också i bolagsform, både i helägda bolag och tillsammans med andra ägare. Syftet med den sammanställda redovisningen är att visa kommunens totala ekonomiska åtagande oavsett val av verksamhetsform. I denna redovisning ingår de aktiebolag i vilka kommunen har ett bestämmande inflytande. Detta uppnås vid mer än 50 procent röstinnehav i företagens beslutande organ. Den sammanställda redovisningen omfattar Skara kommun, Koncernen Skara Energi AB och Centrumbostäder i Skara AB.

Kommunen har även ägarinnehav i kommunalförbundet GöLiSka IT och Skaraborgsvatten. Dessa ingår inte i den sammanställda redovisningen då vi inte bedömer att det tillför väsentlig information i förhållande till kommunens resultat och balansräkningar. Utgångspunkten för den sammanställda redovisningen är de fastställda resultat- och balansräkningarna för kommunen och dotterföretagen. Transaktioner mellan de olika enheterna har eliminerats. Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden avses att det av kommunen vid förvärvstillfället förvärvade egna kapitalet i dotterföretagen har eliminerats. Med proportionell konsolidering avses att om dotterföretagen inte är helägda ingår endast ägda andelar av räkenskaperna i den sammanställda redovisningen. Skara kommun har inte anpassat redovisningsprinciperna mellan bolagen och kommunen. Denna avvikelse bedöms inte ha en väsentlig påverkan på redovisningens rättvisande bild. För bolagens redovisning lämnar Redovisningsrådet och Bokföringsnämnden rekommendationer, anvisningar och uttalanden.

NOT 2. UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

De sökta statsbidrag som kommunen sökt och återrapporterat från/till socialstyrelsen, så har 80 procent av de sökta medlen bedömts som sannolika och bokats upp på år 2022.

Skara kommun har år 2013 beslutat och avsatt medel för medfinansiering av utbyggnad av Europaväg 20. Indexering har skett löpande med trafikverkets vägindex och år 2022 har indexet åter ökat kraftigt. En ökad kostnad med 12,9 mnkr har därmed belastat året. Arbetet med E20 har påbörjats och utbetalningar har skett från år 2020.

Avsättning för återställning av framtida deponier är bedömd utifrån nuvärdet av den framtida återställningskostnaden.

NOTFÖRTECKNING (Tkr)

Not 3. Verksamhetens intäkter	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Verksamhetens intäkter	646 799	609 294	442 951	408 102
Interna intäkter som kostnadsförs på investeringar	537	1 194	537	1 194
Summa	**647 336**	**610 488**	**443 488**	**409 296**
Försäljningsintäkter	44 008	38 914	42 169	39 274
Taxor och avgifter	178 699	162 172	32 748	31 933
Hyror och arrenden	124 154	120 352	72 412	70 903
Bidrag/transferingar	143 925	133 122	143 736	133 122
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	143 368	123 966	139 896	123 966
Intäkter från exploateringsverksamhet	4 613	8 629	4 613	8 629
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	863	275	863	275
Övriga verksamhetsintäkter	7 169	21 864	6 515	0
Varav jämförelsestörande poster	4 867	3 000	4 867	3 000
Summa	**646 799**	**609 294**	**442 952**	**408 102**

Not 4. Verksamhetens kostnader	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	956 499	926 211	924 910	892 090
Pensionskostnader	69 685	69 304	66 474	66 884
Lämnade bidrag	49 558	52 163	49 558	52 163
Köp av huvudverksamhet	159 083	147 076	159 083	147 076
Lokal- och markhyror	41 720	42 076	53 349	53 263
Material, tjänster och övriga verksamhetskostnader	270 039	235 655	208 292	181 934
Realisationsförluster och utrangeringar	201	404	68	404
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	0	0	0	0
Bolagsskatt	6 420	3 488	0	0
Övriga verksamhetskostnader	157 768	150 066	114 669	107 278
Summa	**1 710 973**	**1 626 443**	**1 576 403**	**1 501 092**

Not 5. Av- och nedskrivningar	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Avskrivning immateriella tillgångar	30	0	0	0
Avskrivning byggnader och anläggningar	53 154	50 988	39 207	37 599
Avskrivning maskiner och inventarier	36 834	37 288	10 898	11 538
Nedskrivning byggnader och anläggningar	**0**	**0**	**0**	**0**
Summa av - och nedskrivningar	**90 018**	**88 276**	**50 105**	**49 137**

Not 6. Skatteintäkter	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Preliminär kommunalskatt	914 545	883 021	914 545	883 021
Skatteavräkning föregående år	5 973	3 108	5 973	3 108
Skatteavräkning innevarande år	22 013	21 402	22 013	21 402
Summa	**944 336**	**907 531**	**944 336**	**907 531**

Not 7. Generella statsbidrag och utjämning	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Inkomstutjämning	207 323	179 198	207 323	179 198
Kostnadsutjämning	-2 463	-3 202	-2 463	-3 202
Reglerinsbidrag	51 891	55 672	51 891	55 672
Kommunal fastighetsavgift	43 479	42 406	43 479	42 406
Bidrag för LSS-utjämning	389	4	389	4
Övriga bidrag	7 887	10 369	7 887	10 369
Summa	**308 506**	**284 447**	**308 506**	**284 447**

Not 8. Finansiella intäkter	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Utdelningar från koncernföretag	0	0	6 000	7 000
Utdelningar på aktier och obligationer	7 430	1 567	351	498
Realiserad vinst på försäljning av placeringsmedel	0	0	0	0
Orealiserad värdestegring på placeringsmedel	897	0	897	0
Ränteintäkter	4 058	984	7 330	4 282
Borgensavgifter	0	5	0	5
Övriga finansiella intäkter	825	321	824	321
Summa	**13 210**	**2 877**	**15 402**	**12 106**

Not 9. Finansiella kostnader	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Räntekostnader på lån	6 580	4 967	6 568	5 335
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	300	81	300	81
Förlust vi försäljning av placeringsmedel	0	0	0	0
Orealiserad värdeminskning placeringsmedel	0	0	0	0
Övriga finansiella kostnader	15 125	18 777	15 563	14 539
Summa	**22 005**	**23 825**	**22 431**	**19 955**
Genomsnittlig upplåningsränta efter räntesäkring	0,9	0,8	0,9	0,8
Genomsnittlig upplåningsränta före räntesäkring	0,9	0,8	0,9	0,8
Räntesäkringen har påverkat kostnaden med	0	0	0	0

Not 10. Mark, byggnader och anläggningar	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärde	2 115 034	1 996 858	1 511 943	1 407 401
Inköp	304 433	156 578	212 752	113 549
Försäljningar	-1 615	0	0	0
Utrangeringar	-1 191	-9 029	-336	-6 448
Överföringar	-41 607	-29 373	-3 796	-2 559
Utgående anskaffningsvärde	**2 375 054**	**2 115 034**	**1 720 563**	**1 511 943**
Ingående ack. avskrivningar	-715 192	-671 479	-554 180	-523 855
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	992	7 274	271	7 274
Överföringar	50	0	50	0
Årets avskrivningar	-53 049	-50 988	-39 226	-37 599
Utgående ack. avskrivningar	**-767 199**	**-715 193**	**-593 085**	**-554 180**
Ack. uppskrivningar				
Ingående ack. uppskrivningar	16 261	16 754	0	0
Årets uppskrivning	0	0	0	0
Årets avskrivning på uppskrivningar	-493	-493	0	0
Utgående ack. uppskrivningar	**15 768**	**16 261**	**0**	**0**
Ingående ack. nedskrivningar	-17 998	-18 453	-4 423	-4 423
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Årets nedskrivningar/återföringar	455	455	0	0
Utgående ack. nedskrivningar	**-17 543**	**-17 998**	**-4 423**	**-4 423**
Utgående redovisat värde	**1 606 080**	**1 398 104**	**1 123 055**	**953 340**
Därav finansiell leasing	0	0	0	0
Genomsnittlig nyttjandeperiod	38	40	33	33

Not 11. Maskiner och inventarier	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärde	858 429	817 070	156 848	157 573
Inköp	89 924	67 111	9 606	7 082
Försäljningar	-80	0	-80	0
Utrangeringar	-3 923	-10 329	-71	-10 366
Överföringar	-33 955	-22 634	3 856	2 559
Utgående anskaffningsvärde	**910 395**	**851 218**	**170 159**	**156 848**
Ingående ack.avskrivningar	**-527 272**	**-492 048**	**-108 177**	**-105 357**
Försäljningar	57	0	57	0
Utrangeringar	3 506	8 785	71	8 718
Överföringar	-50	0	-50	0
Årets avskrivning	-37 174	-37 293	-10 899	-11 538
Utgående ack. avskrivningar	**-560 933**	**-520 556**	**-118 998**	**-108 177**
Ingående ack. nedskrivningar	**-322**	**-322**	**-322**	**-322**
Försäljning	0	0	0	0
Utrangeringar	**0**	**0**	**0**	**0**
Årets nedskrivning/återföringar	0	0	0	0
Utgående ack. nedskrivningar	**-322**	**-322**	**-322**	**-322**
Utgående redovisat värde	**349 140**	**330 340**	**50 839**	**48 349**
Därav finansiell leasing	585	813	585	1 113
Genomsnittlig nyttjandeperiod	8	8	6,4	7,6

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Aktier och andelar				
Kommuninvest ek.för.	756	756	756	756
Kommuninvest särskild insats	14 865	12 994	14 865	12 994
Södra Skogsägarna ek.för.	120	120	120	120
Skara Energi AB	0	0	20 100	20 100
Centrumbostäder i Skara AB	0	0	8 691	8 691
Förlagsbevis, Kommuninvest ek.för.	0	0	0	0
Avfallshantering Östra Skaraborg	8 150	8 150	8 150	8 150
Fastbit AB	0	4 596	0	0
Billinge Energi AB	8 973	8 973	0	0
Skara Biogas AB	7	7	0	0
Netwest Sweden AB	142	142	0	0
Bostadsrätter	163	163	163	163
Övrigt	383	1 447	103	103
Summa aktier och andelar	**33 559**	**37 348**	**52 948**	**51 077**
Långfristig utlåning				
Skara Energi AB	0	0	0	15 000
Centrumbostäder i Skara AB	0	0	161 000	279 500
Övriga långfristiga fordringar	8 199	7 302	8 199	7 302
Summa långfristig utlåning	**8 199**	**7 302**	**169 199**	**301 802**
Summa finansiella anläggningstillgångar	**41 758**	**44 650**	**222 147**	**352 879**

Not 13. Bidrag till infrastruktur	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Väg 2677 Vinköl - Härlunda	2 000	2 000	2 000	2 000
Ack upplösning	-1 008	-908	-1 008	-908
Medfinansiering E20	57 000	57 000	57 000	57 000
Ackumulerad upplösning	-17 599	-15 412	-17 599	-15 412
Varav årets upplösning	- 2 287	-2 287	- 2 287	- 2 287
Summa bidrag till infrastruktur	**40 393**	**42 680**	**40 393**	**42 680**

Not 14. Förråd	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Tomter för försäljning	3 856	6 242	3 856	6 242
Service och Teknik förråd	1 153	951	1 153	951
Turistbyråns förråd	8	13	8	13
Badhusets förråd	278	246	278	246
Omsorgsförvaltning förråd	1 227	700	1 227	700
Centrumbostäders förråd	242	211	0	0
Skara Energis förråd	2 360	1 831	0	0
Summa	**9 124**	**10 194**	**6 522**	**8 152**

Not 15. Fordringar	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Fordringar				
Kundfordringar	72 052	52 150	22 410	18 167
Statsbidragfordringar	69 356	46 035	65 902	46 035
Kommunalskattefordringar	51 192	51 792	51 192	50 893
Övriga kortfristiga fordringar	119 025	41 336	182 594	27 705
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	77 542	76 446	56 492	56 105
Summa	**389 167**	**267 759**	**378 590**	**198 905**

I övriga kortfristiga fordringar kommunen avser 182 101 tkr fordringar på koncernföretagen. Kortfristig skuld av långfristig finansiering avser 156 000 tkr.

Not 16. Kassa och bank	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Kassa	7	17	7	11
Bank och plusgiro	119 728	302 857	118 578	302 857
Summa	**119 735**	**302 874**	**118 585**	**302 868**

Not 17. Eget kapital	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Ingående eget kapital	873 318	835 001	531 215	514 157
Resultatutjämningsreserv	139 942	88 291	139 942	88 291
Ökning innevarande år	46 788	51 651	46 788	51 651
Årets resultat	88 588	87 449	60 989	63 846
Summa eget kapital	**1 148 636**	**1 062 392**	**778 934**	**717 945**

Not 18. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Ingående avsättning	16 853	16 569	16 853	16 569
Nyintjänad pension, varav	4 790	-197	4 790	-197
-förmånsbestämd ålderspension	0	2	0	2
- särskild ålderspension	174	-200	174	-200
- efterlevande pension	0	1	0	1
- övrigt	0	0	0	0
Ränte- och basbelopps-uppräkningar	157	212	157	212
Ändring av försäkringstekniska grunder	198	487	198	487
Pension till efterlevande	0		0	0
Övrig post	66	41	66	41
Förändring av löneskatt	1 082	81	1 082	81
Årets utbetalningar	-541	-340	-541	-340
Utgående avsättning	**22 605**	**16 853**	**22 605**	**16 853**
Aktualiseringsgrad	99 %	99 %	99	99 %
Antal anställda med rätt till visstidspension	0	0	0	0
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF	3	3	3	3
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL	0	0	0	0

Not 19. Andra avsättningar	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Avsättning för återställande av deponi				
Redovisat värde vid årets början	3 388	2 825	3 388	2 825
Nya avsättningar	610	563	610	563
Ianspråktagna avsättningar	0		0	0
Förändring av nuvärdet	0		0	0
Utgående avsättning	3 998	3 388	3 998	3 388
Avsättning för bidrag till trafikverket				
Redovisat värde vid årets början	52 141	56 610	52 141	56 610
Nya avsättningar	0	0	0	0
Ianspråktagna avsättningar	-8 526	-17 926	-8 526	-17 926
Förändring av nuvärdet	12 906	13 457	12 906	13 457
Utgående avsättning	**56 521**	**52 141**	**56 521**	**52 141**
Avsättning för bidrag till övrigt				
Redovisat värde vid årets början	0	898	0	898
Nya avsättningar	0	0	0	
Ianspråktagna avsättningar	0	-898	0	-898
Förändring av nuvärdet	0	0	0	
Utgående avsättning	**0**	**0**	**0**	**0**
Summa andra avsättningar	**60 519**	**55 529**	**60 519**	**55 529**

Not 20. Långfristiga skulder	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	405 000	743 500	405 000	743 500
Finansiell leasing	585	813	585	813
Förutbetalda intäkter anläggningsavgifter	0	0	0	0
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	14 846	12 496	14 846	12 496
Summa långfristiga skulder	**420 431**	**756 809**	**420 431**	**756 809**
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta %	0,9	0,8	0,9	0,8
Genomsnittlig kapitalbindnings-tid, år	2,3	2,5	2,3	2,5
Kapitalförfall andel av lån				
0-1 år	338,5 *	306,0	338,5 *	306,0
1-3 år	96,0	128,5	96,0	128,5
3-5 år	190,0	240,0	190,0	240,0
5-10 år	119,0	69,0	119,0	69,0
Över 10 år	-	-	-	-
Genomsnittlig räntebindningstid inkl derivat	2,3	2,4	2,3	2,4
Genomsnittlig räntebindningstid exkl derivat	2,3	2,4	2,3	2,4
Marknadsvärde säkringsinstrument	-	-	-	-
Säkrad låneskuld	-	-	-	-
Marknadsvärde derivat	-	-	-	-

*Lån som förfaller till betalning och lån med ömsesidig uppsägningsrätt understigande 1 år redovisas som kortfristig skuld. Denna del uppgår till 338,5 mnkr vid utgången av 2022. Den samlade skulden till kredit och finansinstitut är oförändrad under året.

Not 21. Kortfristiga skulder	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	338 500	-	338 500	-
Leverantörsskulder	116 212	89 977	91 962	69 381
Personalens skatter, avgifter och avdrag	34 559	34 429	32 196	31 237
Semester och övertidsskuld	66 020	69 062	65 652	68 763
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	180 432	144 300	76 277	111 913
Övriga kortfristiga skulder	117 783	117 975	53 055	78 742
Summa kortfristiga skulder	**853 506**	**455 743**	**657 642**	**360 036**

De kortfristiga skulderna till banker och kreditinstitut avser kortfristig del, förfall inom 1 år, av långfristiga skulder. I övriga skulder kommunen ingår skuld till koncernföretagen med 46 036 tkr. Denna del avser koncernföretagens likvida medel inom kommunkoncernens bankkontosystem.

Not 22. Panter och därmed jämförliga säkerheter	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Borgensåtagande kommunala bolag				
Skara Energi AB	0	0	0	0
Centrumbostäder i Skara AB	0	0	0	0
Övriga borgensförbindelser				
Riksbygge, RKHF Skara Äldrehem Ek. för.	93 951	98 221	93 951	98 221
Stiftelsen Skara skolscen	1 800	1 800	1 800	1 800
Föreningar	36 356	37 967	36 356	37 967
Kommunalt förlustansvar för egna hem	0	0	0	0
Summa borgensåtagande	**132 107**	**137 988**	**132 107**	**137 988**

Not 23. Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Ingående ansvarsförbindelse	357 349	367 431	357 349	367 431
Ränte- och basbeloppsuppräkning	8 131	4 991	8 131	4 991
Ändringar av försäkringstekniska grunder	-4 253	6 989	-4 253	6 989
Pension till efterlevande	0	0	0	0
Övrig post	1 584	-4 138	1 584	-4 138
Årets utbetalningar	-16 269	-15 956	-16 269	-15 956
Löneskatt	-2 623	-1 968	-2 623	-1 968
Summa ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser	**343 919**	**357 349**	**343 919**	**357 349**

Övrig ansvarsförbindelse:

Skara kommun har i okt. 1997, KF § 78, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Skara kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 540,4 miljarder kronor och totala tillgångar till 537,0 miljarder kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 876,6 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 860,8 miljoner kronor. Skara kommuns insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening är 20,6 miljoner kronor.

Not 24. Operationella leasingavtal överstigande 1 år	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Därav förfall inom 1 år	7 619	9 451	7 215	8 824
Därav förfall inom 1-5 år	6 872	7 660	6 269	7 005
Summa	**14 491**	**17 111**	**13 484**	**15 829**

Not 25. Justering för ej likvidpåverkande poster	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Gjorda avsättningar	19 267	847	19 267	847
Återförda avsättningar	-8 526	-5 367	-8 526	-5 367
Intäktsförda ej likvida gåvor	0	0	0	0
Orealiserade kursförändringar	-897	0	-897	0
Upplösning av bidrag till infrastruktur	2 287	2 287	2 287	2 287
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-4 312	3 232	-794	169
Summa ej likvidpåverkande poster	**7 819**	**999**	**11 337**	**-2 064**

Not 26. Upplysning om upprättade särredovisningar	Lagstiftning
Va-redovisning	Lag om allmänna vattentjänster
Fjärrvärmeverksamhet	Fjärrvärmelagen
Elnätsverksamhet	Ellagen

Upprättade särredovisningar finns tillgängliga hos Skara Energi AB.

Not 27. Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision	Koncern		Kommun	
	2022	2021	2022	2021
Kostnader för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	290	340	80	120
Förtroendevalda revisorer	57	56	57	56
Summa kostnad för räkenskapsrevision	**347**	**396**	**137**	**176**
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	647	693	645	693
Förtroendevalda revisorer	227	224	227	224
Summa kostnad för övrig revision	**874**	**917**	**872**	**917**
Total kostnad för revision	1 221	1 313	1 009	1 093

BEGREPPSFÖRKLARING RÄKENSKAPER

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk i verksamheten. Kan vara immateriella (exempelvis goodwill), materiella, (exempelvis byggnader) eller finansiella, (exempelvis aktier).

ANTAL ÅRSARBETARE

Antalet personer som innehar tillsvidareanställningar under december månad omräknat till heltidstjänster.

AVSÄTTNINGAR

Förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

BALANSRÄKNING

Visar den ekonomiska ställningen per den 31/12 och hur den förändrats under året.

DRIFTBUDGET

Omfattar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten under året.

KOMMUNBIDRAG

Tilldelade budgetanslag till nämnder och styrelser.

EGET KAPITAL

Kommunens förmögenhet. Totala tillgångar minus totala skulder och avsättningar.

ELIMINERING

Innebär att interna poster tas bort, så att uppgifter om intäkter, kostnader, fordringar och skulder inte anger för stora värden.

FINANSNETTO

Skillnaden mellan posterna finansiella intäkter och finansiella kostnader i resultaträkningen.

KASSAFLÖDESANALYS

Analysen visar kassaflödet från verksamheterna, investeringarna och finansieringen. Summan av dessa poster utgör förändringen av likvida medel.

KASSALIKVIDITET

Omsättningstillgångarna i relation till de kortfristiga skulderna. Visar kommunens betalningsstyrka på kort sikt. Vid 100 procent täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel, kortfristiga fodringar och kortfristiga placeringar.

KOMPONENTAVSKRIVNING

När skillnaden i förbrukningen av en materiell anläggningstillgångs betydande komponenter förväntas vara väsentlig, ska tillgången delas upp på olika komponenter. Respektive komponent ska skrivas av separat.

KORTFRISTIGA SKULDER

Lån och övriga skulder som förfaller till betalning inom ett år.

LÅNGFRISTIGA SKULDER

Lån och övriga skulder med en löptid överstigande ett år.

NETTOKOSTNADER

Kostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar med mera.

NETTOKOSTNADSANDEL

Hur stor andel av skatteintäkterna och generella statsbidrag som har gått åt till att finansiera verksamheternas nettokostnader.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen.

RESULTATRÄKNING

Visar hur förändringen av det egna kapitalet under året har uppkommit.

SOLIDITET

Eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

ÅRETS RESULTAT

Förändringen av det egna kapitalet.

5

VERKSAMHET

Under avsnittet Verksamhet beskriver nämnder och bolag sin verksamhet, måluppfyllnad och ekonomi för året 2022, samt ger sin syn på framtiden och dess utveckling.

Kommunfullmäktige 73
Revisionen. 74
Valnämnden 74
Överförmyndarnämnden..... 74
Kommunstyrelsen 75
Nämnden för Service och Teknik..... 90
Barn- och utbildningsnämnden 95
Omsorgsnämnden 102
Kultur- och fritidsnämnden 108
Miljö- och byggnadsnämnden 111
Centrumbostäder i Skara AB 116
Skara Energi AB 119
Kommunalförbund samt övriga samverkansorganisationer 121
- Kommunalförbundet Skaraborgsvatten 121
- Kommunalförbundet Göliska IT 121
- Avfall & Återvinning 121
- Skaraborgs kommunalförbund 121
- Samhällsskydd Mellersta Skaraborg 121
- Lönenämnd 121

Revisionsberättelse 122

Näringsliv. Näringslivsfesten fick en nystart efter pandemin. På våren uppmärksammades tidigare vinnare. I december fick festen en ny guldglittarnde inramning.

Besöksmålsutveckling. I Varnhem invigdes det nya entréhuset med Infopoint, pizzeria och offentliga toaletter. En boulebana anlades och dahliarabatten fick en ny utformning.

VERKSAMHET

Nettokostnadsomslutning 2022 för kommunens verksamhet i form av nämnder och styrelse uppgick till 1 177,3 mnkr mot budgeterade 1 187,3 mnkr innebärande en positiv avvikelse om 10,0 mnkr. Kommunens helägda bolag, Centrumbostäder AB och Skara energi AB visar ett resultat 2022 om 20,3 mnkr efter skatt. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 32,9 mnkr mot budgeterade 28,5 mnkr.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande grupp. De 45 ledamöterna väljs direkt av medborgarna vart fjärde år i allmänna val.

Kommunfullmäktige bestämmer de övergripande målen för kommunen och fattar beslut i de stora frågorna. Det kan till exempel handla om hur skolan och äldreomsorgen ska utvecklas, hur hög kommunalskatten ska vara, var det ska byggas nya bostäder och hur mycket barnomsorgen ska kosta.

Fullmäktige fastställer kommunens budget och bestämmer hur mycket pengar de olika verksamheterna får. Kommunfullmäktige väljer även ledamöter till kommunstyrelsen och nämnderna. Fullmäktige sammanträdde sju gånger under 2022.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Kommunfullmäktige totalt redovisar en positiv avvikelse mot budget med 0,2 mnkr för 2022. Överskottet är övervägande relaterat utbildningskostnader och vänortsverksamhet.

ÅRETS RESULTAT

Nettokostnad per verksamhet (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Kommunfullmäktige	1 130	916	-214	917	722
Partistöd	936	1 225	289	954	934
Vänortsverksamhet	16	101	85	0	0
Summa nettokostnad	**2 082**	**2 242**	**160**	**1 871**	**1 656**

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	0	0	0	0	0
Summa intäkter	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Personalkostnader	-994	-810	-184	-838	-687
Kapitalkostnader	-20	0	-20	0	0
Övriga kostnader	-1 068	-1 432	364	-1 033	-969
Summa kostnader	**-2 082**	**-2 242**	**160**	**-1 871**	**-1 656**
Summa nettokostnader	**-2 082**	**-2 242**	**160**	**-1 871**	**-1 656**
Kommunbidrag	2 242	2 242	0	2 693	2 653
Årets resultat	**160**	**0**	**160**	**822**	**997**

Festlig invigning av den nya lekparken i Olins Park. Lekparken är den första i Sverige i sitt slag med en stor andel återvunnen plast från haven.

REVISION

Den kommunala revisionen är en del av den lokala självstyrelsen. Kommunens revisorer är förtroendevalda, som på kommunfullmäktiges uppdrag granskar kommunens organisation, verksamhet och ekonomi.

Enligt kommunallagen granskar revisorerna årligen all verksamhet med syfte att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Val av fördjupade granskningsprojekt sker utifrån en prövning av väsentlighet och risk dvs. hur betydelsefullt området är, vilka risker för fel som föreligger samt vilka konsekvenser eventuella felaktigheter skulle kunna medföra för kommunen. I sitt val av granskningsområde är alltid revisorerna självständiga och genomför sitt arbete på eget initiativ.

I enlighet med god revisionssed skall dessutom revisorerna ha en stödjande och rådgivande roll i förhållande till styrelsen och nämnderna.

Revisorerna biträdes, i enlighet med gällande lagstiftning, av sakkunniga.

Revisorerna granskar hela den kommunala verksamheten, oavsett i vilken juridisk form den bedrivs, ex helleller delägda aktiebolag samt kommunalförbund. Granskningen av dessa organisationer sker genom revisorer som valts ur kretsen av kommunens revisorer. I aktiebolag där kommunen är delägare utses lekmannarevisorer i samråd med övriga delägare.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Revisionen redovisar en positiv avvikelse med 0,1 mnkr. Överskottet är övervägande relaterat till lägre kostnader för arvoden. Utfallet för sakkunnigas granskningar uppgick till 723 tkr.

ÅRETS RESULTAT

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	0	0	0	0	0
Summa intäkter	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Personalkostnader	-285	-372	87	-273	-314
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-725	-746	21	-821	-771
Summa kostnader	**-1 010**	**-1 118**	**108**	**-1 094**	**-1 085**
Summa nettokostnader	**-1 010**	**-1 118**	**108**	**-1 094**	**-1 085**
Kommunbidrag	1 118	1 118	0	1 099	1 086
Årets resultat	**108**	**0**	**108**	**5**	**1**

VALNÄMNDEN

I varje kommun ska finnas en valnämnd som är den lokala valmyndigheten. Valmyndigheten ansvarar för att genomföra allmänna val till riksdag, region och kommunfullmäktige samt europaparlamentet.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Valnämnden redovisar 2022 ett överskott med 0,2 mnkr. Orsaken till detta är lägre utfall för arvoden än budgeterat.

ÅRETS RESULTAT

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	548	550	-2	0	0
Summa intäkter	**548**	**550**	**-2**	**0**	**0**
Personalkostnader	-985	-1 155	170	-8	0
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-95	-95	0	0	-1
Summa kostnader	**-1 080**	**-1 250**	**170**	**-8**	**-1**
Summa nettokostnader	**-532**	**-700**	**168**	**-8**	**-1**
Kommunbidrag	700	700	0	0	0
Årets resultat	**168**	**0**	**168**	**-8**	**-1**

ÖVERFÖRMYNDARNÄMND

EKONOMISK ÖVERSIKT

Överförmyndarnämnden redovisar 2022 ett underskott med 0,3 mnkr mot budget. Orsaken till detta är att kostnaden för arvoden, som är relativt oförändrad mot föregående år, har en lägre budgeterad kostnad.

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	0	0	0	0	13
Summa intäkter	**0**	**0**	**0**	**0**	**13**
Personalkostnader	-1 093	-775	-318	-1 055	-993
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Övriga kostnader	-1 128	-1 120	-8	-1 033	-1 094
Summa kostnader	**-2 221**	**-1 895**	**-326**	**-2 088**	**-2 087**
Summa nettokostnader	**-2 221**	**-1 895**	**-326**	**-2 088**	**-2 074**
Kommunbidrag	1 895	1 895	0	1 473	1 457
Årets resultat	**-326**	**0**	**-326**	**-615**	**-617**

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsens grunduppdrag är att utifrån ett helhetsansvar leda och samordna kommunens verksamheter, utveckling och ekonomi. Därtill fullgöra den lagstadgade uppsiktsplikten. Uppsiktplikten handlar om att kommunstyrelsen ska ha löpande uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

NÄMNDENS INRIKTNINGAR

I Skara ska kreativitet och entreprenörskap vara givna inslag i vardagen i alla åldrar. Skara kommun ska ha en väl fungerande samverkan och dialog med näringslivet och skolan har ett givande samarbete med högre utbildning och arbetsliv. Det ska vara enkelt för invånare, företag och organisationer att komma i kontakt och samarbeta med kommunen.

NÄMNDENS MÅL

Skara kommun ska genom dialog, service och tillgänglighet skapa ett företagsklimat i toppklass och därmed de bästa förutsättningarna för hållbart företagande.

● Målet är inte uppnått

Samverkan och dialogen mellan näringslivet och Skara kommun har utvecklats och stärkts under året. Skara kommun har löpande dialoger med näringslivet via näringslivsfrukostar och företagsbesök, via näringslivsföreningen MEGA+, Företagarna Skara och andra intresseorganisationer. Skara kommun driver utöver det två branschnätverk, Upplev Skara-nätverket och nätverket för industri- och tillverkningsföretag i Skara.

Medborgarundersökningen visar att 86,6 procent upplever att de får ett bra bemötande i kontakten med tjänsteperson i kommunen vilket kan jämföras med riket 81,1 procent. För att öka kommunens tillgänglighet och förbättra servicen ännu mer har Skara kommun påbörjat projektet Kontaktcenter 2.0 som ska skapa ”en väg in” till kommunen. Kopplat till kontaktcenter skapas en företagslots som ska tydliggöra, samordna och förenkla processen för företagande. Tjänsten företagslots kommer

ÅRETS RESULTAT

Nettokostnad per verksamhet (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Kommunstyrelsen	6 370	6 719	349	6 440	6 212
Kommundirektör	21 976	20 154	-1 822	18 034	16 144
Ekonomienheten	8 674	8 899	225	8 490	7 666
HR-enheten	12 890	13 593	703	8 879	8 802
Kanslienheten	5 059	6 399	1 340	5 564	3 516
Kommunikationsenheten	10 637	9 669	-968	9 976	10 234
Utvecklingsenheten	8 706	10 065	1 359	7 788	8 246
Planenheten	4 407	4 249	-158	2 577	8 675
Bostadsanpassning	0	0	0	0	1 125
Samhällsbetalda resor	2 927	3 263	336	3 882	3 545
Summa nettokostnad	**81 646**	**83 010**	**1 364**	**71 630**	**74 165**

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	21 830	24 389	-2 559	21 378	25 553
Summa intäkter	**21 830**	**24 389**	**-2 559**	**21 378**	**25 553**
Personalkostnader	-46 614	-47 295	681	-38 674	-45 560
Kapitalkostnader	-2 293	-2 523	230	-2 503	-3 346
Övriga kostnader	-54 569	-57 581	3 012	-51 831	-50 812
Summa kostnader	**-103 476**	**-107 399**	**3 923**	**-93 008**	**-99 718**
Summa nettokostnader	**-81 646**	**-83 010**	**1 364**	**-71 630**	**-74 165**
Kommunbidrag	83 010	83 010	0	76 354	81 553
Årets resultat	**1 364**	**0**	**1 364**	**4 724**	**7 388**

KOSTNADSSTRUKTURDIAGRAM %

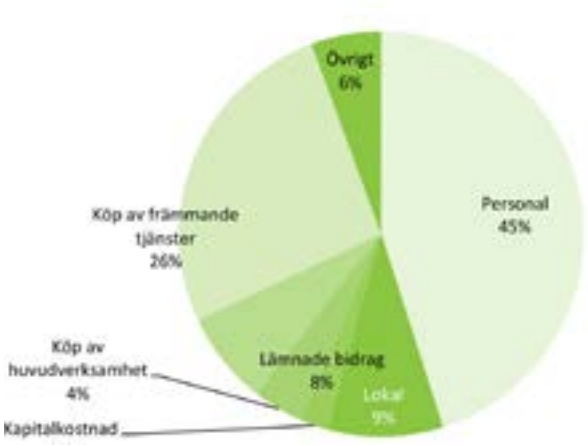

VERKSAMHETSFÖRDELADE KOSTNADER %

att utvecklas kontinuerligt utifrån företagarnas behov.

Samverkansstrukturen Samverkan Arbetsmarknad har skapats i syfte att styra, stötta och stärka det interna arbetsmarknadsarbetet i relation till strategin för arbetsmarknadsfrågor. Under hösten 2022 startade arbetet med att ta fram en överenskommelse med Arbetsförmedlingen för att tydliggöra samverkansstrukturerna mellan kommun, Arbetsförmedling och näringsliv.

Arbetet med att inspirera och vägleda elever som deltar i Ung Företagsamhet har fortsatt. Årets UF-företag i Skaraborg kom från Katedralskolan och utöver det tog både Naturbruksgymnasiet Uddetorp och Katedralskolan hem flera priser. Under sommaren har fyra ungdomar fått chansen att prova på att driva eget företag. Detta genomfördes med hjälp av organisationen Ung Drive och finansierades av Skara kommun.

Yrkeslivsmässan JOBB SKARA genomfördes för andra gången med mycket gott resultat. Den här gången var även allmänheten inbjudna och på mässan deltog bland annat ukrainska medborgare i ett jobbsökande syfte.

Under hösten genomfördes ett öppet hus, JOBB SKARA-kvällen, på några av Skaras industri- och tillverkningsföretag. Allmänheten fick chansen att söka jobb och lära känna företag som i vanliga fall inte är öppna för besökare. JOBB SKARA-kvällen planeras att genomföras på nytt hösten 2023.

När praon uteblev för årskurs 8-9, som en följd av pandemin, arrangerade kommunen livesändningen Framtidskoll i samarbete med Ung Företagsamhet, Sparbanken Skaraborg och representanter från näringslivet. Ämnen som hanterades var privatekonomi, nyföretagande, jobbsökande, sommarjobb och utbildnings- och yrkesval.

Kommunledningsförvaltningen tog emot 11 unga kommunutvecklare som under feriepraktiken fick möjlighet att träffa politiker och tjänstemän samt arbeta med kommunens pågående utvecklingsprocesser. Uppdraget har varit att få de ungas syn på vad som är viktigt för ungdomar i Skara.

Ökad upplevd trygghet i Skara kommun.

● Målet är uppnått.

Målet anses vara uppnått utifrån att flera insatser har startats upp och genomförts under mandatperioden för att stärka den upplevda tryggheten. Insatserna förväntas ge ett förbättrat resultat till viss del på kort sikt men framför allt på längre sikt. Resultatet mäts genom medborgarundersökningen (som genomförs vartannat år). Under 2022 genomfördes den inte och nästkommande mätning är år 2023. Prognosen för målet är att det uppnås under mandatperioden. Då medborgarundersökningen inte har genomförts under 2022 kan nästa uppföljning genomföras först under 2023.

Trygghetsfrågan finns på agendan för i stort sett alla insatser som genomförs i kommunen. Det är många faktorer som påverkar den upplevda tryggheten. Därför krävs det mer konkreta åtgärder, ökad samverkan, dialog och kommunikation. Under året har åtgärder genomförts inom prioriterade områden som ska bidra till att Skara ska upplevas som en tryggplats.

Netto-investeringar (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Inventarier	232	300	68	0	44
Bevakningskamera	314	300	-14	0	0
Utrustning Stadshuset	73	253	180	182	565
Maskiner och fordon					
Övriga					
Digitala skyltar	1 443	1 911	468	58	31
Petersburgområdet	5 310	4 365	-945	0	0
Centrumutveckling	662	810	148	3 431	455
Strategiska markinköp	0	3 000	3 000	0	305
Strategiska fastighetsinköp	0	0	0	0	42
Särskilt boende	**138 698**	**233 679**	**94 981**	**65 174**	**0**
Turistinfo Klostret 8:7	**1 500**	**0**	**-1 500**	**0**	**0**
Inköp konstgräsplan Vilan	0	0	0	5 501	0
Summa nettoinvestering	148 232	244 618	96 386	74 346	1 442

Medborgarundersökningen från 2021 visar att den upplevda tryggheten i Skara kommun inte skiljer sig mycket från riket. De frågor som har ett sämre betyg än riket handlar om upplevda problem med gäng som bråkar och stör, narkotikahandel samt våldsbrott. Platser som upplevs otrygga, främst på kvällen och natten, är stationsområdet, Valhall och centrum. Kvinnor upplever sig mindre trygga än män. För att öka tryggheten tycker invånarna att det behövs mer synliga poliser, ökad belysning och kameraövervakning. Som en del i det trygghetsfrämjande arbetet har trygghetskameror satts upp vid stationsområdet.

Skara kommun har ett brottsförebyggande råd (BRÅ) med representanter från Samhällsskydd mellersta Skaraborg, Skara kommuns förvaltningar, förtroendevalda, Polisen och folkhälsorådet. Brottsförebyggande rådet arbetar för att stärka tryggheten i Skara genom samverkan och delaktighet från invånare genom medborgardialog. Kommunen har ett gemensamt ansvar med regionen, polis och Samhällsskydd Mellersta Skaraborg (SMS) i dessa frågor. Brottsförebyggande rådets uppdrag, sammansättning och organisation kommer att ses över för att förtydliga uppdraget ytterligare.

Dialoginsatser med både invånare, fastighetsägare och näringsliv har genomförts kring alla pågående projekt i stadskärnan och även kring ansvar och samarbetsformer. Det sistnämnda i samverkansprojektet Purple Flag. Samverkansprojektet Purple Flag syftar till att stärka trygghet och attraktivitet i stadskärnan under kvällstid. Ambitionen är att uppnå en certifiering utifrån organisationen Svenska Stadskärnors samverkansmodell. I dialog med Svenska stadskärnor är planen att certifieringen ska ske under första kvartalet 2023. Handlingsplanen ska dialogiseras och förankras med berörda parter för att skapa delaktighet och samverkan.

Utgångspunkten i all gestaltning och planering är att skapa attraktiva och trygga platser där människor vill vistas. Samtliga pågående gestaltningsprojekt har fokus på ökad trygghet och attraktivitet. I detta arbete har en del varit att föra en dialog och ta in synpunkter från allmänheten, näringslivet och föreningar.

För Djäkneplatsen har det tagits fram idéer och skisser för en framtida omgestaltning. I Olins park har en ny lekplats byggts, buskar och träd har beskurits och ny belysning har satts upp i träden. En dialog med handlare och allmänhet ledde till att betongkuberna på Hötorget och Hötorgsplatsen fått nya placeringar under hösten. Utökad vinterbelysning har förstärkts på flera platser i kommunen.

Skolgatan har på sträckan mellan Viktoriaskolan och Tullportagatan byggts om till gång- och cykelväg för att öka tryggheten och attraktiviteten på gång- och cykelstråket som går från Vilanområdet förbi Viktoriaskolan och vidare in till centrum. Syftet med projektet är också att knyta ihop Botan med kyrkogården på ett naturligt sätt.

Både på Vilanområdet och Petersburgsområdet sker större upprustningar och insatser där trygghet och attraktivitet är givna faktorer i planeringen och projekteringen.

Det innovativa pilotprojektet Skara Skyddsängel belyser hållbart resande. Syftet med projektet är att belysa såväl cykelvägar som möjligheter för människor att välja ett hälsosamt, hållbart och kostnadseffektivt resande. Arbetet har fokus på att utveckla och testa drönare som ett alternativt sätt att lysa upp cykelvägar i Skara kommun. Projektägare är Forskningsinstitutet RISE och övriga projektpartners är Högskolan i Skövde, Högskolan i Jönköping samt Skara kommun. Projektet pågår fram till december 2023.

LUPP-enkäten genomfördes under oktober och november 2021. LUPP är en enkät för kommuner och regioner som vill få kunskap om hur unga har det, hur de mår och vad de tycker om att leva på sin bostadsort. Under våren 2022 har resultaten återkopplats till de elever som genomförde den, samt till ledningsgrupper och nämnder. Tillsammans med återkopplingen av LUPP-enkätens resultat diskuteras förslag på åtgärder. Under sommaren 2022 arbetade de unga kommunutvecklarna med att sammanställa de inkomna förslagen samt föreslå nya. Tillsammans med Ungdomsrådet har de även hjälpt till att tolka resultaten och ge en analys av dessa.

Kommunikationsinsatser är en central fråga i trygghetsarbetet. Att nå ut med vilka åtgärder som görs och resultatet av dessa bidrar till att skapa kunskap om det faktiska nuläget i Skara kommun. De kommunikationskanalerna som används för att nå ut med information är hemsida, sociala medier, bloggar och medborgardialog.

Planera och arbeta för ökat invånarantal i enlighet med långsiktig målsättning 24 000 invånare 2030.

● Målet är inte uppnått

Skaras befolkning har ökat med 23 personer under 2022 och uppgick den 31 december till 18 755. Skaras befolkning har, sett över den senaste tioårsperioden ökat med 474 personer. Samtidigt har befolkningen minskat under en femårsperiod med 88 personer.

Målbedömningen är svår att göra då detta är ett långsiktigt mål som sträcker sig längre fram än mandatperioden. För att årligen bedöma måluppfyllelse finns behov av årliga delmål kopplat till befolkningsutveckling. Tillväxtstrategin som förväntas fastställas under 2023 kommer omfatta målsättningar och ambitionsnivåer för Skara kommuns befolkningstillväxt.

Arbetet med att planera och samordna kommunens verksamheter för att öka invånarantalet är inlett och kommer intensifieras under kommande mandatperiod. En översiktsplan är under framtagande och ett av målen i planen är att möjliggöra en långsiktig tillväxt av bostäder och näringsliv samt säkerställa att det finns mark för att etablera och utveckla verksamheter. En ny enhet har skapats med fokus på Tillväxt och näringsliv som har till uppdrag att koordinera arbetet med en tillväxtstrategi för Skara kommun. Enheten kommer också att samordna och processleda arbetet med att revidera Skaras nuvarande vision. Ambitionen är att en vision för Skara år 2035 ska beslutas av kommunfullmäktige under 2023. Både visionen och tillväxtstrategin är styrdokument som ska leda i riktning mot befolkningsmålet. Andra styrdokument som bör docka an till och ha inverkan på Skara kommuns vision och tillväxtstrategi är den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götalandsregionen samt den delregionala utvecklingsstrategin för Skaraborg.

Den delregionala utvecklingsstrategin har som effektmål att:

- Skaraborg är en arbetsmarknadsregion, Sveriges fjärde största
- Skaraborg har 300 000 invånare

Den delregionala utvecklingsstrategin ska leda Skaraborg i det regionala utvecklingsarbetet fram till 2030. Arbetet har intensifierats under sista halvåret 2022 och nätverk har startat upp för att skapa genomförandekraft genom samverkan.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Vikten av att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning har på senare tid ökat. En av de stora utmaningarna inom förvaltningen är att attrahera specialistkompetenser och att behålla rätt kompetens.

Arbetsgivare behöver arbeta systematisk, kontinuerligt och långsiktigt med flera delar såsom arbetsmiljö, introduktion, kompetensutveckling och verksamhetsutveckling för att förbättra kvaliteten i verksamheten. Det systematiska arbetet bygger på fortlöpande dialog, tillit och samverkan.

I kommunens medarbetarundersökning som genomfördes i oktober visade förvaltningen ett gott resultat, både jämfört med föregående års medarbetarundersökning 2020 och kommunens övergripande resultat 2022. Resul-

tatet visar att medarbetare upplever sitt arbete meningsfullt och att närmsta chef visar förtroende för dem som medarbetare. Undersökningen visar även att medarbetarna är väl insatta i sitt uppdrag samt att de anser att de har en god arbetsmiljö. Identifierade utvecklingsområden är medarbetares möjlighet till paus och återhämtning.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Utgångsläget för kompetensförsörjning inom kommunledningsförvaltningen skiljer sig från övriga förvaltningar i kommunen. Pensionsavgångarna i riket och i Skara kommer inom kommande år vara stora inom skola, omsorg, kost, lokalvård med flera medan tjänsterna inom kommunledningsförvaltningen inte drabbas på samma sätt. Förvaltningen har förhållandevis unga medarbetare med en medelålder på 44- år, den största delen av medarbetarna befinner sig inom åldersgruppen 41- 50 år. Under perioden 2023-2031 beräknas det ske 10 pensionsavgångar på förvaltningen förutsatt att samtliga arbetar till 68 års ålder. Ekonomiavdelningen är den enhet med flest pensionsavgångar inom de närmaste åren. Inom en femårsperiod beräknas tre medarbetare gå i pension vilket motsvarar 40 procent av de antal anställda inom enheten.

Personalomsättningen för kommunledningsförvaltningen ligger på 8,9 procent, enbart en avgång är kopplat till pensionsavgång och resterande har slutat på egen begäran. Vissa enheter har relativt unga medarbetare och uppfattningen är att det anställts många nyexaminerade som skaffar sig arbetslivserfarenhet och sedan byter arbetsplats. Medelåldern är förhållandevis låg och en viss rörlighet sker av naturliga skäl. Förvaltningen genomförde under första delåret 2022 ett antal organisationsförändringar. De var ett led i att utveckla och behålla medarbetare som därmed fick möjlighet att utvecklas genom att gå vidare till nya tjänster.

Kommunledningsförvaltningen är den förvaltning som har högst andel heltidsanställda. Andelen motsvarar 94,7 procent. De som är deltidsanställda är det på eget önskemål.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Covid-19 har utmanat förvaltningens verksamheter när det gäller arbetsmiljö under en längre tid. Flertalet av förvaltningens medarbetare har haft möjlighet att växelvis arbeta hemifrån. Det har ställt nya krav på dialog och utformning av arbetsplatserna i hemmet för att bidra till en så god arbetsmiljö som möjligt. En riktlinje för distansarbete har tagits fram för att stödja medarbetare och chefer i frågor som kan uppstå kring detta.

Under året har förvaltningen fått en förbättrad rutin för att arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet. Stödmaterial utvecklas kontinuerligt i SAM-modulen (systematiskt arbetsmiljöarbete) i systemet Stratsys. Detta har lett till ett ökat samarbete mellan olika grupper i arbetsmiljöfrågor samt att arbetet med insatser och uppföljning har tydliggjorts.

Rapportering och hantering av arbetsskador, tillbud och riskobservationer i KIA (informationssystem för arbetsmiljö) används i varierad omfattning av förvaltningens medarbetare och chefer. Nya utbildningstillfällen i systemet KIA är planerat under 2023 i syfte att öka användandet.

SJUKFRÅNVARO

Förvaltningens sjukfrånvaro har inte påverkats av pandemin i samma grad som övriga förvaltningar. Möjligheter till distansarbete har gjort att många medarbetare har kunnat fortsätta utföra vissa arbetsuppgifter hemifrån vid lättare förkylningssymptom. Det är fortsatt kvinnor som står för den största delen av sjukfrånvaron och den största delen som är sjuka är medarbetare som är 50 år eller äldre. Ett tvåårigt projekt har påbörjats i kommunen i syfte att minska sjukfrånvaron. Ett inledande arbete med att identifiera och kartlägga vilka medarbetare det rör sig om har påbörjats. Riktade insatser har genomförts vilket lett till att ett flertal medarbetare har återkommit i arbete, studier eller annan insats.

SJUKFRÅNVARO I PROCENT

	2022	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	4,6	5,8	4,5	4,6
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	54,9	69,3	66,1	76,3
Sjukfrånvaro för kvinnor	3,4	7,4	5,7	6.3
Sjukfrånvaro för män	1,6	2,4	1,7	1,0
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	0,9	2,9	2,9	2,3
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	2,0	1,3	1,5	1,4
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	4,4	5,7	6,2	5,8

VERKSAMHET

KOMMUNUTVECKLING

Under 2021 antog regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen en regional utvecklingsstrategi (RUS) för Västra Götaland 2021-2030. Strategin pekar ut riktningen för hur Västra Götaland ska utvecklas fram till 2030.

Under 2022 har en delregional utvecklingsstrategi för Skaraborg (DRUS) tagits fram i samverkan mellan kommunerna och Skaraborgs Kommunalförbund. Den delregionala strategin dockar an till den regionala strategin och pekar på just Skaraborgs utveckling.
De övergripande målen för Skaraborgs utveckling är:

- Skaraborg är synligt i världen och skaraborgarna trivs och utvecklas
- Skaraborg är en industriregion i världsklass där befintliga företag är framgångsrika, nya etablerar sig och dit människor flyttar

- Skaraborg är globalt konkurrenskraftigt genom att möta kompetensbehov för ett arbetsliv i omställning och en värld i förändring

Verkställandet av dessa mål ska leda till att Skaraborg har 300 000 invånare och utgör en arbetsmarknadsregion som är Sveriges fjärde största. Skara kommun påbörjade arbete med en tillväxtstrategi kommer att beskriva på vilket sätt och med vilka ambitionsnivåer Skara bidrar till Skaraborgs och regionens utveckling.

ÖKAD SAMVERKAN

En av de kommunövergripande inriktningarna anger att Skara ska vara en drivande kraft för mer samarbete, såväl mellan kommunens förvaltningar och bolag, med kommuninvånarna, näringslivet samt med andra kommuner.

Samverkan inom V6 utvecklas kontinuerligt och det finns en avsiktsförklaring och en gemensam verksamhetsplan med fokus på ett antal samverkansområden, däribland verksamhetsutveckling med hjälp av digitalisering. Samverkan mellan V6-kommunerna ska framförallt ha ett tydligt driftsperspektiv, det handlar om att bygga gemensamma strukturer kopplat till den dagliga verksamheten. Samverkan sker också med Skaraborgs kommunalförbund där fokus ligger på olika tillväxt- och utvecklingsfrågor. Större strategiska frågor samverkas inom Skaraborgs kommunalförbund och andra regionala/nationella strukturer. Inom Skara kommuns organisation sker ständigt utveckling av samverkan mellan förvaltningarna. En ny ledningsstruktur kopplat till kommundirektörens ledningsgrupp (KDLG) har skapats, där ett antal förvaltningsövergripande operativa ledningsgrupper ansvarar för strategiskt viktiga fokusområden:

- Kompetensförsörjning och arbetsmarknad
- Säkerhet och trygghet
- Tillitbaserad ledning och styrning
- Samverkan barn och unga
- Digitalisering och verksamhetsutveckling
- Tillväxt
- Ekonomi och kvalitet

DIGITALISERING

Inom digitaliseringsområdet har det under 2022 gjorts flera framsteg. En definition av begreppet digitalisering har beslutats inom V6. Det är Swedish Center of Digital Innovation (SCDI) framtagna definition som gäller; ”Digitalisering - En metod för verksamhetsutveckling där digitala lösningar används för automatisering och innovation”. Det strategiskt viktiga pilotprojektet inom systemförvaltning löper på enligt plan och ger hittills önskade svar i projektet. För fortsatt framgångsrikt arbete är det dock avgörande att det avsätts resurser för vidare arbete inom pilotobjekten samt för breddinförande. En lösning som bidrar till att skapa en effektiv och mer digital anställningsprocess är framtagen och implementerad i omsorgsförvaltningen. Den bidrar till kvalitetssäkrad och informationssäker tilldelning av behörigheter i IT-system, förenkling och tidsbesparing för anställande chef samt ökar förutsättningar att nya medarbetare snabbt blir produktiva. Tanken är att denna lösning ska implementeras i fler förvaltningar framöver.

Utveckling av e-tjänster för att förenkla för invånare och effektivisera interna arbetssätt har en fortsatt hög utvecklingstakt och under 2022 utvecklades 21 tjänster. Att vi inom V6 snabbt kan ta fram önskade tjänster blev tydligt när tre tjänster kopplade till kriget i Ukraina togs fram på en dag. Ytterligare en process har automatiserats under 2022, fakturafiler hanteras numera per automatik från ett ”skolsystem” till ekonomisystemet. Dessutom pågår utvecklingsarbete för att tillgodose behovet att månadsvis, på ett automatiserat och visuellt tilltalande sätt, presentera vissa utvalda nyckeltal för chefer inom omsorgen. I dagsläget har kommunen tre automatiserade processer; Överföring av betalfiler, IST gymnasiefilflytt och Debiteringsunderlag.

Kommunen behöver öka kunskapen kring nyttokalkyler och bli bättre på att säkerställa hemtagningen av den förväntade nyttan i utvecklingsprojekt. Ett viktigt steg har tagits i den riktningen då ett egenutvecklat verktyg tagits fram där medarbetare via ett enkelt webbgränssnitt kan skapa nyttokalkyler.

En lösning för säkra meddelanden och säkra videomöten har implementerats vilken kommer att leda mot mer effektfulla arbetssätt. Inom ramen för projektet har även en organisation för systemförvaltning etablerats. Förutom att medarbetare kommer att kunna arbeta mer effektivt skickas även en viktig signal till våra invånare att kommunen är modern och kommunicerar på ett digitalt och säkert sätt.

Kommunsamverkan är viktig för en fortsatt digitalisering. V6-kommunerna har beviljats medel för ett Vinnovaprojekt där Skara kommun är projektägare. Syftet med projektet är att mindre och medelstora kommuner i samverkan lättare ska kunna ta del av den mångfald av möjligheter som digitalisering medför. Projektet, som pågår mellan april 2022 och juni 2024, genomförs i samverkan med forskare från Högskolan i Skövde och förväntningarna att projektet ska bidra till en mer effektfull samverkan inom digitaliseringsområdet är höga.

Det pågår många initiativ där digitalisering bidrar till verksamhetshetsutveckling. Ytterligare ett initiativ som skapar bättre förutsättningar att öka den digitala utvecklingen är den organisationsförändring som genomfördes under sommaren. En ny enhet, Digitalisering och utveckling, har skapats och denna enhet har förstärkts med fler digitaliseringsresurser. Enheten kommer att stötta verksamheterna i digitaliseringsarbetet och bidra till att skapa nytta för våra invånare.

ARBETSMARKNAD OCH SYSSELSÄTTNING

ARBETSMARKNADSARBETET I SKARA

Under 2022 har en kommungemensam samverkansstruktur för arbetsmarknadsfrågor och intern kompetensförsörjning utvecklats. Syftet är att verka för en inkluderande, stärkt och hållbar arbetsmarknad med kommunen som arbetsgivare i fokus. Samverkansstrukturen syftar till att skapa en effektfull organisering, styrning och uppföljning av verkställandet av strategierna för arbetsmarknadsfrågor och kompetensförsörjning. Under 2022 har pilotprojekt kring breddad rekrytering startats upp och det är en av nio strategier enligt SKR för att möta kompetensförsörjningsutmaningen som svensk arbetsmarknad står inför. Samverkan kompetensförsörjning och arbetsmarknad har arbetat fram en struktur som möjliggör för kommunens verksamheter att inkludera nya tjänster inom framförallt äldreomsorgen och barn och utbildning. Tjänsterna både bidrar till utförandet av så kallade servicetjänster samtidigt som det stärker individens ställning på arbetsmarknaden. Arbetet kommer att fortsätta under 2023 och mynna ut i en bemanningsprincip för breddad rekrytering med tillhörande kostnadsbild, rekryteringsprocesser och nya yrkeskategorier.

Under slutet av 2022 påbörjades arbetet med en överenskommelse med arbetsförmedling, som syftar till att förtydliga samverkansformerna mellan kommunen och arbetsförmedlingen med anledning av arbetsförmedlingens reform 2019 - 2022. Överenskommelsen är grundläggande för kommunens arbetsmarknadspolitiska arbete och beräknas vara klar under tidig vår 2023.

Under 2022 påbörjades planeringen för en digital utbildning kring integration och kulturella möten för att stärka mottagarkompetensen i kommunens verksamheter. Utbildningen kommer finnas tillgänglig för alla kommunens medarbetare under ett års tid, med start under våren 2023.

Utifrån strategin för arbetsmarknadsfrågor har också ett antal främjande arbetsmarknadsinsatser genomförts under 2022. I maj genomfördes yrkeslivsmässan JOBB SKARA i syfte att vägleda och inspirera unga, studerande och arbetssökande inför kommande studie- och yrkesval. JOBB SKARA-mässan är ett samarbete mellan utvecklingsenheten, Lärcentrum samt barn och utbildningsförvaltningen. På mässan representerades 150 olika yrkeskategorier av 35 utställare från privat och offentlig sektor. I samband med mässan erbjöds Skaras åttonde och nionde-klassare ”Framtidskoll” genom Ung Företagsamhet, som ett komplement till befintlig studie- och yrkesvägledning.

Under sommaren erbjöds 150 ungdomar feriepraktik i kommunens verksamhet. Handledare för feriepraktikanter erbjöds ett antal träffar för information och dialog kring uppdraget som handledare. Ung drive genomfördes för första gången under sommaren 2022, där ungdomar fick möjlighet att prova på ett sommarjobb som entreprenörer.

Under hösten genomfördes JOBB SKARA-kvällen för första gången, en kväll där 10 företag inom Skaras tillverkningsindustri hade öppet hus i syfte att inspirera unga, studerande och arbetssökande till framtida studie- och yrkesval. JOBB SKARA-kvällen var lyckad enligt utställande företag och besökare och kommer att genomföras igen under 2023.

Utvecklingsledare inom arbetsmarknadsfrågor har under 2022 informerat kommunstyrelsen, omsorgsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt nämnden för service och teknik om strategin för arbetsmarknadsfrågor. Kommunens arbetsgrupp kring näringslivssamverkan har arbetat vidare med att möta upp Skara kommuns företag som önskar stöd i kompetensförsörjningsarbetet. I arbetsgruppen finns representanter från kommunens arbetsmarknadsenhet, vuxenutbildning, utvecklingsenhet samt arbetsförmedlingens företagsrådgivare. Under året har kommunens arbetsmarknadsenhet haft dialog och samarbete med ett trettiotal företag och organisationer i Skara.

ARBETSLÖSHETSUTVECKLINGEN I SKARA JÄMFÖRT MED REGION OCH RIKE

På grund av den höga efterfrågan på kompetens har arbetsmarknaden i Skara och i övriga Sverige återhämtat sig snabbare från pandemins effekter än vad som tidigare prognostiserat. I december 2022 var andelen inskrivna arbetslösa (16-64 år) i Skara 6,0 procent vilket är en minskning med 0,7 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. I december 2022 var arbetslösheten i Västra Götalandsregionen 5.9 procent och arbetslösheten i riket 6,6 procent. I december 2022 var andelen inskrivna arbetslösa unga (18 - 24 år) i Skara 5,7 procent vilket är en minskning med 0,7 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. Motsvarande andel i Västra Götalandsregionen var 6,9 procent vilket är en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. Motsvarande andel för riket var i december 2022 8,1 procent vilket är en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. I december 2022 var andelen inskrivna arbetslösa utrikesfödda i Skara 16,0 procent vilket är en minskning med 1,9 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. Motsvarande andel för Västra Götalandsregionen var 14,9 procent och för riket 16,5 procent. Detta är en minskning med 1,7 respektive 1,3 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021. I december 2022 var andelen långtidsarbetslösa (6 månader eller längre) 2,2 procent vilket är en minskning med 1,0 procentenheter jämfört med samma tidpunkt 2021.

NÄRINGSLIV

I Skara ska det vara enkelt att starta och driva företag, det ska finnas ett bra utbud av kreativa mötesplatser där företagsamma människor kan mötas. Skara kommun erbjuder flera forum för dialog, nätverkande och kunskapsöverföring och utvecklar detta löpande.

Skara har ett brett näringsliv med mer än 2500 registrerade företag varav 690 har en eller flera anställda. Handel, logistik, transporter, tillverkningsindustri, gröna näringar, kultur och besöksnäring är viktiga branscher för Ska-

ra. Näringslivsåret 2022 var liksom 2021 starkt präglat av pandemin men också av nya kriser. Efter Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022 har näringslivet mött utmaningar som råvarubrist, ökade elkostnader och hög inflation. Under 2022 skedde endast en konkurs i Skara, jämfört med två stycken under 2021. Det finns en generell avvaktan och återhållsamhet då konsekvenserna inte slagit igenom fullt ut i näringslivet och 2023 spås bli tufft för näringslivet. Trots detta syns fortfarande nyetableringar och nybyggnationer i Skara och troligtvis kommer effekter av kriserna att synas först längre fram i Skara kommun.

Skara kommun använder tre verktyg för att mäta företagens syn på dialog, service och tillgänglighet. Det är SKR:s Löpande insikt, Svenskt näringslivs företagsklimat och Fastighetsföretagarnas undersökning, se under rubrik 1.1.4.1

I Skara är kreativitet och entreprenörskap givna inslag i vardagen – i alla åldrar. Ung företagsamhet och nyföretagande är ett prioriterat område och kommunen samarbetar med Nyföretagarcentrum. I Skara har antalet nystartade företag ökat med 34,3 procent att jämföra med riket som minskat med -5,87 procent vid den senaste mätningen från Nyföretagarbarometern. Totalt har 90 företag startat (2021: 67). Även i år erbjöds unga mellan 15-18 år att driva företag under sommaren via konceptet Ung Drive. Ung Företagsamhet motiverar eleverna att använda sina skolkunskaper i ett verkligt sammanhang. Flera priser gick återigen till Skara på den årliga UF-mässan, bland annat Årets UF-företag i Skaraborg.

Under 2022 har Skara aktivt deltagit i flera projekt och sammanhang kopplat till Skaraborgs tillväxtarbete. Det innefattar en omställning som är en följd av att Skaraborg i samverkan positionerat sig och arbetat proaktivt med etableringar och tillväxtfrågor. Med flera kommande etableringar är prioriterade arbetsområden kompetensbehov, energiförsörjning, attrahera för inflyttning och skapa attraktiva boendealternativ.

Arbetet fortsätter med att stärka de gröna näringarna innebär att ta vara på det kunskapskluster med forskning och branscher i och kring Skara. Förstudieprojektet GIP Skara som avslutades 2022, går nu vidare i en ny fas där arbetet handlar om planering och etablering av en innovationsnod i Skara.

INFORMATION OCH TILLGÄNGLIGHET SOM MÖJLIGGÖR DELAKTIGHET

DEMOKRATI – DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Under 2022 har det varit ett stort fokus på de demokratiska processerna i kommunen. Under april anordnades en demokrativecka med utställning, föreläsning om politiskt styrd organisation och en Ung i Skara-dag. Ung i Skaradagen var ett tillfälle för kommunens beslutsfattare att kompetensutveckla sig inom barnkonventionen och planera åtgärder för att implementera denna lag. Under samma dag genomfördes en aktivitetskväll där föreningar, näringsliv och kommunen tillsammans visade vilket utbud som finns i kommunen för unga. Där fanns även flera möjligheter till dialog med unga gällande vad Skara behöver utveckla utifrån ett ungdomsperspektiv.

2022 var även ett valår och det kräver stora resurser från kommunledningsförvaltningens personal. Ett tydligt fokus på valen i år var säkerhet och att arbeta mot desinformation. I samband med förtidsröstningen ordnande kommunen både en utställning om demokratins historia och Skara kommuns översiktsplan. Det blev flera tillfällen för dialog och för att skapa större delaktighet genomfördes dessa både digitalt och fysiskt.

Kommunledningsförvaltningen började under 2022 även se över hur de kommunala råden kan nyttjas mer effektfullt för att skapa större delaktighet och inflytande i de kommunala beslutsprocesserna.

BOENDE

Bostadsmarknaden i Sverige har efter flera år med uppgång bromsat in under år 2022. För Skaras del har någon större avmattning av bostadsmarknaden ännu inte märkts av. Antal försäljningar år 2022 av både bostadsrätter och enbostadshus är liknande med år 2021. För bostadsrätter går det även urskilja att priserna ökar jämfört med föregående år enligt Svensk Mäklarstatistik. Även antal privatpersoner som står i kommunens tomtkö är i princip lika många som föregående år.

Under 2022 färdigställdes 45 nya bostadslägenheter (nybyggnad av bostadshus och lägenheter i redan befintliga byggnader), vilket är mer än föregående år. 32 av de färdigställda bostadslägenheterna utgör omställning av lokaler i befintliga byggnader till bostadslägenheter varav 24 stycken av dessa är studentlägenheter.

I Sörskogen Norra Etapp 2 har exploateringsfastigheterna Svängen 3 och Lunden 2 sålts till exploatörer. Utöver det har 4 tomter sålts till privatpersoner i tomtkön inom exploateringsområdet. Inom projektet Kastanjen-Lönnen har fastigheten Lönnen 12 sålts till exploatör efter att bygglov vunnit laga kraft.

I slutet av år 2022 pågår sex olika bostadsprojekt i Skara som innefattar ca 140 hyresrätter och ca 40 bostadsrätter/äganderätter. Utöver dessa uppförs 115 boendeplatser på det nya särskilda boendet Teglagården.

Utöver översiktsplanen pågår arbete med framtagande av 12 stycken detaljplaner för bostäder. Inga detaljplaner för bostäder har antagits under året då framtagandet av översiktsplanen har tagit stora resurser från planenheten. Kommunikationsinsatser för att marknadsföra Skara som en attraktiv boendeort har skett genom exempelvis stadsdelsbeskrivningar, inlägg på sociala medier och uppdatering av kommunens hemsida.

INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER

Infrastruktursatsningar är en central strategisk fråga för en fortsatt regional utveckling och för att Skaraborg ska bli ett lokalt arbetsmarknadsområde. Det arbete och den samverkan som etablerats på strategisk nivå i Skaraborg

är en stark framgångsfaktor för Skara och Skaraborgs utveckling. Bland annat har etableringen av batterifabriken i Mariestad satt ett nationellt och även internationellt fokus på Skaraborgs styrkor och läge. Skara kommuns strategiska läge mitt i Skaraborg är gynnsamt för kommunens fortsatta utveckling. Kapacitetsbristen på västra stambanan är en viktig fråga både för att man ska kunna utnyttja Skaraborgs strategiska läge men också kopplat till behovet av att frakta mer gods på järnväg för ökad hållbarhet och minskad klimatpåverkan. En annan utmaning är att medel för underhåll till det mindre vägnätet på landsbygden minskar. De fortsatta satsningar som Julakoncernen och Falköpings kommun gör vid dryporten i Falköping är starkt pådrivande för hållbarhetsarbetet.

Utbyggnaden av E20 fortsätter och byggstart av etapp Axvall – Varnhem på väg 49 är planerad till vintern 2023/2024. I regional plan finns också nästa etapp på väg 49, Varnhem – Storekullen.

En fortsatt utveckling av kollektivtrafiken och mobiliteten möjliggör ett mer hållbart resande. Skara är placerat utmed det mest turtäta kollektivtrafikstråket i Skaraborg. Det tillsammans med kommunens fördelaktiga geografiska läge gynnar både näringslivet och möjligheten att attrahera nya kommuninvånare. Att synliggöra och marknadsföra Skara kommun för etableringar och boende är viktiga faktorer för att vi ska gå i riktning med kommunens befolkningsmål.

Västtrafiks nuvarande avtalsperiod för all busstrafik i Skaraborg sträcker sig till juni 2024. En förstudie är genomförd och upphandlingen påbörjades men har avbrutits. Det finns i nuläget inga besked om hur och när arbetet fortsätter. Förstudien slog fast en avveckling av stadsbusstrafiken i Skara tätort. I dialogen med Västtrafik har Skara kommun lyft ett gott exempel från Säffle kommun med en utvecklad anropsstyrd stadsbusstrafik som visat positiva resultat. En ökad flexibilitet för var resenärerna kan kliva av och på bussen samt digital beställning av resan visar på att man lyckats vända sig till en bred allmänhet.

Västra Götalandsregionen har en pågående utredning som rör översyn av erbjudanden till seniorer. Arbetet innefattar åldersgränser, geografiska gränser och kommunernas kostnader. Under februari 2023 kommer kommunerna få ta del av den nya beräkningsmodellen. Ett nytt upplägg ska enligt tidsplanen införas 2024.

För att möjliggöra ökad hållbarhet sker fortsatta satsningar på utbyggnad av gång- och cykelvägar, parkeringsstrategins genomförande, laddinfrastruktur och fler mobilitetstjänster. Olika mobilitetsprojekt så som Smart-projektet, Kom Iland, och Skara Skyddsängel är testarenor för att hitta fungerande lösningar. För att öka det hållbara resandet behövs fler beteendepåverkande insatser. Att kommunicera och skapa delaktighet för de insatser som genomförs blir allt viktigare.

GESTALTNING OCH TRYGGHETSSKAPANDE ÅTGÄRDER

Trygghetsperspektivet genomsyrar i stort sett alla insatser i kommunen. Det är många faktorer som påverkar den upplevda tryggheten. Därför krävs det konkreta åtgärder, ökad samverkan, dialog och kommunikation. Under året har åtgärder genomförts inom prioriterade områden som ska bidra till att Skara ska upplevas som en trygg plats.

Skara kommun har ett brottsförebyggande råd (BRÅ) med representanter från Samhällsskydd mellersta Skaraborg, Skara kommuns förvaltningar, förtroendevalda, Polisen och folkhälsorådet. Brottsförebyggande rådet arbetar för att stärka tryggheten i Skara genom samverkan och delaktighet från invånare genom medborgardialog. Uppdragen genomsyras av det gemensamma ansvaret i frågor som berör olika verksamheter inom kommunen men även tillsammans med Västra Götalandsregionen, polisen och Samhällsskydd Mellersta Skaraborg (SMS).

Under året har det genomförts trygghetsskapande åtgärder såsom nattvandringar och mätning av narkotika i avloppsvattnet i Skara kommun. Det förebyggande arbetet för ungdomar har stärkts genom samverkansformen SSPF- Samverkan Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid. Arbetet i EST- effektiv samverkan för trygghet fortgår. Arbetet innebär att incidenter och skadegörelse rapporteras till en säkerhetssamordnare. Den nationella kampanjen ”En vecka fri från våld” har uppmärksammats i Skara. Det är en kampanj för att synliggöra relationsvåld.

Dialoginsatser med både invånare, fastighetsägare och näringsliv har genomförts kring pågående projekt i stadskärnan, ansvar och samarbetsformer. Det sistnämnda i samverkansprojektet Purple Flag. Samverkansprojektet Purple Flag syftar till att stärka trygghet och attraktivitet i stadskärnan under kvällstid. Under året har en nulägesanalys gjorts och en handlingsplan tagits fram. Under 2023 kommer Skara stad genomgå en certifiering inom projektet. Uppfattningen bland involverade parter är att engagemang och samverkan kring frågorna i Skara är bra men det finns förbättringspotential. Det viktiga är att fortsatt skapa en bred delaktighet och samverkan så att framtagna åtgärder i handlingsplanen genomförs.

SKARA KOMMUN SOM ARBETSGIVARE

Kompetensförsörjningsfrågan för Skara kommun som arbetsgivare handlar till stor del om brist på personal inom flera yrkeskategorier. Det är ett problem som kommer att fortgå och öka i och med stora pensionsavgångar. Utmaningen möts genom att arbeta med olika insatser på flera sätt. En avgörande faktor är få fler av våra befintliga medarbetare att arbeta heltid och kvarstå längre i arbetslivet. Detta förutsätter också att sjukfrånvaron sjunker och att verksamheten ställer om och hittar nya lösningar på arbetssätt och bemanning. Under 2022 har arbetet med att öka andelen heltidsanställda fortsatt i verksamheterna och resultatet visar en ökning på med 3,2 procentenheter. Under 2022 inleddes projektet Hållbart yrkesliv 2.0 i syfte att sänka sjukfrånvaron. Projektet innefattar insatser inom

Trygghetskameror monterades på Stationsområdet

Två digitalskyltar för evenemang sattes upp vid infarterna till Skara

rehabilitering, hälsa och omställning. Projektets insatser har gett positiva effekter då andelen långtidssjukskrivna minskat från 43,2 procent 2021 till 39,1 procent 2022.

En bemanningscontroller tillsattes under hösten för att stödja strategisk planering av bemanningsprocessen och budget kring bemanningsfrågor. Arbetet med en ny bemanningsorganisation är uppstartat och ett pågående arbete inom omsorgsförvaltningen. Den långsiktiga planen är att utveckla en kommungemensam bemanningsorganisation för att stödja de förvaltningar som har ett högre tryck på bemanningsfrågor.

Under året tillsattes den vakanta tjänsten på HR-enheten med inriktning på kompetensförsörjning. Under hösten har arbetet för den nya tjänsten handlat om att få igång det systematiska arbetet med kompetensförsörjning inom förvaltningarna.

Under 2022 arbetades en samverkansstruktur fram. Syftet var att omfamna strategierna för kompetensförsörjning och arbetsmarknadsfrågor som båda handlar om stärka kompetensförsörjning ur ett helhetsperspektiv. Varken kompetensförsörjning eller arbetsmarknad ligger hos någon enskild verksamhet eller funktion utan är en gemensam fråga för hela kommunen. Det är en relativt stor grupp av de arbetslösa som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden, trots kompetensbrist i många yrkeskategorier. Att ta vara på hela arbetsmarknadens arbetskraft är en viktig fråga för den enskilde och för hela samhället. Insatser för detta är ett pågående arbete som innebär att hitta lösningar där individer som idag står längre från arbetsmarknaden ska ges möjlighet och förutsättningar att bidra i både välfärdens och näringslivets verksamheter. Det handlar också om att attrahera de unga till välfärdsjobben, vilket är ett arbete som genomsyrat de flesta förvaltningarna under 2022. Ferieanställningar som tidigare enbart skett under sommaren har utökats och det har skapats möjligheter för ungdomar att arbeta även andra delar under året på denna anställning. Kommunövergripande har HR- och kommunikationsenheten genomfört en översyn av rekryteringsannonser och utvecklat standardtexter, mallar och stöd kopplat till det.

TURISM OCH BESÖKSNÄRING

Under 2022 har besöksnäringen i Skara kommun utvecklats positivt med besökssiffror som har hållit en hög nivå under hela året. Den första turistsäsongen startade med transäsongen som lockade ca 150 000 besökare. För att erbjuda ett programutbud och gott värdskap under transäsongen samverkar Skara kommun med flera aktörer under namnet Visit Hornborgasjön. Där ingår Skara-, Skövde- och Falköpings kommun samt Länsstyrelsen och ett antal fågelklubbar. För att bidra till att sprida ut besöken under transäsongen presenteras en så kallad trangraf via digitala kanaler. Den visar vilka datum det är flest och minst besökare. Under sommarsäsongen har hotellen har visat på en hög beläggningsgrad. Det visar att våra besöksanledningar generar effekter inom besöksnäringen och skapar arbetstillfällen.

Skara kommun har varit sammankallande i det lokala nätverket för vandringsleder och även samverkat kommunöverskridande. Under 2022 har arbetet med att ta fram digitala ledbeskrivningar och vandringskartor för kommunens vandringsleder fortsatt och material har färdigställts för samtliga leder i Vandra i Valle. I varje ledbeskrivning ingår information om hur man lättast tar sig till start- och mål med buss och cykel. Det i syfte för att inspirera besökare att använda mer hållbara transportmöjligheter. Ett arbete har påbörjats med att kvalitetssäkra vandringslederna till en nationell standard. Syftet är att kunna erbjuda trygga och säkra naturupplevelser med tydlig information. Det innefattar åtgärder som bro- och spångbygge, tydliga och hållbara markeringar utmed lederna samt digitala informationen som kartor och ledbeskrivningar.

Under året kom nya digitala infartskyltar på plats och dessa har underhållits och fyllts med aktuella och attraktiva evenemang. Vidare har arbetet med att skapa attraktiva paket i samarbete med det lokala näringslivet varit lyckosamt. Skara kommun och flera Skaraföretag är delaktiga i det regionala initiativet Hållbarhetsklivet. Det är Västsveriges samlade initiativ till en hållbar turistnäring.

Utvecklingsarbetet i Varnhem sker genom samverkan med lokalsamhället, det lokala föreningslivet och näringslivet. Flera insatser har genomförts vid besöksmålet i Varnhem med några nya boulebanor, ny dahliarabatt, tillkomst av offentliga toaletter samt renovering av lokalen för pizzeria och Infopoint. Tillgängligheten vid Klostersjön har förbättrats genom hårdgjorda grusgångar och sittplatser. Vandrarhemmet har fått en ny ägare och det planeras för en gårdsbutik. Under hösten spelades ett programavsnitt in i Varnhem som kommer att sändas 2023 i tv-programmet Sveriges Historia på SVT.

Efter ett antal år av planering och arbetsinsatser blev Skara en av orterna som blivit (av UNESCO) godkänd som global geopark: Platåbergens Geopark.

Marknadsföringsinsatser har genomförts för att stärka intresset för Skara kommun som en attraktiv ort för att besöka och leva i. Detta genom aktivt arbete med hemsida, kampanjer, tryckt material och flera digitala kanaler under namnet Upplev Skara.

FRAMTID OCH UTVECKLING

KOMMUNUTVECKLING

Regionfullmäktige antog i februari 2021 en ny regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland för perioden 2021-2030. Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi för det gemensamma regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Strategin tar sin utgångspunkt i de stora samhällsutmaningarna och behovet av att ställa om mot ett mer hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Det behövs innovativa lösningar, tvärsektoriella angreppssätt och en konsekvent integrering av de tre hållbarhetsdimensionerna, ekonomiska, sociala och miljömässiga, i allt utvecklingsarbete.

Skaraborgs kommunalförbund har rollen att samordna genomförandet av utvecklingsstrategin för Västra Götaland i Skaraborg och en delregional utvecklingsstrategi för Skaraborg har tagits fram under 2022. Denna presenterades vid Skara kommuns utvecklingskonferens i januari 2023 och utgör ett underlag för kommunens strategi- och budgetarbete framåt.

Både regional och delregional utvecklingsstrategi är underlag för arbetet med att ta fram en reviderad vision för Skara kommun från och med år 2025 till 2035. Revideringen av vision för Skara kommun påbörjades under 2022 och tidsplanen anger att i november 2023 ska förslaget presenteras för kommunfullmäktige.

ÖKAD SAMVERKAN

Samverkan lokalt, regionalt och nationellt utvecklas och utökas kontinuerligt. Genom samverkan kan delaktigheten öka på lokal nivå. V6-samarbetet stärks med hjälp av gemensam verksamhetsplan med digitalisering som gemensamt fokus.

Det arbete som påbörjades under 2021 där arbetssätten inom V6 avseende digitalisering förändrades och effektiviserades behöver fortsätta under kommande år. Ett samarbete har inletts med Högskolan i Skövde för att ta stöd i forskning i att hitta de smartaste och mest innovativa arbetssätten.

Inom Skara kommun som organisation pågår en utvecklingsprocess för ökad samverkan mellan organisationens stödfunktioner. Syftet är att tydliggöra grunduppdrag och roller och utveckla än mer effektfulla stödfunktioner. Då krävs samordning mellan enheterna inom kommunledningsförvaltningens men också mellan förvaltningarna. Ett arbete som påbörjas under 2022 är att identifiera och dokumentera kommunledningsförvaltningens övergripande processer. Ett ledarprogram med fokus på tillitsbaserat ledarskap kommer att genomföras för samtliga chefer i Skara kommun med start 2022. Parallellt med ledarprogrammet kommer även stödfunktionerna involveras i tillitsbaserat ledarskap. Under 2023 fortsätter arbetet med att utveckla organisationens stödfunktioner. Dialog kommer att ske med chefer och stödfunktioner om förväntningar på varandra och utvecklade arbetssätt, allt för att nå en så effektfull organisation som möjligt.

DIGITALISERING

Skara kommun har fortsatt sin utveckling under 2022 inom digitaliseringsområdet och har fastställt SCDI:s definition ”Digitalisering - en metod för verksamhetsutveckling där digitala lösningar används för automatisering och innovation”. Många initiativ pågår där digitalisering bidrar till verksamhetshetsutveckling för att förenkla för invånare och samtidigt effektivisera interna arbetssätt.

Skara har gått med i Addas kompetensforum för digital mognad eftersom organisationen behöver öka den digitala mognaden för att bättre kunna dra nytta av digitaliseringens möjligheter. Under året kommer flera utbildningar att genomföras inom exempelvis nyttorealisering, innovation och kompetensförsörjning. Förhoppningen är att detta blir ett led i att öka den digitala mognaden genom att göra fler delaktiga, höja kompetensen och skapa ett gemensamt språk kring verksamhetsutveckling.

Samverkan är avgörande för att vi ska kunna klara av framtidens välfärdsutmaning och det pågår samverkan på många olika sätt inom V6. Projektet VDT-22 kommer att hjälpa oss att hitta nya och förbättrade samverkansformer framöver där forskare på Högskolan i Skövde är en viktig projektpartner.

AI, artificiell intelligens, har redan börjat användas i andra kommuner. Den AI-baserade chatboten ”Chat GPT” kan generera text på ett helt nytt sätt och håller på att rita om kartan för hur undervisning och prov kan bedrivas. Det finns exempel på kommuner som tar hjälp av AI för bedömning av orosanmälningar och för att prognostisera vårdbehov. Skara behöver lära sig mer om detta ämne för att kunna dra nytta av det i verksamheterna.

Öppna data och Internet of Things (IoT) är andra områden som det finns stor potential i. Genom att arbeta med öppna data och publicera datamängder skapas förutsättningar att arbeta med artificiell intelligens.

systematisera och skapa tydlighet gällande former för delaktighet och inflytande. Kommunledningsförvaltningen har tagit ett helhetsgrepp kring synpunktshantering i kommunen och kommer att implementera detta i samband med invigningen av kontaktcenter i maj 2023. Kontaktcenter är vägen in till kommunen och kommer hantera fler av de vanligaste frågorna och på så sätt ge invånare och andra intressenter snabbare återkoppling på sina ärenden. Genom ökad transparens och mer effektfull kommunal organisation skapas även förutsättningar för ökad delaktighet hos kommunens invånare, förening- och näringsliv.

De kommunala råden under kommunstyrelsen kommer få en tydligare roll i remissförfaranden genom fler dialogtillfällen. Under 2023 samlas administrationen av råden centralt under kanslienheten med målsättningen att de ska få tillträde till fler kommunövergripande frågor.

BOENDE

Efter flera år av uppgång sker nu en avmattning av bostadsmarknaden både i Sverige och i Skara kommun. Ökande energi- och räntekostnader i kombination med en stigande inflation medför att hushållens köpkraft försvagas vilket i sin tur leder till ett minskat bostadsbyggande. Ökade materialkostnader har medfört att alla typer av nya bostäder blivit dyrare att producera. Samtidigt har det statliga investeringsstödet för hyresrätter försvunnit och då har lönsamheten minskat för dessa typer av projekt. Exploatörer kommer få svårare att genomföra sina projekt i en sviktande bostadsmarknad med högre bostadspriser och minskad köpkraft hos hushållen. För att minska boendekostnaden är det troligt att en del hushåll byter till en billigare bostad vilket leder till ett stigande intresse för mindre bostäder och hyresrätter i äldre bestånd medan större bostäder får en minskad efterfrågan. Dessa faktorer påverkar efterfrågan på nya villatomter och bostadsrätter negativt men kan också frigöra befintliga enbostadshus i kommunen för de som fortfarande har köpkraft och ett behov av en större bostad.

Fokus under det kommande året kommer vara på att få de pågående projekten genomförda. Under 2023 förväntas två större byggprojekt, Stinsen och Teglagården bli färdigställda. Eftersom det inte förväntas antas några nya detaljplaner för bostäder under första delen av året kommer nya projekt initieras som tidigast i slutet av året.

Under våren 2023 förväntas även ny översiktsplan för Skara kommun att antas. Med en antagen översiktsplan kommer arbetet med att förvärva strategisk mark utifrån översiktsplanen att intensifieras.

Arbetet med att bli en mer attraktiv boendeort kommer att fortgå dels för de som redan bor i kommunen men även för de som är intresserade av att bosätta sig här. Med en bostadsmarknad på nedgång blir det än mer viktigt att satsa på rätt typer av bebyggelse och lägen som passar till rätt målgrupper. Det gäller också att tillskapa tomter i attraktiva områden på flera platser i Skaras olika tätorter för att kunna attrahera en bredare målgrupp med olika behov och önskemål.

INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER

Infrastruktursatsningar är en avgörande strategisk fråga för en fortsatt regional utveckling och för att Skaraborg ska bli ett lokalt arbetsmarknadsområde. Det arbete och den enighet som råder på strategisk nivå i Skaraborg är en stark framgångsfaktor för Skara och Skaraborgs utveckling.

Bland annat har etableringen av batterifabriken i Mariestad satt ett nationellt och även internationellt fokus på Skaraborgs styrkor och läge. Skara kommuns strategiska läge mitt i Skaraborg är gynnsamt för kommunens fortsatta utveckling. Att synliggöra och marknadsföra Skara kommun för etableringar och boende är viktiga faktorer för att vi ska gå i riktning med kommunens befolkningsmål.

Utbyggnaden av E20 fortsätter och byggstart av etapp Axvall – Varnhem på väg 49 är planerad till vintern 2023/2024. I regional plan finns också nästa etapp på väg 49, Varnhem – Storekullen. Kapacitetsbristen på västra stambanan är en viktig fråga både för att man ska kunna utnyttja Skaraborgs strategiska läge men också kopplat till behovet av att frakta mer gods på järnväg för ökad hållbarhet och minska klimatpåverkan. De fortsatta satsningar som Julakoncernen och Falköpings kommun gör vid dryporten i Falköping är starkt pådrivande för hållbarhetsarbetet. En annan utmaning är att medel för underhåll till det mindre vägnätet på landsbygden minskar.

En fortsatt utveckling av kollektivtrafiken och mobiliteten möjliggör ett mer hållbart resande. Skara är placerat utmed det mest turtäta kollektivtrafikstråket i Skaraborg vilket tillsammans med kommunens fördelaktiga geografiska läge gynnar både näringslivet och möjligheten att attrahera nya kommuninvånare.

Västtrafik nuvarande avtalsperiod för all busstrafik i Skaraborg sträcker sig till juni 2024. En förstudie är genomförd och upphandlingen påbörjades men har avbrutits. Senaste informationen är att upphandlingen ska publiceras på nytt i början av maj 2023. Utvärdering sker under hösten 2023 och tilldelning i slutet av året. Trafikstart i mitten/slutet av 2025. Förstudien slog fast en avveckling av stadsbusstrafiken i Skara tätort. I dialogen med Västtrafik har Skara kommun lyft ett gott exempel från Säffle kommun med en utvecklad anropsstyrd stadsbusstrafik som visat positiva resultat. En ökad flexibilitet för var resenärerna kan kliva av och på bussen samt digital beställning av resan visar på att man lyckats vända sig till en bred allmänhet.

Västra Götalandsregionen har en pågående utredning som rör översyn av erbjudanden till seniorer. Arbetet innefattar åldersgränser, geografiska gränser och kommunernas kostnader. Under februari 2023 kommer kommunerna få ta del av den nya beräkningsmodellen. Ett nytt upplägg ska införas enligt tidsplanen 2024.

För att möjliggöra ökad hållbarhet sker fortsatta satsningar på utbyggnad av gång- och cykelvägar, parkeringsstrategins genomförande, laddinfrastruktur och fler mobilitetstjänster. Olika mobilitetsprojekt så som Smart-projektet, Kom Iland, och Skyddsängel är testarenor för att hitta

Tillväxt. Kommunikation om tillväxt och Skara som en attraktiv plats att leva och bo.

Elkris. Klimat- och energirådgivningen hade fullt upp med att möta förfrågningar från invånare, organisationer och företag. Skara kommun beslutade att minska sin egen elanvändning med 5 %.

Tillväxt. Nyrekryteringar på Plan- och byggenheterna för att möta behoven av nya detaljplaner och bygglov.

Innovation. Forskningsprojektet Skara Skyddsängel gjorde tester med hjälp av VR-teknik för att simulera hur drönare kan lysa upp cykelvägar på landet den mörka årstiden.

ARBETSMARKNAD OCH SYSSELSÄTTNING

Många individer står utan arbete samtidigt som kompetensförsörjningen är en av Sveriges och Skaras största utmaningar. Möjligheterna att ta sig in på arbetsmarknaden blir dessutom svårare när fler så kallade ingångsjobb försvinner i och med arbetsmarknadens utveckling. Det råder konkurrens om ingångsjobben samtidigt som det råder konkurrens om arbetskraften. Behovet av fler medarbetare ökar i takt med den växande efterfrågan på välfärd som sker till följd av ökad andel åldrande befolkning. Det förutsätter samarbete och gemensamma insatser på både kort och lång sikt för att utveckla Skaras attraktionskraft som arbetsgivare, boendeort och geografiskt område. Tillgång till medarbetare med rätt kompetens är en förutsättning för både näringslivets och kommunens möjlighet att växa, utvecklas och skapa hållbar tillväxt och social hållbarhet.

Skara kommun arbetar utifrån den strategi för arbetsmarknadsfrågor som kommunfullmäktige antog i oktober 2021. Flera samverkansaktiviteter har påbörjats under 2022 i syfte att nå de strategiska inriktningarna. Det är av vikt att arbetet fortsätter ur främjande, förebyggande och åtgärdande perspektiv, så som anges i strategin. Det operativa samverkansarbetet har också kommit att innefatta kommunens kompetensförsörjningsarbete eftersom detta är nära sammankopplat med uppdraget att få fler invånare i arbete eller studier. Arbetsmarknadsarbetet kräver samverkan både inom kommunen och med externa parter. Att bredda rekryteringen för kommunen som arbetsgivare, utöka kompetensutvecklande insatser, underlätta ungas inträde på arbetsmarknaden och skapa förutsättningar för arbetsgivarna att vara delaktiga är ett kontinuerligt arbete som behöver systematiseras och utvecklas och inte ses som tidsbegränsade insatser. Arbetet behöver också anpassas utifrån arbetsmarknadens utveckling och bör hanteras inom den samverkansstruktur som utvecklats under 2022, Samverkan arbetsmarknad och kompetensförsörjning.

ARBETSMARKNADENS UTVECKLING OCH UTMANINGAR

På grund av den höga efterfrågan på kompetens har arbetsmarknaden i Skara och i övriga Sverige återhämtat sig snabbare från pandemins effekter än vad som tidigare prognostiserat. Samtidigt som långtidsarbetslösheten kvarstår ökar kompetensbristen på en arbetsmarknad som förändras i snabb takt. Detta innebär stora utmaningar för kompetensförsörjningen både i privat- och offentlig sektor och konkurrensen om kompetensen ökar både inom och mellan sektorerna. Etableringen av batterifabriken i Mariestad kommer att skapa arbetstillfällen och sannolikt också innebära att utmaningen kring kompetensförsörjningen intensifieras ytterligare.

Med anledning av lågkonjunkturen bedöms arbetslösheten stiga under 2023 och första halvåret 2024 för att sedan minska igen. Det är i huvudsak branscher kopplat till hushållskonsumtion som kommer att påverkas initialt, exempelvis restaurang och handel. Detta är också branscher som många gånger erhåller förstagångsarbeten på svensk arbetsmarknad vilket innebär att de individer med svagare anknytning på arbetsmarknaden kommer att drabbas av arbetslöshet först, det vill säga ungdomar och personer som saknar gymnasial utbildning. Samtidigt bedöms personalbristen i många branscher bestå och i vissa fall intensifieras, bland annat inom vård och omsorg, barn och utbildning samt fordons- och industriteknik. Detta på grund av pensionsavgångar, en växande befolkning och att för få utbildas inom dessa områden.

Ett bland flera sätt att möta kompetensförsörjningsutmaningen är att minska gapet mellan arbetsmarknadens krav och kompetensen hos dem som står utan arbete. Bland annat finns behov av att bredda rekryteringen genom att utveckla metoder att inkludera fler yrkeskategorier på arbetsplatserna. Att differentiera arbetsuppgifter och ta tillvara på och utveckla individers kompetens är ett ytterligare sätt. Detta arbetar Skara kommun och flera andra kommuner med redan idag och arbetet behöver fortsätta utvecklas och kontinuerligt följa utvecklingen på arbetsmarknaden och den lagstiftning som styr arbetsmarknad- och kompetensförsörjningsarbete. I detta arbete kan Skara kommun som arbetsgivare vara en föregångare som också bidrar till näringslivets utveckling. Dialog mellan barn och utbildningsförvaltningen och kommunledningsförvaltning om kommunens SSA-arbete (Samverkan skola arbetsliv) har pågått och behöver utvecklas under 2023 för att skapa förutsättningar för mer effektfull samverkan mellan skola och arbetsliv i syfte att främja ungas inträde på arbetsmarknaden.

NÄRINGSLIV

Under 2023 fortsätter Skara att delta aktivt i flera projekt och sammanhang kopplat till den tillväxtresa Skaraborg är inne i. Omställningen är en följd av att Skaraborg i samverkan positionerat sig och arbetat proaktivt med etableringar och tillväxt. Flera stora etableringar är nu på gång och arbetet med att lösa t.ex. kompetensbehov, energiförsörjning, attrahera inflyttare och skapa attraktiva boendealternativ är prioriterade.

En attraktiv stadskärna, gestaltade livsmiljöer i Skaras alla tätorter och investeringar som skapar trygghet och attraktivitet stärker befintlig verksamheter, lockar nya etableringar och attraherar inflyttning och bidrar till Skaras tillväxt.

Arbetet med att stärka de gröna näringarna och ta vara på det kunskapskluster, forskning och de branschnära verksamheterna i och runt Skara fortsätter. Förstudieprojektet GIP Skara som avslutades 2022, går nu vidare i en ny fas där planering och etablering av en betydande innovationsnod i Skara är syftet.

INFORMATION OCH TILLGÄNGLIGHET SOM MÖJLIGGÖR DELAKTIGHET

Efter några år av satsningar på ökad medvetenhet kring de demokratiska processerna, både inom den kommunala organisationen och externt, ligger nu fokus på att

fungerande lösningar. För att öka det hållbara resandet så behövs fler beteendepåverkande insatser. Att kommunicera och skapa delaktighet för de insatser som genomförs blir allt viktigare.

GESTALTNING OCH TRYGGHETSSKAPANDE ÅTGÄRDER

Ett fortsatt tydligt fokus på trygghet och attraktivitet är avgörande för att öka den upplevda tryggheten och öka stoltheten, något som tydligt uttrycks i de politiska målen. En bred samverkan både internt och externt pågår för att öka den upplevda tryggheten.

Trygghetsmätningar såsom SCB:s medborgarundersökning, Brottsförebyggande rådets årliga medborgardialog och LUPP-enkäten är några av de underlag som kontinuerligt analyseras och ligger till grund till förbättringsförslag för ökad upplevd trygghet. Även arbetet med EST- effektiv samverkan för trygghet ligger till grund för framtida insatser.

I samhällsplaneringen finns ett fokus på att skapa trygga miljöer genom gestaltningsåtgärder men också hur bostadsmiljöer utformas samt gång- och cykelvägar. Fortsatta dialoginsatser med både invånare, fastighetsägare och näringsliv kring pågående projekt är viktigt för att skapa samverkan och förståelse.

I början av 2023 blir Skara certifierade i samverkansprojektet Purple Flag. Fokus under året blir att genomföra åtgärder i handlingsplanen. Handlingsplanen har tagits fram i samverkan och tydliggör vad kommunen och andra aktörer kan göra för att skapa tryggare och attraktivare miljöer i Skaras stadskärna.

För att öka tryggheten och stoltheten behövs en tydlig kommunikation om de åtgärder som genomförs. Därför behövs ett fortsatt stort fokus på den kommunikationsplan som är framtagen för att synliggöra de insatser som sker inom samtliga förvaltningar. En fortsatt bred samverkan inom kommunen och externt är nödvändig för att öka den upplevda tryggheten och Skara kommuns attraktivitet som boendeort.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

För kommunledningsförvaltningen är rekryteringsutmaningen inte lika kännbar som för övriga förvaltningar. Medelåldern är lägre än genomsnittet för kommunen i helhet och det finns fortfarande sökande till utannonserade tjänster. Kompetensförsörjningsutmaningen innebär dock att konkurrensen om arbetskraft ökar i hela samhället. Att vara en attraktiv arbetsgivare som lyckas behålla befintliga medarbetare har stor betydelse för förvaltningen och kommunen i helhet.

Förvaltningen består till största del av stödfunktioner som behöver arbeta tätt med verksamheterna i det omställningsarbete som krävs för att möta kompetensutmaningen. Omvärldsbevakning blir viktigt för alla enheter inom förvaltningen för att stå oss konkurrenskraftiga och skapa attraktiva tjänster, men också för att få kunskap om vilka möjligheter som finns för verksamhetsutveckling. Digitalisering och AI teknik är i en stark utvecklingskurva och detta kommer påverka alla gällande vilka kompetenser som behövs på sikt. Det är svårt att förutse på vilket sätt arbetsuppgifter kommer påverkas men vi behöver vara proaktiva och uppdaterade på omvärlden för att möta och följa denna utveckling på bästa sätt.

Behovet av omställning, utbildning och livslångt lärande blir nödvändigt för att förvaltningen ska tillgodose sig rätt kompetens över tid. Att öka medarbetares möjligheter till kompetensutveckling eller omställning skapar inte bara bättre förutsättningar för att behålla befintliga medarbetare över tid och längre i yrkeslivet, utan bidrar också till en ökad attraktivitet bland framtidens medarbetare.

För ett effektfullt arbete är det viktigt att samordna kompetenser och insatser som syftar till att säkra kompetensförsörjningen. Ett av de arbeten som påbörjats i förvaltningen under hösten 2022 är en ny samverkansstruktur för kompetensförsörjning och arbetsmarknad. En annan viktig process är planering av en kommungemensam bemanningsenhet som kan samordna kompetenser mellan förvaltningar i bemannande verksamheter.

TURISM OCH BESÖKSNÄRING

Besöksnäringen i Skara kommun har haft goda förutsättningar med fortsatt positiv utveckling på ett hållbart sätt då den varit en del av samhällsplaneringen. Marknadsföringsinsatser har varit prioriterat för att stärka intresset för Skara kommun som en attraktiv ort att besöka och leva i. Detta genom aktivt arbete med hemsidan, kampanjer, tryckt material och digitala kanaler. De nya digitala infartskylarna har underhållits och fyllts med aktuella och attraktiva evenemang. Vidare har arbetet med att skapa attraktiva paket i samarbete med det lokala näringslivet varit lyckosamt. Skara kommun är anslutet till det regionala initiativet Hållbarhetsklivet. Fler företag i Skara har anslutit sig till Hållbarhetsklivet som är Västsveriges samlade initiativ till en hållbar turistnäring.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Kommunstyrelsen redovisar 2022 ett överskott med 1,4 mnkr mot budget. Det är framförallt orsakat av lägre kostnader för budgetprioriteringar då dessa har igångsatts senare under året. Av de 2.0 mnkr som avsattes till arbetsmarknadsgrupp för övergripande samverkansarbete har endast 1,1 mnkr nyttjats. Av avsättningen avseende tillväxtfrämjande näringslivsarbete till planenheten har 0,2 mnkr inte nyttjats.

EKONOMISK ANALYS

Större avvikelser mot budget finns för kommundirektören, utvecklingsenheten och kanslienheten. Omorganisation av tjänster inom kommunstyrelsen har skett under året vilket medfört stora avvikelser mot budget inom främst dessa enheter. Centralisering av tjänster inom HR-enheten har också medfört utökade kostnader jämfört med 2021.

Planenheten har jämfört med föregående år 2,0 mnkr lägre intäkter från taxor och avgifter.

INVESTERINGSREDOVISNING

Sammantaget har kommunstyrelsen genomfört investeringar med 148,2 mnkr under 2022 (budget 244,6 mnkr). Den i bokslutet största avvikelsen är hänförlig till särskilt boende som beräknas färdigställas 2023.

Investeringsmedel som är aktuella för ombudgetering gäller utrustning Stadshuset och särskilt boende.

EXPLOATERINGSREDOVISNING

Exploateringsverksamhet består av åtgärder som syftar till att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för bostads- och industriändamål. I de fall avsikten är att avyttra färdigställd exploateringsfastighet ska denna klassificeras och värderas som omsättningstillgång. Tillgångar som kommer att kvarstå i kommunens ägo redovisas som anläggningstillgångar. Exploateringsutgifterna uppgår till 3,5 mnkr medan inkomster uppgått till 5,9 mnkr. Nettot av nedlagda exploateringsutgifter uppgår vid bokslutet till totalt 3,9 mnkr där Sörskogen Norra Etapp 2 är klart störst med 4,7 mnkr.

Enheten för mark- och exploatering har inte under 2022 avslutat exploateringsprojekt med resultatpåverkan.

De exploateringsutgifter som behålls i kommunal ägo, såsom vägar parkmark med mera, aktiveras som en tillgång och skrivs av systematiskt över nyttjandetiden. Detta innebär att exploateringsintäkter erhålls direkt medan de investeringsutgifterna som servar området fördelas på många år.

SÖRSKOGEN NORRA ETAPP 2

Under år 2022 har en rondell och cykelpassage vid Sörskogens infart anlagts. Det har även anlagts en lekplats inom området. Exploateringsfastigheterna Svängen 3 och Lunden 2 har sålts till exploatörer efter att de fått bygglov i enlighet med markanvisningsavtal för respektive projekt. Utöver det har fyra småhustomter sålts till privatpersoner i tomtkön.

Kostnaderna för infrastrukturen har blivit dyrare än estimerat och orsakerna är dels att de anbud som kom in för projektet låg högre än beräknat samt att projektet haft mer överskottsmassor, dyrare asfalt och mer sprängning än beräknat. I exploateringskalkylen var det beräknat att infrastrukturen skulle kosta 5,3 mnkr men nu ser det ut som att totalkostnaden kommer sluta på 6,2 mnkr vilket betyder att kostnaderna ser ut att överstiga exploateringskalkylen med 900 tkr. Återstående större kostnadsposter i projektet är att anlägga ett bullerplank över Gällkvistabäcken samt att anlägga slitlager asfalt på gatorna.

Intäkterna kommer tack vare att tre kvarter markanvisats öka intäkterna med 1,43 mnkr under förutsättning att dessa tre genomförs.

KASTANJEN-LÖNNEN

Inom exploateringsprojektet har fem småhustomter avstyckats och tillgängliggjorts för tomtkön. Vid tomtsläppet reserverades två tomter, vid årets slut är tre av de fem tomterna reserverade. Bygglov för fastigheten Lönnen 12 har vunnit laga kraft efter att ha varit överklagat. Fastigheten har därefter sålts till Arkadia Bostäder AB som avser att bygga två flerfamiljshus med hyresrätter.

MUNIN

Markanvisningsavtal tecknades i februari med GBJ Bygg AB som vunnit tidigare utlyst markanvisningstävling. Bebyggelsen avser ca 30 lägenheter i bostadsrättsform.

STATIONSOMRÅDET

Byggnation av fastigheten Stinsen 1 pågår. Projektering av Klostergatans förlängning ner till Vallgatan har påbörjats.

SKARABERG ÅSVÄGEN

Exploateringsprojektet är genomfört och kommer att stängas vid årsskiftet.

SÖRSKOGEN ETAPP 3

Exploateringsprojektet är genomfört och kommer att stängas vid årsskiftet.

HÄSTHAGEN

Astro Sweden har påbörjat byggnation av sitt huvudkontor, butik och lager. Ny dagvattenledning har anlagts för att leda bort vatten från E20. Exploateringsprojektet är genomfört och kan därmed stängas vid årsskiftet.

KRÄMAREN OCH BILISTEN

Status oförändrad.

VATTENTORNSPARKEN

Status oförändrad.

NÄMNDEN FÖR SERVICE OCH TEKNIK

Skara och Götene kommuners gemensamma nämnd har till uppdrag att på ett kvalitativt och effektivt sätt ta till vara på och utveckla gemensamma resurser inom verksamheterna gata/park, fastighetsservice och kost. Nämndens uppdrag är att ge kommunernas verksamheter och deras medborgare professionell, ändamålsenlig och kostnadseffektiv service.

NÄMNDENS INRIKTNINGAR

Nämnden för Service- och Teknik har en kostnadseffektiv och professionell förvaltning som sätter medborgarna i fokus och möter verksamheternas behov genom att erbjuda god och näringsrik mat, välvårdade och ändamålsenliga lokaler samt en trygg tilltalande trafik- och utemiljö.

NÄMNDENS MÅL

Lokalnöjdheten ska öka

● Målet är uppnått

Under 2022 har avdelningen för fastighetsservice arbetat med dialog och besiktningar för att lokalnöjdheten hos hyresgäster ska öka. Kvalitetsmåtten 2022 för fastighet och lokalvård har ökat, där lokalvården står för den största ökningen. Hyresgästerna i Skara och Götene är nöjda med både förvaltning, skötsel och drift, lokalvård och projektering vid nybyggnation eller ombyggnad. Under 2022 har avdelningen för fastighetsservice valt att genomföra kvalitetsundersökningar kommunvis för att arbeta med fler kvalitetshöjande insatser utifrån respektive kommuns resultat

Förbättra måltidsupplevelsen

● Målet är uppnått.

Nöjdheten med måltidsupplevelsen har under 2022 ökat inom omsorgen där mätningen avser boende i hemmet som beställer och äter matlådor i sitt egna hem. Från en tillfällig minskning under 2021 har måltidsupplevelsen av äldre ökat. Alla äldre upplever att de får stöd och hjälp

ÅRETS RESULTAT

Nettokostnad per verksamhet (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Gata/Park - Skara	30 196	31 124	928	27 706	28 446
Fastighetsservice - Skara	504	0	-504	-2 555	-3 544
Kost - Skara	1 523	0	-1 523	2 379	2 458
Viltvård - Skara	45	25	-20	0	0
Kosthalvmiljonen - Skara	479	400	-79	413	375
Post - Skara	1 061	825	-236	803	803
Gata/Park - Götene	510	0	-510	-77	-874
Fastighetsservice - Götene	1 555	0	-1 555	242	-2 271
Kost - Götene	855	0	-855	956	470
Resultatreglering Götene*	-2 920	0	2 920	-1 121	2 675
Summa nettokostnad	**33 808**	**32 374**	**-1 434**	**28 746**	**28 538**

Tabellen ovan visar det totala resultatet på alla avdelningar inom Service och teknik.
* "Resultatreglering Götene kommun" avser nettokostnaden för gata/park, fastighetsservice samt kost där över- eller underskott justeras gentemot Götene kommun. I årsbokslutet har Götene kommuns resultatposter ett underskott om 2 920 tkr

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	415 789	382 527	33 262	386 844	390 801
Summa intäkter	**415 789**	**382 527**	**33 262**	**386 844**	**390 801**
Personalkostnader	-99 971	-106 195	6 224	-99 200	-99 671
Kapitalkostnader	-50 024	-53 972	3 948	-42 250	-85 593
Övriga kostnader	-299 602	-254 734	-44 868	-274 140	-234 075
Summa kostnader	**-449 597**	**-414 901**	**-34 696**	**-415 590**	**-419 339**
Summa nettokostnader	**-33 808**	**-32 374**	**-1 434**	**-28 746**	**-28 538**
Kommunbidrag	32 374	32 374	0	31 657	30 799
Årets resultat	**-1 434**	**0**	**-1 434**	**2 911**	**2 261**

KOSTNADSSTRUKTURDIAGRAM %

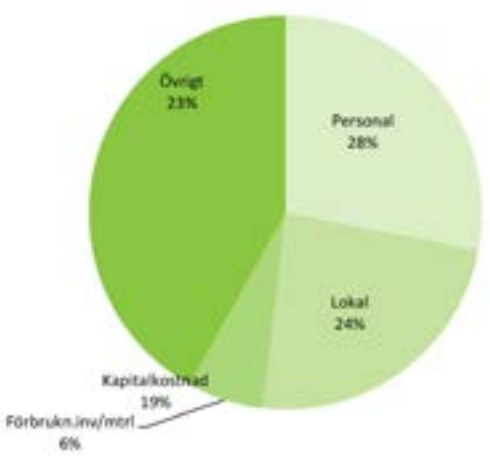

VERKSAMHETSFÖRDELADE KOSTNADER %

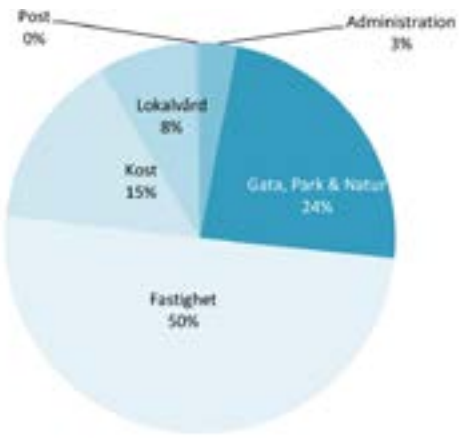

med måltiden och nöjdheten med maten har ökat. Analysen är att minskningen av upplevelsen 2021 beror på pandemin och dess påverkan.

Inom skolan har matupplevelsen inte ökat utan ligger kvar på samma resultat som 2021 varav målet att förbättra måltidsupplevelsen för elever inte har nåtts. En tänkbar orsak är att i de undersökningar som genomförts framkommer att elever inte vill öka andelen vegetabiliska maträtter, något som förvaltningen dock gjort för att nå klimat- och miljömål. Totalt uppger 73 procent av eleverna i Skara och Götene som besvarat undersökningen 2022 att de inte vill äta mer vegetariska rätter. Ökade krav på att minska klimatpåverkan och höjda livsmedelspriser manar förvaltningen att servera fler vegetabiliska maträtter under kommande år. Leverera en ökning av måltidsupplevelsen hos elever blir därmed svår. Måltidsupplevelsens resultat bygger dock inte enbart på de måltider som serveras utan också hur elever upplever miljön i skolrestaurangerna med ljud, längden på lunchraster och tryggheten i skolrestaurangerna. Dialog med skolledare kring att öka måltidsupplevelsen och anpassa matsedel utifrån elevers önskemål pågår och kommer fortsätta under 2023 men avdelningen ser det svårt att prognostisera en ökning av måltidsupplevelsen inom skolan.

Öka gata/parks medborgarindex

● Målet är uppnått.

Arbetet med att höja medborgarindex för nöjdheten med offentliga gator och miljöer har pågått under hela 2022. Resultaten som påvisats i SCB har identifierat en del förbättringsområden, exempelvis har avdelningen prioriterat vandringleder och natur då det påvisat att medborgarnas vistelse i naturen ökat, inte minst till följd av pandemin. Ett fortsatt högt tryck på vandringsleder där underhåll och renhållning har prioriterats under 2022.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Vikten av att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning har på senare tid ökat. En av de stora utmaningarna inom förvaltningen är att attrahera och behålla rätt kompetens.

Arbetsgivare behöver arbeta systematisk, kontinuerligt och långsiktigt med flera delar för att öka sin attraktionskraft såsom arbetsmiljö, introduktion, kompetensutveckling, kollegialt lärande och verksamhetsutveckling för att förbättra kvalitén i verksamheten. Det systematiska arbetet bygger på fortlöpande dialog och samverkan.

I kommunens medarbetarundersökning som genomfördes i oktober 2022 påvisade förvaltningen ett gott resultat, både jämfört med föregående års medarbetarundersökning 2020 och kommunens övergripande resultat 2022. Några frågor där resultatet från föregående mätning ökat mest är bland annat att medarbetarna är insatta i enhetens uppdrag, chef visar förtroende och uppskattning samt att medarbetarna stödjer och hjälper varandra.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Merparten av medarbetarna i förvaltningen tillhör så kallade bristyrken. Vid annonsering av lediga tjänster är det ofta svårt att finna medarbetare som motsvarar kompetenskraven. Förvaltningen konkurrerar med både näringsliv och övriga kommuner i Skaraborg. Gällande yrkesgrupperna måltidsbiträden och lokalvård finns sedan lång tid tillbaka ett samarbete med Arbetsmarknadsenheten i Skara och Götene och Arbetsförmedlingen kring rekrytering och praktikplatser inom ramen för så kallade jobbspår. Förvaltningen ser möjligheter till fortsatt samarbete med Arbetsmarknadsenheterna i båda kommunerna gällande rekrytering till lokalvård och kost. Dock är det svårare att tillgodose arbetskraft till yrken som kräver utbildning och praktisk erfarenhet så som anläggningsarbetare, kockar, parkarbetare, fastighetstekniker och ingenjörer. Särskilt ingenjörer är svårrekryterade och ingenjörer generellt med eftergymnasial utbildning och teknisk arbetslivserfarenhet är mycket svårt att rekrytera. Här behöver förvaltningen erbjuda fler möjligheter till LIA (Lärande i arbetslivet) för de som studerar vid yrkeshögskola samt dela mer vid högskolemässor.

Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare startar i den egna förvaltningen och ett kommande fokus kommer vara att se över värdskapet, bemötandet och introduktionen av nya medarbetare. Förvaltningens ledningsgrupp kommer arbeta vidare med samverkan och tillitsbaserad styrning och kompetensanalys samt strategier för hur medarbetare kan utvecklas inom den egna organisationen.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Covid-19 har utmanat förvaltningens verksamheter vad gäller arbetsmiljön under längre tid. Frånvaro i form av sjukfrånvaro och vård av barn har inneburit mer arbete för ordinarie personal och därmed skapat en hög arbetsbelastning under en längre period.

Under året har årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för första gången genomförts i SAM-modulen i Stratsys. Kommande års rapportering förväntas förbättras med ett fortsatt implementeringsarbete av SAM-modulen genom utvecklat stödmaterial.

Rapportering och hantering av arbetsskador, tillbud och riskobservationer i systemet KIA används i varierad omfattning av förvaltningens medarbetare och chefer. Regelbundna utbildningstillfällen i systemet KIA är viktigt för att öka användningen av systemet.

SJUKFRÅNVARO

Under 2022 har förvaltningens sjukfrånvaro ökat från 7,6 procent till 8,1 procent jämfört med samma period förra året.

Det är fortsatt kvinnor som står för den största delen av sjukfrånvaron dock har männens sjukfrånvaro ökat konstant under de senaste åren. I kategorin medarbetare i ålderskategorin 50 år och äldre ser vi en positiv trend med sjunkande siffror. Ett kommunövergripande projekt

Rehab, hälsa och omställning har startats under året och syftar till att minska sjukfrånvaron. En rad olika insatser har gjorts vilka lett till att flera medarbetare är åter i arbete, studier eller annan sysselsättning.

SJUKFRÅNVARO I PROCENT

	2022	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	8,1	7,6	7,2	5,6
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	29,5	35,4	31,3	29,8
Sjukfrånvaro för kvinnor	8,7	8,2	8,4	6,7
Sjukfrånvaro för män	7,0	6,6	5,2	3,9
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	6,8	8,8	7,8	7,2
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	6,1	5,7	5,6	5,2
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	7,5	9,4	8,5	7,6

VERKSAMHET

I förvaltningens verksamhetsplan finns ett antal olika uppdrag och därtill hörande insatser som sammantagna kommer att bidra till lokalnöjdhet, nöjdhet hos medborgare gällande gata/park och nöjdhet med maten som serveras till elever och äldre.

AVDELNINGEN FÖR FASTIGHETSSERVICE

Fastighet och lokalvård arbetar gemensamt för att effektivisera verksamheterna och leds av gemensam avdelningschef. Årliga undersökningar visar att avdelningen håller fortsatt hög kvalité inom fastighetsförvaltning, projektering och lokalvård.

FASTIGHET

Under 2022 har inflationen varit hög, speciellt då det gäller byggvaror och elkostnader. Sammantaget gör det att kostnaderna ökar mer än hyrorna. Kortsiktigt behövs därför underhållet minska där det är möjligt, långsiktigt får man se över ambitionsnivå på exempelvis utemiljö. För att jobba med lokalkostnaderna på kommunnivå kan man jobba mer med yteffektivitet som innebär att bedriva samma verksamhet på mindre yta. Många projekt har genomförts under året. Bland de större som kan nämnas i Götene kommun är renovering av Västra Götalandsregionens verksamheter Närhälsan och Folktandvårdens lokaler i Centrumhuset som blev klara den första december. Cirka 1900 kvm helrenoverades i Centrumhuset. Ytterligare renovering av Centrumhuset påbörjades under december 2022 där Unicares gamla lokaler ska byggas om till kontor för Omsorgens personal. Utemiljö och fönster har renoverats på Lundsbrunns trygghetsboende där även trafiksäkerhet har prioriterats och Gata/park genomfört ombyggnad av väg för buss och cyklar vid skolan i Lundsbrunn. En helrenovering av byggnaden Norra skolan vid Prästgårdsskolan har genomförts samt en rivning av industrifastighet på Hallonet 12 är genomförd. Planering inför nytt badhus samt ny förskola har pågått under 2022 och flera förskolor och skolor har fått upprustad utemiljö. Avslutningsvis i Götene har en översyn av teknisk utrustning för styrning av värme och ventilation har skett på flera fastigheter. I Skara har en ny pumptrackbana och ny parkering invigts i juni 2022 i Petersburg. Kort därefter brann IK Gandviks klubbstuga ner i Petersburg. Nybyggnation av förskola på Mariebergsområdet som ska vara inflyttningsklar hösten 2023 har startat. Arbetet med nybyggnation av nytt särskilt boende Teglagården har startats upp. Teglagården ska inrymma 107 platser för särskilt boende, 8 LSS- lägenheter, administrativa lokaler samt ett nytt kommunarkiv. Nettobudget (efter avdrag bidrag) är 299 Mkr. Vidare har planering av Vilan etapp 5 genomförts och startas upp i dec 2022 påbörjades eventförråd samt Arenahuset. En större renovering av badhusets teknikutrymmen har genomförts. 18 elbilsplatser har installerats på Harven, Service och Tekniks fastighet. Flera förskolor och skolor har fått upprustad utemiljö och en översyn av teknisk utrustning för styrning av värme och ventilation har skett på flera fastigheter.

LOKALVÅRD

För att nå verksamhetens mål med rena lokaler har lokalvården städkontroller och städråd som genomförs årligen för att säkerställa en god arbetsmiljö för de som vistas inomhus i kommunens lokaler. I en del av verksamhetens arbete med kemikalier har man säkerställt att rutiner kring dessa följs. Elever genomgick utbildning där förvaltningens personal gav handledning och utbildning. Tio anställda inom lokalvården har genomgått Skolverkets handledarutbildning. 2022 har en lärlingsutbildning till lokalvårdare genomförts i Skara tillsammans med Vuxenutbildningen. Tio enhetschefer inom lokalvård ingår i nätverk inom Skaraborg där kommuner som Falköping, Vara, Lidköping, Essunga, Grästorp och Tidaholm för erfarenhetsutbyte.

AVDELNINGEN GATA/PARK

Gata/park ansvarar för drift och underhåll och byggande av kommunernas gator, parker och naturområden. Avdelningen ansvarar också för trafik- och parkeringsfrågor. Gata/Parks mål är att tillhandahålla en tillgänglig, attraktiv, trygg och välskött offentlig utemiljö. Den årliga SCB-undersökningen i Skara och Götene påvisar att avdelningen levererar god service till medborgare. Även under 2022 har avdelningen sett ett ökat tryck av besökare på Skara och Götenes allmänna platser där vandringsleder, motionsspår och badplatser haft många besökare. Detta har inneburit mer nedskräpning och ett ökat behov av underhåll. Det som hänt i omvärlden har påverkat avdelningen i form av ökade priser på material och bränsle och längre leveranstider. I arbetet med trygghet har ett extra fokus lagts på att genomföra trygghetsskapande insatser så som trafiksäkerhetsåtgärder, beläggningsunderhåll och beskär-

ning av träd och buskage. Investeringar och övriga projekt har genomförts och fortlöpt enligt planering.

KOSTAVDELNINGEN

2022 har fortsatt varit ett år som haft stor påverkan på Kostavdelningen. I början av året var avdelningen fortfarande påverkad av pandemin och färre matgäster. Resten av året så har ökade livsmedelspriser påverkat verksamheten. På grund av kriget så har också många livsmedel inte funnits tillgängliga vilket också påverkat verksamheten med att ändra i menyerna. Olika scenarier, krisplaner, har börjats arbeta med. Livsmedelsverket har kommit med en beredskapshandbok som avdelningen har börjat arbeta med. Verksamheten har arbetat med olika projekt under året; bland annat Heltidsresan och Rätt från Slätt. Enkäter har genomförts och resultat visar att elevernas upplevelse av måltiden inte har ökat medan de äldre som äter i hemmet upplever en ökad nöjdhet i måltidsupplevelsen. Avslutningsvis har avdelningen arbetat mycket med klimat- och miljöfrågor och börjat implementera ett nytt kostdataprogram (Matilda). E-handel (Marknadsplatsen) har införts under året. Nätverkande mellan förvaltningar och mellan övriga kommuner är viktiga och har prioriterats.

FRAMTID OCH UTVECKLING

Ett osäkert världsläge skapar nya utmaningar för förvaltningen med ökade kostnader, förhöjd beredskap och snabba omställningar, inte minst inom miljöområdet.

Samtidigt finns ett ökat behov av att arbeta med livslångt lärande, ett ökat behov att kompetensutveckla medarbetare för att kunna arbeta längre upp i åldrar men också möta nya krav i arbetslivet och det kommande stora kompetensförsörjningsbehovet inom offentlig sektor.

Medborgare driver digital och teknisk utveckling, framtiden kommer kräva att förvaltningen utför sina uppdrag med samma kvalité med förmodat mindre medel. Det i kombination med nya livsmönster påverkar kraven på utbud och nyttjande och tillgänglighet samt driver på förvaltnings arbete med digitala lösningar. Digitaliseringen kommer behöva ses än mer som ett komplement till den mänskliga arbetskraftsreserven men också för att förenkla och skapa effektivisering i verksamheterna.
Förvaltningen kommer framöver att behöva arbeta än mer med risk- och sårbarhetsanalyser för att möta upp snabba förändringar till följd av dels klimatpåverkan men också osäkerheter i omvärlden där inte mins energieffektivisering i kommunens fastigheter behöver prioriteras. Genom effektivare energianvändning minskas såväl energirelaterad miljöbelastning som kommunernas löpande kostnader för energi.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Nämnden för Service och Teknik har att förhålla sig till två resultatposter, Skara kommun och Götene kommun. Resultatet för Skara kommun är ett underskott om 1,4 mnkr. Resultatet för Götene kommun är ett underskott om 2,9 mnkr.

EKONOMISK ANALYS

Nämnden för Service och teknik finansieras både genom kommunbidrag (gata/park, post kosthalvmiljon och viltvård) samt intäktsfinansierade verksamheter (lokalvård, fastighet och kost).

Nämnden visar ett negativt resultat om 1,4 mnkr.

GATA/PARK

Avdelningen för gata/park har ett överskott om 0,9 mnkr vilket främst relaterar till att kapitalkostnaderna blev lägre än budgeterat. Elkostnaderna för gatubelysningen blev 0,3 mnkr högre jämfört med budget och föregående år men balanseras i stort sett av att vinterväghållningen fick en positiv avvikelse om 0,2 mnkr.

FASTIGHETSSERVICE

Fastighetsservice består av fastighetsförvaltning och lokalvård och det samlade underskottet blev 0,5 mnkr. Fastighetsförvaltningen har ett underskott om 2,4 mnkr vilket

främst beror på ökade elkostnader och akuta åtgärder på badhuset. Elkostnaderna blev 2,8 mnkr högre än budgeterat och det akuta underhållet fick negativ avvikelse om 1,9 mnkr. Detta balanseras delvis av att planerat underhåll hade en positiv avvikelse om 1,3 mnkr och att övriga mediakostnader blev 0,8 mnkr lägre än budgeterat.

Avdelningen för lokalvård har en positiv avvikelse om 1,9 mnkr. 0,8 mnkr relaterar till vakanser och lägre vikariekostnader. På övriga kostnadssidan återfinns ett överskott om 0,9 mnkr och förklaras främst av lägre kostnader för förbrukningsmaterial, fordonskostnader samt overhead-kostnader. Intäkterna har en positiv avvikelse om 0,2 mnkr och relaterar till fler utförda städtimmar jämfört med budget.

KOST

Kostavdelningen har ett underskott om 1,5 mnkr. Färre sålda portioner jämfört med budget till följd av pandemins påverkan på skolor och barnomsorg i början av året, påverkade intäkterna negativt med 2,5 mnkr. Livsmedelspriserna har ökat under året och trots färre producerade portioner så uppnås ingen positiv avvikelse på den budgeten. Personalkostnaderna blev 1,1 mnkr lägre än budgeterat och förklaras av att förskolan Skattkistan stängt samt ett antal månader med vakanser.

KOSTHALVMILJONEN

Kosthalvmiljonen, som avser servering av mjukt bröd till gymnasieelever samt frukt till alla skolbarn, har en negativ avvikelse med nästan 0,1 mnkr. Detta till följd av ökade livsmedelskostnader.

POST

Postverksamheten som levererar internpost i kommunen har ett underskott om 0,2 mnkr. Kostnadsökning av Postnords tjänster i ytterområdena är den främsta förklaringen till den negativa avvikelsen.

VILTVÅRD

Mindre underskott om 20 tkr till följd av oförutsedda kostnader.

INVESTERINGSREDOVISNING

Netto-investeringar(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Gata/Park Skara	15 379	26 992	11 613	5 675	20 358
Fastighet Skara	49 625	140 726	91 101	33 112	24 099
Inventarier	252	420	168	145	246
Maskiner och fordon	1 814	2 000	186	985	1 959
Övriga	0	0	0	0	0
Summa netto-investering	**67 070**	**170 138**	**103 068**	**39 917**	**46 662**

Svinn blir en win-win. Matsedlarna utformas smart så att rester kan utnyttjas på nytt och matsvinnet minska.Grönsaker som blir över ena dagen kan användas i bakning nästa. Det tjänar både kommunen och klimatet på.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden utifrån sina olika behov.
Främja utveckling och lärande samt livslång lust att lära.
Förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och
de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.
Samarbeta med hemmen och främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling.

NÄMNDENS INRIKTNINGAR

Barn i behov av särskilt stöd ska identifieras i tidig ålder. Alla barn och elever i Skara ska ges förutsättningar att nå sin fulla potential, genom trygghet och studiero samt god kvalitet på utbildningen. Genomströmningen av elever på Katedralskolan ska visa en positiv trend.

NÄMNDENS MÅL

Den upplevda tryggheten på Viktoriaskolan ska öka

● Målet är inte nått

I Skolinspektionens skolenkät för årskurs nio som genomfördes 2021 i Skara visar resultaten för trygghet 7,1 för Viktoriaskolan kontra alla deltagande skolor som hade värdet 7,7 där maximalt värde är 10. Vid jämförelse med föregående mätning 2018 har studiero förbättrats medan tryggheten försämrats. I bilden nedan jämförs svaren på Viktoriaskolan med alla deltagande skolor på frågan om trygghet 2021.

I Viktoriaskolans egen enkät från 2022 som frågar eleverna hur de upplever tryggheten svarar drygt 91 procent att de alltid eller oftast känner sig trygga i skolan. Svarsfrekvensen är 81 procent vilket motsvarar 412 elever. Platser som beskrivs som minst trygga är matsal och omklädningsrum. Arbete pågår för att stärka tryggheten i matsalen. Tidigare har insatser gjorts för att förändra schema, göra uppdelningar i rummet men resultaten visar att detta inte gett avsedd effekt. Här behövs ett fortsatt

ÅRETS RESULTAT

Nettokostnad per verksamhet (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Förskola	121 841	123 430	1 589	119 511	111 243
Grundskola, förskoleklass, fritidshem	229 363	232 253	2 890	225 669	218 916
Gymnasium	94 121	91 039	-3 082	88 806	83 142
Särskolan	13 910	14 406	496	13 227	15 212
Vuxenutbildningen	20 436	21 228	792	18 968	18 628
Stureplan	9 897	10 176	279	10 064	8 509
Förvaltningsgemensam verksamhet	7 779	11 787	4 008	10 786	13 749
Summa nettokostnad	**497 347**	**504 319**	**6 972**	**487 031**	**469 399**

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	101 353	91 192	10 161	105 208	102 467
Summa intäkter	**101 353**	**91 192**	**10 161**	**105 208**	**102 467**
Personalkostnader	-346 608	-346 533	-75	-350 557	-331 257
Kapitalkostnader	-5 250	-6 333	1 083	-5 793	-6 915
Övriga kostnader	-246 842	-242 645	-4 197	-235 889	-233 694
Summa kostnader	**-598 700**	**-595 511**	**-3 189**	**-592 239**	**-571 866**
Summa nettokostnader	**-497 347**	**-504 319**	**6 972**	**-487 031**	**-469 399**
Kommunbidrag	504 319	504 319	0	490 557	481 700
Årets resultat	**6 972**	**0**	**6 972**	**3 526**	**12 301**

KOSTNADSSTRUKTURDIAGRAM %

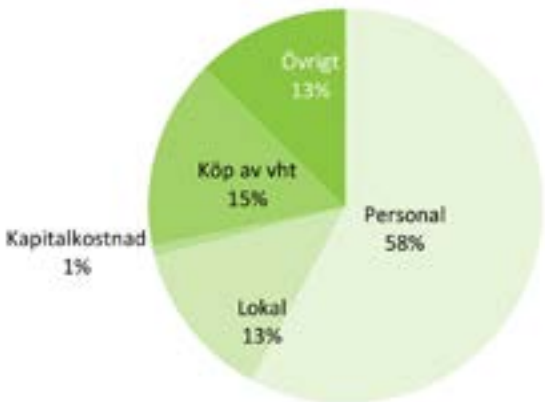

VERKSAMHETSFÖRDELADE KOSTNADER %

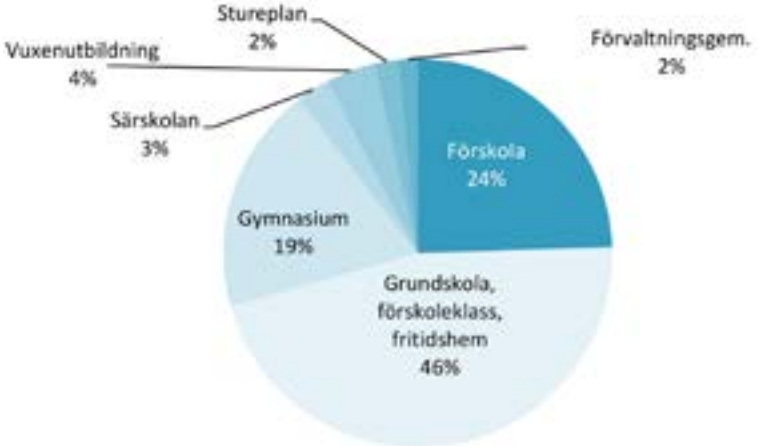

utvecklingsarbete. Ett annat utvecklingsområde som identifierats är att utveckla samsynen hos personalen så att det finns en tydlighet från ord till handling.

Det finns en markant skillnad mellan flickor och pojkars upplevelse av trygghet. Det är 59 procent av pojkarna som alltid känner sig trygga medan det hos flickorna inte utgör fler än 32 procent. Sju elever uppger att de inte alls är trygga i skolan. Av dessa är fem flickor och två pojkar. Åtgärder gällande detta hanteras på individnivå.

Under året har åtgärder genomförts i syfte att både skapa lugn inramning och möjliggöra högre undervisningskvalitet som möter elevernas behov. En satsning på mindre grupper i svenska som andraspråk samt svenska/engelska har visat ett förbättrat betygsresultat i svenska som andraspråk (sva) och ökad studiero. Det finns några klasser som behöver andra insatser och här har elevhälsan kopplats in och arbetar utifrån Héléne Jenvens forskning.

Genomströmningen av elever på Katedralskolan ska öka

● Målet är uppnått

Genomströmningen på 3 år på Katedralskolan har till läsår 2021/2022 förändrats från föregående läsår enligt följande: Nationella programmen från 64 till 58 procent, IB från 58 till 68 procent och IM från 13 till 9 procent. Generellt är genomströmningen på 3 år 59,4 procent, vilket är en liten nedgång från 2021.

När det gäller genomströmningen på 4 år så har den på de nationella programmen, IB och IM varit konstant respektive ökat något. Generellt är genomströmningen på 4 år 65,9 procent, vilket är en fortsatt positiv trend från 2020.

En enkel analys är svår att göra utifrån siffrorna, bakom varje siffra finns det lika många analyser som det finns elever och pedagoger på skolan. Att därtill också lägga till en faktor med att all undervisning genomförts på distans under en pågående pandemi gör analysen än mer komplex.

Andelen elever med gymnasieexamen har en negativ utveckling på totalen från 76 till 73 procentprocent, där männen står för nedgången medan kvinnorna ligger kvar på samma nivå.

Den sammantagna bedömningen är att pandemin med distansstudier har haft en stor negativ påverkan på måluppfyllelse både för män och kvinnor oavsett kurs och program. Aktiv närvaro och delaktighet i aktiviteter har varit betydligt sämre på distans än när verksamhet pågår i klassrummet. Möjligheten att följa upp och möta varje enskild individ i det digitala rummet har skapat utmaningar för undervisande personal. Den ”passiva” närvaron har ökat under distansstudierna men har inte gett några positiva resultat så som högre måluppfyllelse eller ökat mående, utan snarare tvärtom.

Högre måluppfyllelse i årskurs 3, 6 och 9 samt gymnasiet

● Målet är inte uppnått

SAMMANTAGEN BEDÖMNING

Sammantaget är måluppfyllelsen i Skaras skolor, från årskurs 6 till gymnasiet, låg både vad gäller betygspoäng och andel elever som når målen i alla ämnen. Vid jämförelse av måluppfyllelsen för samma grupp elever i svenska, matematik och engelska från årskurs 3, 6 och 9, så går det inte att dra slutsatsen att resultaten varit låga hela vägen. Däremot är det tydligt att måluppfyllelsen har sjunkit i alla årskurser, alltså i olika elevgrupper, de senaste åren.

Det finns ett samband mellan att elever som inte uppnår kunskapskraven ofta brister i språket och ibland i kombination med tillstånd/diagnoser inom neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF). Nyanlända elever och elever med utländsk härkomst, som inte har kommit så långt i sin utveckling i svenska språket når inte kunskapskraven i lika hög utsträckning eftersom brister i språket får effekt på alla ämnen. Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk har dock en något positiv trend och ligger över riket, vilket gör förutsättningar för högre måluppfyllelse överlag för denna grupp elever.

Den faktor som tydligast påverkar elevers resultat är vårdnadshavares utbildningsnivå. I Skara är andelen vårdnadshavare som inte har eftergymnasial utbildning hög och där finns ett samband med lägre måluppfyllelse för den gruppen elever. Andra faktorer som lyfts fram i analysen är att andelen elever med olika specifika behov har ökat och att det är svårt att inom budget möta de behoven. Att möjliggöra tillgängliga och flexibla lärmiljöer för elever i olika behov är ett utvecklingsområde.

MÅLUPPFYLLELSE ÅRSKURS 3

Resultaten på nationella proven för årskurs 3 ser olika ut för svenska respektive matematik. 66 procent av eleverna har klarat alla delprov i svenska eller svenska som andraspråk, vilket är något under riket, som ligger på 70 procent. I matematik är resultatet sämre då bara 40 procent har klarat alla delprov, jämfört med riket som ligger på 66 procent. Eftersom proven inte genomfördes 2020 och 2021 på grund av pandemin så är 2019 det närmaste årets att jämföra med och då är resultaten sämre i bägge ämnena. Den stora nedgången gjordes 2018, vilket återspeglas i resultaten för årskurs 6 2021 och som också känns igen när sammanställningar görs för denna elevgrupp som nu går i årskurs 8.

I svenska har denna nedgång hämtats igen något de senaste två åren, vilket troligtvis är ett resultat av en mer medveten språkinriktad undervisning. Att ha ett språkinriktat fokus på undervisningen bör genomsyra och ge resultat på alla ämnen men utifrån de lägre resultaten i matematik i alla åldrar så är en del av analysen att fokuseringen på språket har gynnat svenska mest och gjort att matematiken har fått stå tillbaka. Det finns ett systema-

tiskt arbete vad gäller kartläggning och analys av elevers språkliga förmåga med hjälp av både Legilexi och Bornholmsmodellen. Både kartläggningen och arbetet med Bornholmsmodellen skapar förutsättningar för att anpassa undervisningen utifrån barnens förmåga. Det finns inte riktigt samma systematiska arbete när det gäller elevernas matematiska förmågor.

MÅLUPPFYLLELSE ÅRSKURS 6

Andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6 är högre än året innan men lägre än åren dessförinnan. Denna siffra är också låg jämfört med riket. Andelen elever som når målen i engelska och matematik ligger på samma nivå men skiljer sig i att matematiken har en positiv trend och engelskan en negativ. I båda ämnena ligger måluppfyllelsen lägre än i riket. I svenska ligger måluppfyllelsen nära riket och där är det en markant uppåtgång jämfört med året innan. I svenska som andraspråk är måluppfyllelsen låg men trots det ligger Skaras resultat över riket och har en positiv trend.

Det är viktigt att poängtera att det är stora skillnader mellan olika F-6-skolor när det gäller måluppfyllelse. På vissa skolor är måluppfyllelsen högre och ligger då även över riket. Det som tydligt skiljer skolor med hög respektive låg måluppfyllelse är elevunderlag, storlek på enhet och kontinuitet i ledning och personalgrupp.

MÅLUPPFYLLELSE ÅRSKURS 9

Andelen elever som nått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 är 60,8 procent, vilket är nästan samma som året innan och långt under riket, som ligger på 74 procent. Även meritvärdet för elever i årskurs 9 är lågt både jämfört med riket och med tidigare år. Precis som i årskurs 6 så ligger måluppfyllelsen i svenska som andraspråk högre i Skara än i riket men andelen elever som når målen är ändå låg, 73,7 procent, jämfört med andra ämnen. I matematik är andelen elever som når målen något högre, 74,2 procent, men det är en siffra som ligger långt under riket, 87,5 procent, och som har sjunkit markant de två senaste åren. I engelska är det fler elever som når målen, 87,6 procent, men det är också en något negativ trend och under riket som ligger på 91,5 procent. 90,4 procent av eleverna når målen i svenska, vilket precis som i matematik är en nedgång jämfört med de två senaste åren då resultatet legat närmre rikets.

MÅLUPPFYLLELSE GYMNASIET

Betygspoängen efter avslutad gymnasieutbildning för Skaras gymnasieelever har, enligt Skolverkets och Koladas statistik, sjunkit från 2019, då det låg på 14,6 till 13,0 2022. I riket har betygspoängen stigit något under dessa år, från 14,1 till 14,4.

Positivt är att för eleverna på International baccalaureate (IB) visar studieresultat över medelvärdet i världen och att El och energi- samt Vård- och omsorgsprogrammet har 100 procent måluppfyllelse.

Statistiken som visar andel gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år är positiv över tid och jämfört med riket. I Skara var siffran 78,9 procent av eleverna 2022 jämfört med 75,2 för riket, vilket är en ökning från både 2021 och 2020 då siffran var 72,2 respektive 63,8. Trenden ser likadan ut vad gäller elever med examen eller studiebevis inom 4 år men där är siffran ännu högre för Skara, 83,8 procent, jämfört med riket på 79,8. Dessa siffror visar att fler elever avslutar gymnasiet men med lägre betygspoäng, vilket kan vara ett resultat på att satsning har gjorts på att anpassa undervisningen till de elever som har behov av stöd så att de har haft möjlighet att nå målen i högre utsträckning än tidigare.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Barn- och utbildningsförvaltningen i Skara kommun har under en längre tid upplevt utmaningar i att rekrytera utbildade medarbetare till vissa utannonserade tjänster. Det är få sökanden och en hög konkurrens med kringliggande kommuner gällande samtliga lärargrupper. Det är särskilda svårigheter att rekrytera rektorer, förskollärare och lärare inom vissa ämnesbehörigheter såsom slöjd, musik samt matematik och NO ämnen. Den höga konkurrensen gör att löneanspråken vid anställning ökar och påverkar befintliga lönestrukturer.

Förvaltningen har låg tillgång av vikarier. Främst inom förskola men även för att täcka frånvaro inom grundskolan. Ett arbete har påbörjats med att se över möjligheterna till en gemensam resurspool inom förvaltningen som ett försteg till en eventuell kommungemensam resurspool. Under hösten har tidsbegränsade medarbetare inom förskolan anställts för att bemanna vid perioder med högre frånvaro.

Ett prioriterat område för den partsgemensamma arbetsgruppen, HÖK inom förvaltningen har varit lärares arbetstid. Under året har en rutin för lärares arbetstid upprättats i syfte att bidra till samsyn och likvärdighet i förvaltningen. Ett liknande arbete har påbörjats gällande arbetstid inom förskolan.

För att prognostisera framtida behov av kompetens ser förvaltningen över förväntade pensionsavgångar. Inom en femårsperiod motsvarar förväntade pensionsavgångar inom förvaltningen totalt 77 personer och 163 personer inom en tioårsperiod. Statistiken visar likt föregående år att det är flest förskollärare som går i pension, följt av barnskötare och lärare F-9.

Det utmanande rekryteringsläget gällande utbildad personal samt det faktum att dagens barn och elever kräver vissa utökade kompetenser bidrar till behov av både kompetensutveckling och behov av att bredda målgruppen vid rekrytering. För att tydliggöra behov och vilka processer som pågår har förvaltningen under 2022 tagit fram en ”roadmap” som även kommer att utgöra underlag för aktiviteter i det fortsatta arbetet med kort- och långsiktig kompetensförsörjning inom förvaltningen.

För att uppmuntra kompetensutveckling stöttar förvaltningen vid behov medarbetares vidareutbildning med delvis bibehållen lön.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Svårigheter att rekrytera legitimerad och behörig personal har utmanat förvaltningens verksamheter vad gäller arbetsmiljö under en längre tid. Frånvaro i form av sjukdom och vård av sjukt barn har inneburit en hög arbetsbelastning för ordinarie personal under en längre period. Samarbete och samverkan minskade under en period när digitala möten ersatt fysiska möten under pandemin med Covid-19, vilket fått effekter på kommunikation och arbetsklimat.

Förvaltningen hade under våren 2022 en hög personalomsättning bland rektorer. Med anledning av detta genomfördes avgångsintervjuer med syfte att skapa en bild av orsaken till varför de valt att gå vidare till andra arbetsgivare. I samtalen framkommer att personlig utveckling, hög arbetsbelastning och turbulens inom ledning, styrning samt struktur är anledningar till att rektorer valt att lämna kommunen för ny arbetsgivare. En ytterligare åtgärd för att identifiera risker i rektorers arbetsmiljö är den risk- och konsekvensanalys som genomförts. Även där framkom risker med en ökad arbetsbelastning, behov av struktur samt en känsla av otillräcklighet i uppdraget. Resultaten har använts som ett av flera underlag till förvaltningens organisationsutredning som startades upp under vintern 2021/2022 och som fortsatt under året 2022.

I kommunens medarbetarundersökning som genomfördes i oktober visade förvaltningen ett gott resultat, både jämfört med föregående års medarbetarundersökning 2020 och kommunens övergripande resultat 2022. Resultatet visar att medarbetare upplever sitt arbete meningsfullt och att närmsta chef visar förtroende för dem som medarbetare. Identifierade utvecklingsområden är medarbetares möjlighet till paus och återhämtning samt den låga svarsfrekvensen för förvaltningen. Den lägre svarsfrekvensen kan troligtvis härledas till problem med att nå förvaltningens medarbetare via mail. Inför kommande undersökningar behöver således de tekniska problemen som uppstått utredas.

Under året genomfördes årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för första gången i SAM-modulen i Stratsys. Bedömningen är att det systematiska arbetsmiljöarbetet är mer välfungerande än vad rapporteringsunderlaget gör gällande och kommande års rapportering förväntas förbättras med ett fortsatt implementeringsarbete med bland annat utvecklat stödmaterial.

Rutinen för att använda KIA, för rapportering och hantering av arbetsskador, tillbud och riskobservationer, anses vara känd och tillämpas av rektorer och medarbetare.

SJUKFRÅNVARO

Under 2022 har korttidssjukfrånvaron fortsatt att öka. Det kan härledas till att pandemin Covid-19 både i början och slutet av året bidrog till en hög sjukfrånvaro. I slutet av året påverkades sjukfrånvaron av den återkommande säsongsinfluensan och RS-viruset. Eftersom förvaltningens medarbetare dagligen i sin verksamhet har en nära kontakt med barn och elever blir risken för smitta extra hög.

Under året har förvaltningen deltagit i kommunens utvärdering av långtidssjukskrivna och arbetat extra med dessa, tillsammans och med stöd av kommunens rehabteam. Syftet är att få långtidssjukskrivna medarbetare åter i arbete. Under 2023 förväntas arbetet fortsätta med fokus på den korta sjukfrånvaron.

SJUKFRÅNVARO I PROCENT

	2022	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	7,6	6,9	6,6	5,3
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	38,4	38,1	31,1	45,2
Sjukfrånvaro för kvinnor	8,2	7,3	7,2	5,8
Sjukfrånvaro för män	5,4	5,4	4,4	3,2
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	6,3	6,7	6,9	4,6
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	6,3	6,1	5,9	4,6
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	9,2	7,6	7,3	5,9

VERKSAMHET

Året har präglats av arbete med att vidareutveckla organisationen för ökad stabilitet och kontinuitet och därmed för förbättrad förmåga att ta om hand och omsätta såväl statlig som lokal styrning av verksamheten. Arbetet omfattar såväl lednings- och stödstrukturens organisation som kultur tillsammans med utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet.

Det systematiska kvalitetsarbetet har vidareutvecklats. Framförallt genom att den röda tråden från barngrupp och klassrum till nämnden har stärkts. Ett tydligt, känt årshjul med fokus på att ge möjlighet till analys inom och mellan nivåer är fastställt och har börjat rulla. Skolinspektionen bekräftar detta i sin granskning och stänger ärendet.

Inom förskolans verksamhetsområde sker omvandling till mer ändamålsenliga och utifrån befolkningsunderlaget bättre placerade förskolor. Andel barn som går i förskolan i åldersgruppen 3-5 år har ökat även under detta år och ligger över snittet jämfört med riket. Byggnationen av Förskolan Marieberg pågår och beräknas vara klart hösten 2023. En översyn och förbättringsarbete kring barnomsorg på obekväm arbetstid (BOA) för barn upp till 12 år har genomförts och är möjligt att föra in när nya förskolor har byggts. Avveckling av Skattkistan har skett vilket är ett

Elkris.Valleskolans elevråd tog initiativet till elspartips för skolan som blev ett komplement till fastighetsingenjörernas arbete med att uppnå målsättningen att spara 5% av kommunens elanvänding under höst och vinter 2022-23.

9160 besökare tog under 2022 del av Stureplans öppna verksamhet.

led i att fullfölja inriktningen att lämna externt förhyrda lokaler. Under året 2022 har en i stort sett ny rektorsgrupp, 5 av 6 rektorer, introducerats.

Grundskolans organisering har förändrats under året. Numera leds samtliga grundskolor F-6 av en rektor och är organiserade som en skolenhet. Rollen biträdande rektor förs in på de F-6 skolor med fler än 300 elever. Utvecklingsarbetet inom fritidshemsverksamheten pågår, bland annat genom gemensam kompetensutveckling. I slutet av året har ett uppdrag om en verksamhetsdriven genomlysning av Viktoriaskolan getts. Syftet är att forma en uthållig lednings- och stödstruktur på skolan som bästa möjliga kunskapsresultat och allt jämt med en god trygghet och studiero. Heltidsmentorer vid Viktoriaskolan och Katedralskolan har anställts till höstterminen. Införandearbete pågår för att skapa avsedd verksamhetsnytta.

Katedralskolan genomförde en framgångsrik ansökningsomgång inför läsåret 2022/2023 vilket utmynnade i att 174 elever antogs till nationella program. Det innebär ett steg på vägen till målet om 700 elever år 2026. Flera underlag som enskilt och tillsammans ska förbättra förutsättningarna har tagits fram: långsiktig plan för Katedralskolans utveckling med tillhörande plan för genomförande samt organisationsgrundad fördelningsmodell. Den senare innebär en modell som möjliggör en mer uthållig finansiering men fortsatt med drivkraften att locka fler elever. Katedralskolans arbete med Ung Företagsamhet fortsätter att sticka ut genom att återigen vinna pris. Denna gång genom ett av ungdomarnas företag. Under året har nämnden beslutat om att avveckla gymnasiesärskolan i Skara och dessa elever får nu i stället sin utbildning i annan kommun. Syftet är en kvalitetshöjning genom fler val för eleverna, vilket är något som efterfrågas och behövs utifrån att fler elever når längre inom grundsärskolan.

Vuxenutbildningen bidrar till genomförande av arbetsmarkandsstrategin och kompetensförsörjning av kommunens egna välfärdstjänster. En nyskapad utbildning inom lokalvård är ett exempel på detta. Samarbetet mellan gymnasiet och vuxenutbildningen har stärkts till nytta för eleverna och för arbetsmarknaden. Nu erbjuds yrkesutbildning med inriktning försäljning och service samt plåtslageri till såväl ungdomar som vuxna.

Arbetet med att utveckla Stureplan till än mer av ”ett hus” till glädje och nytta för målgruppen har fortsatt. Utvecklingsarbetet har genererat mer extern finansiering och uppmärksamhet och intresse från liknande verksamheter runt om i landet när Stureplan medverkade som ett gott exempel vid nationell nätverkskonferens.

Steg har tagits för ökad digitalisering av kommunikationen med elever och vårdsanshavare. Något som också ger förbättrad möjlighet till överblick och uppföljning av viktig verksamhetsinformation såsom närvaro/frånvaro, och kunskapsresultat.

Arbetet med att förbättra förutsättningarna för barn och unga genom samverkan med andra interna och externa aktörer har vidareutvecklats. Bland annat sker samverkan för att utveckla arbetet med trygghet och studiero genom en utbildningsinsats vilken fortgår under 2023. Den adresserar utmaning kring problematisk skolfrånvaro som många gånger har sin grund i en sammansatt problematik vilken kräver insatser från flera samhällsaktörer för att nå framgång.

En av det kommande decenniets stora utmaningar för landets arbetsgivare är kompetensförsörjning, vilken börjar bli kännbar inom verksamheten. Det föranleder arbete på såväl strategisk som operativ nivå. En bild av vad som gjorts, görs och hur det hänger samman, roadmap, har tagits fram vilken ligger till grund för fortsatt arbete inom förvaltningen och i relation till kommunnivån. En konkret åtgärd är visstidsanställning av vikarier inom förskolan

vilket ska förbättra tillgången till ersättare vid korttidsfrånvaro.

Närvaron av Covid i inledningen av året samt följderna av kriget i Ukraina har varit kännbara vad gäller arbetsinsats och behov av anpassade arbetssätt. Erfarenheten av att ta emot barn/elever från andra länder liksom professionalitet och engagemang fick mottagandet att fungera väl i verksamheten. En konkret yttring för det var att elever vid Valleskolan beskrev ”att de fått nya vänner från Ukraina” var det bästa som hänt under läsåret 21/22.

FRAMTID OCH UTVECKLING

Utmaningar relaterat till kompetensförsörjning ställer krav på verksamheten, såväl i rollen som anordnare som i arbetsgivarrollen. I grunden drivs utvecklingen av demografiska förutsättningar men förstärks på lokal/regional nivå av välkomna, planerade etableringar i Skaraborg. Förbättrade pendlingsförutsättningar kan påverka möjligheterna för den enskilde och i förlängningen utbildningsanordnare och arbetsgivare. Att förstå och tillsammans med andra utbildningsanordnare möta den lokala och regionala arbetsmarknadens behov är viktigt för kompetensförsörjning av såväl näringslivet som offentlig sektor. Det statliga uppdraget kring anpassning av gymnasial nivå är ett exempel på initiativ för att möjliggöra att utbud och efterfrågan på arbetskraft bättre ska mötas. Det kan också vara att på ett flexibelt sätt anordna vuxenutbildning genom att dra nytta av statsbidrag och på så vis möta specifik efterfrågan på vissa yrkeskategorier. Här går trenden till kortare och alltmer nischade insatser. Lågkonjunkturen påverkar efterfrågan på såväl kortare som längre utbildningsinsatser i syfte att rusta personer in i och tillbaka till arbetsmarknaden.

Behovet av att rätt kompetens utför rätt uppgifter blir allt större i de egna verksamheterna. Det leder i en riktning att stärka arbetsgivares attraktivitet. Det kan handla om riktat arbetsinnehåll och tillförande av fler yrkeskategorier. Insatser som innebär att arbetsgivare tar större ansvar än nu för att göra kompetensutveckling och kompetensväxling möjlig under anställning.

Fullföljda studier är viktigt för personers möjlighet till ett gott och självständigt liv. Kunskapsresultaten är i nuläget varierande mellan Skara kommuns skolor. Alltför många elever går ut årskurs 9 utan grundläggande behörighet till gymnasiet. Arbetet behöver fortsätta och stärkas för att alla barn och elever ska ha chans att nå så långt som möjligt. Det finns anledning att rikta uppmärksamhet till grupper, exempelvis nyanlända barn och elever samt barn och elever med annat modersmål än svenska.

Det är fortfarande svårt att bedöma covid-pandemins långsiktiga påverkan på elevers kunskaper, fullföljda studier och etablering på arbetsmarknaden. För vissa elever fungerade det väl medan det för andra varit det motsatt. För elevgruppen i stort indikeras en negativ påverkan på betygsresultaten för de med mer omfattande fjärrundervisning. Detta kan påverka behovet av vuxenutbildning framöver. Positivt är att medarbetares kunskaper i digitala verktyg ökat markant. Behovet av en medveten digitalisering med fokus på såväl effektivitet som förnyelse är viktigt för att uppnå en än mer effektfull verksamhet. Nära knutet till digitaliseringen är ökade krav på informationssäkerhet. Arbetet förutsätter resurser: tid, kompetens och flera fall finansiella resurser

Den psykiska ohälsan bland barn och unga påverkar redan idag individers förutsättning för fullföljda studier. Det ställer krav på att utveckla verksamheten så den på ett än bättre sätt möter behoven. Arbetet sker på lokal nivå, många gånger i samverkan inom kommunen och i relation till andra samhällsaktörer. Att vidareutveckla effektfull samverkan kring barn och unga är viktig liksom att den verksamhetsutveckling som sker i inom nämndens ansvar tar sikte på målgruppen. Utveckling av lärmiljöer och särskilda undervisningsgrupper fortsätter.

För att säkra resultat och driva nödvändig utveckling finns fortsatt behov av att vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet i hela organisationen. Det behöver finnas en tydlig röd tråd som präglas av analys, kontinuitet och ömsesidighet – från klassrum till nämnd och ytterst kommunfullmäktige. Fokus behöver i än högre utsträckning sättas på vilka förbättringsåtgärder som är lämpliga och att därefter genomföra och följa upp dem så de ger avsedd verkan. På så vis skapas grunden för en kvalitetsdriven organisation som har förutsättningar att nå såväl lokala som nationella mål.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Barn- och utbildningsnämnden visar ett överskott på 7,0 mnkr motsvarande 1,4 procent av budgeterad omsättning. Överskottet relaterar till ökade riktade statsbidrag och statlig ersättning sjuklönekostnader. Överskottet reduceras av underskott avseende gymnasieverksamheten. Elevbidraget är inte tillräckligt för personalbemanning utefter nuvarande antal elever och program. Kostnaden för behovsprövade resurser i grundskolan medför ett överskridande mot budget vilket reducerar överskottet ytterligare.

EKONOMISK ANALYS

Avvikelsen mot budget för 2022 summeras till 7,0 mnkr. Nettokostnaderna ökade med 10,4 mnkr från år 2021. Ökningen förklaras av löneökning och övriga prisökningar samt tillkommande kommunbidrag. Pandemin hade större påverkan på kostnaderna år 2021 mot år 2022 därav högre kostnader.

Pandemin påverkade inledningsvis året och resulterade i lägre måltidskostnader och tillkommande bidrag/ersättningar. Statlig ersättning för sjuklönekostnader förlängdes och var kvar till och med april. Generellt statsbidrag, skolmiljarden, beslutades i januari. Beslut i kommunfullmäktige under året att förvaltningen kommunbidrag ökade i motsvarande mån. Totalt summeras pandemirelaterade poster till 6,6 mnkr.

Förskolan Marieberg. Barnen har varit med i förberedelserna och i hela processen från första spadtaget.

Riktade statsbidrag har tillkommit under året. Statsbidrag likvärdig skola och bidrag till vuxenutbildning har ökat intäkterna med 1,4 mnkr.

Personalkostnaderna följer budgeten. Det har genomförts en översyn av organisationen. Vissa tjänster har tillsatts senare under året beroende på översynen och därmed lägre personalkostnader. Det har varit svårt att få in vikarier vid VAB och sjukfrånvaro till verksamheterna. Befintlig personal på plats har genomfört undervisningen. Detta har givit lägre vikariekostnader. Semesterskulden har minskat beroende på fler uttagna semesterdagar runt jul och nyår. Fler uttagna semesterdagar, längre ledighet ger lägre personalkostnader. Framför allt grundskolan har haft högre personalkostnader mot budget för åtgärder att skapa trygghet och studiero. Personalkostnadsposten summeras till -0,1 mnkr.

Det har varit fler barn/elever på kommunens förskolor, grundskolor och särskola. Färre barn i fristående förskola, fler elever från andra kommuner till grundskolan och särskolan. Högre intäkter om 1,0 mnkr.
Underskott i kommunens gymnasieverksamhet. Antal elever är inte tillräckligt för att täcka verksamhetens kostnader, -3,1 mnkr.

Övriga kostnader understiger budget. Lägre skolskjutskostnader vid nytt avtal för höstterminen, och lägre införandekostnader för nytt verksamhetssystemet förklarar större delen av de lägre kostnaderna, 1,2 mnkr.

INVESTERINGSREDOVISNING

Kommunfullmäktige beslutade 25 oktober 2021 att godkänna barn- och utbildningsnämndens yrkande om att öka investeringsramen 2021 med 2,3 mnkr. Yrkandet avsåg en ny lastbil till Katedralskolan. Inköpet beräknas uppgå till 2,5 mnkr, 0,2 mnkr fanns inom förvaltningens ram för året. Lastbilen beräknades levereras under 2022 men ytterligare förseningar gör att leverans beräknas till år 2023.

Lägre utfall för inventarier än budgeterat beror på övergång till leasing av PC och Ipad.

INVESTERINGSREDOVISNING

Netto-investeringar (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Inventarier	1 576	5 500	3 924	4 157	3 810
Maskiner och fordon	0	2 500	2 500		
Summa netto-investering	**1 576**	**8 000**	**6 424**	**4 157**	**3 810**

OMSORGSNÄMNDEN

Tillhandahålla omsorg, service, upplysningar, råd, stöd, vård och ekonomisk hjälp till familjer och enskilda som behöver det. Möjliggöra individers självständighet och självförsörjning för att aktivt kunna delta i samhället. Arbeta förebyggande för att skapa goda förhållanden för barn och unga, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd. Ha god kännedom om levnadsförhållandena i kommunen. Samarbeta med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda och tillsammans med dem främja att det finns bra miljöer i kommunen. Vara delaktig i samhällsplaneringen. Informera om sin verksamhet på ett så enkelt och väl tillgängligt vis som möjligt. Främja förutsättningar för goda levnadsförhållande genom att nå ut till och söka upp de som är i behov av socialtjänstens hjälp. Bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet och vid alla åtgärder som rör barn ska deras bästa alltid särskilt beaktas.

NÄMNDENS INRIKTNINGAR

Hållbar bemanning utifrån: Effektivitet, Kvalitet, Arbetsmiljö, Ekonomi. Utveckla metoder och insatser i syfte att individerna förvaltningen möter ska uppnå makt att förändra sin situation mot självförsörjning, självständighet, självbestämmande.

NÄMNDENS MÅL

Minska antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd från 433 st, år 2019 till 250 st, år 2022.

● Målet är inte uppnått

En jämförelse från 2020-2022 (insatser jan-dec) visar att antalet unika hushåll under året är det lägsta på tre år. Dock uppnås ej målet. Antalet ärenden per månad visar en minskning med ca 40 hushåll.

- 2020, 465 ärenden
- 2021, 416 ärende
- 2022, 381 ärenden

Att relatera till målet är också AME-Spektras resultat.

STATISTIK ARBETSMARKNADSENHETEN

	2022	2021
Antal inskrivna under året	375	342
Antal utskrivna under året	194	173
Antal utskrivna till arbete eller studier	107 (55%)	103 (60%)
Antal avslutade med annan försörjning än försörjningsstöd efter avslut	135 (70%)	130 (75%)

ANALYS TABELL

Andelen avslutade såväl till arbete/studier som till egen försörjning är ökande, samtidigt minskar antalet inskrivna. Över 80 procent av de inskrivna på AME uppbär försörjningsstöd.

I förvaltningen arbetar enheterna Vuxen Myndighet, AME och daglig verksamhet och sysselsättning aktivt med målet samt Vuxen Resurs. Arbetssätten utvecklas och fördjupas successivt, bland annat med stöd i den handlingsplan som formulerats för AME-Spektras arbete. Ett omfattande arbete med systematisk uppföljning och målgruppsanalys pågår, vilket skapar differentierade insatser utifrån målgruppens behov.

Fördjupade insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden prioriteras tydligt.

Utöver intern samverkan är AME Spektras samarbete med Vuxenutbildningen väsentlig för resultatet.

KOSTNADSSTRUKTURDIAGRAM %

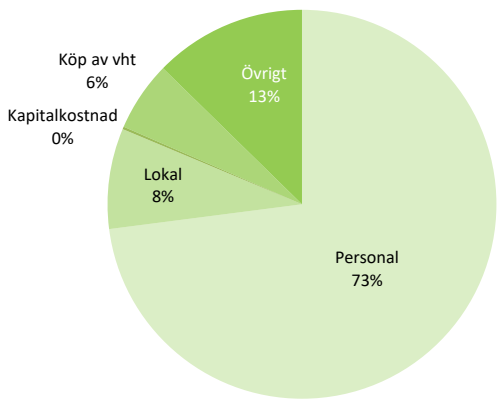

VERKSAMHETSFÖRDELADE KOSTNADER %

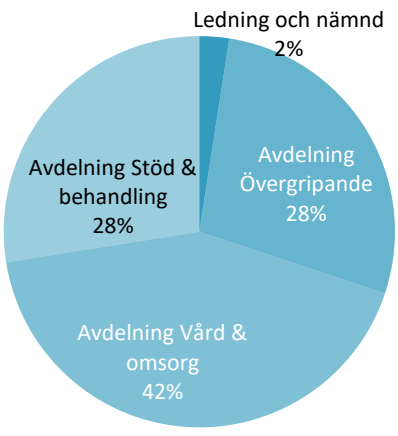

ÅRETS RESULTAT

Nettokostnad per verksamhet (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Ledning och nämnd	**11 891**	**11 781**	**-110**	**11 242**	**12 376**
Avdelning Övergripande	**134 223**	**142 391**	**8 168**	**138 634**	**113 467**
Kvalité och IT	**12 477**	**13 101**	**624**	**10 351**	**10 606**
Vuxen myndighet	33 610	30 531	-3 079	36 703	30 186
Barn och unga myndighet	13 408	16 100	2 692	15 443	16 684
Handläggare/LSS placeringar	**8 852**	**7 171**	**-1 681**	**9 397**	**4 848**
Hälso- och sjukvård (HSL)	37 247	41 528	4 281	40 910	34 806
AME	7 870	9 796	1 926	8 481	7 740
Flyktingmottagande	-2 506	0	2 506	0	2 275
Övrigt	23 265	24 164	899	17 349	6 322
Avdelning Vård och omsorg	**205 967**	**203 431**	**-2 536**	**186 196**	**193 109**
Särskilda boenden	88 915	82 710	-6 205	84 475	79 761
Hemvård	83 144	83 832	688	81 615	80 701
Korttid	7 518	8 169	651	7 697	7 538
Dagverksamhet	7 999	10 277	2 278	9 929	11 349
Övrigt	18 391	18 443	52	2 480	13 760
Avdelning Stöd och behandling	**133 537**	**130 014**	**-3 523**	**127 233**	**135 532**
Gruppbostad	45 418	39 905	-5 513	40 834	38 701
Personlig assistans	26 809	23 516	-3 293	25 468	24 231
Bumerangen/Grotta	6 886	7 288	402	6 136	7 868
Daglig verksamhet	13 864	14 386	522	13 162	12 791
Vuxen resurs	7 584	8 625	1 041	7 658	5 841
Barn och Unga resurs	20 151	21 413	1 262	20 127	18 842
EKB familjehem	-2 352	0	2 352	-776	211
Övrigt	15 177	14 881	-296	14 624	27 047
Summa nettokostnad	**485 618**	**487 617**	**1 999**	**463 305**	**454 484**

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	119 387	96 362	23 025	120 440	119 366
Summa intäkter	**119 387**	**96 362**	**23 025**	**120 440**	**119 366**
Personalkostnader	-441 421	-438 680	-2 741	-419 012	-408 991
Kapitalkostnader	-1 286	-1 175	-111	-1 260	-1 192
Övriga kostnader	-162 298	-144 124	-18 174	-163 474	-163 656
Summa kostnader	**-605 005**	**-583 979**	**-21 026**	**-583 746**	**-573 839**
Summa nettokostnader	**-485 618**	**-487 617**	**1 999**	**-463 306**	**-454 473**
Kommunbidrag	487 617	487 617	0	475 178	459 158
Årets resultat	**1 999**	**0**	**1 999**	**11 872**	**4 685**

Sjukskrivningarna ska minska med 2 procentenheter från 2019 års nivå 7,1 procent fram till årsskiftet 22/23.

● Målet är inte uppnått

OMSORGSNÄMNDEN

Sammanfattningsvis bedöms förvaltningen inte nå målet med att minska sjukfrånvaron med 2 procentenheter från 2019 års nivå 7.1 procent till årsskiftet 22/23. Den totala sjukfrånvaron har varit 10,1% 2022.

Sju enheter inom förvaltningen är inom 5 procentenheter. Flera varierar från 10 till 15 procentenheter, mestadels inom hemvård, särskilt boende för äldre och personlig assistans.

Flertalet av enhetscheferna relaterar den höga sjukfrånvaron till utbrott av Covid, uppmaningen att stanna hemma vid minsta symptom och flertalet långtidssjukskrivna som ökar de totala sjukskrivningstalen på enheten. De enheter där medarbetaren har möjlighet att arbeta hemifrån har en mycket låg sjukfrånvaro mellan 1 till 2 procentenheter.

Brukartiden ska öka inom hemtjänsten och 2021 ska brukartiden uppgå till lägst 55 procent.

● Målet är inte uppnått

HEMVÅRD-ÖKA BRUKARTIDEN

Målet har inte uppnåtts då brukartiden under 2022 uppgick till 46 procent. Det är flera faktorer som påverkar detta resultat. Flera insatser har gjorts för att öka brukartiden såsom effektiviseringar av schemarader och genomgång av samtliga beställningar av hemtjänstinsatser. Arbetet fortgår med att identifiera orsak samt sätta in rätt åtgärder. Bedömningen är att den digitala insatsplaneringen kommer att förbättra brukartiden.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Förvaltningen har upplevt utmaningar i att rekrytera rätt kompetens till vakanta utannonserade tjänster. Framtiden innebär ett ökat behov av kompetens och medarbetare där många branscher konkurrerar om tillgänglig kompetens. För omsorgsnämnden är det väsentligt att en högre andel av personer i arbetsför ålder ges förutsättningar och kompetens att anställas inom verksamheterna.

1 april 2022 avslutades årsarbetstidsavtalet för kommunals avtalsområde och ersattes med allmänna bestämmelser (AB). Projektgrupp för hållbar bemanning och schemaläggning har fortsatt under 2022 för att ge stöd till verksamheterna i avtalsbytet.

Ett arbete har påbörjats med att utveckla befintlig bemanningsenhet till en kommungemensam resurspool i syfte att tillgodose verksamheternas vikariebehov.

Vidare har det kommunövergripande arbetet med samverkan arbetsmarknad fortsatt för att möjliggöra att fler personer kommer ut på arbetsmarknaden genom att erbjuda nya tjänster och praktikplatser samt utbildning.

Pilotprojekt har under hösten 2022 påbörjats på två enheter inom vård och omsorg där serviceuppgifter flyttats från undersköterskekompetensen till ny funktion.

Förvaltningens personalomsättning uppgick under 2022 till 12,4%, vilket är något högre än föregående års 10,3%. Detta kan härledas till det ökade antalet medarbetare som gick i pension 2022, vilket var 18 medarbetare 2022 i jämförelse med föregående år vars pensionsavgångar var 10 medarbetare.

Ålderssammansättningen i förvaltningen visar att i ålderskategorin 29 år och yngre är det 83 medarbetare, mellan 30 och 49 år 375 stycken och i ålderskategorin 50 år och äldre är det 363 medarbetare. Det bekräftar kompetensförsörjningsutmaningen.

Under 2022 har sysselsättningsgraden ökat till 96,3% jämfört med föregående år då sysselsättningsgraden var 95,5%. Andelen heltidsanställda var 2022 83,1%, vilket också ökat från tidigare år då andelen var 78,4%. Förvaltningen har under flera år arbetat utifrån heltid som norm och resultatet visar på att heltider ökar.

Den demografiska utvecklingen innebär ökade behov och minskad arbetskraft i alla sektorer över hela landet. I relation till pensionsåldern på 68 år är det 61 medarbetare i omsorgsförvaltningen som beräknas gå i pension de närmsta 5 åren.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Covid-19 har utmanat förvaltningens verksamheter vad gäller arbetsmiljön under längre tid. Från verksamheterna kommer indikationer om högre psykisk ohälsa och trötthet i organisationen. Frånvaro i form av sjukfrånvaro och VAB har inneburit mer arbete för ordinarie personal och därmed en hög arbetsbelastning under 2022.

Förvaltningen har under första halvåret 2022 haft en hög personalomsättning bland enhetschefer inom avdelningen vård och omsorg, något som stabiliserats under andra halvåret 2022. Detta har påverkat arbetsmiljön för de enhetschefer som är kvar eftersom det tar tid innan ny enhetschef är på plats och introducerad i verksamheten. Vardagen för en enhetschef präglas i hög grad av att lösa bemanningen då sjukfrånvaron är omfattande. Detta blir i sin tur en ökad belastning för frisk baspersonal i verksamheterna.

I kommunens medarbetarundersökning som genomfördes i oktober 2022 visade förvaltningen ett gott resultat, jämfört med medarbetarundersökningen 2020. Några av de identifierade framgångsfaktorerna är att förvaltningens medarbetare känner att sitt arbete är meningsfullt samt att närmsta chef visar förtroende för sina medarbetare. Några utvecklingsområden är möjlighet till återhämtning och paus samt upplevelsen av en rimlig arbetsbelastning vilket bekräftar konsekvenserna av en hög sjukfrånvaro.

Under 2022 har det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförts med stöd av SAM-modulen i Stratsys. Utveckling av stödmaterial har fortsatt löpande under hela 2022 vilket gjort arbetsmiljöarbetet mer tillgängligt och enhetschefer vittnar om att det gett ökat stöd.

Trotjänare uppmärksammades

Rapportering och hantering av arbetsskador, tillbud och riskobservationer i KIA används i varierad omfattning av förvaltningens medarbetare och chefer. Utbildningstillfällen i KIA har genomförts löpande under 2022.

Hälsofrämjande insats i form av träningsgrupp har under 2022 genomförts där medarbetare som är i eller riskerar att hamna i en sjukskrivning har fått en individuell träningsplan i grupp för att främja välmående.

SJUKFRÅNVARO

Under 2022 har korttidssjukfrånvaron fortsatt att öka vilket kan härledas till pandemin och dess efterdyningar. Det finns fortfarande restriktioner om att vara hemma vid mindre sjukdomssymptom, vilket påverkar sjukfrånvaro och vård av barn. Från verksamheten kommer indikationer om psykisk ohälsa och trötthet i organisationen på grund av en hög arbetsbelastning under en längre tid.

Sjukfrånvaron har under 2022 ökat och är högre för kvinnor än för män, något som kan förklaras av att förvaltningen är kvinnodominerad. Åldersgrupperna 29 år och yngre samt 30- 49 år har en högre sjukfrånvaro än tidigare år och även sjukfrånvaron bland män har ökat.

Ett mål för omsorgsförvaltningen är att sänka sjukfrånvaron till 5 procent. Åtgärder som vidtagits är ett kommunövergripande rehabteam som fokuserar på långtidssjukskrivna medarbetare. Ett arbete har också påbörjats att sänka korttidssjukfrånvaro i form av att HR gett ökat stöd till utvalda enhetschefer utifrån resultat av nyckeltalsuppföljning.

SJUKFRÅNVARO I PROCENT

	2022	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	10,1	8,8	9,4	7,2
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	40,8	45,3	32,8	39,0
Sjukfrånvaro för kvinnor	10,6	9,4	10,1	7,9
Sjukfrånvaro för män	7,0	5,4	5.6	3,9
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	7,8	6,1	7,9	5,5
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	9,0	7,6	8,9	6,4
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	11,9	11,7	11,1	9,6

Krisen i Ukraina. Akutboende för flyktingar från Ukraina upprättades i gamla gymnastikhuset. Boendet behövde dock inte tas i bruk.
Manifestationer till stöd för Ukrainas folk hölls av kommunledningen.

VERKSAMHET

Den enskilt största utmaningen för förvaltningen är att hantera bemanning i personalkrävande verksamheter utifrån den väl kända demografiska situationen som landet och kommunen befinner sig i.

Covid-19 har även under 2022 utmanat förvaltningen, såväl inom bemanning som i det brukarnära arbetet.

Under året har aktivt arbete skett med att utveckla stödstrukturer för enheternas grunduppdrag samt uppföljning och styrning av förvaltningen i sin helhet. Detta med utgångspunkt från en plan som baseras på nuvarande och framtida utmaningar.

Kriget i Ukraina, massflyktsdirektivet och förändringar i bosättningslagstiftningen har genererat mycket osäkerhet och en konkret ny målgrupp för förvaltningen. Samarbetet i kommunen, med andra myndigheter och civilsamhället har fungerat väl.

Behoven i missbruksvården har under många år kunnat hanteras i förvaltningens öppenvård. Under 2021 vände den trenden och antalet placeringar ökade och ligger kvar på den högre nivån även under 2022.

Sårbarhetsanalyser utifrån en eventuell elbrist har initierats i förvaltningen.

Inom Omställning Nära vård är målet att skapa en vård med ökad trygghet, kvalitet, kontinuitet och effektivitet. En tätare samverkan på flera nivåer finns inom samtliga vårdsamverkans områden. Flera delar i den kommunala hälso- och sjukvården har börjat planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, hållbarhet och säkerhet. Där uppdraget klaras med god patientsäkerhet och god arbetsmiljö även under oväntade förhållanden.

Under år 2022 har patientsäkerhetsarbetet intensifierats, en lokal handlingsplan för patientsäkerhet samt rutin för smittförebyggande åtgärder har tagits fram och strategi för smittskydd har reviderats. Det har bidragit till att verksamheterna i omsorgsförvaltningen har ett utökat fokus och förståelse på patientsäkerhetsarbetet.

FRAMTID OCH UTVECKLING

Omsorgsnämnden befinner sig i ett antal utmaningar och inom dessa områden pågår utvecklingsarbete som behöver fortgå och utvecklas under många år framöver.

Demografin med färre i arbetsför ålder och fler äldre utmanar både kvalitetsaspekter inom verksamheterna och hantering av framtida kompetensförsörjning. För att möta detta pågår ett omfattande omställningsarbete där nya arbetssätt inom vård omsorg successivt implementeras, däribland verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering. Det pågår på nationell nivå ett antal utredningar där lagförslag tas fram som i olika grad kommer att påverka omsorgsnämndens arbete. Häribland kan nämnas

- Ny socialtjänstlag
- Förändringar i LSS-lagstiftningen
- Samsjuklighetsutredningen
- Äldreomsorgslag
- Förändringar i den statliga arbetsmarknadsregleringen

EKONOMISK ÖVERSIKT

Omsorgsnämnden visar ett överskott på 2,0 mnkr. Överskottet relaterar till riktade statsbidrag och statlig ersättning för sjuklönekostnader samt personalomsättning och vakanser bland framförallt handläggare. Underskott redovisas inom särskilda boenden för äldre och gruppbostäder

LSS på grund av höga personalkostnader. Korttidsplatser har öppnas och brukare med hög vårdtyngd har krävt högre bemanning. Även köp av verksamheter för placeringar av vuxna och personlig assistans har legat över budget.

EKONOMISK ANALYS

Omsorgsnämnden redovisar ett budgetöverskott på 2,0 mnkr och nettokostnaderna har ökat med 20 mnkr mellan 2021 till 2022. Ökningen av nettokostnaderna förklaras till stor del av löne- och prisökningar.

Ledning och nämnd redovisar ett mindre underskott på -0,1 mnkr.

Avdelningen Övergripande redovisar ett överskott med 8,2 mnkr

Förklaras av lägre IT kostnader än budgeterat, där bland annat en större återbetalning avseende FVM (framtidens vård informations miljö) har gjorts. HSL verksamheterna och AME redovisar större överskott på grund av vakanser och tillkommande statsbidrag. Kostnader för placeringar av barn och unga har varit lägre än budget samtidigt som kostnaderna för placering av vuxna varit högre än budget. Flyktingmottagandet har genererat högre intäkter med anledning av massflyktsdirektivet.

Avdelningen för vård och omsorg redovisar ett underskott med -2,5 mnkr. Underskottet förklaras av höga kostnader inom särskilda boenden där kostnaderna för sjukfrånvaro har varit höga främst under första halvåret. Utökad bemanning på grund av vårdtunga ärenden och tillfälliga korttidsplatser har också genererat ökade kostnader. Hemvården, korttiden och dagverksamheten redovisar samtliga överskott.

Avdelningen Stöd och behandling redovisar ett underskott på -2,2 mnkr.

Underskotten finns inom personlig assistans och gruppbostäder LSS. Resursverksamheterna för vuxna och barn/unga samt korttidsboendet Bumerangen/Grottan redovisar samtliga överskott.

Under året har nämnden erhållit stora riktade statsbidrag som också har föranlett ökade kostnader i form av bland annat ökad bemanning, återhämtning för personalen och utbildningsinsatser.

Sjukfrånvaron har legat på 10,1 procent vilket högre än 2021 då frånvaron var 8,75 procent. Vissa verksamheter har periodvis haft en mycket hög sjukfrånvaro. Den höga sjukfrånvaron är kostsam då den ofta genererar dubbla lönekostnader för vikarier måste sättas in för att ersätta frånvaron.

Trycket på särskilda boende platser har varit hög under året och kön har som mest legat på 39 och i genomsnitt 28. Antalet platser har utökats med 9 stycken vilka har finansierats med statsbidrag. Flera korttidsplatser har också används under året på Ardalagården och Vallehemmet.

Efterfrågan på hemvård har fortsatt att minska och 2022 var antalet beviljade timmar 113 600 st vilket är en minskning med 6 974 timmar i förhållande till 2021. Sedan 2019 har antalet beviljade timmar minskat med 30 procent vilket kopplas till pandemin. Den minskade efterfrågan har till stor del hanteras med minskad personal men det finns behov av en bättre flexibilitet för att kunna ställa om personalresurserna där de bäst behövs.

Inom hälso- och sjukvården finns det fortsatt en svårighet att rekrytera personal främst inom rehabilitering. Här har ändå statliga bidrag erhållits för en god nivå av sjuksköterskor på särskilda boenden. Statliga bidrag för att arbeta med näravård har också erhållits under året, ett arbete som kommer fortsätt 2023.

Dagverksamheter, öppna mötesplatser och dagligverksamhet som hade begränsade öppettider eller stängt under delar av pandemin har under året öppnat sina verksamheter igen.

Gruppbostäder inom LSS har haft ökade kostnader under året vilket har genererats av en ökad vårdtyngd. Målgruppen blir äldre och därav ökar vårdbehovet. IVO har tagit ett beslut en viteskostnad gällande ett LSS ärende, enligt beslutet har Skara kommun dröjt oskäligt lång tid med att verkställa ett beslut om insats.

Personligassistans redovisar underskott som främst förklaras av ärenden där kommunen fattat beslut som Försäkringskassan inte finansierar.

Kostnader för placeringar av vuxna, både vad gäller missbruk, LSS och våld i nära relationer har vari höga i förhållande till budget. Samtidigt har externa placeringar av barn och unga varit låga. Här finns en medveten satsning på öppna lösningar på hemmaplan så långt det är möjligt.

Intäkter från migrationsverket har minskat väsentligt sedan 2016. Nämnden har under året haft några beslut som har överklagats till förvaltningsrätten. Överskottet för verksamheten är delvis kopplat till vunna tvister från tidigare år.

INVESTERINGSREDOVISNING

Inköp av inventarier har överskridit budget med 0,4 mnkr vilket förklaras av högre inköp av datorer. Ett större inköp av datorer gjordes i slutet av 2022 på grund av att stora prisökningar aviserades inför 2023. Därav beräknas inköpen av datorer minska 2023.

INVESTERINGSREDOVISNING

Nettoinvesteringar (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Inventarier	1 923	1 500	-423	1 503	927
Summa nettoinvestering	1 923	1 500	-423	1 503	927

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Kultur- och fritidsnämnden arbetar för ett rikt kultur- och idrottsutbud, där ett attraktivt kultur- och föreningsliv med ideella krafter skapar en trygg och gemensam plattform.

NÄMNDENS INRIKTNINGAR

Skara kommuns invånare i alla åldrar skall ha ökad tillgång till bibliotekets lokaler, medier och programverksamhet. Läsfrämjande verksamhet för barn- och unga ska öka i Gamla biblioteket för att nyttja lokaler och intensifiera generationsöverskridande aktiviteter. En ökad satsning på idrottsturism skall innebära effektivare användande av våra fritidsanläggningar. Kommunen ska i ökad grad samverka med civilsamhället vid kultur- och fritidsevenemang vilket ger större social sammanhållning med föreningslivet.

NÄMNDENS MÅL

Antal besökare till biblioteket ska öka och uppgå till minst 10 000 besökare, varav 800 barn inom gruppen barnverksamhet från förskole- och skolverksamhet i Skara kommun, årligen.

● Målet är uppnått

Kultur och fritidsförvaltningen bedömer att målet 10 000 besökare på helårsbasis uppfylls. Genom meröppet har Skaras invånare fått större tillgång till lokaler och media. Nya och gamla biblioteket har haft närmare 54 000 besök om man räknar samman digitala besök, digital media, fysiska besök och besök på gamla och nya biblioteket.

Förvaltningen har en god måluppfyllelse vad det gäller marknadsföring och mediearbete för att nå besökare. Trots det har verksamheten inte nått de ekonomiska mål som var framtagna i budget 2022 för Bokäventyret. Det beror på att verksamheten är inne i en utvecklingsprocess vad det gäller utställningar, marknadsföring och besöksstrategier. Bokäventyrets verksamhet kommer behöva tid för att utvecklas.

ÅRETS RESULTAT

Nettokostnad per verksamhet (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Nämnd	281	420	139	275	281
Administration	0	0	0	218	488
Verksamhetsstöd	4 858	4 870	12	5 753	5 550
Museum	3 347	3 347	0	3 347	3 347
Allmänkultur	1 834	1 945	111	1 665	1 748
Bibliotek	12 511	11 971	-540	11 917	12 106
Vilan	23 976	22 650	-1 326	23 562	26 073
Övr. Idrotts- och fritidsanläggningar	2 024	2 116	92	2 072	2 220
Summa nettokostnad	**48 831**	**47 319**	**-1 512**	**48 809**	**51 813**

(Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	10 707	10 792	-85	10 435	10 375
Summa intäkter	**10 707**	**10 792**	**-85**	**10 435**	**10 375**
Personalkostnader	-17 272	-17 655	383	-17 525	-16 891
Kapitalkostnader	-712	-771	59	-656	-598
Övriga kostnader	-41 554	-39 685	-1 869	-41 063	-44 699
Summa kostnader	**-59 538**	**-58 111**	**-1 427**	**-59 244**	**-62 188**
Summa nettokostnader	**-48 831**	**-47 319**	**-1 512**	**-48 809**	**-51 813**
Kommunbidrag	47 319	47 319	0	46 613	50 385
Årets resultat	**-1 512**	**0**	**-1 512**	**-2 196**	**-1 428**

KOSTNADSSTRUKTURDIAGRAM %

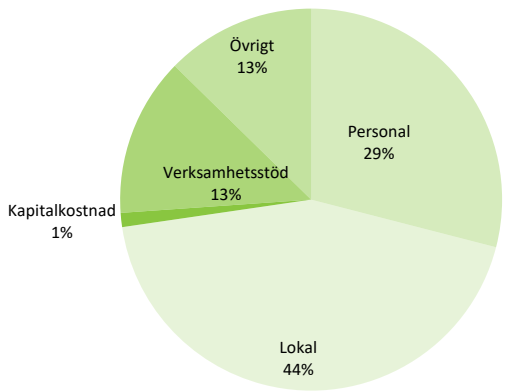

VERKSAMHETSFÖRDELADE KOSTNADER %

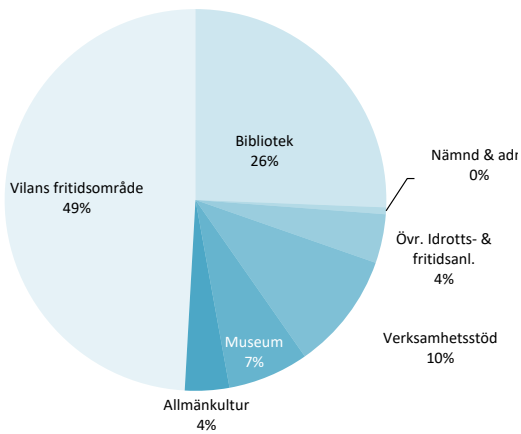

Aktivitetsstationer längs elljusspåret i Petersburg invigdes under hösten med en tävling mellan föreningar.

En mycket god aktivitetsuppfyllelse avseende samarbete med barn- och utbildningsnämnden vad gäller pedagogisk verksamhet på nya biblioteket. Totalt ca 780 barn nåddes av bibliotekets styrda planerade verksamhet under vårterminen 2022 och under hösten har totalt ca 1 224 barn nåtts av biblioteket i planerad verksamhet. Verksamheten har kört ut ca 290 boklådor till skolor under 2022. Bokäventyret har sammanlagt haft ca 860 skolelever och ca 195 pedagoger under 2022. Sammanlagt fram till december månad har Bokäventyret haft ca 6 700 besök.

Antalet besökare och intäkter i samtliga fritidsanläggningar i kommunen ska öka.

● Målet är inte uppnått

Besökare till Vilans fritidsområde har inte ökat som förväntats under år 2022 på grund av större renoveringar. Badhuset tvingades stänga 10 maj och öppnade igen i början av oktober då renoveringarna och underhållet tog längre tid. Utebadet öppnades tidigare än planerat inför sommaren på grund av renoveringen inomhus. Besöksantalet har varit bra utomhus när vädret har varit varmt och sämre när vädret varit dåligt.

Besökarna till andra anläggningar på Vilans fritidsområde har inte ökat som förväntas, troligen beror det på att läger, cuper och spontana besök inte riktigt har kommit i gång efter pandemin. Fritidskontorets personal har redan nu börjat planera hur fritidsenheten ska få tillbaka och öka besöksantalet inför 2023 på Vilans fritidsområde.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Vikten av att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning har på senare tid ökat. En av de stora utmaningarna inom förvaltningen är nu att attrahera personal till vissa specialisttjänster samt att arbeta för en breddad rekrytering. Arbetsgivare behöver arbeta systematisk, kontinuerligt och långsiktigt med flera delar såsom arbetsmiljö, introduktion, kompetensutveckling, kollegialt lärande och verksamhetsutveckling för att förbättra kvalitén i verksamheten. Det systematiska arbetet bygger på fortlöpande dialog och samverkan.

I kommunens medarbetarundersökning som genomfördes i oktober visade förvaltningen på ett gott resultat i flera frågor, både jämfört med föregående års medarbetarundersökning 2020 och kommunens övergripande resultat 2022. Resultatet visar bland annat ökade siffror gällande att medarbetarna tycker att de lär nytt och utvecklas i sina uppdrag samt att de får ansvar och känner förtroende från chef.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Strategiskt arbete pågår på kultur och fritidsförvaltningen kring frågan med kompetensförsörjning. Förvaltningen ingår i samverkansgrupper som rör kompetensförsörjning exempelvis genom chefers delaktighet i arbetet med arbetsmarknadsfrågor. Förvaltningen arbetar med att ta fram strategier för att säkerställa en attraktiv arbetsplats som ger oss möjlighet till större utbud i rekryteringsprocesserna. Den allmänna bilden är att förvaltningen har relativt lätt att rekrytera ny personal dock har det sällan varit behov av nyrekryteringar då personalomsättningen varit mycket låg sett över tid. Förvaltning har få medarbetare över 55 år vilket innebär att förvaltningen inom de närmsta åren inte ser stora pensionsavgångar som resten av kommunen. Andelen medarbetare som arbetar heltid ökar ständigt och är 2022 94,7 %.

Förvaltningen består inom vissa enheter av väldigt homogena grupper om vi studerar exempelvis sammansättning av ålder, kön vilket i rekryteringssamhang blir faktorer att titta på för att få en ökad spridning. Att kompetensutveckla befintlig personal för att behålla och utveckla blir viktiga faktorer samt att försöka omvärldsbevaka hur framtidens behov av kultur och fritidsliv ser ut för att kunna ställa om och utbilda personalen så vi kan möta behoven hos kommunens invånare. Under året har även ett större samarbete inletts mellan förvaltningens enheter som innebär att personal exempelvis från badet har

hjälpt till på biblioteket, detta är också ett led i att kunna utveckla och behålla personal enligt kommunens arbete med kompetensförsörjningsmodellen Aruba.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Covid-19 har utmanat förvaltningens verksamheter vad gäller arbetsmiljön under längre tid. Frånvaro i form av sjukfrånvaro och vård av barn har inneburit mer arbete för ordinarie personal och därmed en hög arbetsbelastning under en längre period.

Under året har årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för första gången genomförts i SAM-modulen i Stratsys. Kommande års rapportering förväntas förbättras med ett fortsatt implementeringsarbete av SAM-modulen genom utvecklat stödmaterial.

Rapportering och hantering av arbetsskador, tillbud och riskobservationer i kommunens system KIA används i nu i allt högre omfattning av förvaltningens medarbetare och chefer.

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaron i förvaltningen har det senaste året ökat från 5,5 till 8,6. Den största ökningen finner vi bland kvinnorna och i gruppen 50 år och äldre. Vi ser också en ökning i att de som blir sjukskrivna tenderar att bli sjukskrivna längre perioder, 60 dagar eller mer. Förvaltningens chefer jobbar aktivt tillsammans med stödfunktionerna med tidiga insatser och regelbundna samtal med de sjukskrivna för att försöka bidra till en återgång i arbetet. Ett kommunövergripande projekt för att minska långtidsfrånvaron har startats och ett inledande arbeta med att identifiera dessa medarbetare har påbörjats och en rad olika insatser har gjorts vilket lett till att flera medarbetare är åter i arbete, studier eller annan sysselsättning. Framåt kommer projektet även att arbeta med korttidsfrånvaron och dolda orsaker till psykisk ohälsa.

SJUKFRÅNVARO I PROCENT

	2022	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	8,6	5,5	5,7	5,3
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	27,5	9,6	18,4	14,1
Sjukfrånvaro för kvinnor	10,1	5,1	4,4	4,5
Sjukfrånvaro för män	5,4	6,2	7,8	7,1
Sjukfrånvaro i åldrarna 29 år eller yngre	7,2	7,1	5,6	5,3
Sjukfrånvaro i åldrarna 30 - 49 år	10,5	6,2	6,4	6,3
Sjukfrånvaro i åldrarna 50 år eller äldre	10,3	4,1	5,5	5,2

VERKSAMHET

Verksamhetsåret har gått inte gått helt enligt plan på grund utav orsaker verksamheten ej har kunnat påverka. Verksamheten har haft utmaningar med att fylla anläggningar med verksamhet och besökare i det antal fritidsverksamheten hade enligt verksamhetsplan och mål. Det var tufft första halvåret 2022 då många läger inte kom igång förrän senare. Badhuset fick stänga på grund av ventilations renovering som verksamheten inte kunde påverka, vilket gav ett budgetunderskott. Dock har badhuset haft väldigt goda besökssiffror den senare delen av året. Uppbygganden av idéer efter branden i Petersburg och utveckling av Petersburg etapp 2 har varit en givande och kreativ process mellan förvaltningar och föreningsliv. Det arbetet pågår och tas med in i 2023. Vilan etapp 5 pågår enligt plan i olika processer ihop med kommunen Sparbankstiftelsen och föreningslivet.

Bokäventyret i Gamla biblioteket har tidigare bedrivits i projektform där externa medel finansierat uppbyggnaden. Från och med år 2022 är Bokäventyret ny permanent verksamhet i kultur- och fritidsförvaltningen regi. Detta medför en del utmaningar för verksamheten ekonomiskt för att hitta en hållbarhet i intäkter kontra utgifter då verksamheten är ny så tar det tid att nå besökarna och etablera sig.

Det har varit en rik flora av olika aktiviteter och evenemang på förvaltningen som har genererat nya besökare till kommunen samt gett kommunens invånare en god fritid under året 2022. Förvaltningen har en god samverkan utifrån barn och unga och har under sommaren erbjudit olika aktiviteter för barn och unga under sin fritid. Kultur och fritid har påbörjat under 2022 en inventering av besöksnäringen, evenemang och kultur. Detta är ett led i att utveckla evenemangsarbetet och stärka samverkan med föreningsliv och näringsliv samt företagare i Skara. Verksamhetscheferna och förvaltningschef har under året arbetat framgångsrikt och strategiskt med att skapa en gemensam förvaltning, genom att ha arbetat samman personal och verksamheter.

FRAMTID OCH UTVECKLING

Kultur och fritidsförvaltningen har flera framtida utvecklingsområden och utmaningar. I takt med att Skara kommun satsar och investerar ökar drift och personalkostnader som är en del i budgeten att hantera. Det är och blir en utmaning framåt då budgetramen minskar. Verksamheten arbetar för att öka antalet besökare i kultur och fritids anläggningar. Arbetet framåt i evenemangsgruppen och förvaltningsövergripande under 2023 är viktigt för att utveckla besöksnäringen, evenemangsutveckling och gynnsamma samarbeten som genererar fler besökare till Skara kommuns anläggningar men även till fler aktörer inom kommunen och den privata näringen. Genom de goda samarbetena Skara kommun har etablerat kan trots kommunens storlek erbjudas ett stort utbud. Skara kommun har väldigt god plattform att stå på samt goda förutsättningar genom olika spännande besöksmål, ett rikt

kulturliv, engagerade föreningar och spännande utveckling inom fritid- och idrottsområdet. Skaras utveckling och arbete för att nå målen i den delregionala utvecklingsstrategin är viktiga för framtidens Skara. Att ha en god fritid med många möjligheter och utvecklingsområden är viktiga faktorer för att vilja leva och bo i Skara.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden visar ett resultat för helåret som visar på en negativ avvikelse mot budget om 1,5 mnkr. Underskottet relaterar till största delen till minskade intäkter på Vilans fritidsområde och Bokäventyret.

EKONOMISK ANALYS

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett underskott om totalt 1,5 mnkr.

År 2022 har varit ett extraordinärt år för Kultur- och fritidsnämnden både ur ett ekonomiskt och verksamhetsmässigt perspektiv p.g.a. att badhuset har tvingats hålla stängt under drygt fyra månader på grund av byte av ventilationssystem. Pandemin har påverkat verksamheterna under första delen av året eftersom restriktioner utfärdade av Folkhälsomyndighetens gällde fram till 9 februari.

Den positiva avvikelsen på intäktssidan gentemot budget är till största delen hänförlig till de externt finansierade projekt och aktiviteter som företagits i kultur- och fritidsverksamheten. Ett flertal projekt pågår och totalt uppgår intäkter avseende externt finansierade projekt till 2 mnkr. Intäkter avseende externt finansierade projekt ingår inte i budgeterade intäkter då osäkerheten är stor innan beslut om medel fattats.

Intäkterna för fritidsverksamheten har minskat jämfört med budget vilket till största delen är hänförligt till ombyggnation av ventilationssystem i badhuset. Ombyggnationen har inneburit att badhuset varit stängt i drygt fyra månader under året. Därutöver har pandemin i viss utsträckning påverkat intäkterna under första delen av året i och med att restriktioner utfärdade av Folkhälsomyndigheten kvarstod till 9 februari.

Ökningen av kostnadssidan har delvis sin naturliga förklaring i att de projekt och aktiviteter där extern finansiering har förekommit också innefattar kostnader. Projekt och aktiviteter redovisar alltid ett nollresultat där intäktssidan är lika stor som kostnadssidan.

Nämnden redovisar ett överskott om 0,1 mnkr vilket är hänförligt till minskade ersättningar samt och representation, vilket kan förklaras med flera digitala möten under året.

Verksamhetsstöd redovisar ett marginellt överskott.

Allmänkultur redovisar ett marginellt överskott om 0,1 mnkr.

Biblioteket redovisar ett underskott om 0,5 mnkr vilket är hänförligt till minskade intäkter på Bokäventyret.

Fritidsverksamheten redovisar ett underskott om 1,2 mnkr vilket till största delen är hänförligt till minskade intäkter om 1,3 mnkr. Därutöver minskade kostnader om 0,1 mnkr.

Intäktsbortfallet är störst inom badhuset och badhuskioskens verksamheter och uppgår till 1,1 mnkr, resterande intäktsbortfall avser Ishallen om 0,2 mnkr. Badhuset tvingades stänga drygt fyra månader under året pga. byte av ventilationsanläggning vilket innebar ett omfattande intäktsbortfall för fritidsverksamheten. Visst intäktsbortfall är hänförligt till pandemin i början av året då verksamheten omfattades av Folkhälsomyndighetens restriktioner

Övriga idrotts- och fritidsanläggningar* redovisar ett marginellt överskott om 0,1 mnkr gentemot budget.

*Anläggningar som ligger utanför Vilans geografiska område

INVESTERINGSREDOVISNING

Investeringsbudgeten för 2022 har till fullo inte utnyttjas utan visar en positiv avvikelse med 1,1 mnkr.

Inventarier: Budget 2022 uppgår till 200 tkr, är utförda till en kostnad om 162 tkr.

Maskiner och fordon: Budget 2022 uppgår till 817 tkr och investering uppgår till 1 027 tkr pga. den ökande prisinflationen.

Investeringen Utsmyckning Skara: Av 2022 års investeringsbudget avseende utsmyckning Skara återstår 729 tkr. Planerade investeringar har fått flytta fram i tid pga. coronapandemin, beroende på att planerade besök hos konstnärer och företag har fått ställas in. Medlen kommer så snart samhällssituationen tillåter att utnyttjas.

Investering av Meröppet i biblioteket: Budget 2022 uppgår till 40 tkr, är utförda till en kostnad om 31 tkr.

Portabel paddelbana: Budget 2022 uppgår till 500 tkr. Komponentbrist hos leverantör har förskjutit investeringen.

INVESTERINGSREDOVISNING

	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Inventarier	162	200	38	186	94
Maskiner och fordon	1 027	817	-210	483	926
Övriga					
Utsmyckning Skara	86	815	729	94	10
Meröppet	31	40	9	93	800
Portabel paddelbana	0	500	500		
Summa nettoinvestering	**1 306**	**2 372**	**1 066**	**856**	**1 830**

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

Miljö- och byggnadsnämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning och rådgivning enligt lag när det gäller bl.a. bygglovsfrågor, miljöskydd, livsmedel, tobak, receptfria läkemedel, alkohol, serveringstillstånd och hälsoskydd.

NÄMNDENS INRIKTNINGAR

Nämnden ska verka för att utöva kommunens myndighetsutövning på ett rättssäkert och effektivt sätt. Utöver detta ska nämnden också ge tydlig information och verka för att nå bästa möjliga servicen till invånare och företag. Det är en självklarhet att det på ett enkelt sätt ska gå att utföra miljö- och bygg ärenden via smarta digitala tjänster. Nämnden ska verka för möjliga samarbetsformer internt och över kommungränsen för att hitta synergieffektergällande effektivitet, kunskapsutbyte, minskad sårbarhet och ekonomiska fördelar. Nämnden ska också verka för att hitta nya, smartare och kreativa sätt att arbeta. Tänka utanför boxen och våga ta nya spännande steg mot framtiden för att ligga i framkant gällande utveckling och innovation.

NÄMNDENS MÅL

Minska miljöpåverkan på Skara kommuns vattendrag genom förvaltningssamverkan och öka kunskap.

● Målet är inte uppnått

Skara kommuns VA-grupp som är förvaltning och bolagsövergripande har tagit fram policy och riktlinjer för hantering av dagvatten som blev beslutade av KF juni 2021 som förvaltningarna nu arbetar efter. Detta har inneburit att fokus på dagvattenhantering lyfts upp och fått en större dignitet i samband med bygg- och planfrågor samt vid miljötillsyn. Provtagning för att undersöka metallförekomst i dagvattenströmmar har skett under 2021 och 2022 i samarbete med Skara Energi. Analys av provtagning kommer att ske 2023.

EKONOMISK ÖVERSIKT

ÅRETS RESULTAT

Nettokostnad per verksamhet (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Nämnd	258	300	42	275	276
Miljöenhet	2 733	4 007	1 274	3 328	2 916
Byggenhet	1 752	2 560	808	1 612	2 429
Bostadsanpassning	1 209	1 855	646	1 671	1 125
Summa nettokostnad	**5 952**	**8 722**	**2 770**	**6 886**	**6 746**

Tkr	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	6 645	5 771	874	5 787	5 215
Summa intäkter	**6 645**	**5 771**	**874**	**5 787**	**5 215**
Personalkostnader	-10 878	-11 426	548	-10 209	-10 341
Kapitalkostnader	-1	-4	3	-4	-12
Övriga kostnader	-1 718	-3 063	1 345	-2 460	-1 608
Summa kostnader	**-12 597**	**-14 493**	**1 896**	**-12 673**	**-11 961**
Summa nettokostnader	**-5 952**	**-8 722**	**2 770**	**-6 886**	**-6 746**
Kommunbidrag	8 722	8 722	0	8 646	8 686
Årets resultat	**2 770**	**0**	**2 770**	**1 760**	**1 940**

KOSTNADSSTRUKTURDIAGRAM %

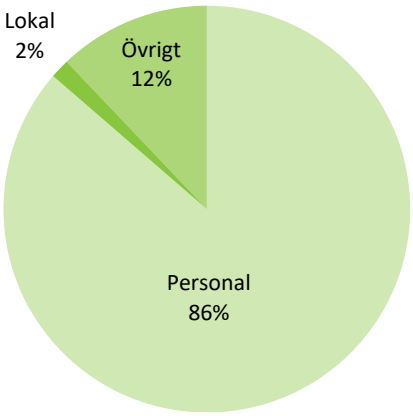

VERKSAMHETSFÖRDELADE KOSTNADER %

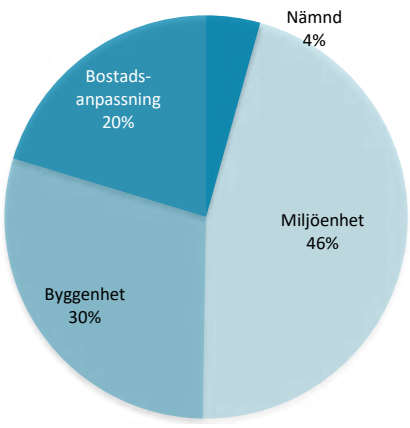

Miljö- och byggnadsnämnden har under året deltagit i Vattendagen, anordnad av bland annat. Vattenrådet Vänerns sydöstra tillflöden. Skara kommun arbetar aktivt i Vattenrådet för att medverka till att öka kunskapen om vattendragen i kommunen.
Effekter av åtgärder i vattenmiljöer är ett långsiktigt arbete och måste ses över en längre tid.

Ökad kundnöjdhet för kommunens service inom nämndens myndighetsområden.

● Målet är uppnått

Mätning av kundnöjdhet sker främst genom den nöjd kund index (NKI) undersökning som genomförs årligen.

NKI visar kundernas upplevelse av kommunens service utifrån tillgänglighet information, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. För 2021 visade NKI resultatet en positiv trend för livsmedelskontroll. Resultat för bygg visar ett lägre resultat än tidigare år. För miljö har svarsfrekvensen varit för låg för att få ett statistiskt säkerställt resultat.

Sannolikt har det höga ärendeflödet av bygglov under 2020 och 2021 påverkat handläggningstider och servicenivå till medborgarna vilket sannolikt har gett det lägre NKI resultatet.

Arbete pågår med att fortsätta utveckla e-tjänster inom miljö och bygg för ökad tillgänglighet.

PERSONALFÖRHÅLLANDEN

Vikten av att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning har på senare tid ökat. En av de stora utmaningarna inom förvaltningen är att attrahera och behålla rätt kompetens.

Arbetsgivare behöver arbeta systematisk, kontinuerligt och långsiktigt med flera delar såsom arbetsmiljö, introduktion, kompetensutveckling, kollegialt lärande och verksamhetsutveckling för att förbättra kvalitén. Det systematiska arbetet bygger på fortlöpande dialog och samverkan.

I kommunens medarbetarundersökning som genomfördes i oktober visade förvaltningen ett gott resultat. Resultatet visar att medarbetare upplever sitt arbete meningsfullt och att närmsta chef visar förtroende och uppskattning för dem som medarbetare.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Förvaltningen har periodvis haft svårt att rekrytera till vissa tjänster. Tillgången till utbildad personal inom stadsplanering och miljöområdet har vid vissa tillfällen lett till att man inte lyckats tillsätta personal som motsvarar de kompetenskrav man ställt i annonsen. Enheterna har jobbat mycket med kollegialt lärande och kompetensutvecklande insatser. Förvaltningen har stor spridning i ålderssammansättning och förhållandet kvinnor och män. Gällande pensionsavgångar är förvaltningen inte lika hårt drabbad som en del övriga förvaltningar då det förväntas gå två personer i pension inom en femårsperiod. Antalet heltidsanställda är också hög 98 procent.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Covid-19 har utmanat förvaltningens verksamheter vad gäller arbetsmiljön under längre tid. Flertalet av förvaltningens medarbetare har haft möjlighet att växelvis arbeta hemifrån vilket har ställt nya krav på dialog och utformning av arbetsplatserna i hemmet för att bidra till en så god arbetsmiljö som möjligt. En riktlinje för distansarbete har tagits fram för att stödja medarbetarna och cheferna i frågor som kan uppstå kring detta.

Under delåret har årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för första gången genomförts i SAM-modulen i Stratsys. Detta har lett till ökat samarbete mellan olika grupper i arbetsmiljöfrågorna samt att alla delar i årshjulet arbetsmiljö har tydliggjorts och börjat arbetas med än mer.

Rapportering och hantering av arbetsskador, tillbud och riskobservationer i KIA används i varierad omfattning av förvaltningens medarbetare och chefer. Nya utbildningstillfällen i systemet KIA är planerat under 2023 i syfte att öka användandet

SJUKFRÅNVARO

Tidigare år har sjukfrånvaron för förvaltningens medarbetare ingått i statistiken för kommunledningsförvaltningen så därav redovisas separata siffror för förvaltningen först 2023.

Möjligheterna till att utföra arbete delvis hemifrån har gjort att verksamheterna har kunnat fortlöpa och att medarbetarna har kunnat utföra arbete trots lättare förkylningssymptom. Förvaltningen har ändå haft en del längre sjukskrivningsfall vilka flertalet är stressrelaterade. Ett prioriterat område för förvaltningen är därför att arbeta med struktur och prioriteringar. Förvaltningen präglas över lag av ett gott arbetsklimat och många medarbetare vittnar om arbetsglädje där alla tar ansvar och stödjer och hjälper varandra.

VERKSAMHET

BYGGENHETEN

Året började som året innan slutade. Högt ärendeinflöde av bland annat bygglov. Detta mattades av under senare delen av våren i takt med höjda räntor, ökade elkostnader med mera. Nu är ärendeinflödet lågt och förväntas så vara under ett par år framåt. Det spås att det vänder under senare delen av 2024 med det är fortfarande osäkert. Konsekvensen är att andra delar av verksamheten nu kan få mer fokus så som tillsyn och liknande. Nackdelen är att i takt med minska antal ansökningar om bygglov så minskar också intäkterna. Det är sannolikt att vi kommer få se ett par år med relativt låga intäkter beroende på den omvärld vi har just nu. Det som är värt att notera är att behovet av bostäder och liknande fortfarande finns kvar så när det vänder gäller det att vara förberedd.

Under året har samarbetet med Essunga fortsatt och från och med första januari 2023 sköter Skara även bygglovshandläggningen åt Grästorps kommun. Detta samarbete har möjliggjort att enheten kan ha fyra stycken handläggare anställda.

Det har även inletts ett samarbete kring mätningstjänster med Essunga och Grästorp det Skara bistår med mätning, utsättning och till viss det GIS tjänster.

Samarbetena har lett till mer att göra och detta är bra sett ur det läge vi befinner oss i just nu. Ärendeinflödet är lägre än normal och dessa samarbete möjliggör fler inkomster för att bibehålla viss del av intäkterna som uteblir under lågkonjunkturen.

MÄTNING

På mätningssidan hanteras mätuppgifter (utsättning, kartunderlag, adressättning mm) i takt med de bygglov som beviljas. Eftersläpning p.g.a. överbelastning på tjänsten sedan flertalet år tillbaka ledde under året till att kommunen tappat en del av det avtalet med Lantmäteriet som ersättning utgår för. Efter förstärkningen med en halv mättjänst från mars 2022 ser vi ut att kunna jobba tillbaka avtalet samt utveckla det ytterligare något steg. I praktiken innebär det ett fördjupat samarbete mellan Skara kommuns mätenhet och Lantmäteriet där vi hjälper varandra och ömsesidigt tjänar på det i både pengar, tid och kvalitet.

Från och med första september 2022 har ett samarbete inletts med Essunga kommun där vi hjälper dem med mätningstjänster. Samma har skett med Grästorps kommun från och med årsskiftet 2022/2023. En fördel i dag för vår del är att vi får fler ben att stå på sett ur ett nedgående konjunkturperspektiv. Utvecklingen av mätsidan kan förhoppningsvis leda till minskad sårbarhet på sikt om inflödet av uppdrag möjliggör att ytterligare en resurs kan tillskapas.

MILJÖENHETEN

Tiden för tillsynen delas upp i planerad, händelsestyrd och övergripande tid. Normalt tar den planerade tillsynen för miljö- och hälsoskyddstillsyn ca 50 procent av tillsynstid. För livsmedelskontroll tar den planerade över 80 procent av tiden. Händelsestyrda ärenden är t.ex. anmälningsärenden, ansökningar, dispensansökningar, klagomål som är livsmedel, hälso- eller miljörelaterade, miljöutsläpp och tillbud, rapporter, remisser, överklagande, olika former av rådgivning och information samt serviceskyldighet enligt förvaltningslagen och skyldighet att beakta offentlighetsprincipen.

Planerad tillsyn har skett utifrån tillsynsplan för 2022. Enligt miljöbalken och livsmedelslagen ska en årlig plan tas fram för tillsynsarbetet. Under 2022 har inventering av enskilda avlopp fortsatt i den östra delen av Skara kommun. Inventeringen av kommunens 1800 enskilda avlopp beräknas vara färdig 2027 för hela kommunen. Radon är ett viktigt område då Skara har områden med naturlig förekomst av radon, samt att det förekommer byggnadsmaterial som kan ge radon. Tillsyn av Radon i flerbostadshus är ett projekt som startade 2018 med att få in uppgifter och åtgärder för bostadsföretag som har över 50 lägenheter. Projektet har fortsatt med att under 2022 fått in nya radonmätningar på de som fått krav på åtgärder samt att fastighetsägare med 20 till 49 fått krav på att inkomma med radonuppgifter. Spill och dagvatten har under flera år varit fokusområde för tillsyn. Syftet är att förbättra vattenkvalitén i våra vattendrag samt för att minska zinkhalterna i spillvattnet till Skara kommuns reningsverk. Naturvårdsverket har tagit fram en nationell strategi för miljöbalkstillsyn vilket har varit önskat för att få en ökad samsyn i Sverige. Tillsynsplanen har utgått ifrån den nationella strategin samt den nationella kontrollplanen för livsmedels tillsyn. Avfallsområdet, där hantering av jordmassor är en del har fått många nya bestämmelser. Detta är ett viktigt område där miljöenheten haft extra focus på farligt avfall.

Under 2022 har en ny taxebilaga för miljöbalken tagits fram gemensamt inom V6. Varje kommun har sedan tagit upp den för beslut i respektive kommunfullmäktige.

Miljö- och byggnadsnämnden har tillsyn över miljöfarlig verksamhet med klassning B, C och U i miljöprövningsförordningen (2013:251) och anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter samt kontroll på livsmedelsverksamheter enligt livsmedelslagen.

- B-objekt är tillståndspliktiga. Tillståndsplikten innebär att verksamheten ska prövas av länsstyrelsen innan den startas eller ändras. Länsstyrelsen har överlåtit tillsynen på B-verksamheter sedan 2014 till Miljö- och byggnadsnämnden. Antal: 10 objekt

- C-objekt är anmälningspliktiga. Anmälningsplikten innebär att Miljö- byggnadsnämnden kan meddela försiktighetsmått för verksamheten. Antal: 92 objekt

- U-objekt behöver inte prövas. De omfattas dock i övrigt av miljöbalkens bestämmelser på samma sätt som

de större verksamheterna. Antal registrerade: 567 objekt

- Anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter är hygienisk behandling som kan medföra blodsmitta, bassängbad till allmänheten, lokaler för undervisning (skola, förskola), solarier. Antal: 63 F objekt
- Livsmedelsföretag. Antal 202 aktiva livsmedelsföretag

Livsmedelsföretag och livsmedel kontrolleras regelbundet. Kontrollen ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig för alla företag och organisationer.

Verksamheterna delas upp efter typ av livsmedel; dricksvatten, livsmedelstillverkning och livsmedelhanering. Denna uppdelning bygger på de krav som finns på årlig rapportering till livsmedelsverket.

Nytt tillsynsområde från och med 2022 är kontroll av material i kontakt med livsmedel. Kontrollen kommer delvis ingå i registrerade livsmedelsverksamheters planerade tillsyn men det kommer tillkomma objekt som tillverkar, förädlar, importerar och säljer kontaktmaterial

En tre årig behovsutredning har genomförts utifrån en gemensam mall som är framtagen av miljösamverkan Västra Götaland Behovsutredningen visar att det inte finns tillräckliga resurser för att genomföra tillsyn inom alla områden som miljöbalken och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljökvalitetsmål och folkhälsopolitiska mål. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, regionala och lokala miljömålen samt den nationella kontrollplanen inom livsmedel.

FRAMTID OCH UTVECKLING

UTVECKLINGSOMRÅDE

Fortsatt utveckling av samarbete inom V6 inom både miljö och bygg för det gemensamma ärendesystemet. Utveckling av samarbetet även inom andra delar såsom personal mm. Fortsatt samarbetet med Essunga kommun, Grästorps kommun och eventuellt Vara kommun gällande bygglovshantering och mät/GIS tjänster samt Lidköpings kommun kring serveringstillstånd.

UTVECKLINGSOMRÅDEN 2023

- E-tjänster
- Information på hemsidan
- Samarbete inom V6
- Kontaktcenter 2.0
- Företagslots
- Vid bygglov se möjlighet till trygghetsskapande åtgärder
- Utöka samarbete över områdena för att bland annat värna om miljö- och hälsoskyddsfrågor och bygglovs frågor vid detaljplanearbetet.
- Säkerställa bra och effektfulla interna rutiner och riktlinjer
- Barnkonventionen ska beaktas i alla våra beslut.

Skara kommuns mål med att arbetat för att öka antalet invånare kommer öka efterfrågan på tjänster inom miljö, bygg, och mät. I takt med denna utveckling är det centralt att det inte byggs upp hinder på grund av personalresurser.

Både behovsutredning för miljöenheten och byggenheten påtalar redan nu resursbrist utifrån att klara myndighetsuppdraget enligt gällande lagstiftning.

BYGGENHETEN

Det är fortfarande osäkert hur Skaras uttalade mål för befolkningsökning ska hanteras. I dagsläget är det stiltje på byggsidan vilket innebär två saker: mindre intäkter från bygglov samt mer tid för tillsyn. Så länge det är lugnare kommer mer tillsyn att hinnas med och göras. Under de senaste åren har tillsyn blivit nedprioriterat och en allt större ökad mängd tillsynsärende har blivit pausade i väntan på mer resurser eller mindre inströmning av lov- och anmälningsärende. Nu finns det tid att börja arbeta av högen med liggande tillsynsärende. Det är allt ifrån svartbygge till trasiga hissar och dålig ventilation.

Byggenheten undersöker ytterligare samarbetsformer över kommungränserna för att minska sårbarheten och få ”skalfördelar” i form av möjlighet att anställa mer personal. Från och med 2023 kommer skara att hjälpa Grästorp med bygglov och tillsyn. Samarbete har även inletts på mät/GIS sidan både med Essunga och Grästorp. Diskussioner pågår även med Vara kommun om möjligheten att hitta vinn/vinn samarbete både inom bygg och mät/GIS.

Byggenheten har tillsammans med flera andra kommuner i närområdet en pågående utbildning tillsammans med Campus Västra Skaraborg där nya bygglovshandläggare utbildas. Utbildningen väntas fortgå minst två utbildningsomgångar till. Denna utbildning innebär att det finns tillgång till personal mer rätt kompetens boende i närområdet.

Framtida utmaningar kommer också att bli att hantera nya krav på digitala handlingar av bygglov, hantera krav på ”BIM” (digitala husmodeller) i befintligt system och ta emot nya typer av ansökningar samt anpassa verksamheten för att möta detta. I dag har bygg och mät resurser för att hantera en normal orderingång. Om Skara ska växa kommer det bli mycket som måste prioriteras bort för att hantera en större ingång av ansökningar än tidigare, vilket torde bli följden av den tillväxtsatsning som Skara står inför med tanke på ett satt befolkningsmål, batterifabriker och liknande.

MILJÖENHETEN

Gemensam taxebilaga inom miljöbalken har utarbetats och antagits av V6 kommunerna under 2022. Effekten blir ökad samsyn. Samarbete om personal vid semesterperioder med övriga V6 för livsmedelsinspektörerna har prövats under 2021 och 2022 och kommer att fortsätta framöver.

Vidareutveckling av E-tjänster för att underlätta för sökande att ansöka och anmäla verksamheter.

Kartläggning av verksamheter med material i kontakt med livsmedel samt ny riskklassning av samtliga livsmedelsverksamheter ska ske och gälla från 2024.
Nationell strategi för miljöbalkstillsyn är framtagen av Naturvårdsverket. Strategin syftar till att främja tillsyn inom områden som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägna under strategins period. En ökad tydlighet gynnar att myndigheternas samlade resurser och kompetens används effektivare, bidrar till en ökad likvärdighet i tillsynen och underlättar planering av tillsyn. I nuläget finns sju tillsynsområden, områdena är; Förorenade områden, Avfall, Miljöfarlig verksamhet, Hälsoskydd, Naturtillsyn, Vattenverksamheter samt Kemikalier som tillkom under 2022.

Under år 2020 kom flera nya bestämmelser på avfallsområdet. En viktig förändring för B- och C-verksamheter utgörs av det nya rapporteringskravet vad gäller farligt avfall. Sedan tidigare har verksamheter som producerar, samlar in, transporterar, handlar eller mäklar med farligt avfall haft en skyldighet att anteckna uppgifter om det farliga avfallet. Reglerna i den uppdaterade avfallsförordningen innebär att kraven ökas, men den största förändringen består i att en rapporteringsskyldighet för farligt avfall införs. Miljöenheten kommer att ha fortsatt fokus inom farligt avfall då vi har märkt att alla inte har förstått vad som gäller och att det från den 1 januari 2022 införs en miljösanktionsavgift för den som har rapporterat för sent

Särskilt fokus behöver läggas på tillsyn gällande utsläpp av spill och dagvatten för att nå kommunens mål med att ”Minska miljöpåverkan på Skara kommuns vattendrag genom förvaltningssamverkan och öka kunskap”, samt att genom uppströmsarbetet identifiera vad orsakar kan vara att halten av zink är höga i reningsverkets slam.

Inventering av enskilda avlopp och inventering av radonsituationen i flerbostadshus är områden som har stor prioritet.

Ombyggnation av väg 49 som beräknas starta våren 2022 kommer att medföra en hel del arbeten med anmälningsärende gällande hantering av massor.

Rekrytering av personal med erfarenhet av tillsynsarbete har under de senaste åren visat sig vara svårt. Mycket tid för läggas av hela enheten för upplärning och introduktion.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Miljö- och byggnadsnämnden redovisar 2022 ett överskott om 2,8 mnkr mot budget. Det är kombinationen av högre intäkter till både miljö- och byggenheten med totalt 0,9 mnkr och lägre kostnader som är orsaken. Personalkostnader och kostnader för främmande tjänster har bidragit till överskottet med 1,3 mnkr. Därutöver har kostnad för bostadsanpassningsåtgärder blivit 0,6 mnkr lägre.

EKONOMISK ANALYS

Intäkterna har ökat med 0,9 mnkr och avvikelsen kan främst härledas till:

Taxor och avgifter för byggenheten har blivit 0,6 mnkr mer än budgeterat. Intäkt från kommunstyrelsen avseende ej budgetväxlade medel har blivit 0,25 mnkr mindre än budgeterat då motsvarande kostnad också varit lägre.

Taxor och avgifter för miljöenheten har blivit 0,5 mnkr mer än budgeterat.

Kostnaderna har minskat med 1,9 mnkr och avvikelsen kan främst härledas till:

Lägre personalkostnader med 0,5 mnkr, därav främst inom miljöenheten med 0,3 mnkr på grund av sjukfrånvaro, vakanser.

Lägre kostnader för främmande tjänster inom miljöenheten med 0,5 mnkr och inom byggenheten med 0,3 mnkr.

Lägre kostnader för åtgärder inom bostadsanpassning med 0,6 mnkr.

NETTOKOSTNAD PER VERKSAMHET

- Nämnden, visar ett överskott med 42 tkr.
- Miljöenheten, visar ett överskott med 1,3 mnkr. Avvikelsen beror på ökade intäkter från taxor och avgifter, lägre personalkostnader och lägre kostnader för främmande tjänster.
- Byggenheten, visar ett överskott med 0,8 mnkr. Avvikelsen beror främst på ökade intäkter från taxor och avgifter.
- Bostadsanpassning, visar ett överskott med 0,6 mnkr.

INVESTERINGSREDOVISNING

Investeringen avser mätutrustning.

INVESTERINGSREDOVISNING

Netto-investeringar (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Inventarier	339	0	-339	0	0
Summa nettoinvestering	339	0	-339	0	0

CENTRUMBOSTÄDER I SKARA AB

Ändamålet med bolagets verksamhet är att i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Skara genom byggnation och förvaltning av bostäder, samt att utveckla boendet och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boinflytande och inflytande i bolaget. Uthyrning av lokaler till näringsidkare ska bedrivas på affärsmässig grund och främja näringslivets utveckling inom kommunen. Bolaget ska utgöra en aktör av flera på bostadsmarknaden i Skara.

Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Inom ramen för affärsmässighet ska bolagets verksamhet präglas av ett bostadssocialt ansvar och ett ansvar för bostadsförsörjningen i kommunen. Likvideras bolaget skall dess behållna tillgångar tillfalla Skara kommun.

BOLAGETS INRIKTNING

Hållbarhet- Miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Centrumbostäder fokuserar på en hållbar utveckling- Minskad klimatpåverkan- Värna en god ekonomi som skapar möjligheter- Sociala utmaningar.

BOLAGETS MÅL

Uppnå målen och intentionerna i ägardirektivet.

● Målet är uppnått

Bolaget har uppnått målen och intentionerna i ägardirektiven.

INVESTERINGSREDOVISNING (TKR)

Netto-investeringar (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Investeringar i befintliga fastigheter	20 561	21 500	939	20 197	25 408
Kv. Stinsen	29 974	40 000	10 026	5 629	698
Summa nettoinvestering	**50 535**	**61 500**	**10 965**	**25 826**	**26 106**

EKONOMISK ÖVERSIKT

Tkr	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Hyresintäkter, brutto	65 037	64 902	135	62 438	59 945
Hyresbortfall	-1 666	-1 900	234	-1 802	-1 876
Övriga förvaltningsintäkter	1 748	1 600	148	1 704	2 341
Summa intäkter	**65 119**	**64 602**	**517**	**62 340**	**60 410**
Personalkostnader	-8 834	-8 874	40	-8 118	-6 570
Övriga kostnader	-28 015	-28 916	901	-29 737	-27 130
Avskrivningar	-14 105	-14 168	63	-12 415	-25 328
Övriga rörelsekostnader					**-50**
Summa kostnader	**-50 954**	**-51 958**	**1 004**	**-50 270**	**-59 078**
Rörelseresultat	**14 165**	**12 644**	**1 521**	**12 070**	**1 332**
Resultat från andelar i koncernföretag	2	0	0	0	11 859
Finansiella intäkter	21	0	21	10	15
Finansiella kostnader	**-3 527**	**-3 100**	**-427**	**-3 020**	**-3 905**
Resultat efter finansiella poster	**10 661**	**9 544**	**1 115**	**9 060**	**9 301**
Koncernbidrag					
Skatt	**-1 749**			**1 212**	**-1 999**
Resultat	**8 912**	**9 544**	**1 115**	**10 272**	**7 302**

UTFALLS- OCH JÄMFÖRELSETAL

	2022	2021	2020	2019	2018
Omsättning mnkr	63 371	60 636	58 069	58 324	43 806
Resultat efter finansnetto mnkr	10 661	9 060	9 301	8 403	9 543
Nettoinvesteringar mnkr	50 535	25 826	21 402	33 137	55 372
Soliditet %	27,4	28,4	26,5	22,3	17,9
Antal anställda	13	11	9	8	9

INVESTERINGSPROJEKT I KOMMUNALA BOLAG SOM FULLMÄKTIGE TAGIT STÄLLNING TILL

Tkr	Färdigställda projekt under 2022			Pågående projekt			
Investering/projekt	Beslutad totalutgift	Ack. utfall	Avvikelse	Beslutad totalutgift	Ack. utfall	Beräknad totalutgift	Beräknad avvikelse
Nybyggnadsprojekt etapp 1 (kv. Stinsen)				65 000	35 494	65 000	0
Nybyggnadsprojekt etapp 2				45 000		45 000	0
Summa nettoinvestering				**110 000**	**35 494**	**110 000**	**0**

De 110 Mnkr avser utökad låneram beslutad av KF 2020. Nybyggnadsprojekt kvarteret Stinsen pågår och avslutas under 2023 Nybyggnadsprojekt etapp 2 avser ej beslutade, men planerade nybyggnadsprojekt.

Kvarteret Stinsen. Byggnationen tog fart. Nederst till vänster visionsbild över byggnationen.

VERKSAMHET

VAD HÄNDE 2022 – ÅRET I KORTHET

- Uthyrningsstart och kontraktsskrivning, kvarteret Stinsen. 48 lägenheter för målgruppen 65+.
- Påbörjat ombyggnation från förskola till fyra lägenheter. Bottenplan Kaplansgatan 14.
- Öppnat en mötesplats för hyresgäster. Innehåller verksamheter som syftar till att stärka sociala infrastrukturen runt våra hyresgäster. Såsom läxhjälp, språkstöttning, arbetsmarknad mm.
- Ombyggnation av Klostret 8:7 färdigställdes. Turistinformation och offentliga toaletter för Skara kommun.
- Solcellsinstallation Kv. Abboten. Installerad effekt 45 KW.
- Personalstyrkan utökades med två utemiljövärdar
- Centrumbostäder firade 75 år, vilket bland annat uppmärksammades med tårtkalas i samtliga bostadsområden.
- Förvärvade Diakonen 2.

UNDERHÅLL OCH INVESTERING

Totalt har 27,3 mnkr lagts på investeringar och underhåll i Centrumbostäders befintliga bestånd under 2022. Nedan redovisas åtgärder överstigande 0,5 mnkr.

- Lägenhetsunderhåll ca 5,5 mnkr
- Byte vitvaror ca 0,8 mnkr
- Takbyte, kvarteret Jarlen ca 0,9 mnkr
- Ombyggnation Klostret 8:7 ca 5,7 mnkr
- Utemiljöupprustning, kvarteret Prelaten etapp II ca 4,9 mnkr
- Målning av fasad, kvarteret Jarlen ca 0,7 mnkr
- Fasadrenovering, kvarteret Tellus ca 3,3 mnkr
- Fiberinstallation, kvarteret Prelaten och Husaren ca 0,9 mnkr
- Solcellsinstallation, kvarteret Abboten ca 0,9 mnkr

PERSONAL

Under hösten 2022 har personalstyrkan utökats med två deltidstjänster som utemiljövärdar. Fram till 2022 har säsongsanställning tillämpats som anställningsform för att förstärka bemanningen under växtsäsongen. Förändringen innebär att del av tidigare säsongsanställningar övergått till årsarbetstidsanställda. Det innebär att anställningen är på 80 procent, med 100 procent, tjänstgöringsgrad under växtsäsongen och 50 procent, under vintern. Centrumbostäders personalstyrka uppgår till tretton personer per 2022-12-31. Fem tjänstemän och åtta kollektivanställda.

HYRESFÖRHANDLING

I mars genomfördes årets hyresförhandling med Hyresgästföreningen, vilket resulterade i en genomsnittlig hyreshöjning om 1,8 procent (1,25 procent) för bostäder och 2,25 procent (1,25 procent) för lokaler. Hyresförändringen skedde per 1 april 2022. En stor del av företags lokaler regleras hyresmässigt genom indexreglering och omfattas inte av hyresförhandlingen med Hyresgästföreningen.

FRAMTID OCH UTVECKLING

Centrumbostäders huvuduppdrag är bostadsförsörjning. Skara kommun har antagit ett befolkningsmål om 24 000 invånare år 2030. I takt med behovet står Centrumbostäder redo att bidra till målet genom nyproduktion av hyresrätter. Hur stort behovet kommer att vara av nyproducerade hyresrätter och när behovet uppstår, avgörs av marknadens efterfrågan. Utmaningen kommer bli att producera lägenheter till en hyresnivå som marknaden efterfrågar. Det råder idag helt andra förutsättningar för nyproduktion jämfört med bara de senaste åren. Kraftigt stigande byggpriser, stigande räntor och avskaffandet av statligt investeringsstöd påverkar hyresnivåerna kraftigt.

Fokus på social hållbarhet har blivit en stor del av vår verksamhet och kommer vara det under överskådlig tid. Behovet av åtgärder som stärker den sociala infrastrukturen runt våra hyresgäster är påtaglig. Syftet är att minska utanförskap och stärka tryggheten och samtidigt höja attraktiviteten i våra bostadsområden. Det råder en rad utmaningar som behöver hanteras och vi kan bidra på vårt sätt.

EKONOMISK ANALYS

Övriga kostnader är lägre än budget vilket beror på att delar av det planerade underhållet ej genomförts på grund av att underentreprenörer inte kunna utföra arbetet på grund av leveransförseningar eller väder.

Räntekostnader blev högre än budgeterat och orsaken är höjda räntor. Bolaget har hälften av lånen bundna och hälften av lånen rörliga.

För övrigt inga större avvikelser mot budget.

Stora skillnaden mellan föregående bokslut och årets bokslut är avskrivningar som ökat, då bolaget aktiverat många investeringar 2022.

SKARA ENERGI AB

Ändamålet med bolagets verksamhet är att vara ett ledande företag för infrastruktur. Bolagets tjänster ska präglas av stor driftssäkerhet, rationellt utförande och drift, god ekonomi, god miljö och med fokus på kunderna.

Fjärrvärmeverksamhet samt produktion av och handel med el ska bedrivas på affärsmässig grund. VA- verksamhet ska bedrivas i enlighet med lokaliseringsprincipen, förbudet mot spekulativ verksamhet och självkostnadsprincipen. Vid drift av allmän Va-anläggning i annan kommun görs avsteg från lokaliseringsprincipen samt ställs krav på affärsmässig grund. Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Skara kommun.

BOLAGETS INRIKTNING

Fjärrvärmeverksamhet samt produktion av och handel med el ska bedrivas på affärsmässig grund. VA- verksamhet ska bedrivas i enlighet med lokaliseringsprincipen, förbudet mot spekulativ verksamhet och självkostnadsprincipen. Vid drift av allmän Va-anläggning i annan kommun görs avsteg från lokaliseringsprincipen samt ställs krav på affärsmässig grund.

BOLAGETS MÅL

Uppnå minst 6,0 procent avkastning på sysselsatt kapital (exklusive Vatten och avlopp).

● Målet är uppnått

Avkastningen på sysselsatt kapital blev 9 procent exklusive VA-verksamheten. Soliditeten uppgår till 59 procent. Långfristiga skulder uppgår till 0 kronor.

VERKSAMHET

Året som har gått har på flera sätt varit omvälvande. Skara Energi har märkt av det genom ökade kostnader men också att kunderna har fått högre elkostnader.

Bolaget har som planerat installerat nytt ställverk vid södra mottagningsstationen, vilket är viktigt för fortsatt elektrifiering av Skara.

Bolaget har färdigställt utbyggnaden av vatten och avlopp på landsbygden, nu återstår endast en liten del av området i Händene Tveta. Likaså har den fortsatta utbyggnaden av fiber inneburit att 522 nya kunder har fått möjlighet att ansluta till fibernätet.

FRAMTID OCH UTVECKLING

Den elektrifiering som pågår i samhället kommer att märkas allt tydligare. Det gäller att bolaget rustar sig väl och förbereder sig för detta. Det är också viktigt att Skara Energi samarbetar mer inom Skaraborg gällande utbyggnad av energisystemet.

Bolaget kommer att fortsätta att bygga ut fjärrvärmen i tätorten. Även utbyggnaden av fiber kommer att fortsätta. Både med att fiberansluta flerfamiljshus och företag i Skara men också genom att bygga ut stamnätet på landsbyden för att möjliggöra fiberanslutningar. Under nästa år

EKONOMISK ÖVERSIKT

Tkr	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Intäkter	161 562	155 786	5 776	166 591	151 712
Summa intäkter	**161 562**	**155 786**	**5 776**	**166 591**	**151 712**
Personalkostnader	-25 627	-28 984	3 357	-26 272	-23 351
Övriga kostnader	-88 507	-83 729	-4 778	-86 061	-77 470
Avskrivningar	-25 750	-26 558	808	-26 724	-28 271
Summa kostnader	**-139 884**	**-139 271**	**-613**	**-139 057**	**-129 092**
Rörelseresultat	**21 678**	**16 515**	**5 163**	**27 534**	**22 620**
Nedskrivning av aktier				-4 000	
Finansiella intäkter	492	2 600	-2 108	1 273	2 817
Finansiella kostnader	-8	-91	83	-362	-1 107
Resultat efter finansiella poster	**22 162**	**19 024**	**3 138**	**24 445**	**24 330**
Bokslutsdispositioner	-9 990			-9 206	-5 222
Koncernbidrag					
Skatt	**-2 589**		**-2 589**	**-2 712**	**-3 554**
Resultat	**9 583**	**19 024**	**549**	**12 527**	**15 554**

INVESTERINGSREDOVISNING

Netto-investeringar (Tkr)	Bokslut 2022	Budget 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Bokslut 2020
Elnät	22 379	26 400	4 021	4 593	2 622
Fjärrvärme	8 960	6 300	-2 660	798	2 591
VA	4 482	6 200	1 718	4 885	5 911
Stadsnät	4 660	7 900	3 240	7 237	7 365
Tjänster	3 650	5 500	1 850	5 101	13 548
Gemensamma funktioner	142	0	-142	163	137
Summa netto-investering	**22 777**	**47 750**	**24 973**	**32 174**	**37 242**

UTFALLS- OCH JÄMFÖRELSETAL

	2022	2021	2020	2019	2018
Omsättning mnkr	161 562	166 591	151 712	152 617	154 845
Resultat efter finansnetto mnkr	22 162	24 445	24 330	21 228	24 045
Nettoinvesteringar mnkr	44 273	22 777	32 174	37 242	33 867
Soliditet %	59	53	54	54	49
Antal anställda	34	35	35	35	35

kommer Skara Energi att installera en turbin vid Uddetorp som ger bolaget möjlighet att producera egen el.

EKONOMISK ANALYS

Resultatet ovan avser moderföretaget Skara Energi AB, då budgeten avser densamma.

Resultatet efter finansiella poster blev 3,1 mnkr högre än budget.

Nettoomsättningen av el, fjärrvärme, VA och stadsnät blev ca 1,2 mnkr högre, vilket hänger samband med högre intäkter för stadsnät i takt med utbyggnad av fibernät. Övriga rörelseintäkter blev ca 4,5 mnkr högre, vilka består av anslutningar, entreprenadarbeten och administrativa tjänster. Personalkostnader blev lägre, pga vakanser. Däremot ökade övriga kostnader som en följd av de höga elpriserna.

Bolaget har heller inte fått någon utdelning från Billinge Energi AB, som var beräknad i budgeten.

KOMMUNALFÖRBUND SAMT ÖVRIGA SAMVERKANSORGANISATIONER

KOMMUNALFÖRBUNDET SKARABORGSVATTEN

VERKSAMHET

Skaraborgsvatten tidigare Skaraborgs vattenverksförbund bildades 1955 av Skövde, Skara och Falköpings kommuner med uppgift att lösa medlemskommunernas vattenförsörjning. Skaraborgsvatten skall leverera vatten med högsta möjliga kvalitet, med minsta möjliga mängd av kemiska tillsatser. Skaraborgsvatten skall upprätthålla en god drift- och egenkontroll av vattenkvaliteten. Skaraborgsvatten skall aktivt medverka i Vätternvårdsförbundet för att säkerställa råvattenkvaliteten.

KOMMUNALFÖRBUNDET GÖLISKA IT

VERKSAMHET

Kommunalförbundet Göliska IT bildades 2005 på initiativ av Lidköping, Skara och Götene kommuner som önskade samverka kring IT-drift och support. Att minska på sårbarheten, hålla nere kostnadsökningar och säkra spetskompetens var några av incitamenten vid bildandet. Under årens lopp har Grästorp, Essunga och Vara tillkommit så nu består förbundet av 6 kommuner i Västra Skaraborg som samverkar kring IT och digitalisering.

Bredden och djupet på samverkan inom medlemskommunerna ökar för varje år och många av de större verksamhetssystemen används nu gemensamt vilket sparar på kostnader och öppnar upp för större möjligheter för verksamhetsamverkan över kommungränserna.

AVFALL & ÅTERVINNING SKARABORG

VERKSAMHET

Kommunalförbundets medlemmar är Falköping, Gullspång, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Töreboda samt Essunga, Grästorp, Götene, Vara som anslöt sig 1 januari 2022. Förbundet ska skapa en långsiktig hållbar organisation och verksamhet för insamling och hantering av främst hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Detta innebär en gemensam renhållningsförordning med avfallsplan och avfallsföreskrifter som beslutas av respektive kommun.

SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND

VERKSAMHET

Skaraborgs Kommunalförbund utgör plattformen för det gemensamma delregionala utvecklingsarbetet i Skaraborgs 15 kommuner. Förbundet har till ändamål att tillvarata medlemskommunernas intressen och har att främja deras samverkan och samarbete över kommungränserna. Verksamheten ska vara till kommunal nytta och skapa mervärde för medlemmarna. Syftet ska vara att stärka Skaraborg som en attraktiv region med goda livsvillkor för alla invånare och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande. Förbundet skall särskilt verka inom följande områden: Tillväxt och utveckling, verksamhetsstöd och intressebevakning, projekt som har till syfte att främja samordning och samverkan inom områdena tillväxt och utveckling samt verksamhetsstöd.

I det gemensamma utvecklingsarbetet för Skaraborg har arbetet i förbundets strukturerats i fyra utvecklingsområden: Regional utveckling, hållbar samhällsutveckling, kunskapsutveckling och välfärdsutveckling

SAMHÄLLSSKYDD MELLERSTA SKARABORG

Gemensam för Skara, Götene, Tidaholm och Falköping med Falköping som huvudman.

VERKSAMHET

Falköpings, Götenes, Skaras och Tidaholms kommuner har från 2017 inrättat en gemensam nämnd. Falköpings kommun är värdkommun och nämnden ingår i Falköpings kommuns organisation. Nämnden har att ansvara för den gemensamma räddningstjänsten i Falköpings, Götenes, Skaras och Tidaholms kommuner i enlighet med vad som åvilar respektive kommun enligt gällande räddningstjänstlagstiftning. Nämnden fullgör Falköpings, Götenes, Skaras och Tidaholms uppgifter inom ramen för lagen om skydd mot olyckor och lagen om brandfarliga explosiva varor. Larmhantering och säkerhetssamordning utförs för de av parterna som vill lägga över sådan uppgift på nämnden. Skara har lagt över säkerhetssamordning och därtill hör upprätthållande av kommunernas krishanteringssystem, säkerhetsskydd, interna skydd samt riskhantering. Nämnden ska vidta de beredskaps- och planeringsförberedelser som behövs vid en extraordinär händelse och kommunernas ansvar under höjd beredskap och i övrigt utföra de uppgifter som respektive kommunstyrelse uppdrar åt nämnden i samband med detta.

LÖNENÄMND

Gemensam för Skara och Götene med Götene som huvudman

VERKSAMHET

Skara och Götene kommuner har 2012 inrättat en gemensam lönenämnd. Götene kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i Götene kommuns organisation. Huvudsakligt verksamhetsområde för den gemensamma lönenämnden Götene-Skara är att ansvara för utförandet av kommunernas löne- och pensionsadministrativa arbete. Nämnden handhar frågor som rör förhållandet mellan nämnden som arbetsgivare och dess arbetstagare, i den mån dessa inte ankommer på kommunstyrelsen.

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2022

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder, kommunalförbund, stiftelser och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi har under året granskat årsredovisning, delårsredovisning, haft särskilda möten med samtliga nämnder samt genomfört riskanalys och tre fördjupade granskningar.

VÅRA VIKTIGASTE IAKTTAGELSER

Kommunstyrelsen har inte färdigställt utredning kring vilka anläggningstillgångar som bör redovisas som finansiell leasing enligt RKR R5.

Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att färdigställa utredningen kring vilka anläggningstillgångar som bör redovisas som finansiell leasing enligt RKR R5.

Av totalt 17 fastställda fullmäktigemål (exkl. bolag) bedöms 7st mål som uppfyllda och 10st bedöms ej som uppfyllda i årsredovisningen för 2022. Vi noterar att få mål som är antagna av fullmäktige bedöms som uppnådda.

Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att arbeta för en ökad måluppfyllelse vad gäller verksamhetsmålen.

VÅR BEDÖMNING

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Skara kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen delvis är förenligt med de finansiella målen och delvis förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2022.

Till revisionsberättelsen hör granskning av årsredovisning, tidigare översända granskningsrapporter, granskningsrapporter från lekmannarevisorerna samt revisionsberättelser för Skara Energi AB och Centrumbostäder AB.

Skara den 12 april 2023

Lars Bergdahl

Eva Eriksson

Anita Afzelius-Alm

Esa Ahlgrand

Lasse Fredman

Ulf Fröjinger

Freddie Wendin

Tusen år har gjort oss kloka.
Och nyfikna på framtiden.

SKARA